Semitae DEI in Abyſſo.

SYSTEMA
REGNI MINERALIS.

I. TERRAE.
- A. SIMPLICIORES.
  - A. TALCOSAE.
    - a. pinguia.
      - 1. Talcum.
    - b. macre.
      - 2. Serpentinus.
      - 3. Asbestus.
      - 4. Actinotus.
      - 5. Hornblenda.
  - B. PONDEROSAE.
    - 6. Barytis.
    - 7. Crossopetra.
  - C. CALCARIAE.
    - a. puriores.
      - 8. Creta.
      - 9. Tophus.
      - 10. Spathum.
      - 11. Schistolithus.
      - 12. Inolithus.
      - 13. Stalactites.
      - 14. Pisolithus.
      - 15. Marmor.
    - b. minus purae.
      - a. effervescentes.
        - 16. Suillus.
        - 17. Tremolites.
        - 18. Stellaris.
        - 19. Humus.
        - 20. Marga.
        - 21. Magnesiata.
      - b. non effervescentes.
        - 22. Gypsum.
        - 23. Hepaticus.
        - 24. Lazurus.
        - 25. Fluor.
        - 26. Apatices.
        - 27. Boracites.
- D. ARGILLACEAE.
  - 28. Aluminaris.
  - 29. Argilla.
  - 30. Puteolana.
  - 31. Caementum.
  - 32. Cariosus.
  - 33. Ardesia.
  - 34. Basaltes.
  - 35. Lava.
  - 36. Mica.
  - 37. Opalus.
  - 38. Zeolithus.
  - 39. Scorlus.
- E. SILICEAE.
  - a. fixae.
    - a. impurae.
      - 40. Gemma.
      - 41. Olivinus.
      - 42. Feldspatum.
      - 43. Pyromachus.
      - 44. Petrosilex.
      - 45. Jaspis.
      - 46. Smiris.
      - 47. Circonius.
      - 48. Amarus.
      - 49. Lydius.
      - 50. Chlorogranatus.
    - b. puriores.
      - 51. Arena.
      - 52. Quartzum.
      - 53. Chalcedonius.
  - b. volatiles.
    - 54. Adamas.
- F. ADAMANTINAE.
  - 55. Adamantinus.

B. AGGREGATAE.

A. particulis magis minusve cryſtallinis, nullo viſibili caemento intermedio cohaerentibus.

56. Granites.
57. Gneiſſum.

B. fruſticulis heterogeneis maſſae alterius lapidis immerſis.

58. Porphyrius.
59. Amygdalites.

C. fragmentis lapidum caementi ope conglutinatis.

60. Breccia.
61. Arenarius.

II. SALIA.

62. Natrum.
63. Borax.
64. Muria.
65. Nitrum.
66. Mirabile.
67. Amarum.
68. Alumen.
69. Vitriolum.

III. PHLOGISTA.

70. Turfa.
71. Bitumen.
72. Mellites.
73. Succinum.
74. Ambra.
75. Graphites.
76. Sulphur.

IV. METALLA.

77. Uranium.
78. Wolframum.
79. Magneſia.
80. Stibium.
81. Zincum.
82. Molybdaena.
83. Stannum.
84. Cobaltum.
85. Ferrum.
86. Arſenicum.
87. Cuprum.
88. Niccolum.
89. Wismutum.
90. Argentum.
91. Plumbum.
92. Hydrargyrum.
93. Aurum.
94. Platina.

Appendix.

V. LARVATA.

A. animalium.

A. Mammalium.

95. Anthropolithus.
96. Zoolithus.

B. Avium.

97. Ornitholithus.

C. Amphibiorum.

98. Amphibiolithus.

D. Piſcium.

99. Ichthyolithus.

E. Inſectorum.

100. Entomolitus.

F. Vermium.

101. Conchyliolithus.
102. Corallioliſhus.

B. Vegetabilium.

103. Phytolithus.

I. LAPIDES e terris induratis compactis natae, in has iterum fatiſcentes, natura repugnante, dirimuntur ab his, cum iis potius in unam claſſem conjungendi, ſummae ignis violentiae reſiſtunt, ne hilum quidem eorum in vapores reſolventi, ſapore omnes odore plurimi orbi.

1. TALCOSAE (plurimae) molles et molliſſimae magneſiam albam potiſſimum continent, nulla unquam corporum vivorum veſtigia; in montibus primariis, magis adhuc in ſecundariis obviae, nonnullae quoque ſtrata et montium partes praecipuas conſtituentes, aliae potius paraſiticae: Igne nec calcinantur, nec, niſi Hornblendam, et ipſum Actinotum Asbeſtumque ferriferum exceperis, facile liquantur, ſed indurantur.

2. PONDEROSAE terrae, gravitate ſpecifica prae reliquis eminentes facilius liquantur igne, non niſi paraſiticae, neque unquam vivorum corporum veſtigia continentes molles et duriuſculae conflantur potiſſimum ex terra ponderoſa dicta.

3. CALCARIAE, aliae ex teſtaceis et coralliis natae, aliae primitivae, aliae rupeſtres, aliae paraſiticae multae non raro corporum vivorum veſtigiis refertae, pauciſſimis exceptis, molliſſimae, molles et duriuſculae, igne evadunt magis poroſae; puriores omnes cum aqua forti effervescunt, et fere totae ſolvuntur.

4. ARGILLACEAE aliae molliſſimae, plaſticae, linguae adhaerentes, humectatae ſibi proprium odorem ſpirantes, igne indurantur, ex durioribus fatiſcentibus non raro ortae animalium et vegetabilium veſtigia ſaepe impreſſa offerunt, aliae molles vel duriuſculae ignis vi liquantur potius, quam indurantur; harum plures rupeſtres, aliae, pauciores tamen, durae eandem ab igne ſubeunt mutationem.

5. SILICEAE durae et duriſſimae acidorum, ſi fluoris acidum excipias, vim eludunt, certe pro parte; aliae rupeſtres, aliae paraſitae, illae non raro veſtigia corporum vivorum prae ſe ferentes.

6. ADAMANTINUS duriſſimus, paraſiticus propriam ſibi in nullo alio foſſili hactenus detectam terram continet.

7. AGGREGATAE e quinque prioribus conflantur, et indolem partis dominantis ſequuntur.

II. SALIA,

Novam utique terrae ſimplicis ſpeciem conſtituere videtur, nuper in antro Sydney novae Hollandiae reperta plumbaginis micaeque miculis et arenae granulis miſta, a *Wedgewoodio* act. angl. vol. 80 p. 2. p. 306. deſcripta; reſiſtit illa quidem vitrioli et nitri acidis, quamvis fortiſſimis et bullientibus; ſolvitur autem ſalis culinaris acido, et conſtantius adhuc aqua regis, ut

II. SALIA, ſapore, ſolubilitate in aqua ab omnibus aliis, ſpecie ſaporis, gradu ſolubilitatis inter ſe diſtinguuntur.

III. PHLOGISTA ſolubilitate in oleo, et fumo flammave, quam igni expoſita monſtrant grato vel ingrato, innocuo vel funeſto, ex coloro vel tinctu dignoſcuntur.

IV. METALLA nitore, pondere ingenti, fluxu, quem in igne experiuntur ſibi proprio, ſolubilitate in acidis diſcernuntur.

V. LARVATA non foſſilia ſui generis, ſed ratione materiae, qua conſtant, ad praecedentes claſſes amandanda non differunt, niſi forma, quam corporibus alterius naturae regni debent.

CLAS-

ut tamen lenis calor iterum expellat; ex hac ſolutione non quidem per ſanguinis lixivium, verum per ſalia lixivioſa omnis generis, ex meraco quoque ſalis acido per ſimplicem aquam, lacteo ſemper colore, praecipitata, facile in igne fundenda; carbonum pulveri intertrita, neque haec neque alia ſimplex et pura terra, quamvis ignis violentiae ſummae in vaſis ab omni metallica labe liberis expoſita in metallum, idque ſui generis coire viſa eſt.

Altera, uti quidem hactenus videtur, a reliquis diſtincta terra ſimplex latet in lapide friabili parum nitente diaphano, ex albedine in aſparagi virorem vergente, prope Strontian in Scotia reperto, diu pro barytide Witheringii habito; affinitate, quam cum aëre fixo alit, calore, quem uſta et aquae immerſa excitat, ſolutione quam ſubit, et facilima ad aëris acceſſum praecipitatione ponderoſae ſimilis; at inſons, minus ponderoſa aërem fixum igne facilius dimittens, quamvis difficilius, quam quidem calcaria, a qua etiam eo abludit, quod ſolutio in aqua forti facta, facilime cryſtallos tabulares exhibet, et charta illi intincta, ſiccata, et candelae accenſae admota cum flamma laete purpurea ardet. *Crawford* apud *Duncam* medical commentaries. Dec. II. Vol. 4. p. 436. et Memoir. of the ſociety of Mancheſter. Vol. 3. p. 599.

CLASSIS I.

TERRAE.

I. TALCOSAE.

1. TALCUM.	Pingue attactu.
2. SERPENTINUS.	Macer, textura festucaria, inconspicuus.
3. ASBESTUS.	Macer, fibrosus, inconspicuus.
4. ACTINOTUS.	Macer, nitens.
5. HORNBLENDA.	Macra, lamellosa, atra.

II. PONDEROSAE.

6. BARYTIS.	Acido vitrioli bulliente solubilis.
7. CROSSOPETRA.	Acido vitrioli non tota solubilis.

III. CALCARIAE.

8. CRETA.	Inquinans.
9. TOPHUS.	Porosus, ex aqua praecipitatus.
10. SPATUM.	Lamellatum, vi in fragmenta rhombea discedens.
11. SCHISTOSPATHUM.	Undulato-schistosum.
12. INOLITHUS.	Fibrosus, aqua forti totus cum effervescentia solubilis.
13. STALACTITES.	In aëre ex aqua praecipitatus.
14. PISOLITHUS.	Ex globulis conflatus.
15. MARMOR.	Compactum aut granulatum.
16. SUILLUS.	Tritura foetens.
17. TREMOLITES.	Radiatus, aqua forti ex parte solubilis.
18. STELLARIS.	Stellatim fibrosus, igne facile liquandus.
19. HUMUS.	Friabilis, exsiccatione expallescens.
20. MARGA.	Igne indurescens, paulo fortiori vitrescens.
21. MAGNESIATA.	Igne nigrescens.
22. GYPSUM.	Calcinatum cum aqua in aëre indurescens.
23. HEPATICUS.	Tritura aut igne hepar sulphuris spirans.
24. LAZURUS.	Duriusculus opacus, colore caeruleo ab insperfis acidis non alterabili.
25. FLUOR.	A vitrioli acido calente infuso aërem acidum vitrum corrodentem dimittens.
26. APATITES.	Prunis insperfus lucem eximiam virescentem spargens, igne non facile liquabilis.
27. MORACITES.	Cubicus, durus.

IV. ARGILLACEAE.

28. ALUMINARIS. Macra, tota fere aqua forti ſolubilis.
29. ARGILLA. Pinguis attactu, plaſtica, igne indureſcens.
30. PUTEOLANA. Friabilis, cum aqua et calce ſubacta ad aërem indureſcens.
31. CAEMENTUM. Solidum, contuſum cum aqua et calce ſubacta ad aërem indureſcens.
32. CARIOSUS. Scaber, in aqua in pulverem dilabens.
33. ARDESIA. Fiſſilis, humectata argillam ſpirans.
34. BASALTES. Inconſpicuus opacus, compactus, coloris obſcuri, facile fatiſcens, in vitrum nigrum igne abiens.
35. LAVA. Vulcani vel ignis ſubterranei vi nata.
36. MICA, ſquamoſa.
37. OPALUS. Amorphus, compactus, igne vix liquabilis.
38. ZEOLITHUS. Igne facile cum ebullitione fluens, et dum in fluidum ſtatum tranſit, lucem ſpargens.
39. SCORLUS. Igne fluens, nullum tamen lumen emittens.

V. SILICEAE.

40. GEMMA. Cryſtallina, dura et duriſſima, in tenebris lucens.
41. OLIVINUS. Facile fatiſcens, in igne difficulter fluens.
42. FELDSPATUM. Lamelloſum, igne facile in vitrum pellucidum abiens, facile fatiſcens.
43. PYROMACHUS. Nec fatiſcens, nec igne liquandus, fragmentis convexis.
44. PETROSILEX. Igne liquandus, diffractus feſtucas referens.
45. JASPIS. Opacus, igne colorem mutans, neque tamen liquabilis, fragmentis convexis.
46. SMIRIS. Amorphus, difficile liquabilis, duriſſimus.
47. CIRCONIUS. Ponderoſus, intus nitidiſſimus, incurvolamelloſus.
48. AMARUS. Tenax, viridis, diffractus feſtucas referens.
49. LYDIUS. Fiſſilis, opacus, coloris obſcuri.
50. CHLOROGRANATUS. Viridis, cryſtallinus, igne facile liquabilis.
51. ARENA. Granula ſicca, dura, ſcabra.
52. QUARTZUM. Apyrum, acidis, praeter fluoris acidum reſiſtens, fragmentis angulatis.
53. CHALCEDONIUS. Apyrum, acidis reſiſtens, fragmentis magis convexis.
54. ADAMAS. Duriſſimus, igne volatilis.

VI. ADA-

VI. ADAMANTINAE.

55. ADAMANTINUS. Apyrus, fixus, durus, lamellosus.

VII. AGGREGATAE.

56. GRANITES, continuus.
57. GNEISSUM, fissile.
58. PORPHYRIUS, particulis crystallinis pastae lapideae immersis.
59. AMYGDALITES, glandulis rotundatis in massa lapidea nidulantibus.
60. BRECCIA. Fragmentis lapidum per caementum lapideum aut metallicum conglutinatis.
61. ARENARIUS. Granulis lapidum siliceorum per caementum lapideum aut metallicum conglutinatis.

I. TALCOSAE.

1. TALCUM.

Ex magnesia alba, terra silicea et phlogisto conflatum.

Molle, attactu pingue, polituram non admittens.

Igne indurandum, cum aqua forti non effervescens, oleum absorbens.

Spuma maris. Meerschaum. 1. T. album tenax ad aërem indurescens. *J. Beckmann commentat. Goetting.* 4. *p.* 47. *Wiegleb n. chem. Entd.* 8. *p.* 8. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 201. *n.* 5. Argilla (lithomarga) flavicans solidescens impalpabilis.

Brünnich in traduct. *Cronstedt mineralog.* §. 85. 1. 2. Meerschaum.

Habitat venis exilibus humo tectum in Natolia, Thracia, Graecia, Chersoneso taurica *et ipsa* America *septentrionali.*

fullonum. 2. T. tinctura tenax.

Hoffmann bergmaenn. Journ. 1789. 1. *p.* 157.

Habitat in Cornubia *et* Bedfordia Angliae, *in* Lusatia *et* Saxonia, *in hac prope* Rosswein *alta strata constituens, humo tecta, ex flavescente aut virescente cinereum, ex virescente album, viride aut carneum, fullonum usu celebre.*

porcellanum. 3. T. album viridi tinctum tenax igne paulo vehementiori in porcellanum abiens.

Guettard et Luvoisier act. Paris. pro 1778. *p.* 433. 434.

Habitat in Lotheringia, 30 *pedes profundis stratis* 7-8 *pedes altis, porcellanae parandae inserviturum.*

Chlorites. Sammterde. 4. T. friabile, squamosum viride humectatum argillam spirans, igne fortiori in scoriam nigram abiens.

Habitat in Helvetia *et* Sabaudia, *crystallo montanae creberrime insperſum.*

squamosum. 5. T. friabile squamosum apyrum.

Hoffmann bergmaenn. Journ. 1789. 1. *p.* 160.

Habitat prope Freybergam Saxoniae.

6. T.

radiatum. 6. T. argenteum, pinguis nitoris lamellis flexilibus ſtellatis.
Habitat in valle Tremola, *monti* S. Gotthardi *confini.*

cosmeticum. 7. T. ſubflexile diaphanum undulatim lamelloſum nitidum, in fragmenta diſcoidea diſcedens.
Syſt. nat. I. *p.* 156. *n.* 1. Talcum particulis impalpabilibus diaphanis molliuſculis convexis fiſſilibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 7. Mica (talcoſa) lamellis flexuoſis friabilibus vireſcenti-albidis diaphanis.
Cronſt. mineral. 95. *n.* 2. V. 1. Mica ſquamoſa martialis.
Wall. min. 127. *Syſt. mineral. p.* 374. *n.* 5. Talcum albicans, lamellis ſubpellucidis.
Woltersd. mineralog. 17. Talcum molliuſculum friabile vireſcens.
Dal. pharmac. 46. Talcum officinarum.
Talcum lamellis ſubdiaphanis flexilibus albis. *Carth. miner.* 15.
Habitat paraſiticum in regno Neapolitano, valle Tellina, Tyroli, Saxonia, Sileſia, Suecia, *ex dilute viridi argenteum, alias ex vireſcenti cinereum, viride, rubrum, flavum vel flaveſcens, aliquando arbuſcularum imaginibus pictum, uſu cosmetico, olim quoque medicato clarum.*

brianzonicum. 8. T. rigidum inconſpicuum ſcriptura inquinans minutiſſime lamelloſum.
Cronſt. miner. §. 80. Creta brianzonica.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 375. *n.* 10. Talcum ſolidum durius ſemipellucidum pictorium.
Cartheuſ. min. 15. Talcum ſubdiaphanum denſum albeſcens, lamellis minutiſſimis.
Habitat prope Briancon Galliae, *album vel viride, ſcriptorio et pictorio uſu totum.*

Smectis. 9. T. rigidum inconſpicuum tritura nitens, ſcriptura alba inquinans, diffractum feſtucas referens, ſubdiaphanum apyrum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 4. Talcum ungue raſile, albo inquinans.
Wolt. min. 16. Smectis opacus mollis albicans.
Vog. miner. 100. Steatites, Lendites, Smectis, Creta cimolia.
Coſt. foſſil. 60. Argilla indurata vireſcens Morochtos.
α. *Steatites* ſolidior.
a. opacus. *Wall. ſyſt. miner.* I. *p.* 383. *n.* 3. Steatites opacus particulis inconſpicuis ſolidus durior pictorius.

 b. dia-

Speckſtein. b. diaphanus.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 384. *n.* 4. Steatites particulis impalpabilibus mollis ſempellucidus.

Cronſt. miner. §. 81. Argilla indurata particulis impalpabilibus ſolida.

§. β. *Steatites* mollior. *Cronſt. miner.* §. 80.

Spaniſche Kreide. a. ſubdiaphanus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 381. *n.* 2. Steatites particulis impalpabilibus mollis lubricus inquinans.

Seifenſtein. b. ſubopacus.

γ. *Steatites* cryſtallis hexaedro priſmaticis in pyramidem hexaëdram terminatis. *Abich, Raepke et Beyer chem. Annal.* 1784. 1. *p.* 430. 2. *p.* 447. *et* 1785. 1. *p.* 266.

Habitat in Sina, Norwegia, Suecia, Cornubia, Saxonia, Franconia, *et baſaltae innidulans ad* Rheni ripas, *et prope* Goettingam, *album, ex viresſcente album, viride cinereum, flaveſcens, rubeſcens, non raro venis, quae ſaepe ſaponis veneti picturam mentiuntur, aut arbuſcularum imaginibus varium, ſtatuis, ſcutulis, vaſis, praeſertim igni exponendis, furnorumque partibus ignem violentum experturis eximie inſerviens, purgatorio, ſcriptorio, pictorio, coſmetico quoque uſu veniens.*

Ollaris. Topfſtein. 10. T. rigidum opacum inconſpicuum undulatim lamelloſum in fruſta diſcoidea diſcedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 5. Talcum opacum ſolidum ſubvireſcens, particulis ſubſquamoſis.

Wall. min. 133. Lapis lebetum.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 387. *n.* 7. Steatites opacus particulis micaceis mixtus ſolidus, calcinatione mica alba vel flava nitens.

Wolt. min. Smectis opacus duriuſculus variegatus.

Carth. min. 26. Smectis micaceus durus ex griſeo vireſcens.

Habitat in Ruſſia (*prope* Troizka,) Norwegia, Suecia, Sileſia, Saxonia, Thuringia, Franconia, Tyroli, Elba, *et potiſſimum in* Valle Tellina, *ejusque cum* Mediolanenſi Ducatu *confiniis, ſaepe alta ſtrata conſtituens, atque utplurimum micam argenteam inſperſam habens, ollis aliisque id genus vaſis, furnis, praeſertim fuſoriis, caminis, aedificiorum fundamentis agregie conducens, frequentiſſime ex vireſcente cinereum.*

11. T.

Schiſtoſum. 11. T. nitidum ſubflexile lamelloſum in tabulas fiſſile. *Storr. Alpenr.* 2. *p.* 285-289.

Talkſchiefer. *Wall. miner. ſyſt.* 1. *p.* 388. *n.* 8? Steatites particulis micaceis mixtus, mollis, lamellaris, pictorius, calcinatione mica alba vel flava nitens.

Habitat in Suecia? Rhaetia, *album, ex vireſcente album, vireſcens, ex cinereo vireſcens, ſanguineum aut obſcure rubrum, tectis aptiſſimum.*

2. SERPENTINUS.

Ex magneſia alba, calce ferri, et terra ſilicea, conflatum, quibus frequenter terra aluminaris, rarius calcaria accedit.

Macer attactu, polituram admittens.

Igne indurandus, neque cum aqua forti effervescens, neque oleum abſorbens.

Nephriticus. 1. S. porraceus ſemipellucidus attactu pinguiuſculus.

Nierenſtein. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 53. *n.* 7. Talcum praepoliendum viride ſubdiaphanum, particulis ſubfibroſis.

Carth. miner. 26. Smectis ſubtilis duriuſculus viridis, fragmentis ſubfiſſilibus.

Wolt. min. 16. Smectis ſubdiaphanus durus viridis.

Wall. miner. 52. Gypſum viride ſemipellucidum fiſſile.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 386. Steatites ſemipellucidus, particulis minoribus, ſolidus, colore eminentiori virideſcens, durus polituram admittens.

Dal. pharm. 52. *Vog. min.* 102. Lapis nephriticus.

Habitat ad Amazonum *fluvium* Americae, *ad montem* Altai Sibiriae, *in* Suecia, Saxonia, Bohemia, Sileſia, *montibus* carpathicis et rhaeticis, *in oriente variis ornamentis atque utenſilibus inſerviens.*

genuinus. 2. S. opacus inconſpicuus diffractus feſtucas referens igne dealbandus.

Serpentinſtein. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 52. *n.* 6. Talcum praepoliendum viridimaculatum opacum, particulis granulatis.

Wall. min. 131. Ollaris ſolidus vireſcens maculoſus, polituram admittens.

Wall. ſyſt. mineral. 1. *p.* 385. *n.* 5. Steatites opacus particulis diſtinguendis ſolidus, coloribus eminentioribus maculoſus, durus polituram admittens.

Wolt. min. 16. Smectis opacus duriuſculus vireſcenti-maculatus.

Coſt foſſil. 266. Marmore-proferon obſcure viride.

Worm. muſ. 43. *Myl. ſaxon.* 1. *p.* 31. Marmor ſerpentinum Zeblizenſe.

Cronſt. min. 76. Argilla indurata ſolida particulis majoribus.

Vog. miner. 103. Lapis ſerpentinus.

Habitat in monte Tſchircai Sibiriae, *in montibus* Dalecarlicis, Scoticis, Hercynicis, Saxonicis, Franconicis, Carpathicis, Stiriacis, Tyrolenſibus, Italicis, *praeſertim* Pedemontii, Genuae, Hetruriae, Elbae, *in quibus ampla ſtrata conſtituit, vagus prope* Genevam, *frequentius maculis, ſtriis, venis, punctis varius, quam unicolor, creberrime viridis, aut niger, rarius cinereus vel ruber, rariſſime flavus, caeruleus vel albus, aedificiis, eorumque partibus elegantioribus, vaſis varii generis, praecipue ignem violentum experturis inſerviens.*

ſiſſilis. Chlorit-ſchiefer. 3. S. viridis in tabulas ſiſſilis.
Habitat in Norwegiae *montibus, matrix cryſtallorum ferri retractorii.*

cryſtallinus. 4. S. viridis, cryſtallos aciculares referens.
Habitat in Saxonia, Helvetia, Sabaudia *in ſuperficie cryſtalli montanae.*

3. ASBESTUS.

Macer, fibroſus, mollis, levis et natans igne fragilis, paraſiticus. Ex magneſia alba et terra ſilicea, utplurimum quoque aluminari conflatus, cui ſaepius calx ferri, rarius terra calcaria accedit.

* *fibris omnibus parallelis, fragmentis feſtucas referentibus.*

Amiantus. 1. A. natans, fibris tenerrimis ſeparabilibus ſummopere flexilibus.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 1. Amiantus fibrosus, fibris separabilibus flexilibus tenacibus.

Wall. min. 140. Amiantus fibris mollibus parallelis facile separabilibus.

Cronst. miner. 105. Byssus.

F. L. Brückmann theses physicae ex historia curiosa lapidis τοῦ ἀσβεστου, *ejusque praeparatorum &c. Brunsv.* 1727. 4.

Ciampini de incombustibili lino s. lapide amiantho ejusque filandi modo epistolaris dissertatio. 1691. 4.

Habitat frequens in serpentino in montibus Ural Sibiriae, *in* Lapponia, Suecia, Saxonia, Franconia, Bohemia, Silesia, Hungaria, Lusitania, *elegantissimus in* Candia, Cypro, Corsica, Pedemontio, Valle Tellina, *sericei interdum nitoris, utplurimum albus, vel ex virescente albus, rarius carneus, ochraceus aut viridis.*

maturus. 2. A. durior, fibris arctius cohaerentibus tenacibus separabilibus. *Wall. syst. min.* 1. *p.* 395. *n.* 2.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 2. Amiantus (plumosus) fibrosus, fibris separabilibus flexilibus fragilibus papposis.

Cronst. miner. §. 105. 2. Asbestus fibris parallelis martialis fragilior.

Habitat in Seucia, *in tomentum potius, quam in fila separabilis, ferro scatens, hinc virescens, et igne in scoriam nigram liquandus.*

fragilis. Glasamiant. 3. A. vitri nitore resplendens, fibris separabilibus fragillimis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 3. Amiantus fibrosus, fibris separabilibus rigidis nitidis fragilibus.

Wall. syst. min. 1. *p.* 397. *n.* 4. Asbestus rigidus, fibris parallelis subtilissimis fragillimis.

Habitat in Sibiria *et* Suecia, *interdum aluminis plumosi titulo in officinis venalis, intus sumtum deleterium, extrinsecus olim membris paralyticis adspersus, cinereus aut virescens.*

vulgaris. 4. A. inconspicuus fibris rigidis cohaerentibus fragmentis festucas longiores referentibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 4. Amiantus (immaturus) fibrosus, fibris connatis angulatis rigidis opacis.

Wall. mineral. 144. *Vog. min.* 171. Amiantus fibris parallelis durioribus non separabilibus.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 396. *n.* 3. Asbestus durus lignosus, fibris parallelis arcte cohaerentibus non separabilibus.

Habitat in Sibiria, Lapponia, Suecia, Silesia, Saxonia, Franconia, Tyroli, *viridis vel cinereus, rarius in aureum inclinans.*

tortuosus. 5. A. durior, fibris tortuosis rigidis arctius connexis fasciculatis.

Syst. nat. I. *p.* 157. *n.* 10. Talcum fibris rigidis fasciculatis intortis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 57. *n.* 10. Amiantus solidus, fasciculis fibrarum contortis rigidis.

Wall. miner. 145. Asbestus fibris fasciculatis e centro varie radiantibus.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 398. *n.* 6. Asbestus solidus, fibris in fasciculos compactis durissimis, alio lapidum generi immixtis.

Habitat in Sueciae fodina Norbergensi.

** *fibris intricatis, in fragmenta obtusangula discedentes.*

Suber. Bergkork. 6. A. flexilis suber referens aquam cum strepitu imbibens, linguae adhaerens.

Syst. nat. I. *p.* 159. *n.* 3. Asbestus solidiusculus flexilis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 7. Amiantus corticosus flexilis suberosus.

Wall. min. 143. *et syst. min. p.* 400. *Vog. min.* 172. Asbestus fibris flexilibus inordinate se intercussantibus levissimus.

Habitat in Sueciae *et* Saxoniae *fodinis, albus, cinereus, virescens, dilute flavescens.*

Lignum. Bergholz. 7. A. lignum referens textura et colore. *Hoffm. bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 393.

Habitat prope Clausen *in* Tyroli.

Caro. Bergfleisch. 8. A. flexilis natans lamellis crassioribus.

Syst. nat. I. *p.* 159. *n.* 1. Asbestus solidiusculus fissilis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 8. Amiantus corticosus flexilis natans.

Wall. miner. 142. Amiantus fibris durioribus in lamellas crassas compactis, ponderosus.

Habitat in Sueciae *fodinis ferreis, agarici medullam aut corium equinum praeparatum facie vel textura referens, albicans; extima superficia contexta saepius pilis tenuissimis,*

mis, breviſſimis, confertiſſimis, erectis, quibus ſuperinducta eſt membrana nigra inaequalis; habitus hornblendae, ſed mollities colorque diverſiſſima.

Aluta. 9. A. flexilis natans lamellis tenuioribus.

Bergleder. *Syſt. nat.* XII. 3. *p* 57. *n.* 9. Amiantus corticoſus, flexilis membranaceus natans.

Wall. min. 141. *et ſyſt. min.* 1. *p.* 399. *n.* 7. Amiantus fibris mollioribus intertextis, in lamellas compactus levis. *Wall. min.* 141.

Vog. miner. 171. Aluta montana.

Habitat in Sibiria, Ruſſia, Suecia, Hungaria, Carinthia, Carniolia, Tyroli, Salzburgo, Valle Tellina, Gallia, *albus, cinereus, vel dilute flaveſcens.*

argentifer. 10. A. flexilis ex fuſceſcente ruber lamellis tenuioribus, argento larvato gravidus.

Bergzunder. *Lehmann phyſic. chem. Schrift. Berlin.* 1761. 8. *p.* 186.

Habitat in fodinis Hercyniae Clausthalenſibus, Carolina *et* Dorothea.

4. ACTINOTUS.

Ex magneſia alba, majore calcis ferreae copia, et plurima terra ſilicea conflatus.

Macer, nitens, rigidus, fragilis, paraſiticus, utplurimum viridis, *ſponte in fragmenta* granulata, vi in fragmenta indeterminata diſcedens.

Igne cum ebullitione in globulum pellucidum ſexcolorem liquandus.

fibroſus. 1. A. opacus mollis intus micans fibroſus: fibris divergentibus. *Hoffmann bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 163. *Karſten ibid. p.* 399.

Habitat cum pyrite in Saxoniae *fodinis* e. g. Catharina *prope* Raſchau, *vitrei nitoris, aliquando ex cineraſcente albus, vel ex vireſcente aut rubeſcente albus aut cinereus, attactu pinguiuſculus.*

2. A.

vulgaris. Strahlschoerl. 2. A. nitidus duriusculus pellucidus vel diaphanus radians. *Karsten bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 400.

Cronst. miner. §. 74. Basaltes particulis fibrosis.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 322. Basaltes radiis minimis, fibrosis nitidis compositus.

α) A. radiis parallelis.

β) A. radiis divergentibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. Amiantus (radians) fibrosus, fibris concentratis divergentibus rigidis.

Vogel miner. 171. Asbestus fasciculatus.

a) radiis fasciculatis.

b) radiis stellatis. Stiernslag.

γ) A. radiis sparsis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 54? Talcum (acerosum) solidum, particulis acerosis sparsis rigidis.

Cronst. miner. §. 105. 2? Asbestus fibris constans abruptis et conglutinatis.

Wall. miner. 145. *syst. min.* 1. *p.* 398? Asbestus fibris sparsis.

Vog. min. 171. Lapis acerosus.

δ) A. pellucidus prismatibus hexaëdris elongatis compressis.

Habitat in Sueciae *fodinis ferriferis*, *in* Saxoniae *fodinis*, *in* Franconiae, Tyrolis *montibus*, *aliquando ex virescente albus*, *aut ex rubescente fuscus*, *facile frangendus*, *paulisper pinguiusculus attactu.*

vitreus. 3. A. vitrei nitoris semipellucidus duriusculus subfibrosus. *Karsten bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 401.

β) A. prismatibus elongatis hexaëdris in bacillos coadunatis. *Karst. bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 401.

Habitat in montibus Salzburgensibus, *frequentius ex viridi albus in argenteum colorem vergens*, *radiis angustis aut fibris*, *interdum angulosis constans*, *fragillimus*, *et facillime diffringendus.*

5. HORN-

5. HORNBLENDA. Ex magnesia alba, aequali calcis ferreae, et fere aequali terrae calcariae copia conflata.

Mollis opaca, coloris utplurimum obscuri, scriptura inquinans, lamellosa, diffracta in fragmenta indeterminata discedens.

Igne cum ebullitione in globulum nigrum opacum liquanda.

vulgaris. 1. H. vix nitens in quavis directione diffracta obscuri coloris et lamellas radiosve monstrans.

Syst. nat. 1. *p.* 156 *n.* 2. XII. 3. *p.* 53. *n.* 9. Talcum (Corneus) solidum suberosum nigrum, superficie atra glabra, tritura albida.

Waller. miner. p. 240. Pseudogalena durior cinereo nigra tessularis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 359. Corneus facie spathusea striata.

Cronst. mineral. §. 88. Bolus indurata particulis squamosis.

Habitat potissimum tanquam pars variarum terrarum aggregatarum, ferri quoque calcibus induratis inhaerens rarius sola in schisti speciem concreta integra strata constituens, in Suecia, Burgundia, Saxonia, Lusatia, Bohemia, Carpathicis *montibus obscure viridis vel nigra raro prismatica, parum nitens, lamellis non raro incurvis, duplici via sub angulo obliquo utplurimum se secantibus, fragmentis, in quae sponte dissolvitur, creberrime granulatis, rarius incurvo-crustosis, in furnis ferri fusoriis egregii usus.*

labradorica. 2. H. subopaca nitidula lamellis incurvis, diffractae superficie interna ex cupreo nigra. *Hoffmann bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 391.

Habitat vaga in insula S. Pauli *ad littora* Labrador Americae *borealis, fragmentis, in quae sponte secedit, incurvo crustosis; an distincta hujus generis species?*

3. H.

basaltina. 3. H. nitida duriuscula scriptura ex cinerascente alba inquinans, longitudinaliter diffracta lamellas rectas ostendens, prismata hexaedra et octaedra utrinque in aciem terminata utplurimum exilia referens.

Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 508.

Habitat in waccis, basaltis, lavis Europae, *firmissime innata; utrum certe hujus generis; an potius ad olivinum spectat?*

ORDO II.

An Blenda granatina et turmalina, fragmentis convexis ab aliis distans, quas Cl. Nose orograph. Briefe I. *p.* 121. *Basalti rhenano innidulantes vidit, distincta hujus aut scorli species; an varietas basaltinae?*

ORDO II.

TERRAE PONDEROSAE.

quae terram ponderosam largiorem continent.

6. BARYTIS. Ex terra ponderosa fere tota constans.

Ponderosa, parasitica, fragillima, macra, mollis.

Acido vitrioli forti bulliente tota solvenda, igne primum cohaesione partium orbanda, tum sine ebullitione liquanda.

* *aëre fixo impraegnatae, quem demum, si ignis vi liquantur, neque tunc omnem dimittunt, hinc effervescentes cum acidis.*

Witheringii. 1. B. figurae communis, texturae aequabilis.
Withering. act. angl. 74. 2. *p* 293.
Sage apud la Metherie journ. de phys. 1788. *Apr. Dun.*
Habitat in Lancastria *prope* Anglezark, *in* Cambaia *prope* Asaph, *in* Scotia, *diaphana, virescens, frequentius alba, lamellosa, crebro terra calcaria, aut aluminari, calce ferrea aut baryte vitriolica inquinata.*

lamellosa. 2. B. lamellosa, figurae crystallinae, semipellucida exterius laevis, intus nitens.

α. prismatibus tetraëdris obliquangulis fasciculatis. *Bergman chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 388.

β. prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Walt. bergm. Journ.* 1790 9. *p.* 225.

γ. tabulis tetraëdris obliquangulis: marginibus terminalibus obtusis in aciem exeuntibus, acutis truncatis. *Bendheim Schr. berl. Naturf.* 4. *p.* 396.

δ. pyranidibus hexaëdris duplicibus.

Habitat α) *in* Scotia *prope* Leadhills, β et δ) *in* Lancastria *prope* Anglezark, β) *in* Saxoniae *fodina* Freybergensi *ab* Haaco *denominata, alba, diaphana.*

** *Vi-*

** *Vitrioli acido saturatae, hinc cum acidis non effervescentes, postquam inter prunas candefactae sunt, in tenebris lucentes.*

terrestris. 3. B. friabilis.
Chaulk. α pulverulenta.
β. coagmentata.

Habitat in Angliae *fodinis plumbariis provinciarum* Stafford *et* Dekby, *in* Saxoniae *fodinis quibusdam* Freybergensibus, *in foveolis tenacius cohaerentis nidulans, ex flavescente aut rubescente alba.*

compacta. 4. B. subopaca nitida, diffracta festucas referens: fragmentis indeterminatis acutangulis.

Habitat in Saxoniae *et* Angliae *fodinis, ex flavescente alba vel cinerea, dilutissime flava vel pallide carnea, figura communis, reniformis aut hemisphaericae, intus micans, vel parum nitens, vel omnis nitoris expers, fractura rarissime terram referens.*

bononiensis. 5. B. diaphana nitida subfibrosa, diffracta in fragmenta subrhomboidea discedens.

Syst. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 66. *n.* 4. Stannum spati.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 6. Muria (phosphorea) lapidosa spatosa aggregata lenticularis centricoso-fissilis subeffervescens.

Dal. pharm. 48. *Worm. mus.* 46. *Vogel min.* 161. Lapis bononiensis.

Aldr. mus. 688. Lapis illuminabilis.

Boce. nat. 224. Phosphorus s. petra lucida bononiensis.

Act. Stockh. 1753. *Cronst. miner.* §. 18. *n.* 2. A. Spatum bononiense.

Waller. min. 50. Gypsum irregulare lamellosum, calcinatum in tenebris lucens.

Waller. syst. min. 1. *p.* 162. Gypsum spathosum globosum semipellucidum.

Marsigl. dissert. epist. du fosforo minerale. 4. *Lips.* 1698.

Habitat prope Bononiam Haliae *vagus, fragmentis obtusangulis subrotundis superficie inaequalibus, colore fumum referens, secundum certas directiones fissus fibrosus, alias potius lamellatus, interdum sponte in fragmenta granulata discedens.*

6. B.

lamellata. 6. B. intus micans frondose lamellosa, fragmentis, in quae sponte secedit, crustosis: crustis crassioribus lamellas sub angulo recto secantibus.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 227.

Habitat in Saxoniae *et* Transilvaniae *fodinis nonnullis* Freybergensibus, *alba vel cinerea, dilutissime flavescens, aut ex fuscescente rubra, interdum forma lentium exilium aut tabularum tetraëdrorum in ovi, renis, sphaerae speciem aggregatarum, reniformis, aut cellulosa.*

vulgaris. 7. B. lamellosa diffracta in fragmenta rhomboidalia, sponte in crustosa convergentia discedens.

α) figurae communis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 161. Gypsum irregulare spathaseum gravissimum.

Cronst. mineral. §. 18. 2. B. Marmor metallicum opacum.

β) figurae crystallinae.

Cronst. mineral. §. 19. E. 2. Marmor metallicum drusicum.

a) tabularum

α) tetraëdrarum
obliquangularum
rectangularum.
perfectarum.
angulis obtusioribus
faciebus duabus terminalibus
faciebus omnibus terminalibus } in aciem terminatis.
faciebus et angulis
angulis truncatis
connatarum

in cellulas
tabulas
fasciculos
amygdalos } aggregatarum.
lentes
globulos

β) hexaëdrarum.

γ) octaëdrarum.

b) prismatum

α) tetraëdrorum.
rectangulorum.
obliquangulorum.
crassiorum.
acicularium.
capillarium.

perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
faciebus terminalibus in aciem, rarius duplicem, terminatis.
sparsis
connatis.
parallele.
decussatim.
aggregatis
in fasciculos
— bacillos, *Stangenspat.*
v. Born Index foss. Prag. 8. 1. 1772. *p.* 34. Basaltes albus crystallis hexaëdro-prismaticis truncatis inordinatim aggregatis.
Ferber Briefe aus Waelschland über natürliche Merkwürdigkeiten dieses Landes. Prag. 1773. 8. *p.* 281. Stangenspat.
b) hexaëdrorum
perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
utrinque in aciem terminatorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *fig.* 16. Natrum (cristatum) lapidosum spatosum decaëdrum prismaticum apice parallelo.
Mus. Tess 26. *n.* 2. Natrum spatosum; crystallis truncatis apice compressis.
Amoenit. acad. 1. *p.* 474. *n.* 2. 3. 4. *t.* 16. *f.* 2. 4. Crystallus natriformis spatosa hyalina s. incarnata.
Cronst. min. §. 19. E. 2. A. Marmor metallicum drusicum cristatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 164. *n.* 9. c. Gypsum crystallisetum cristatum.
aciebus integris.
aciebus truncatis.
angulis terminalibus truncatis.
connatorum
superimpositorum.
adnatorum.
decussantium.
in cellulas.
solitariorum.
c) pyramidis.
duplicis tetraëdrae.
d) lentis.
tetraëdrae planae.

Habitat

Habitat, frequens metallorum, etiam nobilium, matrix, in Norwegiae, Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae, Silesiae, Sueciae, Hungariae, Transilvaniae *fodinis, rarius inconspicua, quam, in crystallis potissimum, nitida, nonnunquam nitidissima, superficie scabra, crystallorum laevi, utplurimum diaphana, in crystallis pellucida, rarius semipellucida vel subopaca, frequentissime nivea, argentea vel ex caerulescente, cinerascente, virescente, rubescente aut flavescente alba, crebro carnea, infumata, mellea, vinacea, rarius olivacea, vel ex virescente aut flavescente cinerea, vel ex cinerascente nigra, rarissime caerulea, lamellis utplurimum rectis, interdum incurvis, fragmentis, in quae quasi sponte saepe discedit, crustosis: crustis nunc tenuioribus nunc crassioribus rarius incurvis, quam rectis, parandis testis, in quibus argentum igne depuratur, idonea.*

stillatitia. 8. B. formae rotundatae, vel alia corpora obducens.

Habitat in Hercyniae *monte* Iberg, *ortu et forma externo stalactitae, reliquis dotibus barytidi vulgari similis.*

7. CROSSOPETRA.

Ex terra ponderosa, plurima silicea, pauca aluminari conflata.

Leviuscula, dura, parasitica, macra, crystallina.

Acido vitrioli etiam bulliente non tota solubilis, *igne difficilius liquanda.*

hercynica. Kreuzkristalle. 1. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem terminatis transverse striatis, binis secundum longitudinem cruciatim invicem secantibus.

Heyer chem. Ann. 1789. 1. *p.* 212. *et Beytr. zu den chem. Annal.* 2. *p.* 36.

Habitat spato calcario insidens in fodinis Hercynicis *prope* Andreasberg, *crystallis aggregatis minoribus, partim exilissimis, rarius pellucidis, quam diaphanis aut opacis, la-*

Eleis, hyalinis, flavescentibus, ad chalybem non semper scintillans; in vitro tamen rimas agens, addita borace vel ossium acido igne cum ebullitione liquanda.

Scotica. 2. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem exeuntibus non connexis. *Groschke Bergbauk.* I. *p.* 399.

Habitat in Scotiae *fodinis prope* Strontian, *crystallis quoque majoribus distincta.*

ORDO III.

ORDO III.

TERRAE CALCARIAE.

Ex terra calcaria potiſſimum conflatae.

8. CRETA. Ex terra calcarea et aëre fixo conflata, paucis peregrinis immiſtis.
Friabilis, cum acidis effervescens et tota fere in his ſolubilis.
Igne in calcem abiens, ne fortiſſimo quidem in vitrum.

conchacea. 1. Cr. ex teſtaceis exilibus et exiliſſimis non cohaerentibus conſtans non inquinans, inconſpicua.
Muſchelſand
Syſt. nat. I. *p.* 206. Creta terreſtris conchacea.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. Calx (conchacea) ſolubilis furfuracea.
Cronſt. mineral. §. 281. 1. b. Humus conchacea.
Waller. miner. 7. *n.* 2. Humus animalis non terrifica.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 24. *n.* 8. b. Humus animalis conchacea.
Habitat in Helſingiae, Roſtagiae, Hetruriae *maritimis*, *in* Saxonia *prope* Pirnam, Palatinatu Rhenano *prope* Alzei, Wirtembergia *prope* Heidenheim, *vix*, *nec ſemper humo tecta.*

granulata. 2. Cr. granulis rotundatis glaberrimis lacteis opacis non inquinantibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 8. Calx (teſtacea) ſolubilis arenaceo-granulata rotundata glaberrima.
Habitat v. g. *ad* inſulae Aſcenſionis *littora*, *teſtudini Mydae ad deponenda ova inſerviens*, *ex teſtaceis et lithophytis a fluctibus maris*, *aut calcariis durioribus a fluviorum torrentibus comminutis*, *contritis*, *laevigatis nata.*

teſtacea. 3. Cr. ex teſtis teſtaceorum comminutis nata, inconſpicua non inquinans.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 4. Calx (teſtacea) ſolubilis ſquamoſa cinerea.
Habitat in Belgii, Angliae c. c. *maritimis.*

ſquamoſa. 4. Cr. ſquamis pinguiuſculis niveis nitidis inquinantibus.
Gerhard Beytr. 2. Mineralr. 1. p. 359. Talcum terreum.
Habitat prope Geram Variſcorum.

pulverulenta. 5. Cr. pulverulenta inconſpicua ſcabra inquinans.
Habitat v. g. *in* Anglia, *cretam ſcriptoriam, in regione* Romae, *omnem terrae ſuperficiem tegens.*

farinacea. Bergmeel. 6. Cr. natans laxe cohaerens inquinans: particulis ſubtilioribus.
Syſt. nat. I. *p.* 206. Creta terreſtris alba ſ. purpuraſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 2. Calx ſolubilis purpurea.
Waller. miner. p 10. Creta fragilior et groſſior rudis alba.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 26. *n* 2. Creta pulverulenta rudis.
Cronſt. miner. § 5. I. 1. Creta pura pulverulenta.
Habitat in depreſſioribus, antris, ad radices montium calcariorum, *ex detritis horum et per aquam abductis particulis, vel fatiſcente ſtalactite vulgari nata, utplurimum alba, rarius rufa, flava, viridis, cinerea, fuſca, interdum in loco natali fluida, incruſtandis parietibus hinc inde adhibita.*

ſcriptoria. Kreide. 7. Cr. ſolida ſcabra linguae parum adhaerens inconſpicua opaca ſcriptura inquinans, fragmentis indeterminatis.
Syſt. nat. I. *p.* 206. *Muſ. Teſſin. p.* 108. Creta ſubrupeſtris alba.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 1. Calx (Creta) ſolubilis impalpabilis cohaerens.
Carth. miner. 9. Creta dura.
Waller. miner. 8. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 15. *n.* 1. Creta cohaerens ſolida.
Cronſt. miner. §. 6. Creda ſolida friabilis.
Coſt. foſſil. 77. Creta vulgaris.
Habitat in Daniae, Angliae, Galliae, *maritimis, integros colles conſtituens, echinorum et teſtaceorum veſtigiis referta, rarius cinerea, quam alba, ſcriptorio et delineatorio aliisque uſibus celebris.*

9. TO-

9. TOPHUS. Ex terra calcaria potiſſimum conſtans.
Ex aqua infra aquam praecipitatus.
Poroſus, inconſpicuus.

communis. 1. T. in aquarum frigidarum per montes et ſtrata calcaria ductarum fundum, delabens, figurae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3? *Muſ. Teſſ* 76. *n.* 4? *Schreb. lithol.* 94. Stalactites marmoreus ſolidus.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 389. *n.* 10? Stalactites calcareus ſolidus vel cruſtoſus, figura incerta.

Cronſt. miner. §. 12. 1. c. Stalactites figura incerta.

Habitat per omnem terrarum orbem, *nunc ad aërem indurandus, nunc fatiſcens, aliorum atque aliorum colorum, prima ſaepius ſtratorum calcareorum materia, calci urendae, aedificiis ſtruendis, moſaicae picturae fundamento ſternendo (pietra travertina) inſerviens.*

Oſteocolla. 2. T. calcarius ſubcylindricus perforatus. *Syſt. nat.* I. *p.* 189. XII. 3. *p.* 189. *n.* 16. *Muſ. Teſſin.* 72. *n.* 2.

Vog. min. 258. Tophus margaceus cylindricus perforatus.

Gron. ſuppl. 16. *n.* 8. Tophus argillae ramoſus et fiſtuloſus.

Wolt. min. 43. *Baum. min.* 1. *p.* 194. Stelechites radix petrificata, cortice arenaceo lapideſcente.

Wall. min. 335. Petrificatum vegetabile radiis arborum.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 382. *n.* 6. Stalactites calcareo arenoſus circa radicem Vegetabilem concretus.

Act. angl. 1745. *p.* 378. *Act. berol. Cronſt. min.* §. 283. b. *Dal. pharm.* 43. Oſteocolla.

Habitat in Sileſia, Marchia, *principatu* Goettingenſi, *longus, teretiuſculus, congeſtus e terra calcaria, ſpongioſa inaequali albida, natus e materia calcaria, tenuiſſima, frequenter ſabulo aut argillae mixta, et ſaepe variarum arborum, pini, quercus, fraxini, populi altius ſepultis radicibus circumnata; radices hae tractu temporis, humidi affluxu carioſae, putrefactae, colliqueſcentes, excavatae largiuntur locum oſteocollae, dum cavitates replentur aquis ſoluta et allata terra calcaria, ut omne cavum prorſus repleat; docent hoc ligni, corticis nervorumque contextus celluloſi, qui amplectuntur foſſilis ramenta arctius.* D. *Gleditſch ep.* 1747.

Olim a chirurgis in curandis oſſium fracturis adhibitus.

incrustans. 3. T. corpora vegetabilia et animalia quasi cortice obducens eorumque figuram sibi sumens.

Rindenstein. *Syst. nat.* I. *p* 191. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 1. Stalactites cretaceus incrustans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 183. *n.* 1. Stalactites vegetabilia incrustans.

Gron. suppl. 55. *n.* 6. Stalactites argillae calcariae hypnum involvens.

Wall. min. 329. Porus aquae crustaceus circa alia corpora concretus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 380. *n.* 5. Stalactites calcareus crustaceus vel per se in canalibus vel circa alia corpora duriora concretus.

Carth. min. 23. Calcarius ex aqua generatus.

Habitat in Suecia, Germania &c. *ramulos, folia arborum, aculeos, muscos, plantas alias potissimum aquaticas, ova, cancros, aves eorumque nidos et partes varias obducens, et aërem arcendo contra putredinem muniens, ut certe multi, quos vocant ornitholithi, astacolithi, lithobiblia huc potius spectent.*

lebetum. 4. T. lebetum, in quibus aqua coquitur parietibus internis adhaerens.

Wasserstein. *Syst. nat.* I. *p.* 32. *n.* 1. XII. 3. *p.* 188. *n.* 12. *Schreb. lithol.* 86. Tophus calcarius lebetum.

Wall. miner. 297. Porus aqueus aqua simplici generatus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 392. *n.* 15. Tophus fusibilis terrestris, aqua simplici generatus.

Habitat in ahenis aliisque vasis, *in quibus aqua coquitur, terram, quam aëris fixi interventu dissolutam tenuerat, hoc per ignem fugato dimittens, in fontana aqua copiosius, quam in pluviali, rarius ab omni terra silicea liber.*

thermalis. 5. T. receptaculorum et canalium aquae thermalis fundum et parietes obducens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 13. Tophus calcarius granulatus.

Vand. diss. 18. Lapis in canalibus.

Habitat in thermis e. g. Carolinis, Wisbadensibus *et aliis, ut saepe repleat canales, frequentius albus, quam tinctus, interdum eleganter pictus, nunc minus, nunc magis compactus, nonnunquam adeo, ut egregiam polituram admittat.*

P. Fr. Uibelacker System der Carsbader Sinters &c. Erlang. fol. Ausg. I-IV. 1781. 1782.

6. T.

Cremor. 6. T. lamellosus: lamellis diaphanis.
Gerhard Mineralf. p. 45. *n.* 1. Porus pulverulentus, lamellis amorphis.
Habitat in aquis *praesertim* calidis, *terram calcariam continentibus, quarum superficiei pellicula ad instar innotat.*

testaceus. 7. T. e testarum fragmentis aggregatis constans nondum induratus.
Habitat passim in Anglia, Hispania, Gallia, Palatinatu rhenano, Wirtembergia, Gadibus *aedificiis struendis inserviens.*

10. SPATUM. Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo, et aqua constans.
Lamellosum, nitidum, parasiticum, molle, leviusculum, in fragmenta rhomboidea dissiliens.
In igne crepitans.

* *figurae communis.*

opacum. 1. Sp. opacum vel subopacum.
Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 4. XII. 3. *p.* 49. *n.* 5. Spatum solubile subdiaphanum compactum.
Waller. syst. miner. I. *p.* 137. *n.* 1. Spathum rhomboidale opacum.
Cronst. miner. §. 10. 2. β. Spathum calcareum rhomboidale opacum.
β) fragmentis irregularibus.
Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 7. XII. 3. *p.* 49. *n.* 7. Spatum (calcarium) solubile subopacum compactum, fragmentis subsquamosis.
γ) nitore variabili.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 10. Spatum (fugax) solubile opacum secundum situm lucis fugax.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, Helvetia, Hungaria, γ) *crustae lividae ad instar, cujus particulae omnes angulis suis unum latus spectent, in aliorum lapidum superficie, ceterum frequentissime album, aliquando cinereum, caerulescens, virescens, flavescens, rubrum, nigricans.*

arenarium. 2. Sp. diaphanum, lamellis inordinatim congeſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 9. Spatum (confuſum) ſolubile ſubdiaphanum, rhombis confuſis.

Wall min. 55. Spatum particulis diſperſis irregularibus.

Wall. ſyſt. min 1. *p.* 138. *n.* 3. Spathum particulis diſperſis rhomboidalibus irregulariter congeſtis.

Habitat in Suecia *et* Saxonia, *album, griſeum, rubrum, fuſcum aut viride.*

pellucidum. 3. Sp. pellucidum.

α) hyalinum.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 1. Spatum (ſpeculare) ſolubile pellucidum, objectis ſimplicibus.

Waller. min. 56. *et ſyſt. min.* 1. *p.* 139. *n.* 4. a. Spathum pellucidum molle album.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 1. Spatum rhomboidale diaphanum non duplicans album.

Scheuchz. it. alp. p. 324. *et* 542. Androdamus Plinii.

β) tinctum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 6. Spatum ſolubile pellucidum coloratum.

Muſ. Teſſ. 16. *n.* 8. Spatum compactum pellucidum tinctum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 139. *n.* 4. b. c. d. e.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 2.

γ) objecta duplicans.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 2. XII. 3. *p.* 48. *n.* 2. Spatum ſolubile pellucidum objecta duplicans.

Cronſt. miner. §. 10. *n.* 1. α. 1. Spatum rhomboidale diaphanum objecta duplicans.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum objecta duplicans. *Carth. min.* 12.

Waller. miner. 57. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 140. *n.* 5. Spatum pellucidum objecta duplicans.

Woltersd. min. 19. Spatum alcalinum amorphum islandicum.

Er. Bar-

Spatum in cippis Runicis recreſcere ex ipſius ſaxi litteris excavatis, memorabile eſt. It. gotl. 327.

Spati generationem videre eſt in Stalactita.

Spati particulae rhombeae probe diſtinguendae a cryſtallis; cryſtalli enim ſpatoſae diverſiſſima figura gaudent ab earum particulis rhombeis conſtitutivis.

Er. Bartholini experimenta cryſtalli islandici disdiaelaſtici, quibus mira et inſolita refractio detegitur. Hafn. 1669. 4. Cryſtallus islandicus.

Habitat in Ruſſiae, Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Helvetiae *montibus*, γ) *frequentius in* Islandia, β) *flavum flaveſcens, olivaceum, vireſcens, caeruleſcens, infumatum, nigricans, rarius rubrum aut venis pictum, interdum poſt calcinationem inter prunas peractam in tenebris lucens.*

** *figurae peculiaris.*

cellulo-ſum. 4. Sp. ſuperficie in cellulas partita.
Habitat in Hungaria, Hercynia.

ſtalactiti-cum. 5. Sp. figurae ſubcylindricae.
β) Spatum batryoides.
γ) Spatum fruticuloſum.
Habitat v. g. *in* Bohemia, Hungaria.

globoſum. 6. Sp. figurae ſubgloboſae denſum.
Syſt. nat. I. *p.* 195. XII. 3. *p.* 179. *n.* 4. Aëtites (marmoreus) marmoreus, embryonibus fixis cryſtallinis Natri hyodontis.
It. cel. 136. *Act. Stockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18. *Muſ. Teſſ.* 80. *n.* 3. Pomum cryſtallinum.
Cronſt. miner. §. 11. b. 2. Spatum druſicum cryſtallis pyramidalibus concretis.
β) Spatum reniforme.
Habitat v. g. *in* Hungariae *et* Tranſilvaniae *fodinis*, Helvetia, Suecia *intus ſaepe ex cryſtallis prismaticis aut pyramidalibus ſtellatim convergentibus conflatum.*

inane. 7. Sp. ſubgloboſum: globis inanibus.
v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 9.
Habitat in fodina Hungariae Schemnizenſi a Chriſtina *denominata.*

*** *figurae cryſtallinae.*

bracteatum. 8. Sp. tabulis hexaëdris.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 143. *n.* 6. l. m. *Born ind. foſſ.* 1. *p.* 8. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum lamelloſum.
β) tabulis ſuborbicularibus.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. *γ. Amoen. acad.* I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 18. Crystallus subnitriformis spatosa plana suborbicularis hexaëdra.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 80. Spathum crystallisatum suborbiculare.

γ) tabulis sparsis.

δ) tabulis imbricatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. *δ. Amoen. acad.* I. *p.* 480. *t.* 16. *f.* 19. Crystallus subnitriformis spatosa plana trifariam imbricata.

ε) tabulis in series aggregatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

ζ) tabulis in rosae formam aggregatis.

η) tabulis in cellulas aggregatis.

v. Born ind. foss. I. *p.* 8. Spatum calcarium figuratum lamellosum: lamellis macandriformibus.

ϑ) tabulis in prisma aggregatis.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 80. Spathum crystallisatum lamellosum album, lamellis distinctis in prisma aggregatis.

ι) tabulis in pyramidem aggregatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

Habitat in Nericia Sueciae, Scotia, Hercynia, Saxonia, Bohemia, Hungaria, Transilvania, *rarius flavescens, melleum, carneum aut roseum, quam album, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc subopacum, colore, nitore, pelluciditatis gradu interdum matrem perlarum referens.*

cubicum. 9. Sp. crystallis perfecte cubicis aggregatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 5? Muria (testarum) lapidosa spatosa aggregata sparsa effervescens.

Wall. syst. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. a. Spathum crystallisatum cubicum.

Habitat in Dalecarlia Sueciae, *in* Saxoniae *fodinis prope* Kamsdorf *et* Scharfenberg, *in* Temesiensi *prope* Moldava, *cubis minutis, rarius mali persicae flores colore aemulantibus, quam albis, interdum in uvae aut sphaerae speciem aggregatis.*

rhombeum. 10. Sp. crystallis aggregatis cubicis: faciebus obliquangulis. Fig. 22.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. XII. 3. *p.* 100. *n.* 9. *Amoen. acad.* I. *p.* 481. *t.* 16. *f.* 21. *Schreb. lith.* 44. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 7. Muria lapidosa spatosa solitario-rhombea fixa.

Carth.

Carth. min. 13. Spathum crystallisatum, crystallis rhomboidalibus.

β) Spatum rhombeum: marginibus duobus obtusis oppositis truncatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 260.

γ) Spatum rhombeum: faciebus convexis.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 259.

Habitat in Saxoniae, Thuringiae, Franconiae *fodinis, ut plurimum album.*

triedrum. 11. Sp. prismatibus triedris pyramide triedra terminatis.

Gerh. Mineralf. p. 47. Porus prismaticus.

Habitat - - -

tetraëdrum. 12. Sp. prismatibus tetraëdris. *v. Born ind. foss.* 1. *p.* 6. 8. 2. *p.* 78.

β) Spatum prismatum faciebus alternis angustioribus.

γ) Spatum superficie rugosa.

δ) Spatum prismatum faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

ε) Spatum prismatibus utrinque pyramide tetraëdra terminatis.

Habitat in Silesiae *fodinis prope* Schmotseifen, Hungariae *fodinis prope* Schemniz *et* Boinick, *in* Carniolicis *prope* Idriam, *stiriacis prope* Eisenerz, *bohemicis prope* Joachimsthal, saxonicis *prope* Freyberg, scoticis *prope* Strontiam, *nunc opacum, nunc pellucidum, frequentius album, quam rubescens aut virescens.*

prismaticum. 13. Sp. prismatibus perfectis hexaëdris. Fig. 5.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. Nitrum (truncatum) lapidosum spatosum octaëdrum, prismate hexaëdro utrinque truncato.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16. *Mus. Tessin.* 28. *n.* 4. Crystallus submitriformis spatosa utrinque truncata.

Cronst. miner. §. 11. a. Crystalli spatosi hexagoni truncati.

Wall. miner. 58. *f.* 5. Spatum crystallisatum prismaticum hexaedrum truncatum.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6 f. Spathum crystallisatum hexangulare prismaticum oblique truncatum.

Wolt. miner. 19. Spatum alcalinum prismaticum hexaëdrum utrinque truncatum.

β) Spatum prismaticum, faciebus terminalibus convexis.

γ) Spatum faciebus terminalibus in aciem terminatis.

δ) Spatum prismaticum: faciebus alternis angustioribus. Fig. 6.

Amoen.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa, priſmatis lateribus alternis anguſtioribus.

ε) Spatum priſmaticum: faciebus duabus oppoſitis reliquas longe ſuperantibus.

ζ) Spatum priſmaticum in igne lucem ſpargens.

Habitat in Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Derby Angliae, Norwegiae *liberum in humo prope* Bejonam Aquitaniae *fodinis*, ζ) *in* Arragonia *et* Valencia Hiſpaniae, *utplurimum album et frequenter pellucidum, cryſtallis*, δ) *interdum geminis, crebrius aggregatis ſparſim aut in ſeries, nonnunquam ita ut gradus ſcalae referant, majoribus vel tenuioribus.*

dodecaëdron. 14. Sp. priſmatibus hexaëdris utrinque pyramide triedra terminatis. Fig. 11.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 11. Natrum lapidoſum ſpatoſum dodecaëdrum priſmate hexaëdro, pyramidibus triedris: planis omnibus pentagonis.

Muſ. Teſſin. 26. *t.* 2. *f.* 5. Nitrum ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris lateribus pentagonis.

Scop. hydrarg. Cryſtallus ſpatoſa priſmatica ſuberecta pellucida vitrea.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 143. *n.* 6. 1. Spatum cryſtalliſatum dodecaëdrum.

β) Spatum pyramidum marginibus truncatis.

γ) Spatum pyramidum apicibus truncatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 6. Natrum (14edrum) lapidoſum ſpatoſum decateſſeraëdrum, priſmate triedro ſubhexagono, pyramidibus truncatis.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 17. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata triquetra: angulis omnibus planis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. k. Spathum cryſtalliſatum tetradecaëdrum priſmaticum.

δ) Spatum pyramidum faciebus convexis.

ε) Spatum priſmate breviſſimo.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 5. *t.* 1. *f.* 2.

ζ) Spatum cryſtallis in globi faciem aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 191. *n.* 19. Tophus (ſpatoſus) ſpatoſus ſubrotundus tunicatus, marginibus ſerratis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 1. Spatum orbiculatum tunicatum marginibus ſerratis.

Habitat in Palatinatus rhenani, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Temeſiae, Tranſilvaniae, Angliae (Derby)

(Derby) *fodinis, utplurimum pellucidum, rarius flavescens aut virescens, quam album, pyramidibus interdum depressis crystallis, nunc tenuioribus, nunc crassioribus, geminatim sibi adnatis, sub angulo recto se secantibus, aut in series, fasciculos, bacillos, globi, olivae, pyramidis formam aggregatis.*

octodecae-drum. 15. Sp. prismatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis.

β) Spatum prismatibus hexaëdris supra pyramide hexaëdra terminatis: pyramidis marginibus prisma versus incurvis.
Ferber 3 *Briefe p.* 50.

γ) Spatum (cordatum) prismatibus hexaëdris pyramide hexaëdra terminatis, media sui parte inverse sibi oppositis.
Ferber 3 *Briefe p.* 50.
Habitat in Hercyniae *et* Angliae (Derby *et* Cumbriae) *fodinis, album, vel flavescens, pyramide terminali interdum altera triedra aucta.*

Hyodon. 16. Sp. pyramide duplici hexaëdra. Fig. 31.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 13. Natrum lapidosum marmoreo-spatosum obliquum dodecaëdrum, pyramide hexaëdra.
Amoen. ac. 1. *p.* 480. *n* 22. Crystallus subnitriformis spatosa acaulis, pyramidibus aequalibus.
Mus. Tessin. 26. *n.* 1. *t.* 2. *f* 7. *et* 28. *n.* 5. Nitrum irregulare spatosum acaule, pyramidibus trigonis: lateribus rhombeis carinatis: et Nitrum spatosum acaule utrinque pyramidatum: pyramide superiore subulata.
Wall. miner. 58. *n* 3. Spatum crystallisatum sexangulare.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. c. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale duplicatum.
Cronst. miner. §. 11. 1. b. 1. Crystalli spatosi pyramidales distincti.

β) pyramidibus cavis inanibus.

γ) pyramide utraque ad apicem altera triedra aucta.

δ) marginibus pyramidum obtusis.

ε) pyramide alterutra longiori.
Amoen. acad. 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. 10. *Mus. Tessin.* 28. *n.* 5. Crystallus nitriformis spatosa acaulis, pyramide superiore subulata.

ζ) crystallis in fasciculos aggregatis.
Amoen. acad. 1. *t.* 16. *f* 11. Crystallus nitriformis spatosa acaulis aggregata fasciculata decumbens.

Habitat

Habitat in Angliae (*potissimum* Derby,) Sueciae (*prope* Dannemora *et* Sahlberg,) Hercyniae, Salzburgi, Hungariae *fodinis, frequentius album, quam flavescens, nunc pellucidum, nunc opacum, crystallis saepe exilibus, rarius transversim sulcatis, interdum in series ordinatis, aut in arbusculas aggregatis.*

sexangulare. 17. Sp. pyramide hexaëdra simplici.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. b. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale.
β) Spatum pyramide ad apicem altera triedra aucta.
γ) Spatum crystallis alia corpora aculeorum ad instar obsidentibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6. d. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale, superficie aculeata.
Habitat in Sueciae (*prope* Dannemora,) Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Hungariae *fodinis, crystallis nunc majoribus nunc minoribus, nunc latioribus nunc angustioribus, interdum capillaribus, rarius inversis, nonnunquam sub angulo recto se secantibus, fasciculatim, stellatim, in bacilli, mergetis, arbusculae, pyramidis hexaëdrae duplicis formam aggregatis.*

pentaëdrum. 18. Sp. pyramide pentaëdra simplici.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 6. Spatum calcarium crystallisatum pellucidum album, crystallis pyramidatis pentagonis aggregatis.
Habitat in Hercynia, *album, pellucidum aggregatum.*

pentagonum. 19. Sp. pyramide pentaëdra duplici.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 6. 7.
Habitat in Hungaria *et* Comitatu Tyrolensi, *nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius aurorae colore conspicuum, crystallis non raro inanibus: faciebus inaequalibus.*

pyramidale. 20. Sp. pyramide triedra duplici.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 5. 6. 2. *p.* 78.
β) Spatum baseos communis angulis truncatis.
Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 258.
γ) Spatum crystallis inanibus.
Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 262.
Habitat in Scotiae, Angliae, Hercyniae, Magdeburgi, Saxoniae, Tyrolis, Silesiae, Hungariae *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, frequentius album, quam cinereum*

reum aut alius coloris, pyramide utraque vel alterutra interdum elongata et acuta, rarius diagonaliter ſtriata, cryſtallis utplurimum minutis, aut in ſeries, cellulas, roſae, globi, granorum ſpeciem digeſtis.

trigonum. 21. Sp. pyramide triedra ſimplici. Fig. 37.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 12. Natrum (urinoſum) lapidoſum marmoreo-ſpatoſum erectum, pyramide triedra.
Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 142. *n.* 6. 9. Spatum cryſtalliſatum triangulare.
β) cryſtallis inanibus.
γ) pyramidis baſeos angulis truncatis.
δ) pyramidis apice excavato.
ε) pyramide ad apicem altera adhuc aucta.
ζ) cryſtallis imbricatim aggregatis.
Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa aggregata triſariam imbricata. *Amoen. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.
Nitrum ſpatoſum acaule, pyramide triquetra acute imbricata. *Muſ. Teſſ.* 28. *n.* 6.
Habitat in Sueciae (Sahlberg,) Angliae (Derby,) Hercyniae, Saxoniae, Luſatiae, Stiriae, Vicentiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius fuſceſcens aut flaveſcens, rariſſime olivaceum, cryſtallis frequentius minutis, nunc latioribus, nunc anguſtioribus, interdum capillaribus, nunc longioribus, nunc brevioribus, aliquando depreſſis, ſparſim vel imbricatim aggregatis, vel in renis aut granorum ſpeciem congeſtis.*

lenticulare. 22. Sp. cryſtallis lentis formam prae ſe ferentibus.
Muſ. Teſſin. 28. *t.* 2. *f.* 1. Natrum lenticulare acaulon.
Habitat in Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae *fodinis, utplurimum album, ſaepe pellucidum, aut nucleo lacteo per corticem diaphanum translucente conſpicuum, cryſtallis interdum cavis, frequenter hexaëdris, interdum ephippii in modum incurvis, ſparſim in cellulas, roſae aut granorum ſphaericorum formam aggregatis.*

granatinum. 23. Sp. dodecaëdrum ex pentagonis conflatum.
Gerh. Mineralſ. p. 49. *n.* 12. Porus granaticus.
Habitat in Angliae, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Carinthiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, utplurimum album, rarius flaveſcens, an mera cubici aut dodecaëdri varietas?*

chrysolithinum. 24. Sp. viride prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Werner bergm. Journ.* 1790. 7. *p.* 74. &c. *Romé de l'Isle crystallogr. ed.* 2. *vol.* 2. *p.* 272. Chrysolithe, *Habitat in* Hispania *prope* Carboneira, *subduruin, cum aqua forti parum effervescens in fragmenta indeterminata dissiliens, prunis injectum non lucens, transversim fractum texturam conchaceam referens, ponderis specifici* 3098:1000, *crystallis minutis solitariis intus interdum cavis; an hujus generis?*

II. SCHISTOSPATUM.

Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo et aqua constans, cum acidis effervescens.

Lamellosum: lamellis incurvis, parasiticum molle in fragmenta indeterminata dissiliens, leviusculum, attacta pinguiusculum.

In igne crepitans.

fissile. 1. Sch. album.

Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 3. Spatum solubile diaphanum fissile album.

Wall. min. 59. *et syst. miner.* 1. *p.* 138. *n.* 2. Spatum lamellosum molle.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum, lamellis minutissimis.

Cronst. miner. §. 10. 2. Spatum lamellosum.

β) Schistospatum lamellis undulatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 4. *It. wgoth.* 131. Spatum (undatum) solubile lamellosum undulatum album.

Habitat rarius in Norwegiae (*prope* Königsberg *et* Eger) *et* Saxoniae (*prope* Schwarzenberg) *fodinis*, β) *in sabulo* Daliae suecicae *prope* Köpmanneficell, *fragile, formae communis, ex cinerascente aut rufescente album, nunc opacum, nunc subopacum, rarius diaphanum intus nitens, nitore externo pinguedinem referens.*

12. INO-

12. INOLITHUS. Ex terra calcaria aëre fixo et pauca aqua constans, aqua forti totus cum effervescentia solvendus.

Fibrosus, parasiticus, mollis, leviusculus, in fragmenta indeterminata acutangula dissiliens.

filamentosus. 1. I. fibris parallelis. *Gerh. Mineralf. p.* 52.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 2. Stirium (marmoreum) diaphanum solubile fibrosum.
It. scan. 121. Alabastrites.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 127. *n.* 6. a. Calcareus figuratus filamentosus.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 8. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 5. Stalactites (stiriaceus) fibris transversis.
γ) *Vandell. diss.* 16. Tophus alter.
Habitat in Russia, Dalecarlia, Scania, Polonia, Marchia, Saxonia, Bohemia, γ) *in* thermis Aponi, *rarius pellucidus, quam diaphanus aut opacus, fibris nunc rectis nunc incurvis, nunc longioribus nunc brevioribus, nunc angustioribus nunc latioribus, ut radios fere dixeris, albus, interdum flavescens aut fuscescens, rarius caeruleus, nonnunquam alia corpora quasi cortice obducens.*

acerosus. 2. I. fibris fasciculatis. *Gerh. Mineralf. p.* 53. *n.* 3.
Habitat in Hungariae (Schemniz) *fodinis, albus, interdum flavescens, luteus, ex luteo fuscus, vel carneus.*

stellaris. 3. I. fibris stellatim divergentibus, formae communis.
Gerh. Mineralf. p. 52. *n.* 2. Inolithus radians.
Habitat in Marchiae *calcariis montibus*, Bohemiae *et frequens in* Hungariae *fodinis, albus, interdum flavescens aut cinereus.*

Flos ferri. 4. I. ramulosus, fibris stellatim divergentibus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 3. XII. 3. *p.* 183. *n.* 4. *Scop. hydrarg.* Stalactites marmoreus ramulosus.
Carth. mineral. 71. Ferrum mineralisatum ramosum album, ramis erectis acuminatis glabris nitentibus.

Waller. miner. 244. *n.* 1. Minera ferri alba germinans.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 388. *n.* 9. d. Stalagmites coralloideus.
Habitat, quamvis ferri expers, aut certe inops, ferri mineris utplurimum insidens, potissimum in ferrifodinis Heidenheimensibus Wirtembergiae, Eisenerzensibus Stiriae, Hüttenbergensibus Carinthiae, *etiam in* Schemnizensibus Hungariae, *utplurimum niveus, interdum flavescens.*

13. STALACTITES.

Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatus, ex aqua in aëre praecipitatus.
Diaphanus, intus inconspicuus, in fragmenta indeterminata dissiliens, in crustas concentricas secedens.
In aedificiis, inprimis subterraneis, et antris, potissimum calcariorum montium obvius.

Spatosus. 1. St. pendulus intus lamellosus diaphanus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 5. XII. 3. *p.* 184. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 6. Stalactites marmorea spatosus solidus.
Cronst. miner. §. 12. 2. Stalactites solidus, particulis spatosis.
Carth. miner. 13. Spatum molle ex aqua deltillante generatum.
Habitat in antro Baumanni Hercyniae, Nebelloch Wirtembergiae, Adrianopoli, *prope* Rothomagum *in* Normannia &c. *varias formas indutus.*

Stiria. 2. St. pendulus concentrico-crustosus.
Wall. miner. 329. Porus aquae stillatitius in aëre sub stillicidio concretus pendulus.
Wall. syst. miner. 2 *p.* 386. *n.* 8. Stalactites calcareus stillatitius sub stillicidio concretus pendulus.
α) cylindricus.
a) inanis s. fistulosus.
b) solidus.

a) Pria-

α) Priapolithus. *Marcorelle act. Paris. peregr.* 7. *n.* 4.
Calites, Phalloides. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. f.
b) Stalactites fungiformis. *Wall. syst. min.* 2. *p.* 388. *n.* 9. c.

β) conicus.
a) inanis s. fistulosus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 190. *n.* 18. Tophus (turbinatus) calcarius turbinatus multicorticatus interne imbricatus.
Cronst. miner. §. 12. d. Stalactites conis concretis excavatis.
b) apice perforatus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 2. XII. 3. *p.* 183. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 2. Stalactites (stillatitius) cretaceus tunicato-crustaceus, apice perforato natroso.
Cronst. miner. §. 12. b. Stalactites coniformis perforatus.
c) solidus.

γ) alius nunc magis teretis nunc magis compressae formae, referens v. g. radices.
a) zedoariae.
b) ireos florentinae.
c) zingiberis, Zingiberites.

Habitat in aedificiorum *partibus et generibus, ex lapidibus calcariis aut cum caemento calcario exstructis, in antris montium calcariorum, in quae aqua stillat, etiam in* fodinis *stratis calcareis propinquis* e. gr. *prope* Helsingburg Scaniae, *prope* Osterwalde Saxoniae *inferioris, in antro* Baumanni, *prope* Eula, Branick *et* Kosors Bohemiae, *ad salinas* Austriae *superioris, prope* Rodnan Transilvaniae, *in* Tyroli, *prope* Stuttgardiam *et in antro* Nebelloch Wirtembergiae, *prope* Befort Sundgaviae &c. *utplurimum albus, interdum griseus, fuscus aut flavescens, intus inconspicuus.*

Stalagmites. 3. St. sessilis faciebus sphaericis conspicuus.
Wall. syst. miner. 2. *p.* 387. *n.* 9. Stalactites calcareus post stillicidium, figura globosa, botryitica vel alia concretas.

α) globulosus.
a) globulis sejunctis.
b) globulis geminis conjunctis. Orchiti. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. g.

β) nodulosi.
Bellaria lapidea, Confetto di Tivoli.

γ) reniformes.

δ) mammillares.

ε) Carpolithi *multi.*

 ζ) Sta-

ζ) Stalactitae brassicam cauliflorum referentes.
γ) Chiriti.
ι) Sceliti.

Habitat in fundo antrorum *et* fodinarum *in* montibus *praesertim* calcariis exsculptarum, α) *frequens prope* Turrick *ad* montes Carpathicos, β) *frequens circa* Tiburtium.

solidus. 4. St. sessilis solidus.

Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 4. *Schreb. lith.* 94.

Cronst. min. §. 12. c. Stalactites figura incerta.

Daubent. act. Paris. 1754. Albâtre calcaire.

Habitat Adrianopoli *in* antro Baumanni *aliisque ejus generis*, *in* Saxonia (*prope* Annaberg,) Bohemia, Stiria, Wirtembergia *diaphanus*, *polituram admittens quasi pinguiusculam*, *lacteus*, *venis*, *striis*, *maculis rubris*, *roseis*, *flavis*, *fuscis*, *cinereis varius*, *cinereus*, *ruber*, *flavus*, *fuscus*, *raro caeruleus*.

14. PISOLITHUS.

Ex terra calcarea, paucissima arena et ferri calce, aëre fixo et aqua constans.

Molle, subopacum, intus inconspicuum, in fragmenta indeterminata dissiliens, in grana sphaerica secedens.

Texturae concentrice lamellosae.

Prope thermas obvius.

carolinus. 1. Pisolithus.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 2. Tophus calcareus thermarum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 14. Tophus (Oolithus) calcarius globulis pisiformibus crustatis congestus.

Cronst. miner. §. 12. 1. a. Stalactites testaceus globosus.

Worm. mus. 52. Pisa carolina.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 384. *n.* 7. a. Oolithus majoribus globulis, pisi magnitudine.

Habitat prope thermas Carolinas Bohemiae, *in* Silesia, Hungaria, *amplum in* Bohemia *stratum constituens*, *ex flavescente albus*, *ut tamen aliquando in fuscum inclinet*, *rarius reniformis*, *singulis globulis incluso nuclei loco arenae granulo*.

15. MAR-

15. MARMOR. Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatum.

Duriusculum, macrum, formae communis leviusculum, integros montes, vel magnam eorum portionem constituens, aut vagum.

Igne in calcem vivum abiens, acidis cum effervescentia magnam partem solubile.

Hammites. 1. M. opacum inconspicuum compactum in granula rotunda ex minoribus globulis aggregata secedens.

Rogenstein. *Syst. nat.* I. *p.* 151. *n.* 2. XII. 3. *p.* 43. *n.* 12. *Schreb. lith.* 17. Marmor granis globosis crustatis confertissimis.

It. gotl. 266. Oolithus.

Vogel miner. 256. Pisolithus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 383. *n.* 7. Stalactites calcareus globularis minoribus globulis crustaceis sine basi concretus.

β) Oolithus, Phacitas, globulis magnitudine ovorum piscium.

γ) Cenchrites, globulis magnitudine seminum milii.

δ) Meconites, globulis magnitudine semina papaveris aequantibus.

Habitat in montibus stratariis Gothlandiae, Saxoniae, Thuringiae, Ducatus Brunsvicensis, Galliae, Helvetiae, *ampla utplurimum et in eodem monte plura strata constituens, obscure cinereum aut fuscum, aut ex utroque colore mistum, rarius subopacum, fragmentis, in quae dissilit, setis obtusangulis, granis, in quae secedit nunc majoribus, nunc minoribus, rarius animalium partium vestigia continens.*

granulare. 2. M. subopacum lamellosum intus micans duriusculum in grana sponte secedens, polituram non admittens.

Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 6. XII. 3. *p.* 41. *n.* 6. Marmor (rude) particulis granulatis micantibus.

Waller. min. 39. Calcareus particulis scintillantibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 122. *n.* 2. Calcareus granularis densus, particulis micantibus immixtis.

Cronst. miner. § 8. Lapis calcareus particulis granulatis.

Carth. min. 22. Calcarius rudis micans nitorem assumens.

Wolt. min. 19. Calcarius lapis amorphus rudis dictus polituram non admittens.

Coſt. foſſ. 152. Saxum calcareum ſcintillans albidum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 4. Marmor Piperites.

Habitat in montibus ſimplicibus, antiquioribus, *quorum partem ſaepe potiorem, aut ampliſſima ſtrata conſtituit, nunquam vivorum corporum veſtigia includens, granis nunc majoribus, nunc minoribus albidum, cinereum, atrum, fuſcum, rubrum, flaveſcens aut variegatum, lamellis rectis, ſolo argilloſo emendando, aedificiis exſtruendis, viis plateisque ſternendis, calci urendae, quam tamen rarius bonam largitur, et fundendis ferri mineris inſerviens.*

micans. 3. M. diaphanum album lamelloſum intus micans duriuſculum in grana ſubtilia ſponte ſecedens, polituram admittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 42. *n.* 7. Marmor particulis ſpatoſo-ſquamoſis.

Waller. miner. 40. Calcareus particulis diſperſis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 124. *n.* 4. a. *et p.* 120. *n.* 8. a. Calcareus particulis ſpathoſis diſperſis planis irregulariter diſpoſitis nitentibus et Marmor unicolor album.

Cronſt. miner. §. 9. 2. 3. Lapis calcareus particulis ſquamoſis ſ. ſpathoſis.

β) Marmor (tardum) particulis ſubimpalpabilibus, album diaphanum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 41. *n.* 5.

γ) Marmor (decuſſatum) particulis oblongis depreſſis decuſſato-ſparſis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 8.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 7. Marmor ſolubile particulis micantibus radiantibus.

δ) Marmor (aceroſum) particulis oblongis aceroſis longitudinaliter ſparſis? *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 9.

ε) Pietra elaſtica. *Ferber Brief. a. Welſchland. p.* 110.

Habitat in montibus ſimplicibus antiquioribus, *ampliſſima in his ſtrata conſtituens, omni vivorum corporum veſtigio orba in* Finnia, Dalecarlia, Gothia *orientali*, Walsmannia Sueciae, *in* Saxonia *prope* Crotendorf, Neudorf, Ehrenfriedensdorf, *in* Haſſia *prope* Hochſtetten, *in* Franconia *prope* Wonſiedel, *in* Bohemiae *ferrifodinis* Presnizenſibus, *in* Temeſiae *cuprifodinis*, *in* Tranſilvania, Carniolia, Auſtria *prope* Traunſtein, *in* Tyroli, *in* Helvetia, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Loubie, *in* Hetruria *prope* Seravezza *et* Montagnucha, *olim prope* Carrara, *et in inſulis* Paros *atque* Antiparos, *rarius in uſtrinis adhibitum, frequen-*

quentius ab antiquissimis jam temporibus statuis et elegantioribus aedificiorum partibus, artis ope interdum coloribus variis tinctum pictumque, non raro quartzi grana immixta sibi habens, ut non effervescet modo tardius, sed ad chalybem scintillet.

squamosum. 4. M. granulare denso intime mistum.

Cronst. miner. §. 9. 1. Lapis calcareus particulis squamosis rudioribus.

Nose orograph. Br. Siebeng. 2. *p.* 4. schuppichte Kalkstein.

Habitat Garpenbergae *et in* Finnia Sueciae, *album, vel ex rufescente flavum, montium simplicium partem saepe praecipuam constituens, corporum vivorum vestigiis privum, calcem praebens non optimae notae.*

porosum. 5. M. poris pertusum inconspicuum opacum, polituram non admittens.

α) Marmor (Filtrum) poris pertusum aquam distillans. *Gerh. Mineralf. p.* 40. *n.* 5.

Habitat in Marchiae *lapidicinis* Rüdersdorfiensibus.

β) Marmor spongiosum. *Essai de mineral. des monts pyren.*

Habitat in montibus Pyrenaeis *ad montem* Loarde, *et in terra* Bearn.

γ) Marmor exesum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.

Habitat prope Idriam Carnioliae.

δ) Marmor cellulosum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.

Habitat in Alsatia *et* montibus Giganteis Bohemiae. *Pori ex pyrita olim innidulante, fatiscente, atque eluto.*

margodes. 6. M. densum inconspicuum subopacum, polituram non admittens, fragmentis convexis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 4. Marmor (fissile) particulis subimpalpabilibus fissile albidum.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 353. *n.* 3. Margodes facie marmorea, particulis subtilissimis, polituram admittens, dendriticus.

Gronov. supell. 99. 102. Schistus pallido-albus s. Marmor pappenheimense.

Cost. foss. 169. Schistus calcareus flavo-albidus.

Habitat in montibus stratariis, *frequens potissimum in* circulorum Germaniae Bavarici, Franconici *et* Suecici confluxu, *ex flavescente vel rufescente albidum, paucula argilla inquinatum, crebro spati venis diaphanis exaratum et arbuscularum imaginibus pictum, non raro piscium et can-*

erorum aquas dulces inhabitantium, rarius teſtaceorum veſtigiis impreſſis condecoratum, ampla ſtrata in tabulas findenda conſtituens.

ſtratarium. 7. M argilla inquinatum humeſcens in igne crepitans, ex ſtratis horizontalibus conflatum.

Syſt. nat. I. *p.* 151. *n.* 4. XII. 3. *p.* 42. *n.* 10. *Muſ. Teſſ.* 12. Marmor particulis argilloſis, fragmentis horizontalibus.

Coſt. foſſil. 155. Saxum rubrum ſplendidum duriſſimum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 3? Marmor zonatum.

It. oel. 51. *it. ſcan.* 107. Alwarſten.

It. wgoth. 21. c. Taelgſten.

Habitat in Oelandia *rupeſtri*, Scania, Kinnekulle Sueciae *monte, rimis horizontalibus et perpendicularibus fiſſum, petrefactis ſcatens, ſtratis ſuperioribus inferiora duritie ſuperantibus.*

florentinum. 8. M. argilla inquinatum opacum denſum polituram admittens, pictura rudera aedificiorum referens.

Syſt nat. XII 3. *p.* 41. *n.* 3. Marmor particulis impalpabilibus opacum compactum poliendum flavicans.

Waller. ſyſt. min. I. *p.* 133. *n.* 10. a. Marmor pictorium regiones vel urbes deſolatas repraeſentans.

Coſt. foſſ. 183. *n.* 18. Schiſtus florentinus variegatus, regiones deſolatas et aedificiorum rudem affabre prae ſe ferens.

Calc. muſ. 419 *Linck. oryct.* 14. *Lang lap. fig.* 33. *Baier oryct.* 44. *Myl. ſaxon.* I. *p.* 17. *Scheuchz. muſ.* 98. 248. Marmor florentinum.

Imper. nat. l. 24. *c.* 24. Marmor de monte Sinai.

Habitat in Italia *media, monte* Viennenſi Leopoldi, *monte* Sinai, *ex flaveſcente cinereum, picturis utplurimum fuſcis.*

nobile. 9. M. ſubopacum denſum textura feſtucas referens, polituram egregiam admittens, coloris altioris.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 8. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *Muſ. Teſſ.* 10. *n.* 1. Marmor ſolubile, particulis impalpabilibus raſilibus, et Marmor particulis ſubimpalpabilibus opacum compactum poliendum.

Wall. miner. 45. *ſyſt. miner.* I. *p.* 129. *ſqq. n.* 8. 9. 11. *Cronſt. miner.* §. 7. Marmor.

Wolt. min. 19. Marmor polituram admittens.

Carth. miner. 23. Calcareus ſubtilis nitorem aſſumens, eleganter coloratus.

α) M.

unicolor. α) M. colore unico aequabili. *Wall. syst. miner.* 1. *p.* 129. *n.* 8.
a) *rufum.* Numidium.
b) *carneum.*
c) *rubrum.*
d) *cinnamomeum.* Marmo canello.
e) *flavum.* Phengites.
f) *pallidum.* Polombino antico.
g) *caesium.* Bardiglio. Venetum. *Cost. foss. p.* 193. *n.* 10.
h) *caeruleum.* Chium et Narbonense.
i) *viride.* Verdello. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 13.
k) *lividum.* Pardalium.

β) variegatum. *Waller. min. syst.* 1. *p.* 131. *n.* 9.
a) *fasciatum.*
b) *striatum.*
c) *lineatum*, Marmo scritto.
d) *venosum.*
e) *colore altero sensim in alterum diffluente*, Marmo mischio.
f) *maculosum*, Brocatello.
g) *ocellatum* e. g. Occhio di pavone.
h) *punctatum.*
i) *irroratum*, Marmo polveroso.
α) *album*, africanum.
β) *nigrum*, canariense.
γ) *luteum*, Porta santa.
δ) *purpurascens*, Lesbium.
ε) *viride*, Lacedaemonicum. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 7.

Habitat ineffabili colorum et picturarum varietate in montibus stratariis, potiorem montium rupiumque calcariarum recentiorum constituens, petrefactis potissimum marinis, et inprimis testaceis refertissimum, ut ex his natum esse sole clarius pateat, ustum, calcem largiens eximium, alias a multis retro seculis sculptoriae artis princeps materia, et nobilioribus aedium domuumque partibus inserviens.

vulgatum. 10. M. subopacum densum textura festucas referens, coloris vilioris.

Waller. syst. min. 1. *p.* 119. *n.* 1. Calcareus solidus particulis impalpabilibus et indistinctis.

Habitat cum nobili, vix nisi colorum minori varietate et elegantia distinctum, et ejusdem originis, calci vivae urendae potissimum inserviens.

11. M.

fissile. 11. M. opacum densum ex stratis tenuioribus compositum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 12. Schistus (effervescens) scriptura cana, fuscus effervescens.
Vogel miner. p. 150. *n.* 6. Schistus calcareus.
Pott. Lithogaogn. 1. *p.* 44. Fissilis calcareus.
Habitat in Suecia, Anglia, Hispaniae *monte* Calpi *prope* Gibraltar, *nunc unicolor griseum aut fuscum, nunc bicolor, stratis alternis albis, rufescentibus, fuscis, griseis, nigris aut virescentibus.*

strumosum. 12. M. argilla inquinatum in sphaeras cavas intus crystallinas secedens.
Syst. nat. I. *p.* 151. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 12. Marmor solubile, fragmentis subrotundis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 43. *n.* 11. Marmor particulis argillosis, aetitis crystallinis sparsis.
It. wgoth. 21. 28. Gorsten.
Habitat in Sueciae *monte* Kinnekulle, *pluvio tempore humescens, an distincta hujus generis species?*

16. SUILLUS.

Ex terra calcaria, aëre fixo bitumine et pauca aqua conflatus.
Tritus foetorem urinosum spirans.
Acidis fere totus cum effervescentia solubilis.
Igne in calcem vivam egregiam abiens.

marmoreus. 1. S. opacus densus ater polituram egregiam admittens, fragmentis subconvexis.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 7. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *α. Mus. Tess.* 42. *n.* 4. Bitumen marmoreum foetidum compactum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *β.* Marmor nobile nigrum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 130. *n.* 8. b. Marmor unicolor nigrum.
Cronst. miner. §. 23. A. Terra calcarea phlogisto simplici mixta solida particulis impalpabilibus.
Vog. min. p. 107. Lapis suillus.
Cost. fossil. 186. Marmor nigrescens.
Habitat in montibus stratariis e. g. Sueciae, Belgii, Thuringiae, Franconiae, Bohemiae, Silesiae, *petrefactis corpori-*

poribus ſaepe refertiſſimus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, pavimentis, monumentis ſepulcralibus, aliis artis ſculptoriae operibus inſerviens, egregium calcem praebens.

ſchiſtoſus. 2. S. opacus denſus fiſſilis, fragmentis planis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 1. Marmor (ſchiſtoſum) particulis impalpabilibus, nigrum, ſcriptura alba.

It. ſcan. 121. 143. 148. 156. Flisſten.

Gerh. Mineralſ. p. 52. Dyſodes (fiſſilis) textura terrea granulata.

Gron. ſuppl. 10. *n.* 7. 8. Schiſtus fuſcus fragilis, Lapis ſolinus, qui ferro attritus urinam ſolium redolet.

Coſt. foſſ. 172. Schiſtus fuſco-cinereus Lapis ſuillus dictus.

Habitat e. g. *in* Sueciae, Sileſiae, montibus ſtratariis, *lithanthracum frequens comes, ſilicum, aliarumque plantarum potiſſimum aquaticarum, etiam piſcium imaginibus impreſſis non raro ornatus, nunc niger, nunc ex flaveſcente fuſcus aut cinereus, nunc ſabellinus.*

lamelloſus. 3. S. textura lamelloſa.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *β. γ. δ.*

Gerh. Mineralſ. p. 54. *n.* 3. Dyſodes (ſpathoſus) textura lamelloſa.

Cronſt. §. 23. B. C. D.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 144. *n.* 7. a. Spathum frictione foetidum micans.

Habitat in Sueciae, Thuringiae *montibus calcariis, paraſiticum, atrum vel fuſcum, rarius ochroleucum, lamellis nunc majoribus, nunc minoribus.*

cryſtallinus. 4. S. pyramidibus hexaedris elongatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. E. *It. wgoth.* 21. Bitumen ſuillum cryſtallinum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 8. Nitrum (ſuillum) lapidoſum ſpatoſum ſedecaedrum foetidum.

Act. Stockh. 1759. *p.* 26. Lapis ſuillus.

Wall. miner. 59. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 147. *n.* 7. b. Lapis ſuillus priſmaticus.

β) cryſtallis divergentibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 144. *n.* 7. c. Lapis ſuillus radiatus.

γ) cryſtallis in ſphaeram aggregatis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 144. *n.* 7. d. Lapis ſuillus ſphaericus.

Cronſt. miner. §. 22. 1. E.

Habitat in Sueciae *terris*, Weſtrogothia, Oelandia, *in* Iageia.

17. TRE-

17. TREMOLITES. Ex terra calcaria, plurima terra ſilicea, pauca magneſia, aqua et aëre fixo conflatus.

Radiatus, duriuſculus, nitens, fragilis, acu attritus in tenebris lucem ſpargens.

Aqua forti cum aliqua effervescentia ex parte ſolubilis.

Hoepfneri. 1. TREMOLITES. *Ferber Brief. mineralog. Innhalts &c. p. 22.*
Habitat in valle Tremola *ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *utrum diſtincti generis? an cum ſtellari potius conjungendus? aut zeolitho adſcribendus?*

18. STELLARIS. Ex terra calcaria, pauciori ſilicea, pauca aqua et ferri calce compoſitus.

Stellatim fibroſus, ſericei nitoris mollis, paraſiticus.

Igne facile cum ebullitione fundendus.

Aqua forti cum effervescentia ex parte ſolubilis.

Tranſilvaniae. 1. STELLARIS. *Fichtel et Bindheim Schrift. berl. Naturf. 3. p. 442. &c.*
Habitat prope Unterſchebeſch Tranſilvaniae *in marmore micante duriori albus aut thalaſſinus; an zeolithi ſpecies?*

19. HU-

19. HUMUS. Ex terra calcaria, pauciori ſilicea, inflammabili, aëre fixo et ferri calce compoſita.

Ex corporibus animalibus et vegetabilibus putredine diſſolutis ſuperſtes.

Levis, friabilis, aquam imbibens, ſed non retinens, macra, ſcabra, humida, coloris obſcurioris.

Cum aqua forti effervescens; igne leniori in cinereo, fortiori in vitrum ſpumidum abiens.

animalis. 1. H. impalpabilis aquam avidiſſime imbibens, rudis vix, uſta ſatis ſenſibiliter cum aqua forti effervescens.

Syſt nat. I. *p.* 209. *n.* 8. 9. XII. 3. *p.* 212. *n.* 14. Humus animalis impalpabilis.

Waller. miner. 7. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 23. *n.* 8. a. Humus animalis terrificata.

Cronſt. §. 246. Humus diverſorum animalium.

Habitat in coemiteriis *ex animalibus putrefactis ſuperſtes, alba, vel cinerea, leviſſima, lacuſtri fertilior.*

daedalea. 2. H. fuſca ſubtiliſſima.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 1. Humus vegetabilis impalpabilis fuſca.

Habitat paſſim *et* ubivis, *ex fimo animalium potiſſimum nata, adeo ſubtilis, ut cum aqua per pannum et chartam griſeam tranſeat, optimum ideo plantarum plurimarum hortenſium alimentum et ſolum.*

ruralis. 3. H. humectata atra, ſicca cineraſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 209. Humus vegetabilis communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 2. Humus vegetabilis perfecte pulveriſata atra.

Wolt. min. 11. Humus nigreſcens hortorum.

Waller. min. 1. Humus atra communis.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 13. *n.* 1. *Cronſt. miner.* §. 293. 3. Humus atra.

Carth. miner. 53. Humus pura.

Habitat

Habitat ubique ex vegetabilibus in ſicco loco ſenſim putrefactis ſuperſtes, plantarum communis matrix, hortenſibus fertiliſſimum ſolum praebens.

paupera- ta. 4. H. aquam cito dimittens, ſicca farinoſa.
Syſt. nat. XII. 3. n. *p.* 209. *n.* 3. Humus vegetabilis ſubfarinoſa.
It. wgoth. 240. Räkjord.
Habitat in ericetis, *plantis utilibus plurimis funeſta, et ſiccis potiſſimum annis inviſa agriculis; ſicca enim adeo levis, ut a vento abigatur.*

alpina. 5. H. fuſca particulis majoribus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 5. Humus vegetabilis groſſe pulveriſata fuſca.
Habitat in alpibus *vulgatiſſima, alpinis ſtirpibus egregie conducens, aliis minime.*

effervef- cens. 6. H. ab aqua abſorpta diutius retenta intumeſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 4. Humus vegetabilis aceroſa, ſicco friabilis.
It. wgoth. 240. Humus ſpongioſa.
Habitat paſſim in ſubhumidis, *an ex radicibus in pulverem fatiſcentibus orta? ſerius exſiccanda, horticolis et agricolis inviſa, cum tempore vernali a gelu nocturno aeſtuque diurno attollatur, et pullulantes plantas ejiciat atque eradicet, ut pereant.*

Lutum. 7. H. leviſſima non combuſtilis, humida nigra.
Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 3. XII. 3. *p.* 210. *n.* 7. Humus vegetabilis aceroſa paludum.
Carth. miner. 53. Humus limoſa aquatica.
Wolt. miner. 11. Humus atra paluſtris.
Waller. miner. 5. Humus vegetabilis lutoſa.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 19. *n.* 5. Humus aceroſa paluſtris.
Cronſt. miner. §. 293. B. 2. Humus lacuſtris.
Habitat in paludibus *ſub aqua, e plantis paluſtribus ſenſim corruptis nata, adeo levis, ut aquae agitatae diu inhaerent, ſolo arenaceo corrigendo conducens.*

martialis. 8. H. colore friabili tincta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 16. *n.* 2. Humus colorata martialis.

Ludw.

Ludw. de terr. muſ. Dresd. p. 164. Humus ochia martiali tincta.

Carth. miner. 53. Humus metallica aut ſemimetallica.

damaſcena. β) Humus ochraceo rufa vegetabilis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 10.

Waller. miner. 8. Humus rubra.

tinctoria. γ) Humus vegetabilis atro-tinctoria paludum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 8.

Coſt. foſſil. 89. Ochra nigra argillacea.

Habitat nunc flaveſcens, nunc ex flavo fuſca, nunc rubella, nunc purpurea, colores hos ferri calci debens in Suecia, β) *in* Anglia, Germania, Syria, γ) *in* Smolandiae *et* Scaniae *paludibus et alnetis, haec ruſticis ad veſtimenta lanea atro colore imbuenda adhibita.*

picea. 9. H. atra, exſiccatione conſolideſcens. *Hiſcan.* 194. 256.

Habitat in Scaniae *interdum agris, proprium colendi modum requirens.*

muriatica. 10. H. fuſca, ſaporis ſalſi.

Syſt. nat. XII 3. *p.* 205. *n.* 20. Argilla mixta margacea effervescens fuſca muriatico-ſalſa.

Cronſt. miner. p. 125. Terra e palaeſtina.

Habitat in Deſerto mari rubro *confini*, Aegypto, Syria.

20. MARGA.

Ex terra calcaria et argilla, utplurimum quoque terri calce compoſita.

Mollis, opaca, formae communis, intus terrea, levis, ut cum aqua vulgari agitando miſceri queat, in montibus ſtratariis obvia.

Aqua forti cum effervescentia ex parte ſolubilis.

Igne induranda, et fortiori in vitrum fundenda.

terrea. 1. M. friabilis macra ſubaſpera.

Syſt. nat. I. *p.* 206. *n.* 2. Creta argillacea fiſſili-friabilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 17. Argilla mixta pallida acido effervescens.

Cronſt. miner. 26. Marga friabilis.

Carth. min. 6. Argilla rudis calcaria igne indureſcens.

α) *Waller. miner. p.* 15. *n.* 2. Marga argillacea, pinguedinem imbibens, calore indurabilis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 69. *n.* 1. Marga argillacea lubrica friabilis plaſtica.

β) *Waller. miner. n.* 26. Marga fullonum ſaponacea lamelloſa.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 71. *n.* 2. Marga argillacea compacta arida, particulis ſubtiliſſimis pura.

Carth. miner. p. 7. *n.* 1. Smectis ſubtilis arida cum acidis effervescens.

γ) *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 72. *n.* 3. Marga cretacea inquinans.

δ) *Waller. miner. n.* 27. Marga in aëre deliqueſcens, pinguefaciens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 72. *n.* 4. Marga arenaſea, particulis arenaſeis mixta, arida, deliqueſcens, pinguefaciens.

Habitat paſſim per ſtrata, in Europa, *tenax, coloris varii ſiccatione expalleſcens, cruda cum aqua ſpumeſcens, non uſtulata, agris fertiliſſima, cum ſiccata non induretur, nec radiculas comprimat, ſed friabilis evadat et aquae auctumno potiſſimum ſtagnantis acidum abſorbeat; et ad fluxum minerarum ferri facilitandum adhibita; interdum a mica innidulante micans, aut gipſi particulis vel arenae (δ) granulis inquinata, ab his aſpera et igne in vitrum pellucidum tranſiens, incruſtandis vaſis argillaceis aptiſſimum; rariſſime metallis aliis praegnans praeter ferrum, cujus calce facta quoque uſtione adhuc tingitur, dominante ceterum modo (γ) terra calcaria, adeo interdum, ut calx, quamvis non optimae notae, ex ea uri queat, modo (α. β) argilla, ut lubrica ſit attactu, et parando tartari cremori aut depurando ſaccharo, fullonum uſui, nonnunquam adeo, ut conficiendis fiſtulis tabacariis et vaſis myrrhinis, quae fayance audiunt, adhibeatur.*

nilotica. 2. M. farinoſa ſubfuſca, uſtulata cinerea, humo miſta.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 19. Argilla mixta humo ſubfuſca effervescens non inquinans.

Muſ. Teſſin. 110. Argilla ſubfuſca.

β) *Waller. min. p.* 31. Marga fuſoria vitrificationem admittens.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 75. *n.* 6. Marga farinacea mollis non cohaerens.

Habitat

Habitat in Aegypti *agris a* Nili *aquis recedentibus relicta, fertilissima, β) in* Uplandia Sueciae *poliendo non lubrica.*

fatiscens. 3. M. mollissima fissilis cinerascens in aëre fatiscens.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38 *n.* 8. *Mus. Tess.* 16. *n.* 5. Schistus (margaceus) scriptura rubra.

Cronst. miner. §. 27. Marga indurata aëre fatiscens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 73. *n.* 5. Marga indurata fissilis friabilis aëre fatiscens.

Habitat per strata jam crassiora jam tenuiora, saepe inter strata calcaria intermedia, in Suecia, Germania, Helvetia, *agris perinde proficua, ac terrea, in flavescentem, virescentem, caerulescentem, rufum colorem interdum vergens.*

porosa. 4. M. indurata porosa ex aquis praecipitata in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 5. XII. 3. *p.* 186. *n.* 1. Tophus (Ludus) glareoso-argillaceus polymorphus.

Waller. miner. 331. Porus aqueus solidus sub aqua minus s. non fluente deposita materia concretus.

Waller. syst. miner. 2 *p.* 394. *n.* 17. Tophus solidus margaceus, sub aqua minus vel non fluente deposita materia concretus.

Cronst. miner. §. 28. A. Marga indurata amorpha.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 190. *n.* 17. Tophus (argillaceus) calcario argillaceus amorphus.

Habitat in Angliae, Sueciae, Germaniae *aquarum, potissimum stagnantium fundo, a multa ferri calce inhaerente ustulando rubescens, ea partim de caussa in ferri ustrinis mineris eliquandis addita, alias albida, aut cinerea.*

schistosa. 5. M. indurata non fatiscens cinerascens texturae schistosae in fragmenta discoidea dissiliens.

Cronst. miner. §. 28. B. Marga indurata stratis continuis.

β) M. schistosa cruda viridis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 37 *n.* 4. Schistus (viridis) scriptura alba effervescens viridis.

de Costa foss. 183. Schistus viridis.

Habitat per strata in Germania, Hetruria, *aedificiis, tectis praesertim, viis quoque publicis adhibita, micae interdum* (Macigno, Pietra di torre) *particulis inspersis micans, cupri calcibus aut mineris innidulantibus nonnunquam foeta, alia quoque fossilia interdum continens, in* Bohemiae *monte* Lusihizensi *forma globosa, et adeo columnari obvia.*

bitumino-ſa. 6. M. indurata non fatiſcens nigra pinguiuſcula intus nitidula texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 179. *n.* 9. *Schreb. lith.* 63. *Inſt. min.* 92. Cuprum ſchiſti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 11. Cuprum (ſchiſtoſum) matrice ſchiſtoſa.

Waller. miner. 281. Minera cupri lapidi fiſſili inhaerens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 292. *n.* 18. Cuprum corroſum vel diverſimode mineraliſatum, ſchiſto inhaerens.

Habitat in montibus ſtratariis Thuringiae, Hennebergiae, Haſſiae, *a bitumine, quo perfuſa eſt, nigra, atque inflammabilis, difficulter fundenda, marinarum plantarum veſtigia impreſſa ſibi ſaepe monſtrans, crebro etiam inmidulans cuprum, rarius nativum, quam calces aut mineras, inter has frequentiſſime pyritaceam, ſaepius piſcis facie indutam.*

anonyma. 7. M. intus micans duriuſcula coloris obſcure ferrei. *de Serviere et Vincent de Villas chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 287.

Habitat in Gallia *prope* S. Ambroix, *polituram quodammodo admittens, et ad chalybem parumper ſcintillans, praeter pauxillum terrae ſchiſtoſae, ſulphuris et quartzi,* $\frac{1}{25}$ *ferri,* $\frac{7}{50}$ *argillae, et* $\frac{69}{100}$ *terrae calcariae continens.*

21. MAGNESIATA.

Ex terra calcaria, pauca magneſia nigra, aëre fixo et aqua conſtans.

Duriuſcula, Lamelloſa, ſponte in grana ſecedens.

Ad aërem ſenſim colorem ſuperficiei mutans, tardius, et ſaepe non niſi facta trituratione cum acidis effervescens.

In igne nigreſcens.

granularis. 1. M. ſubopaca, in igne tranquilla, diſſiliens in fragmenta indeterminata, formae communis.

Cronſt. miner. §. 9. C. 1. *α. not.*

Bergm.

Bergm. de min. ferr. alb. §. X. *et de tab. ferrum.* §. XVII. *de Morvaan nov. act. Divion.* 1783. *sem.* 2. *p.* 9. &c.

Habitat passim in Suecia, *prope* Tunaberg, *in* Sudermannia, *in paroecia* Uplandiae Lena, *etiam prope* Brion *in* Burgundia, *marmori squamoso extrinsecus similis, at ustione nigrescens, et* $\frac{2}{5}$ *ponderis sui amittens, et calcem praebens eximiam, arenae parum ferentem et caemento pro pavimentis et aedificiorum partibus sub aqua positis cito indurando aptissimam.*

flexuosa. 2. M. intus nitidula, scriptura cana inquinans, in fragmenta indeterminata dissiliens, lamellis incurvis.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 274.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 191.

Habitat in Hercynia, Saxonia c. gr. *prope* Camsdorf, Scharfenberg, *parasitica, ex rufescente vel cinereo alba.*

spatosa. 3. M. intus nitidula scriptura cana inquinans, in fragmenta rhomboidalia dissiliens, lamellis rectis.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 273. &c.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 189. &c.

α) formae communis.

β) reniformis.

γ) forma crystallorum nitidarum saepe exilium, nunc sparsarum, nunc in series aggregatarum.

a. lentis.

α. communis.

β. ephippium curvatura referentis.

b. rhombi.

α. faciebus planis.

β. faciebus convexis.

c. pyramidis hexaëdrae simplicis acuminatae.

α. plenae.

β. intus cavae.

Habitat in Hercyniae, Saxoniae *fodinis, nunc diaphana, nunc subopaca, rarius opaca, coloris ex cinereo, rubello aut flavescente albi, isabellini, rosei, carnei vel ex fuscescente rubri, in superficie saepe diversi ex flavescente cinerei, vel ex flavescente aut nigricante fusci, non raro cum nitoris metallici specie conjuncti; minore magnesiae nigrae portione, et plenaria fere ferri inopia a ferro spatoso distans.*

22. GYPSUM. Ex terra calcaria et vitrioli acido conſtans.

Leve, molliſſimum, frigidiuſculum.

Cum aqua forti utplurimum non effervescens, igne difficilime liquandum, leniori in pulverem transiens, qui cum aqua non ebullit, ſed cum ea in paſtam ſubactus ad aërem induratur et diſtenditur.

terreum. 1. G. pulverulentum niveum.

Charpent. miner. Geogr. Churf p. 334.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 6. Calx (Gur) fixa impalpabilis farinoſa.

Waller ſ ſt miner. 1. *p.* 34. Gypſum terreſtre farinaceum.

Cronſtedt miner. §. 14. Terra gypſea pulverulenta.

Baum. miner. 1. *p.* 145. Nihil album foſſile nativum ſpurium.

Habitat v. g. *in* Saxonia *in fiſſuris et ad radicem montium et rupium gypſearum, nunc aquae interventu fere fluida, nunc ſicca, et farinam externa facie mentiens; β) in* Sueciae *paludibus.*

arenaceum. 2. G. granulis ſubdiaphanis albis ſegregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 7. Calx (alabaſtrina) fixa pulvereo granulata ſubaequalis ſubdiaphana.

Schreb. lith. 144. Arena gypſea.

Habitat in Thuringia, *arenam facie externa referens, ex alabaſtro fatiſcente natum.*

Alabaſtrum. 3. G. denſum macrum parum nitens in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis, polituram admittens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 11. Marmor fixum particulis arenaceis micantibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 3. Gypſum particulis impalpabilibus, diaphanum.

Waller. min. p. 51. *et ſyſt miner.* 1. *p.* 154. *n.* 1. Gypſum particulis minimis punctis nitens, polituram admittens.

Vog. min. 119. Alabaſtrum.

Carth. miner. 24. Gypſus informis ſubtilis nitorem aſſumens.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 15. A. Terra gypſea indurata ſolida, particulis impalpabilibus.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 5. Stalactites (Grignardus) gypſeus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 1. Stalactites gypſeus particulis impalpabilibus.

Habitat in Perſiae, Hetruriae, Siciliae, Hiſpaniae, Galliae, Helvetiae, Sueviae, Auſtriae, Franconiae, *terrae* Waldeccenſis, Angliae (Derby) *montibus ſtratariis, in vicinia fontium ſalſorum et ſalis gemmae non infrequens, ad radicem montium* Hercynicorum, *in* Thuringia, Sibiria *integros montes vel ampla ſaltem eorum ſtrata conſtituens, rarius ſemipellucidum vel ſubopacum, utplurimum diaphanum, niveum, ochroleucum, canum, infumatum, ex flavescente cinereum, melleum, carneum, rarius fuſcum, vireſcens aut nigricans, maculis, venis, ſtriis aut faſciis undulatis vel rectis, picturis arbuſcularum et mapparum geographicarum varium, ſaepius ſtalactitae in morem natum, ſtatuis, urnis, aedificiorum partibus nobilioribus internis inſerviens.*

fibroſum. 4. G. macrum fragile fibroſum in feſtucas longas diſſiliens, formae communis.

Syſt nat. I. *p.* 152. *n.* 10. Marmor fixum, filamentis perpendicularibus parallelis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 1. Stirium (gypſeum) pellucidum fixum fibroſum.

Baum. min. 1. *p.* 204. Inolithus.

Carth. min. 18. Inolithus fragmentis indeterminatis.

Cronſt. min. §. 17. Gypſum fibroſum.

Wall. miner. 49. *et ſyſt. miner.* 1. Gypſum filamentis parallelis compoſitum.

Wolt. min. 18. Spatum gypſeum fibroſum.

β) Stirium (alabaſtrinum) pellucidiſſimum fixum coadunatum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 3.

Waller. miner. 1. *p.* 160. *n.* 6. Gypſum ſolidum pellucidum fibroſum.

γ) Stirium (baſaltinum) obſcurum fixum, ramentis decuſſatis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 4.

Habitat, raro integros montes conſtituens, in Scaniae fodinis aluminaribus, *in* Oelandia, Weſtrogothia, Livonia, Curonia, Thuringia, Franconia, Suecia, Sina e. c. β) *in* Hiſpania *et monte* Jura Helvetiae, γ) *in* Nericia Sueciae, *fibris frequentius flexuoſis, quam rectis, parallelis,*

lelis, quam γ) ſparſis, faſciculatis aut ſtellatis, frequentius unicolor, quam ſtriatum, album et rufeſcens, quam cinereum, carneum aut melleum, uſtione ſemper album, diaphanum, rarius ſemipellucidum, congeneribus purius, hinc modulis, in quos metalla effunduntur, praeprimis aptum.

ſchiſtoſum. 5. G. macrum in fragmenta indeterminata diſſiliens fibroſolamelloſum: fibris brevibus lamellas perpendiculariter ſecantibus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 161. *n.* 7. c. Gypſum ſtriatum, fibris magis confuſe et quaſi in lamellas congeſtis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, *album.*

radiatum. 6. G. macrum parallele radiatum in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Karſt. Leſk. Mineralkab. I. *p.* 288.

Habitat, radiis nunc anguſtioribus nunc latioribus, prope Coburgum *et in* Comitatu Mansfeldenſi.

uſuale. 7. G. macrum lamelloſum: lamellis utplurimum ſphaericis, in fragmenta indeterminata diſſiliens.

α) intus nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 9. Marmor fixum, particulis difformibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 2. Gypſum particulis arenaceis micantibus.

Vogel miner. p. 118. Gypſum.

Cronſt. miner. §. 16. Gypſum particulis micaceis.

Waller. miner. p. 57. Gypſum particulis parallele pipedis et globoſis concretum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 157. Gypſum particulis arenaceis micantibus.

β) intus inconſpicuum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 1. Gypſum (argilloſum) particulis argilliformibus opacis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 12. Marmor fixum lamellatum, particulis ſpatoſis.

Carth. min. 24. Gypſus informis rudis, nitorem non aſſumens.

Wolt. miner. 18. Gypſus colore ingrato.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 156. *n.* 2. Gypſum particulis minimis indiſtinctis facie terrea.

Habitat

Habitat in Norwegiae, Livoniae, Poloniae, Sileſiae, Marchiae, Saxoniae, Thuringiae, Hercyniae, Luneburgi, Angliae, Hiſpaniae, Galliae, Sueviae *montibus ſtratariis, integros interdum montes, aut ſtrata eorum praecipua conſtituens, frequens circa thermas et fontes ſalſos, boracitae, rarior metallorum matrix, aut corporum larvatorum, granis, in quae ſponte ſecedit, nunc majoribus, nunc minoribus, adeo laxe interdum cohaerentibus, ut mollis arenarii inſtar leni inter digitos tritu divelli queant, diaphanum, rarius ſemipellucidum, utplurimum inauratum, vel ex flaveſcente aut nigricante cinereum, canum, ochroleucum aut carneum, rarius melleum, ab aqua tranſtillante interdum adeo eroſum, ut fiſtulas referat, uſtum caemento, ſtatuis, modulis, in quos metalla effunduntur, aliis uſibus inſerviens.*

lamellare. 8. G. nitens in fruſta indeterminata diſſiliens formae communis lamelloſum: lamellis incurvis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 158. *n.* 4. Gypſum lamellare, lamellis inordinatis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, Hiſpania, *nunc diaphanum, nunc opacum, infumatum, album vel flaveſcens.*

ſpeculare. 9. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta rhomboidalia ſpecularia diſſiliens, lamelloſum, lamellis rectis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 159. *n.* 5. Gypſum lamellare pellucidum, lamellis rhomboidalibus.

Cronſt. miner. §. 18. 1. A. Spatum gypſeum diaphanum.

Muſ. Teſſin. 14. Marmor indicum fixum, particulis impalpabilibus pellucidis.

Vog. min. p. 159. Glacies Mariae.

Carth. min. 12. Spatum informe molle, lamellis parallelis aequalibus.

Habitat paraſiticum in montibus ſtratariis, *rariſſime in* ſimplicibus, *crebro in vicinia* fontium ſalſorum *et in* ſaliſodinis, *frequentior paulo minerarum matrix, quam reliquae ſpecies, aqua parumper ſolubile, uſtione pellucidi-tatem exuens, tum caemento, pigmentis a paſtel cognominatis, depurando argento, ſubtilioribus imaginibus et formis inſerviens, interdum in grana majora, rarius in bacillos aut cruſtas ſecedens, bracteis tenuioribus pauliſper tinnitantibus, et tenuiſſimis, in quas divelli poteſt, ſubflexilibus, album.*

glaciale. 10. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta cuneiformia dissiliens lamellosum: lamellis rectis parallelis.

Syst. nat. I. *p.* 162. *Mus. Tess.* 24. *n.* 3. Selenites spatoso-gypseus cuneiformis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 8. Natrum lapidosum gypseo-spatosum fusiforme pellucidum.

Cronst. miner. §. 19. *n.* 1. A. Gypsum crystallisatum cuneiforme.

Habitat cum speculari, cui proxime affine, an vere distinctum?

Selenites. 11. G. pellucidum nitens rhombeum lamellosum: lamellis rectis parallelis, in fragmenta rhomboidalia dissiliens. Fig. 17.

Syst. nat. I. *p.* 162. *n.* 1. *t.* 18. *f.* 3. *Mus. Tessin.* 24. *n.* 1. Selenites spatoso-gypseus rhombeus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. Natrum lapidosum gypseo-spatosum decaëdrum rhombeum.

Amoen. acad. 1. *p.* 475. *t.* 12. *f.* 3. Crystallus gypsea solitaria rhombea hyalina diaphana.

It. oel. 79. *scan.* 121. Sal petrifactum.

Del. pharm. 46. *Aldrov. mus.* 678. *Worm. mus.* 56. *Mus. angl. t.* 21. *f.* 5. 6. *Rumpf. mus. t.* 52. *f.* 1. 12. Selenites. *Waller. miner. p.* 46. *n.* 1. *t.* 1. *f.* 3. *syst. miner.* 1. *p.* 163. *n.* 9. a. *t.* 1. *f.* 14. Gypsum crystallisatum figura rhomboidali.

Habitat cum glaciali *et* speculari, *etiam inter* Scaniae *schistum aluminarem, crystallis nunc majoribus, nunc minoribus, se decussantibus, aut lateraliter inter se connatis, sparsim, fasciculatim, stellatim aggregatis, utplurimum album, rarius flavum.*

tessulare. 12. G. pellucidum album nitens lamellosum: lamellis rectis, in fragmenta rhomboidalia dissiliens cubicum.

α) angulis duobus truncatis. Fig. 29.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 10. Natrum (pyritiforme) lapidosum spatosum regulare dodecaëdrum.

β) angulis quatuor truncatis. Fig. 16.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. β. Natrum angulis truncatis 14edrum.

Habitat in Germania, α) *trapeziis* 10 *minoribus, et pentagonis* 2 *majoribus,* β) *trapeziis* 8, *rhombis* 4, *quadratis* 2 *constans.*

13. G.

tetraëdrum. 13. G. pellucidum album nitens tetraëdro priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lamelloſum: lamellis rectis.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 272. Spathum columnare.
Habitat capillaris in Marchia *prope* Freyenwalde.

priſmaticum. 14. G. pellucidum album nitens hexaëdro-priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens, lamelloſum: lamellis rectis.
α) priſmatibus truncatis.
β) faciebus terminalibus in aciem terminatis. F. 15.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 7. Natrum (flexile) lapidoſum gypſeo-ſpatoſum decaëdrum priſmaticum flexile, particulis ſpatoſis oppoſitis.
Syſt. nat. I. *p.* 24. *n.* 2. β. *Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 2. Selenites ſpatoſo-gypſeus priſmaticus.
Amoen. acad. 1. *p.* 476. *n.* 2 Cryſtallus ſelenitica gypſea ſubſolitaria priſmatica hyalina ſubdiaphana.
γ) faciebus terminalibus pyramide triedra terminatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 87. *n.* 9. Nitrum (baſaltinum) gypſeum opacum dodecaëdrum, priſmate compreſſo hexaëdro, pyramide triedra.
δ) faciebus terminalibus pyramide tetraëdra terminatis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 291.
Habitat cum glaciali *et* ſpeculari, α) v. g. *prope* Freyenwalde *in* Marchia, *et in* Auſtria *ad ſalines* Auſſea β) *in* Helvetia, Hercynia, Thuringia, Saxonia, Marchia, γ) *in montibus* Suecicis Nericiae, δ) *in* Thuringia, Luſatia *cryſtallis interdum magnis, utplurimum mediocribus, etiam capillaribus ſaepe duabas faciebus glabris, reliquis priſmatis longitudinaliter ſtriatis, nonnunquam geminis aut ſtellatim aggregatis.*

pyramidale. 15. G album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens triedro-pyramidale lamelloſum: lamellis rectis.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 85.
Habitat in canalibus, *per quos aqua ſalſa ſalinarum* Auſtriae *ſuperioris ducitur.*

lenticulare. 16. G. album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lenticulare lamelloſum: lamellis rectis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 292.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 93. *n.* 14? Natrum (embryonatum) lapidoſum, ſquamis ligulatis ſubimbricatis canaliculatis opacis.

Muſ.

Muſ. Teſſin. 46? Pyrites (embryo) cryſtalliſatus triqueter, ſquamoſo-imbricatus.

Habitat prope Sangershauſen, Thuringiae, *nunc ſolitarium, nunc parallele aut in* hemiſphaeria *aggregatum et concretum.*

globoſum. 17. G. macrum in fragmenta indeterminata diſſiliens globoſum.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 16. 17. 2. *p.* 86.

Habitat in Hungaria *prope* Balobanya *et* Schemniz, *rarius fuſcum, quam album, opacum, quam diaphanum, globis jam ſolidis, jam inanibus, nunc vacuis, nunc gypſo cryſtallino refertis.*

ſtillatitium. 18. G. ex aqua praecipitatum macrum lamelloſum: lamellis rectis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, fragmentis, in quae ſponte ſecedit corticoſis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 184. *n.* 6. Stalactites (ambiguus) gypſeo-ſpatoſus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 2. Stalactites gypſeus, textura ſpatoſa.

α) formae communis.

β) formae conicae.

γ) formae ramoſae, Leckſtein.

δ) formae undulatae, Schriftſtein, Bandſtein.

ε) formae vermiculatae, Kroesſtein, Kragenſtein.

Habitat album, griſeum, rarius flavum α) *in* Dalecarlia Sueciae, β) *in* Sicilia, γ) *in ſalinarum plurimarum parietibus ex ramuſculis arborum compaginatis, per quos aqua ſalſa ſtillat,* δ) *et* ε) *in ſalifodinis* Galliciae.

23. HE-

23. HEPATICUS. Ex terra calcaria, etiam ponderosa, vitrioli acido et phlogisto constans.

Mollis, lamellosus, formae communis, sponte aut frictione praegressa hepar sulphuris olens, cum acidis non effervescens.

Igne leniori in pulverem abiens, qui cum aqua in pastum subactus ad aërem induratur.

solidus. 1. H. densus in fragmenta indeterminata dissiliens polituram admittens.

Gerh. Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 281.

Habitat in comitatu Mansfeld.

squamosus. 2. H. opacus intus micans lamellis minimis convexis sparsis in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 112. *n.* 10. Bitumen (hepaticum) gypseum foetidum amorphum.

Cronst. miner. §. 24. Terra calcarea phlogisto et acido vitrioli mixta.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 165. *n.* 10. Gypsum textura irregulari, facie spathalea, frictione foetidum.

Habitat nigricans, fuscus, flavescens, aut ex flavescente albus in Norwegia (Kungsberg,) Scania (Andrarum,) Thuringia, Bohemia, *sali gemmae non raro vicinus, ampla et profunda strata interdum constituens, nonnunquam strata margae bituminosae cupriferae tegentia.*

spatosus. 3. H. nitens diaphanus infumatus in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosus: lamellis rectis.

Habitat cum praecedentibus parasiticus in comitatu Mansfeld.

24. LAZURUS. Ex terra calcaria, cujus exigua pars vitrioli acido nupta, ferri et pauciſſima argenti calce conſtans.

Opacus, duriuſculus, caeruleus, denſus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, tritum pulverem album exhibens.

Ab acidis inſtillatis nec colorem mutans nec effervescens, igne facile in vitrum ſpumidum abiens.

orientalis. 1. LAZURUS.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 6. Cuprum (Lazuli) caeruleum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 12. Cuprum? (Lazuli) caeruleum ſcintillans ♂, ☽.

Cronſt. miner. §. 109. I. B. Zeolites particulis impalpabilibus argento et ferro miſtus.

Waller. miner. p. 91. Jaſpis colore caeruleo et alio mixto, cuprifer.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 312. *n.* 3. Zeolites particulis ſubtiliſſimis, colore albo et caeruleo, argentum continens.

Habitat in Sibiria *meridionali*, Bucharia, Sina *ſeptentrionali*, *regno* Tibetano, Perſia, Natolia, *pretioſus*, *politurum marmoris admittens*, *leviuſculus*, *punctis*, *glandulis*, *venis ſpati effervescentis albi*, *quartzi albi et pyritae durorum varius*, *diu in acidis morando colorem exuens*, *vitrioli acido bulliente totus ſolvendus*, *vaſis et ornamentis pretioſis et pigmento egregio Ultramarini nomine celebri inſerviens.*

25. FLU-

25. FLUOR. Ex terra calcaria et acido ſui generis conſtans.

Subponderoſus paraſiticus, nunquam durus, ad aquae bullientis aeſtum uſque excalefactus in tenebris lucens.

Cum acidis non effervescens, ſed mineralibus bullientibus totus ſolvendus, et tum aërem acidum proprii odoris et indolis ſpirans.

Solus igne difficulter, una cum terra calcaria puriore facilime in vitrum tenuiſſimum liquandus.

pulverulentus. 1. Fl. albida inconſpicua, pulverulenta: particulis majoribus non cohaerentibus.

Gr. v. Lemberg chem. Annal. 1787. 2. *p.* 441. Phoſphorescirende Erde.

Klaproth 1787. 1. *p.* 52. 1789. 1. *p.* 13.

Habitat in Hungariae *comitatu* Marmoros *medius inter quartzum venam* 4 *pedum efficiens.*

compactus. 2. Fl. ſubdurus compactus: texturae planae diaphanus fragilis in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 7. Muria (Chryſolampis) lapidoſa ſubquartzoſa aggregata ſparſa fixa.

Wall. miner. p. 90. Spatum ſolidum plus minus pellucidum, particulis non diſtinguibilibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 172. *n.* 1. Fluor mineralis, particulis impalpabilibus facie vitrea.

Cronſt. miner. §. 98. Fluor particulis impalpabilibus figura indeterminata.

Habitat in Suecia (*prope* Yxſiö) Hercynia (*prope* Stollberg *et* Strasberg, *heic vena ad* 2 *usque orgyas alta*) *principatu* Halberſtadienſi, Bohemia, *ex viridi canus, ut tamen nunc*

In Thuringia *tamen prope* Steinbach *plures rupes* (Flusberge) *eminent, ex mero fluore conflati. Voigt min. n. bergm. Abh.* 2. *p.* 61. *Pondus ſpecificum* = 3148 *ad* 3184 : 1000.

nunc propius in virescentem, nunc magis in albidum colorem inclinet, fragmentis, in quae sponte secedit, grana majora referentibus, aut corticosis; egregie cum reliquis speciebus et explorandis et quae difficilius liquantur, liquandis mineris, atque una cum gypso aut barytide cortici vitreo vasis metallicis superinducendo inserviens.

spatosus. 3. Fl. subdurus nitens fragilis formae communis in fragmenta pyramidalia dissiliens lamellosus.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 6. Muria lapidea phosphorans.

Syst. nat. XII 3. *p.* 100. *n.* 8. Maria lapidosa spatosa aggregata sparsa fixa.

Waller. syst. miner. I. *p.* 173. *n.* 2. Fluor mineralis, facie spatasea, particulis nitentibus.

Rinm. act. Stockh. 1747. 168. Spatum lucens.

Baum. miner. I. *p.* 244. 262. Fluor spatosus.

Cronst. miner. §. 99. Fluor spatosus.

β) fragmentis, in quae sponte secedit, grana minima referentibus.

Cronst. min. §. 100. γ. Fluor crystallisatus, figura sphaerica.

Waller. syst. miner. I. *p.* 175. *n.* 3. Fluor mineralis granularis, granulis crystallinis compositus.

Habitat in Norwegiae, Sueciae, Angliae, Hispaniae, Saxoniae, Silesiae *fodinis*, *prope* Sulzbaechle *in* Wirtembergia, *prope* Brienz *in* Helvetia, *albus, infumatus, viridis, caeruleus, violaceus, purpureus, roseus, melleus, aut vel arbuscularum imaginibus pictus, varius, semipellucidus aut diaphanus, in fragmenta triedra, rarius tetraëdra dissiliens, polituram admittens, praegressa lenissima ustulatione elegantiorem, lamellis rarissime curvis, fragmenta, in quae sponte secedit, grana majora aut minora, rarius bacillos, rarissime divergentes, referentibus.*

tabularis. 4. Fl. tabulis rhombeis oblongis.

Storr Alpenr. 2. *p.* 46.

Waller. syst. min. I. *p.* 177. *n.* 4. d. Fluor crystallisatus lamellaris.

Habitat in Helvetia, Alsatia, Saxonia.

cubicus. 5. Fl. subdurus nitens laevis lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens, cubicus.

Cronst. miner. §. 100. Fluor crystallisatus cubicus.

Waller.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 176. *n.* 4. *α.* Fluor crystallisatus rhomboidalis.

α) cubis perfectis.
β) cubi angulis truncatis.
γ) cubi marginibus truncatis.
δ) cubi angulis marginibusque truncatis.
ε) cubi marginibus in aciem terminatis.
a) faciebus planis.
b) faciebus concavis.
ζ) cubi marginibus pyramide triedra terminatis.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 229.
Ferber 3 *Briefe p.* 53.
Habitat in Suecia, Anglia (Derby *et* Northumbria,) Hispania, Gallia, Hercynia, Saxonia, Silesia, *eadem colorum varietate, quam spatosus, saepe pellucidus, rarissime opacus, crystallis majoribus, minoribus, minimis, solidis, cavis, supra apertis, clausis, aquae guttulam alia fossilia includentibus, plane vacuis, se includentibus, sic superimpositis, decussatim, lateraliter, inordinatim concretis, sparsim in renis vel globi imperfecti speciem aggregatis.*

pyramidalis. 6. Fl. subdurus nitens lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens.

α) pyramide simplici.
a) inversa. *Werner von aeusserl. Kennz. p.* 172.
b) recta
α) triedra.
†) truncata.
Pini nouv. crystallis. de feldsp. &c. Milan. 1779. 8.
††) faciebus sphaericis.
Gerh. Mineralf. p. 72.
β) hexaëdra, faciebus sphaerico-concavis.
Werner von aeusserl. Kennz. p. 176.

β) pyramide duplici.
tetraëdra.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 5. XII. 3. *p.* 102. *n.* 5? Alumen (spatosum) lapidosum calcario-spatosum diaphanum.
Amoen. acad. 1. *p.* 481. Crystallus aluminiformis spatosa imbricata obtusa.
Cronst. miner. §. 100. δ. Fluor crystallisatus octaëdricus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 176. *n.* 4. b. Fluor mineralis crystallisatus octaëdricus.
Vog. miner. 164. Pseudo-amethystus, Pseudo-smaragdus.

Habitat rarior in Nericia Sueciae, Saxonia, Bohemia *in ducatu* Milanensi, *eadem colorum varietate conspicuus, quam spathosus.*

26. APATITES.

Ex terra calcaria et phosphori acido constans.
Fragilis, duriusculus.
Aqua forti solubilis, prunis insperſus lucem virescentem in tenebris spargens, igne difficilius liquandus.

rupestris. 1. A. compactus opacus albidus.
Cronst. jour. de phys. 1788. *Aug. p.* 248.
Habitat in Hispaniae provincia Estremadura, *integros colles et strata cum quartzi stratis alterna constituens, in pago* Logrosen *aedificiorum materia princeps, fortiori igne in speciem encausti albi abiens.*

octaëdrus. 2. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam transversim fractus lamellosam monstrans, tabulis octaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

tabularis. 3. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam, transverse autem fractus lamellosam monstrans, tabulis hexaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

prismaticus. 4. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus subponderosus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus hexaëdris.
Schnecker chem. Annal. 1785. 1. *p.* 446.
Werner bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 76.
Klaproth bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 294. *et chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 10. 117.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf *et* Schneeberg, *in* Bohemia *prope* Kuttenberg *et* Schlackenwald, *saepe cum stanni mineris et fluore obvius, frequentius viridis, dilute violaceus, rubellus aut albus, quam ochroleucus, cinereus, caeruleus, aut caryophyllinus, igne colorem et pelluciditatem amittens, vix tamen liquandus, creberrime longitudinaliter striatus, crystallis parvis, nunc solitariis, nunc inordinatim cohaerentibus, prismatibus jam perfectis, jam alterutro vel utroque fine in pyramidem hexaëdram terminatis, nunc marginibus lateralibus in aciem terminatis, terminalibus autem una cum angulis truncatis, nunc marginibus lateralibus rotundatis, ut cylindros mentiantur, ponderis specifici* = 3218 : 1000.

columnaris. 5. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus octaedris.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg *et* Ehrenfriedersdorf.

triedrus. 6. A. nitore pinguiusculus, parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens, texturam minutim granulatam transverse fractus lamellosam monstrans, prismatibus triedris.

Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

27. BORACITES. Ex terra calcaria, majore magnesiae albae portione, multo sale sedativo, et paucula terra aluminari, silicea et ferri calce constans.

Durus, lamellosus, leviusculus, cubicus.

Cum acidis non effervescens; igne primo decrepitans, fortiori in vitrum flavicans abiens.

cubicus. 1. Boracites.

Westrumb chem. Annal. 1788. 1. *p.* 483. *et Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 13. Sedativspat.

Heyer chem. Annal. 1788. 2. *p.* 21. Sedativspat.

Lasius chem. Annal. 1787. 2. *p.* 333. Würflichte Quarzcrystallen.

Habitat Luneburgi *in gypso usuali nidulans, cubis utplurimum solitariis, raro, nisi exiles sint, integris, frequentius angulis et marginibus truncatis, ita ut* 26 *facies prae se ferat degenerans cubus, angulis nunc omnibus in triangula, nunc* 4 *in triangula,* 4 *alterni in sexangulas facies abeuntibus, ita ut corpus ex faciebus* 10 *sexangulis, quarum* 4 *minores,* 4 *triangulis, et* 12 *parallelogrammis constet, utplurimum hyalinus, rarius cinereus, aut in violaceum vel thalassinum colorem vergens.*

ORDO IV.

TERRAE ARGILLACEAE.

Ex terra aluminari potiſſimum compoſitae.

28. ALUMINARIS. *Fere tota ex terra* aluminari conſtans.

Macra, *levis, inconſpicua, terrea, linguae parumper adhaerens, inquinans.*

Aqua forti fere tota ſolubilis, igne ſe contrahens et indureſcens, fortiori, quo candet, lucem ſpargens.

nativa. 1. ALUMINARIS. *Schreber Naturf.* 15. *p.* 209.

Habitat reniformis vel botryoides in Sileſiae *principatu* Münſterberg, *in* Britannia, Longobardia, *et praeſertim* Halae Saxonum *in horto paedagogii, heic innidulantibus quartzi granis et gypſi cryſtallis pauliſper impura, molliſſima, alba, in fragmenta indeterminata diſſiliens.*

29. ARGILLA. Ex terra aluminari et ſilicea, ut plurimum etiam ferri calce et phlogiſto conſtans.

Opaca, inconſpicua, formae communis, attactu blanda, terrea, leviuſcula, mollis, aquam et oleum imbibens et retinens, utroque emollitu, priori plaſtica, *et odorem ſibi proprium ſpirans.*

Cum aqua forti non effervescens, igne ſe contrahens et indureſcens.

porcellana. 1. A. macra alba friabilis linguae perparum adhaerens, uſtione alba, et fortiſſimo in porcellanam abiens.

Cronſt. mineral. §. 78. A. Terra porcellanea.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 51. *n.* 9. Argilla apyra macra pura.

Carth. miner. 5. Argilla rudis pura igne indureſcens.

α) coagmentata.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 1. Argilla (apyra) apyra albida.

Wall. miner. 19. Argilla apyra.

β) pulverulenta.

Wall. miner. 23. Marga porcellana.

Vogel miner. 33. Argilla porcellana.

a) micae particulis immiſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 3. Argilla (porcellana) albida ſubfarinacea, atomis nitidis.

Habitat rarior per ſtrata in Japonia, Sina, Sibiria (e. g. *prope* Arſzamas,) Hungaria (*prope* Felſobanya *et* Schemniz,) *in* Italia (*prope* Berganum, Tretto, Baudiſſé,) *in* Galliae *provinciis:* Forez, Burgundia, Campania, Alvernia, Britannia, Normannia, Picardia, Hannonia, Flandria, Belgio foederato (*prope* Maſtricht,) Daniae *inſula* Bornholm, *in* Suecia, *potiſſimum in* Scania, *in* Sileſia (*prope* Gieren,) *in* Bohemia (e. gr. *prope* Gaden,) *in* Saxonia (*prope* Aue, Elterlein, *et* Seidliz,) *in circulo* Salica *prope* Guemriz, *ad montem* rheno inferiori *confinem* Drachenfels *in* Franconia (*prope* Kizingen *et* Norimbergam,) Wirtembergia (*prope* Hornberg,) *in* Paſſavia, *prope* Hallein Salisburgi, *prope*

prope Vordernberg Stiriae, *et prope* Viennam, *saepissime ex feldspato fatiscente nata, vasis porcellanis inserviens in* Japonia *forma radicis arboris reperta.*

Leucargilla. 2. A. mollissima attactu pinguissima linguae adhaerens, tritura nitens, ustione primum nigricans, tum expallescens, apyra.

Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 5. Argilla nivea hinc inde incarnata.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 2. Argilla apyra lubrica.

Carth. miner. 6. Argilla subtilis igne indurescens et pallescens.

Cronst. miner. §. 79. Terra porcellanea phlogisto aliisque heterogeneis minima portione mista.

Vogel miner. 32. Leucargilla Plinii s. Argilla fistularis.

Waller. min. 24. Marga argillacea pinguedinem imbibens calore indurabilis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 53. *n.* 10. Argilla apyra pinguis lubrica.

Habitat paulo frequentior in Scania (*prope* Bosserup,) Belgio (*prope* Mastricht,) Gallia (*prope* Montmartre,) Coloniensi *terra* (*ad lacum* Lach,) Hassia (*prope* Almerode,) Saxonia (*prope* Mehren *et* Wiesenthal,) *cinerea, nigricans, nigra, violacea, carnea, ochracea, maculis, venis, striis variegata, quartzi pyritaeve frustis immistis saepe impura, in fragmenta indeterminata interdum convexa dissiliens, fistulis tabaci, vasis, furnis, furnorumque partibus violentiam ignis experturis, vasis figulinis nobilioribus egregie inserviens.*

Lithomarga. 3. A. friabilis attactu pinguissima micans squamosa.

Syst. nat. I. *p.* 204. Marga argillacea albida.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum subfriabile album subsquamosum.

Vogel miner. 11. Argilla subtilis indurata ex fissuris petrarum &c. *p.* 37. Medulla saxorum.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum (viridans) subfriabile viride inquinans.

γ) *Schüz nov. act. Ac. Caes. Nat. Curios. Vol.* III. *app.* Terra miraculosa Saxoniae.

δ) *v. Trebra chem. Ann.* 1784. I. *p.* 387. Phosphorescirendes Steinmark.

Brückmann chem. Annal. 1785. I. *p.* 449.

Habitat in aliis lapidibus *nidulans nunc pulverulenta, nunc coagmentata, posteriori in casu linguae adhaerens et tritura nitens, nonnunquam in fragmenta convexa dissiliens,*

pennae acie trita (δ) *in tenebris ſcintillas lucidas ſpargens, et igne pauliſper indurata* (γ) *polituram admittens, utplurimum ochroleuca, alias ex cineraſcente vel rufeſcente alba, margaritacea, lavendulacea, violacea, carnea, ex fuſceſcente rubra, aut ex rubello fuſca, hepatica, ochracea,* (β) *viridis, unicolor, aut maculoſa, venoſa vel ſtriata.*

fullonica. 4. A. pinguis tritura nitens lamelloſa in aqua in pulverem dilabens in aëre fatiſcens, igne fortiori in vitrum lacteum abiens.

Wall. ſyſtem. miner. I. *p.* 48. *n.* 7. Argilla vitreſcens parum indurata, particulis impalpabilibus, exſiccatione lamellaris vel rhomboidalis.

Carth. miner. p. 8. *n.* 2. Smectis ſubtilis cum acidis non effervescens.

Lehm. mineral. p. 28. Smectis.

de Coſta foſſ. p. 69. *n.* 1. Marga viridi-fuſca, Terra fullonica vulgo dicta.

Habitat in Anglia, Suecia, Saxonia, Luſatia *nunc fuſca, nunc cinerea, nunc ex vireſcente alba, nunc viridis, nunc carnea, terrae calcariae circiter* $\frac{3-4}{100}$, *et totidem calcis ferreae continens, an diſtincta hujus generis ſpecies? fullonia uſu celeberrima, oleum avidiſſime imbibens.*

cruſtacea. 5. A. pinguis lamelloſa in aqua in fruſta dilabens et agitatione ſpumans igne fortiori in vitrum ſpumidum abiens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 7. Argilla (fullonica) fiſſilis friabilis lubrica, in aqua ſpumans.

Schreb. lithol. 132. Argilla fiſſilis.

Wolt. miner. 11. Argilla ſubtilis pinguis in aqua cito liqueſcens.

Waller. miner. p. 26. Argilla fullonum ſaponacea lamelloſa.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 10. *n.* 6. Argilla vitreſcens ſaponacea, exſiccatione cruſtacea.

Cronſt. §. 85. A. α. Lithomarga.

Habitat in Sueciae *monte* Osmund, *cinerea.*

lemnia. 6. A. pinguis attritu nitens linguae parum adhaerens molliſſima leviuſcula texturae conchaceae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 6. Argilla incarnata fracturis glaberrimis.

Cronſt. miner. §. 85. B. Lithomarga, Terra lemnia.

Waller.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 11. *n.* 6. C. Argilla crustacea incarnata.
Dal. pharmac. 20. *n.* 2. Terra lemnia.
da Costa fossil. 14. Terra lemnia rubra.
Habitat in Lemno, Silesia, *magnesiam quoque, terram calcariam et ferri calcem continens, in aqua cum strepitu in frusta dissiliens, rarius dilute carnea, quam obscure isabellina, aut dilute hepatica, interdum maculis aut arbuscularum imaginibus nigris varia, olim Medicis usitata.*

Sapo. 7. A. pinguis leviuscula mollissima tritura nitens, linguae adhaerens, ex fuscescente nigra.
Werner apud Cronst. mineral. §. 84. Bergseife.
Habitat in Polonia *prope* Olkutsch, *texturae terreae.*

communis. 8. A. mollissima pinguis linguae adhaerens plastica paulisper inquinans texturae terreae igne rubescens, fortiori in vitrum virescens abiens.
Cronst. § 90. A. Argilla communis.
Woltersd. miner. 11. Argilla rudis sabulo destituta.
α) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 4. Argilla caerulescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 9. Argilla (communis) humido caerulescens ustione rufescens.
Waller. min. 16. Argilla vitrescens rudis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 40. *n.* 1. Argilla vitrescens rudis, rimis sub exsiccatione inordinatis.
Vogel miner. 28. Argilla vulgaris.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 3. XII. 3. *p.* 202. *n.* 10. Argilla (figulina) siccitate rupturis subtessellata.
Waller. miner. 17. Argilla tessulata figulina.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 44. *n.* 3. Argilla vitrescens, exsiccata tessularis.
Lehmann miner. 16. Marga.
γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 202. *n.* 11. *it. wgoth.* 251. 267. Argilla incarnata.
δ) *Vogel miner.* 31. Linus. Terra lateritia.
Habitat per omnem terrarum orbem, *ampla saepius et alta, parum ceterum a superficie distantia strata constituens, vegetabilium vestigia impressa prae se ferens, rimis innumeris crebro fissa, ex caerulescente vel flavescente cinerea, infumata, obscure caerulescens, rarius viridis aut carnea, nunc minore, nunc* (δ) *majore terrae siliceae copia praegnans, vulgatissima vasorum figulinorum et laterum materies, plurima ex fatiscentibus durioribus nata.*

indurata. 9. A. mollis pinguiuſcula linguae parum adhaerens in aqua dilabens et emollienda.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 62? Argilla arcte cohaerens lapidea; et *p.* 380. *n.* 1? Steatites argillaſeis particulis arcte cohaerentibus durus.

β) *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 10. *n.* 5. Argilla vitreſcens, exſiccata granularis.

Habitat per omnem terrarum orbem, *leviuſcula, ex flaveſcente, caeruleſcente aut vireſcente cinerea, et rufeſcente, fuſca, ſordide roſea, aut viridis, aut maculis rotundatis varia, texturae terreae, ut tamen nunc plana magis ſit, nunc ad feſtucas propius accedat, rarius ad ſchiſtum; interdum adeo dura, ut lapidis loco aedificiis inſerviat.*

fiſſilis. 10. A. molliſſima ſubmacra linguae parum adhaerens texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 7? Schiſtus (argillaceus) ſcriptura cinerea, friabilis cinereus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 45. *n.* 4. Argilla vitreſcens, exſiccata fiſſilis.

Habitat ubique terrarum e. g. *in* Sueeia, Saxonia, *circulo* Salico, *ſtrata ampla conſtituens, lithanthraci creberrime vicina, cujus etiam bitumine perfuſa, eoque denigrata, alias cinerea, rarius caerulea, ex caeruleo aut rubro flavicans, aut fuſca, interdum micans, vegetabilium, praeſertim filorum veſtigia impreſſa, ſaepe monſtrans aqua emollienda.*

ſterilis. 11. A. ſubmacra lamelloſa ſiccata alba, igne rufeſcens parum indureſcens, paulo fortiori liquanda.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 14. Argilla mixta ſubfiſſilis glareoſa.

Cronſt. miner. §. 90. A. E. Argilla Björklera.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 45. *n.* 4. a. Argilla fiſſilis alba.

Habitat in Sueciae, *praecipue* Sudermanniae, *campis ſteriliſſimis, ſolis fere betulis favens, integra ſtrata cum arenae ſtratis alterna conſtituens.*

bulloſa. 12. A. pinguis mollis tritura nitens linguae parum adhaerens plaſtica cinerea igne rubeſcens et bulloſa.

Habitat in Tranſilvania.

Bolus. 13. A. pinguis attritu nitens ore liqueſcens, aqua difficilius emollienda et minus tenax, texturae conchaceae, igne rubeſcens et facilius liquanda.

Syst. nat. I. *p.* 207. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *Mus. Tess.* 110. *Schreb. lith.* 136. Argilla ore liquescens.

Carth. miner. 6. Argilla subtilis, aqua in massam unctuosam dissolubilis.

Woltersd. miner. 11. Argilla subtilis pinguis.

Waller. miner. 13. *n.* 6. Argilla pinguis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 49. *n.* 8. Argilla vitrescens subtilissima pinguis, exsiccatione solida.

Cronst. miner. §. 86. *Vogel min. p.* 36. Bolus.

β) Terra lusitanica odorata e regione Estremos.

Habitat in Italia, Gallia, Germania, Armenia, *saepe ex fatiscentibus lavis nata, utplurimum obscure rubra, aut fusca, interdum flava, carnea, aut cinerea, varietate innumera, prope* Idriam Carnioliae *cinnabari, prope* Kapnick Hungariae *argento foeta, olim medicorum usu celebris; v. Ludwig de terris.*

Sinensis. 14. A. submacra rufa punctis maculisque ochraceis varia, aqua emollienda.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 4. Argilla flavescens; punctis maculisque ferreo-ochraceis.

Cronst. miner. §. 84. A. Terra porcellana marte mixta.

Habitat in Gallia (*prope* Montmartre,) *in* Sinae *collibus, heic gossypii, oryzae, indigoferae solum constituens, lateribus infra aquam adhibendis egregie inserviens.*

Rubrica. 15. A. mollis inquinans linguae adhaerens rubra fragilis aqua vix emollienda texturae terreae.

Syst. nat. I. *p.* 204. *n.* 2. Marga ochracea rubra.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 3. Talcum subfissile rubrum inquinans.

Carth. min. 73. Ferrum terrestre durum manus inquinans.

Cost. foss. 88. Creta rubra.

Cronst. miner. §. 86. 1. β. 3. Bolus rubra durior.

Waller. miner. 266. Ochra rubra cretacea.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 260. *n.* 22. c. Ochra ferri rubra cretacea solida.

Dal. pharmac. 23. *n.* 5. Rubrica fabrilis.

Vogel miner. 178. Rubrica.

Habitat in Sibiria (*ad fluvios* Baunt *et* Jesehanska,) Dalecarlia, Hassia (*prope* Thalitter,) Bohemia, Lusatia, Gallia, *frequens minerarum ferri, quo ipsa abundat, comes.*

16. A.

lutea. 16. A. molliſſima inquinans lutea ochracea.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 521. Gelbe Erde.
Habitat in Luſatia *ſuperiore prope* Wehrau.

viridis. 17. A. pinguiuſcula mollis compacta viridis igne intumeſcens primo nigreſcens, poſt in colorem rubrum denique flavum tranſiens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *e.* Bolus viridis.
Cronſt. miner. §. 86. 1. V. Terra verde.
Habitat, ſaepius intra amygdaliten, in monte Veronenſi Baldo, Suecia, Normannia (*prope* Pontaudemer,) Saxonia (*prope* Planiz) *et* Bohemia (*prope* Besniz, Wiſchockzan *et* Brammy,) *pigmentum in aëre conſtans exhibens.*

Tripolitana. 18. A. macra ſubſcabra mollis leviuſcula linguae adhaerens, difficulter liquanda attritu ad metallum metallicum nitorem aſſumens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 8. Argilla ſcabra nitidula flaveſcens inquinans.
Woltersd. min. 11. Argilla ſubtilis macra.
Cronſt. miner. §. 89. Terra tripolitana.
Vog. miner. 38. *Carth. miner.* 8. Tripela.
Wall. miner. 33. Glarea indurata cohaerens aſpera.
Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 91. *n.* 1. Tripela ſolida.
Habitat in inſula maris auſtralis Tanna, *regno* Tunetano *et* Neapolitano, ruſſico (*ad fluvium* Uda,) *prope* Fedotiewa *et* Caſimova, *in* Suecia (*prope* Snaflanda,) *in* Flandria (*prope* Oudenarda,) Bohemia, Auſtria (*prope* Crems,) Bavaria (*prope* Ditfürt,) Wirtembergia (*prope* Calw,) Franconia (*prope* Schillingsfürſt,) Saxonia (*prope* Potſchappel *et* Naumburg,) Weſtphalico *circulo* (*prope* Fürſtenberg *et* Duisburg,) *et in* Haſſia (*prope* Grünberg *et* Darmſtadt,) *etiam prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in montibus ſtratariis, non raro una cum ſulphure, aut foliorum impreſſis veſtigiis condecorata, ſtrata conſtituens, aut rimas explens, frequentius iſabellina, dilute ochracea, aut ex flaveſcente cinerea, quam alba, aut aliis coloribus tincta, texturae terreae, lapidibus durioribus et metallis poliendis, modulis etiam, in quos vitra nobiliora et metalla effunduntur, egregie inſerviens.*

tumeſcens. 19. A. igne rufeſcens, ſicca ſpongioſa aquam cum intumeſcentia avidiſſime imbibens, et pertinaciſſime retinens.
Syſt. nat. I. *p.* 207. *n.* 8. Argilla mixta arenacea.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 15. Argilla mixta porosa glareosa.

Waller. min. 18. Argilla rubens aqua intumescens, eandemque diu retinens.

Wall. syst. min. 1. *p.* 43. *n.* 2. Argilla vitrescens, aqua intumescens, sub exsiccatione membranacea.

Cronst. miner. §. 90. A. 1. ζ. Argilla intumescens.

Vogel miner. 30. Argilla fermentans.

Habitat passim in campis, *potissimum* Sueciae, *sterilibus, dum superficies corii instar exsiccatur, intus pultis instar mollissima, hinc primo vere sub pedibus obumbulantium fluctuans tremensque, aedificiis et hominibus periculosa.*

grandaeva. 20. A. macra, subplastica, igne rufescens et indurescens, sicca friabilis subpulverulenta aquam cum intumescentia lente imbibens.

Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 9. Argilla arenacea sabulosaque.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 16. Argilla mixta glarea, arena sabuloque, aestate sublapidescens.

Cronst. miner. §. 90. A. 1. ζ. 2. Argilla intumescens lapidosa.

Waller. miner. 32. Glarea argillosa.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 56. *n.* 12. Argilla vitrescens, glarea mixta.

Habitat in Suecia, *praesertim in* Dalecarlia, *grisea, fusca aut rubescens, aestate adeo indurescens, ut nec malleus, nec cuneus penetrent, cribrata pro exstruendis pistorum fornacibus praestantissima.*

soluta. 21. A. submacra, humida subplastica, sicca pulverulenta, igne in vitrum solidum abiens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 5. Calx (palustris) fixa pulverea plastica.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 61. *n.* 14. Argilla vix cohaerens farinacea.

Habitat in Suecia, *potissimum sub paludibus, grisea vel alba, haec parietibus deatbandis adhibita.*

arvensis. 22. A. cinerea, humectata in glebulas compingenda, sub exsiccatione rimas magnas agens tandem pulverulenta igne vitrescens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 55. *n.* 11. Argilla vitrescens, humo mixta.

Habitat frequens in agris cultis.

23. A.

Unbra. 23. A. bitumine perfusa fusca scriptura inquinans, ustione rufescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 18. Argilla humosa fusca inquinans.

Woltersd. miner. 11. Argilla pictoria fusca.

Waller. miner. 3. Humus nigro-brunnea.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 17. *n.* 3. Humus colorata bituminosa fusca, et p. 60. nr. 13. g. h. i. Argilla mineralis fusca, obscure fusca et nigricans.

Cronst. §. 283. 2. Mumia vegetabilis.

Baum. miner. 1. *p.* 42. Terra Umbria.

Lehm. miner. 24. Umbra.

Habitat in Italia, Germania (e. gr. *prope* Erfurtum,) Scania, Anglia, *pictoribus usitata.*

vitriolacea. 24. A. fusca stiptica aquam cum gallis coctam denigrans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 21. Argilla mixta fusca vitriolico salsa.

Habitat sub paludibus *passim, ab innidulante et fatiscente pyrita nato.*

salsa. 25. A. saporis salsi.

Hiaerne tentam. chem. 1.

v. Born ind. fossil. 2. *p.* 98.

Habitat in maritimis *et* confiniis salifodinarum e. gr. austriacarum, salisburgensium transilvanicorum, *muria praegnans, cinerea vel rubra.*

cobaltifera. 26. A. nigra cum borace igni exposita vitrum caeruleum exhibens.

Gesn. hist. cobalt. 1. *p.* 21. 35.

Habitat in Wirtembergiae *fodinis.*

cuprifera. 27. A. fusca spiritui salis ammoniaci excalefacto colorem caeruleum concilians.

v. Born Brief. 7. *p.* 33. 34. 8. *p.* 43.

Habitat in fodinis Temesiensibus, *ferri cuprique calcem continens, ita ut cupri* $\frac{2-6}{100}$ *exhibeat.*

argentifera. 28. A. mollis plastica fusione cum plumbo argentum exhibens.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 83. 84.

Ferber üb. die Gebirg. u. Bergw. in Ungarn. p. 57.

Habitat in Bavaria *prope* Creisdorf, *in* Hungaria *prope* Schemniz, *cinerea, flavescens aut ex flavo rubra, ad* $\frac{7}{500}$ *argenti continens.*

29. A.

aurifera. 29. A. mollis plastica caerulescens fusione cum plumbo aurum exhibens.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 67.
Habitat in Transilvaniae *fodinis prope* Herczigan *et* Facebai.

30. PUTEOLANA.

Ex terra aluminari siliceaque et ferro, utplurimum etiam terra calcaria constans.
Friabilis.
Cum aqua et calce subacta adeo indurescens, ut ab aqua non penetrari possit, igne facile liquanda in scoriam nigram.

genuina. 1. P. obscurius tincta magnetis imperium facilime sequens.
Cronst. miner. §. 207. *n.* 8. 1. Terra pouzzolana.
Waller. syst. miner 1. *p.* 95. *n.* 1. Caementum pulverulentum non cohaerens.
Habitat in Italiae *montibus ignivermis, etiam exstinctis, frequens circa* Neapolin *et* Romam, *hinc inde in integros colles aggregata, caemento aquae impenetrabili egregie inserviens, obscure rubra, fusca aut nigra.*

assimilis. 2. P. obscurius tincta magneti vix obediens.
Fauj. de S. *Fond* sur la maniere de reconn. les differ. espec. de Pouzzolane. Amsterd. 1780. 8.
Habitat in Gallia, e. g. *in* Occitania (*prope* Chenavari,) *hinc inde in* Germania, e. g. *in* Brisgovia (*prope* Breysach,) *in* Hassia (*prope* Echzel,) *in* Franconia (*ad montem* Pferdekopf,) *an ex fatiscentia lapidum argillaceorum nata?*

Cineres. 3. P. cinerea pulverulenta.
Cronst. miner. §. 297. Cineres vulcanorum.
Habitat in vicinia montium ignivomorum e. g. Italiae, *a quibus summo cum impetu ad immensam saepe altitudinem, et ad aliquot interdum milliarium distantiam extruditur, in terram relabendo in clivos aggregata, aut immensam aream obtegens, aut integras urbes sepeliens,*

non

non raro tantopere ſubtilis, ut per inviſibiles rimas ciſtarum arctiſſime clauſarum penetrat, ferri magnatim ſequentis non parum continens.

arenacea. 4. P. cinerea ex granulis ſegregatis conſtans.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 181. *n.* 5. Pumex (cinerarius) pulvereus arenaceus.
Cronſt. miner. §. 297. Scoriae pulverulentae.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 375. *n.* 1. Porus igneus arenarius.
α) granis minoribus. Rena del Veſuvio.
β) granis majoribus. Lapilli del Veſuvio.
Habitat cum praecedente, *evidentius ex comminutis ignis ſubterranei productis durioribus orta.*

31. CAEMENTUM.

Ex ferro, terra aluminari, plurima ſilicea, utplurimum quoque parciori calcaria conſtans.

Duriuſculum, leviuſculum, poroſum, texturae terreae, aquam, cui immergitur cum ſibilo imbibens, ſiccum et digito perſtrictum ſtrepens, aſperum, inconſpicuum.

Comminutum et cum aqua et calce ſubactum adeo indureſcens, ut ab aqua non penetretur, igne facile in ſcoriam nigram abiens.

Tufa. 1. C. in clivos integros et ſtrata ampliſſima montibus ignivomis vicina aggregatum, formae communis.
Ferber Br. aus Welſchl. p. 67. 139. 144-147. 235-238.
Givani litolog. Veſuvian. p. 174.
Habitat in vicinia montium ignivomorum, praeſertim Italiae, *frequens circa* Neapolin *et* Romam, *ex conglutinata puteolana* (1. 3. 4.) *natum, aliorum lapidum ad inſtar exſtruendis domibus a multis retro temporibus inſerviens frequen-*

quentissime infumatum, cinereum, nigricans, fuscum, ochroleucum, ex flavescenti cinereum aut ex fusco luteum, rarius rufescens virescens aut variegatum, crystallis hornblendae basaltinae, scorli granatim, feldspati, micae miculis, pumicis frustis, rarius ossibus, testaceis, fructibus durioribus plenum; non raro cum acidis paulisper effervescens, nunc ad aërem fatiscens, nunc potius indurescens.

Tarras. 2. C. strata ampla argilla fertili tecta constituens formae communis.

Cronst. miner. §. 207. *n.* 8. 2. Caementum induratum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 97. *n.* 2. Caementum induratum lapideum.

Vogel nov. comment. Goett. t. 3.

Cartheus. mineral. Abhandl. 2. *p.* 20.

Collin. journ. d'un voyag. miner. cap. 17. *p.* 288. *sqq.*

Habitat ad Rheni ripas, *potissimum in* Archiepiscopatu Coloniensi (*prope* Andernach) *et in* Hassia (*prope* Lindenstrut, Grunberg, Bockenheim, Darmstadt, Nidda, Eichelsachsen, *et ad montem* Vogelberg,) *utplurimum infumatum aut nigricans, ut aedes ex eo exstructae tristitiae sensum animo infundant, crystallos hornblendae, et micam, argillam, frustula quartzi, ardesiae, marmoris, pumicis, maculas vitro aemulas saepe continens, in propriis molendinis comminuta caemento aquae impenetrabili inserviens; an ex fatiscente et denuo indurescente porphyrii specie natum?*

columnare. 3. C. prismaticum.

α) prismatibus hexaëdris. *v. Veltheim n. chem. Entd.* 7. *p.* 74.

β) prismatibus pentaëdris. *C. Chru. Gmelin Naturf.* 23. *p.* 115.

Habitat ad Rheni *ripas,* α) *prope* Andernach, β) *prope* Neuwied, *frequens quoque ad* Aetnae *radicem.*

32. CARIOSUS. Ex terra aluminari, silicea et calcarea cum ferri parca portione constans.

Levis, mollis, porosus, in aqua in pulverem dilabens.

Cum aqua forti effervescens; igne indurescens paulisper rufescens.

Anglorum. 1. CARIOSUS.

Rottenstone. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 92. *n.* 2. Tripela cariosa.
da Costa fossil. 87. Creta fusca terra cariosa dicta.
Habitat in Angliae *provincia* Derby, *potissimum supra lithanthracem, isabellinus, obscure cinereus aut fuscus, ab Anglis artificibus ad polienda metalla et lapidum varia genera adhibitus.*

33. ARDESIA. Ex terra aluminari et silicea constans, quibus utplurimum pauxillum calcis ferreae et terrae calcariae, saepe etiam aliquid magnesiae et petrolei accedit.

Mollis, texturae schistosae, in fragmenta (utplurimum) discoidea dissiliens, opacus, formae communis, aquam imbibens, sed lente, ita ut non emolliatur, humectatus odorem argillae spirans.

Cum aqua forti non effervescens, igne paulo fortiori in scoriam turbidam abiens; in montibus primaevis (in his pingui nitore conspicuus) aeque ac in stratariis obvius, integros montes et praecipuas eorum partes constituens.

Novacula. 1. A. nitidula intus micans subopaca duriuscula exvirescente cinerea, scriptura albida.

Syst. nat. XII 3. *p.* 37. *n.* 1? Schistus scriptura alba ater solidus poliendus.

Woltersd. miner. 17. Schistus niger durus subtilis.

Waller. miner. 64. Fissilis solidus mollior, lamellis crassioribus.

Baum. miner. 1. *p.* 219. Lapis lydius.

Habitat in montibus schistosis strata constituens v. g. *parcius in* Oelandia, *in* Franconia *prope* Lauenstein, *polituram imperfectam assumens, aëre et oleo pingui indurescens, hoc imbutus coticulae loco inserviens.*

tabularis. 2. A. nitidula mollis ex cinerascente nigra scriptura albida, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37 *n.* 2. Schistus tabularis scriptura nivea, ater impalpabilis aequalis fissilis.

Cost. fossil. 165. Schistus niger polituram quodammodo admittens.

Waller. miner. p. 62. Fissilis subtilior niger, polituram quodammodo admittens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 336. *n.* 1. Schistus subtilior niger, rasura albus, polituram aliquo modo admittens.

Scheuchz. alp. 1. *p.* 19. *et* 2. *p.* 47. *et* 3. *p.* 7. Lapis fissilis niger glaronensis.

Cronst. miner. §. 91. B. 1. *α.*

Habitat in Scaniae, Helvetiae (*praesertim* Glaronensis,) Franconiae (*prope* Lehsten,) Saxoniae (*prope* Wurzbach) montibus, *polituram imperfectam admittens, maculis interdum obscurioribus orbiculatis aut oblongis varia, rasa levissime cum aqua forti effervescens, leviuscula, mensis, tabulis calculatoriis silis inserviens.*

tegularis. 3. A. nitidula subduriuscula ex caerulescenti nigra scriptura cinerea, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 5. Schistus (Ardesia) scriptura cinerea, caerulescenti niger tinnitans.

Wolt. min. 17. Schistus niger durus rudis.

Cost. fossil. 181. Schistus caeruleus.

Wall. miner. p. 63. Fissilis durus caerulescens.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 337. *n.* 2. Schistus durus rasura albescens clangosus.

Carth. miner. 25. Fissilis durus rudis ex nigro caerulescens.

β) Ardesia rubra. *Cronst. miner.* §. 91. B. 1. *β.*

γ) Ardesia purpurea. *Kirw. miner. p.* 86. *sp.* 6. *var.* 1.

δ) Ardesia purpurascens. *Kirw. miner. p.* 88. *sp.* 6. *var.* 2.

ε) Ardesia ex virescenti cinerea. *Waller. syst. min.* 1. *p.* 338. *n.* 2. b.

Habitat in Spitsberga Suecia e. g. Jemtiae alpinis, Helsingia, Westmannia, Scania, Anglia, Hercynia, Saxonia, Franconia &c. *interdum vivorum corporum, praesertim mariorum vestigiis ornata, aut arbuscularum imaginibus picta, aut mica vel pyritae particulis insperſis nitens, aut quartzi granulis largius immistis solito durior, aquam non hauriens, tectis aedificiorum inserviens.*

solida. 4. A. nigricans texturae ex schistoso compactae tinnitans scriptura cinerea.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 6. Schistus scriptura cinerea, nigricans solidus tinnitans.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 342. *n.* 7? Schistus solidus durus difficulter vel non in lamellas divisibilis.

Habitat

Habitat in Suecia, Hispania, nova Hispania, *in festucas dissiliens, nigrescens, fusca, grisea aut rufescens.*

compactissima. 5. A. obscura compactissima solidissima duriuscula scriptura exalbida.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 13. Schistus compactissimus.

Habitat rarissima in Sina, *nigra aut fusca, exterius glabra inaequalis, intus compactissima; an distincta hujus generis species?*

atrata. 6. A. texturae schistoso-lamellosae mollissima, scriptura albida.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37. *n.* 3. *it. wgoth.* 28. *Schreb. lith.* 30. Schistus scriptura alba, nigricans subfriabilis.

Waller. miner. 66. Fissilis mollior friabilis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 341. *n.* 6. a. c. e. Schistus diverso colore, niger rasura cinereum, ceteris vero coloribus concolorem exhibens pulverem siccus macer fragilis.

Cost. fossil. 167. Schistus niger.

Habitat in Lapponia, Scania, *aliis* Sueciae *provinciis, macra, nigricans, fusca aut flavescens, igne agitata crepitans, fortiori in vitrum spumosum convertenda, rasa cum aqua forti paulisper effervescens.*

undulata. 7. A. nigra texturae undulatim schistosae.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 345. *n.* 9. d. Schistus carbonarius, lamellis fluctuantibus.

Habitat in Finnia *et* Jemtia, *nunc mollior, igne in scorias porosas, nunc paulo durior, igne in vitrum solidum convertenda.*

bituminosa. 8. A. mollissima pinguiuscula obscura tritura nitens, scriptura nigra texturae recto-schistosae in fragmenta discoidea dissiliens, in igne fumans aut flammam concipiens, in aperto expallescens.

Cronst. miner. §. 159. Brandschiefer.

β) *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 344. *n.* 9. b. c. Schistus solidus crassus non fissilis, rasura nigra, carbonarius.

da Costa fossil. 168. 4. Schistus terrestris niger carbonarius.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 39. *n.* 10. Schistus (communis) scriptura nigra, ater solidus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 340. *n.* 5. Schistus niger pinguis, igne fumans vel odorem spargens, rasura niger.

δ) *Cronst. miner.* §. 158. Kolon.

Habitat in Sueciae, Angliae, Lusatiae, *aliarum terrarum montibus stratariis, strata saepe ampla efficiens, stratis lithan-*

lithanthracum et minerarum aluminis crebro vicina, petroleo, interdum quoque vitrioli acido perfusa, aut pyritae glebulis venisve immixtis scatens, hinc nigra, hinc in igne odorem, fumum, flammam spargens, non raro sulphureum, hinc in igne aperto cum ponderis jactura albescens aut canescens, probabiliter ex argilla fissili bitumine penetrata nata.

Kellas. 9. A. texturae fibrosae linguae parum adhaerens. *Bergm. Journ.* 1790. 7 *p.* 12. &c.

Habitat in Cornubiae *montibus, cupri scannique venas interdum utrinque cingens, nunc plumbei, nunc rufescentis coloris.*

Nigrica. 10. A. atra macra mollissima inquinans scriptura atra texturae incurvo schistosae in fragmenta discoidea aut festucas longas dissiliens, in igne rubescens.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 9. *Mus. Tessin.* 18. *n.* 6. Schistus scriptura atra, ater inquinans.

Woltersd. 17. Schistus niger friabilis inquinans.

Carth. miner. 25. Fissilis friabilis niger manus inquinans.

Waller. miner. 67. *Baum. miner.* I. *p.* 219. Fissilis mollis friabilis pictorius.

Waller. syst. miner. I. *p.* 343. *n.* 8. Schistus mollis niger rasura ater pictorius.

Habitat in Westrogothia Sueciae (*ad* Hunnenberg,) Franconia (*prope* Ludwigstatt,) *et* Italia, *saepe aluminis mineris vicina, pictorum usu celebris, bitumine et ferri calce dives, ideo igne torta odorem minus gratum spargens, et rubrum colorem induens, tum rubricae loco adhibenda.*

tessularis. 11. A. mollissima subponderosa in fragmenta trapezoidea dissiliens, texturae schistosae.

Gerh. Beytr. z. Mineralr. I. *p.* 343. *n.* 5. Schistus (rhombeus) tabulis quadrangularibus.

Habitat fusca, lutea aut viridis in Silesiae *principatu* Liegniz *prope* Goldberg, *et in comitatu* Glaz *prope* Neudorf, *integros montes constituens.*

34. BASALTES. Ex terra aluminari, plurima (½) silicea, et (¼) ferri calce constans, quibus non raro pauxillum terrae calcariae, magnesiae albae et nigrae accedit.

Opacus inconspicuus, macer, tritura cana (utplurimum), in fragmenta indeterminata dissiliens, in aëre in argillam fatiscens.

Cum aqua forti non effervescens; igne paulo fortiori in vitrum solidum nigrum abiens.

Schistosus. 1. B. ater, texturae schistosae.
Habitat in montibus basaltiferis Rheni *inferioris ripae, et* Goettingae *vicinis, olivini nidulis scatens.*

columnaris. 2. B. obscurus compactus duriusculus tenax in fragmenta prismatica granulata sponte secedens.
Baum. miner. 1. *p.* 220. Basaltes.
Carth. min. 21. Smectis crystallisatus, crystallis oblongis irregularibus.
Waller. miner. 139. Corneus crystallisatus prismaticus lateribus inordinatis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 319. *n.* 9. Basaltes figura columnari, lateribus inordinatis, crystallisatus.
Habitat fastigia montium praerupta coni truncati formam interdum prae se ferentia saepe constituens granitae, gneisso, marmori, waccae, argillae, arenae, arenario, lithanthraci, superimpositus rarius per gneissum trajiciens, in maris australis *insulis, potissimum* nova Seelandia, nova Hispania, *in* Sicilia, Italia, *meridionali* Gallia, Irrlandia, Scotia *et* insulis *vicinis, insulis* Feroë, Islandia, Silesia, Hungaria (*prope* Schemniz, Cremniz, Kreutz) *occidentali* Bohemia, *superiori* Lusatia, Saxonia, Thuringia, Hennebergo, *et vicinis* Franconiae *montibus, in* Palatinatu *superiori*, Wetteravia, Fulda, Hassia, Goettingenii districtu, Nassovia, *ad* ripas Rheni *inferioris, ex virescenti cinereus, ex rufescenti fuscus, creberrime ex cine-*

cinerascenti niger, innumera aliorum fossilium innidulantium varietate conspicuus, aut arborum imaginibus, quas magnesiae nigrae debet, pictus, ferro interdum adeo dives, ut a magnete trahatur, et in ustrinis magno cum fructu ferri mineris adjiciatur fragmentis in quae secedit, rarius regularibus, rarius tabularibus, utplurimum magnis et prismaticis, saepe enormis et longitudinis et diametri, creberrime hexaëdris, interdum tetraëdris, (angulis rarius obliquis quam rectis) pentaëdris aut heptaëdris, rarius triedris, octaedris aut majori facierum numero conspicuis, fragmentorum a loco natali avulsorum angulis saepe rotundatis aut detritis, prismatibus nunc rectis, rarius flexuosis, nunc continuis, rarius articulatis, nunc perpendicularibus, nunc obliquis, nunc sparsim decumbentibus, rarius se decussantibus et secantibus, interdum vitri more fragilibus et campanae instar tinnitantibus, lapidis lydii, bibliopegis incudis loco inserviens, sternendis plateis, struendis aedificiis, aliis usibus eximie conducens, utrum ignis filius an aquae sedimentum?

pyramidalis. 3. B. obscurus compactus in fragmenta pyramidalia sponte secedens. *Hacquet chem. Annal.* 1788. 1. *p.* 522.

Habitat in Bohemiae *montibus prope* Aussig, *fragmentis elongatis triedris, in* Hungaria (*prope* Schemniz *et* Cremniz) *fragmentis tetraëdris.*

tunicatus. 4. B. compactus sponte in fragmenta crustosa secedens: crustis sphaericis concentricis.

Habitat cum columnari, *hoc mollior, dilutius tinctus, et facilius fatiscens.*

Wacca. 5. B. mollis fragilis compactus tritura nitidulus sponte non in fragmenta secedens.

Karsten Magaz. für Helvet. Naturk. 3. *p.* 234.

Habitat in Bohemiae *et* Saxoniae *montibus, etiam grandaevis, nunc strata ampla efficiens, nunc venae instar rimas explens, non raro venis metalliferis dives, frequentius cinereus aut virescens, quam niger, texturae planae, quam granularis, crebra columnaris basis, quo tamen longe celerius, fatiscit, olivini nihil includens.*

Trapezum. 6. B. duriusculus compactus aquam imbibens in aëre rufescens et lamellatim fatiscens, in igne crepitans et cum strepitu dissiliens.

Syl.

Syst. nat. I. *p.* 154. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 16. Schistus cinereus solidiusculus, scriptura cana.

Syst. nat. I. *p.* 188. *n.* 25. Saxum impalpabile calcarium schistiforme cinereum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 2. Saxum impalpabile schistosum subcalcarium, fragmentis rhombicis.

It. wgoth. 211. Saxum schistosum calcarium cinereum.

Cronst. miner. §. 265. Saxum compositum jaspide martiali molli seu argilla molli indurata et - - -

Waller. syst. miner. I. *p.* 361. *n.* 4. Corneus durus particulis minimis terreis in fragmenta cubica vel rhomboidalia fissus.

Habitat in Scandinaviae *montibus*, *praesertim* Hunneberg, *in* Anglia, Scotia, Pyrenaeis, Germania, *integros hinc inde montes aut ampla eorum strata constituens, saepius venae instar secans, in profundo rimas innumeras agens, et saepe in prismata tetraëdra, rarius pentaëdra aut triedra fissus, cinereus, fuscus aut niger, igne leniori rufescens, eoque tortus a magnete trahitur; cum aqua forti paulisper effervescit; vitro nigro parando, compactior lapidis lydii loco inserviens.*

35. LAVA. Ex terra aluminari, plurima silicea et ferri calce constans, quibus non raro pauxillum terrae calcariae et magnesiae albae accedit.

Coloris (utplurimum) obscurioris, tritura cana, macra, in fragmenta indeterminata dissiliens, in aëre in argillum fatiscens.

Ignis vi aperta liquante progenita, in montibus ignivomis obvia; igne denuo liquanda in vitrum nigrum.

compacta. 1. L. subopaca compacta duriuscula texturae conchaceae. *Givani litologia Vesuvian. p.* XLIX. *et* 84.

Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, ignis in minus alterata; ut lapidis, ex quo conflata fuit, manifesta utplurimum prae se ferat vestigia, et indolem, frequen-*

quentius nigra, quam cinerea, fusca, aut rubra, rarius alba, rarissime viridis aut caerulea, crebro etiam innidulantibus innumeris fossilibus heterogeneis, aut antea infixis, aut postea natis et per aquam praecipue depositis variegata, in prismata granulata, aut fragmenta crustosa concentrico-sphaerica aliquando sponte secedens, aut stiriae in modum in foveis montium pendula ac formata; aedificiis, et nobilioribus saepe eorum partibus exstruendis, statuis &c. inserviens; an ex marga petrosilice hornblenda, aliisque liquatu facilioribus nata?

vitrea. 2. L. diaphana nitens compacta dura texturae conchaceae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 182. *n.* 7. Pumex vitreus solidus.
Cronst. miner. §. 292. Achates islandicus niger.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 378. *n.* 5. Porus igneus lapideus solidus vitreus.
Vandell. therm. 5. Vitrum fossile.
Givani litolog. Vesuv. p. 128. &c. Vetrificazioni compatte.
β) Lava filamentis vitreis. *Hamilt. act. angl. vol.* 70. *ad ann.* 1780. *P.* 1. *n.* 4.
Habitat in montibus ignivomis novae Hispaniae, regni Peruani, Islandiae Hecla, Italiae Vesuvio, *in* insulis Pontia, Pentellaria Paschali, (*hinc inde etiam in aliis regionibus, v. in* Hungaria *superiore, in quibus ignis subterraneus, aut pyrita, aut lithanthracibus fotus, grassatus est, simile quid*) *non raro alia quoque immersa continens nunc magis nunc* (Smalti) *minus diaphana, utplurimum atra, rarius cinerea, viridescens, caerulescens, aut alba, frequentissime formae communis, rarius stalactitae, aut* (*in insula* Pontia) *globi formam induta, aut pyramidis pentaëdrae formam referens, reliquis speciebus difficilius liquanda, ferri quoque minorem multo copiam continens, terrae calcariae et magnesiae albae expers; olim pro globulis vestimentorum adhibita; novae Hispaniae et regni Peruani incolis in speculi locum, non semper ad chalybem scintillans.*

scoriacea. 3. L. bullosa scabra intus nitens texturae conchaceae.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 277. *n.* 3. b. Porus igneus lapideus facie scoriacea solidus.
Givani litolog. Vesuvian. p. 146. &c. Vetrificazioni porosa pesante.
de Dolomieu Memoir. sur les isles Ponces &c. nr. III. 1.
Habitat in montibus ignivomis, *frequens in* Aetnae *effluviis lavam compactam utplurimum tegens, rarius fusca, quam nigra,*

nigra, interdum quoque heterogenea continens, facilius reliquis speciebus fatiscens, quibus ceterum similis, frequentissime nigra, interdum levis, superficie non raro undulata.

porosa. 4. L. opaca inconspicua porosa leviuscula.
Givani litolog. Vesuv. p. 150. &c. Scorie leggiere.
de Dolomieu Memoir. sur les Isl. Ponc. &c. n. 11.
Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, frequentior in iis, qui nostra hac aetate adhuc exardescunt, quam in exstinctis, frequentius ex apice montis protrusa, quam ex lateribus effluens, ardente lavae fluvio obstaculis impedito atque inturgescente saepe progenita, frequentius nigra quam rubra magnesia alba reliquis ditior, quo magis porosa, eo magis.*

Pumex. Bimsstein. 5. L. opaca inconspicua parallela fibrosa porosa levis aspera.
Syst. nat. I. *p.* 192. *n.* 1. XII. 3. *p.* 181. *n.* 1. Pumex (Vulcani) schisti niger.
Dal. pharmac. 43. *Cronst. miner.* §. 295. Pumex.
Waller. miner. p. 328. Porus igneus lapidis asbesti.
Waller syst. miner. 2. *p.* 375. *n.* 2. Porus igneus lapideus porosus fibrosus levis, aquis innatans.
Givani litolog. Vesuvian. p. 140. Vetrificazioni filamentose.
Habitat in montibus ignivomis, Islandiae Hecla, Italiae Vesuvio, *vicinarum insularum*, Ventotiene, Ischia, Zanone, Pontia, Volcano, Liperi, *etiam in insulis nonnullis archipelagi* e. g. Santorin, *et maris australis* e. g. Tanna *et* nova Seelandia, *saepe aliis vulcani productis inclusa a maris undis eluta et ad remota interdum littora devecta* (*in* Aetna *nulla*,) *etiam in regionibus exardescente lithanthracum strato aut indicia montium olim ignivomorum non omni dubio majora prae se ferentibus exustis* v. gr. *prope Cassellas, in* Hassia, *ad* Rheni *ripas a* Neuwied *ad* Confluentiam *usque et ultra, in* Bohemia *prope* Eger *et in* monte Schlatnizensi *et* Salnizensi *in* Nassovia *prope* Datweiler *in* Occitania, Italia *superiori et media obvia, interdum in columnas regulares secedens, rarius fusca aut nigra, quam flavescens, albida, aut cinerea, fibris interdum minus conspicuis, utplurimum cavernosa, aquae salsae innatans, plurima aquae communi, feldspati, scorli, micae particulas non raro insparsas continens, poliendis vitris, lapidibus duris, metallis idonea, vitrum ex asbesto, an ex ardesia, lithanthrace et pyrita, an ex schisto micaceo et granita liquata faciliori nata?*

6. L.

ſpuria. 6. L. incendiorum terrae ex ardentibus carbonum fossilium stratis natorum filia.

Habitat e. gr. *in* Bohemia *prope* Bilin, Seidſchüz, Laun, Sobosan, Naſſovia *prope* Datweiler, Hungariae *monte* Schatet *nunc poroſa, nunc compacta, nunc magis, nunc minus ponderoſa, ſpadicea, lateritia, cinerea, atra, caerulea, ferri, chalybis, iridis coloribus ludens.*

36. MICA.

Ex terra aluminari et ſilicea atque phlogiſto conſtans, quibus utplurimum ferri calx et pauxillum magneſiae albae, interdum pauxillum magneſiae nigrae accedit.

Glabra, macra, nitens, mollis, flexilis, incurve lamelloſa, in fragmenta granulata ſponte ſecedens, in diſcoidea facilime diſſiliens, leviuſcula, paraſitica.

Igne leniori non mutanda, vehementiori in vitrum durum hinc inde bulloſum liquanda.

membranacea. 1. M. pellucida: lamellis amplis facilime ſeparabilibus elaſticis parallelis.

ruſſiſches Glas. *Syſt. nat.* I. *p.* 155. *n.* 1. XII. 3. *p.* 58. *n.* 1. Mica membranacea fiſſilis flexilis pellucida hyalina.

Carth. miner. 14. Mica lamellis diaphanis latis tenuiſſimis flexilibus.

Cronſt. miner. §. 94. A. 1. Mica conſtans lamellis magnis parallelis.

Wolt. miner. 17. Mica fiſſilis membranis diaphanis.

Wall. miner. 120. *et ſyſt. miner.* 1. *p.* 369. *n.* 1. Mica membranacea pellucidiſſima flexilis alba.

Bommer. miner. 216. Argyrolithus.

Habitat in Malabaria, Sibiria (*prope* Irkuz *ad lacum* Bajkal *et* Fauly,) Ruſſia (*prope* Archangel,) Finnia, Wermelandia (*prope* Elfdalen,) Galliae *provincia* Vivarais, Sabaudia (*prope* Genevam) *maſſis aliquot ulnarum interdum diame-*

diametra, granitae partem constituens lamellarum summa flexilitate facile a gypso speculari et glaciali discernenda.

laminosa. 2. M. diaphana colorata: lamellis amplis parallelis facilime separabilibus.

Syst. nat. I. *p.* 155. *n.* 2. XII. 3. *p.* 58. *n.* 2. Mica membranacea fissilis flexilis subdiaphana albida.

Cronst. miner. §. 95. 1. Mica lamellosa martialis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 369. *n.* 2. Mica membranacea semipellucida rigida.

Habitat potissimum in granite montium primaevorum, *ut plurimum infumata aut nigra, interdum fusca, aurea, rubra, aut alba, rarissime sola in schisti speciem concrescens.*

squamosa. 3. M. subopaca: lamellis minoribus sparsis incurvis.

Waller. miner. 130. *syst. miner.* I. *p.* 370. *n.* 3. Mica squamulis rigidis inordinate mixtis.

α) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 58. *n.* 3. Mica squamosa rigidula argentata.

Cronst. miner. §. 94. 2. Mica squamosa.

Woltersd. miner. 17. Mica compacta, membranis squamosis, argentea.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 58. *n.* 4. Mica squamosa rigidula aurata.

Cronst. miner. §. 95. 2. Mica squamosa martialis.

Habitat, tanquam pars constituens, in granite *multisque aliis sexis, metallico cupri, argenti, auri nitore non raro alias innumeris flavi, rubri, fusci, nigri, cinerei, viridis coloris varietatibus conspicua.*

undulata. 4. M. lamellis undulatis aureis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 10. Mica flexuoso-undulata, squamis auricoloribus.

Waller. miner. 124. Mica particulis fluctuantibus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 372. *n.* 4. b. c. Mica fissilis, lamellis fluctuantibus et Mica fissilis, lamellis reflexis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 155. *n.* 5. Mica particulis lamellatis, ad angulum acutum striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 6. Mica (hungarica) lamellis flexuosis fragilibus auratis.

Woltersd. min. 17. Talcum molliusculum friabile, colore aureo.

Wall.

Wall. min. 128. Talcum luteum, lamellis opacis, fragilissimum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 375. *n.* 9. Talcum luteum, lamellis flexuosis opacis friabilissimum.

Carth. min. 15. Talcum lamellis opacis rigidis luteis.

Habitat in Dalecarliae *fodinis* β) *in* Dalecarlia.

hemisphaerica. 5. M. lamellis hemisphaericis concentricis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 8. Mica squamis hemisphaericis.

Waller. miner. 125. *syst. miner.* 1. *p.* 373. *n.* 6. Mica hemisphaerica.

Habitat in Finlandiae paroecia Kimito, *saxi fatiscentis partem constituens, nitidissima, alba, semen pisi dimidiatum magnitudine et figura referens.*

striata. 6. M. lamellis in radios transeuntibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 372. *n.* 5. Mica particulis oblongis tenuioribus acuminatis.

Cronst. §. 94. 3. Mica particulis acerosis.

Habitat in Sueciae *saxis, cinerea vel nigra, igne albescens vel flavescens hornblendae accedens.*

crystallina. 7. M. tabulis hexaëdris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 9. Mica squamis erectis passim triquetro-conniventibus.

Cronst. miner. §. 95. 5. Mica drusica.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 373. *n.* 7. Mica figura determinata drusica.

Habitat in Dalecarliae *fodinis, in* Sahlbergensi, Zinnwaldensi, *tabulis nunc sparsis, nunc stellatim aggregatis, nunc in columnas dispositis.*

prismatica. 8. M. fusca, prismatibus enneadris.

Klaproth bergm. Journ. 1790. 9. *p.* 227.

Hoffm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 156.

Habitat in fodina Schneebergensi Saxoniae, Pini *prope* Aue, *saxo ex quartzo et feldspato composito innidulans, opaca, intus parum nitens.*

37. OPALUS. Ex terra aluminari et plurima ſilicea cum pauca ferri calce conſtans, cui interdum pauxillum magneſiae albae aut terrae calcariae accedit.

Duriuſculus, nitens, vix unquam opacus, texturae conchoideae, levis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, paraſiticus, formae utplurimum communis, *facile rimas agens.*

Igne difficilime liquandus.

hydrophanus. 1. O. ſubopacus in liquidis pellucidus coloremque mutans, linguae adhaerens.

Weltauge. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 69. *n.* 6 *δ. Wall. miner.* 83. *ſyſt. min.* 1. *p.* 283. *n.* 21. Achates unguium colore in aere opaca aqua pellucens.

Brückmann von dem Weltauge oder Lapide mutabili. *Brunsv.* 1777.

Liebenroth üb. Nat. u. Menſch verm. mineral. Gegenſt. in Sachſ. 2. *Samml.* §. 28. *p.* 49.

Habitat in insularum Feroenſium, Islandiae, Britanniae, Hetruriae, Hungariae, Sileſiae, Poloniae, Saxoniae, (*praeſertim prope* Hubertsburg,) Goettingiae *piceis, nobilibus, vulgaribus et vilioribus, chalcedoniis, praſiis, chryſopraſis, nephritico, ſerpentino, granite, jaſpide, porphyrio argilla indurata, albus, eburneus, ochroleucus, vitellinus, rufeſcens aut vireſcens, rarius, ſi unquam, pyramidis triedrae forma comparens.*

piceus. 2. O. nitoris cerei, texturae imperfectius conchaceae.

Pechſtein. *Habitat, rarius aut nunquam magnam montium partem conſtituens, quam aliis foſſilibus, magnis ſaepe, maſſis innidulans in inſulis* Islandia, Elba, *in* Gallia *prope* Meſnil-Montant, *etiam in* Alvernia, Forez, Britannia (*prope* Pompéen,) Bavaria (*prope* Qizersdorf,) *in* Tranſilvania (*prope* Hermanſtadt, Szent-Irnae *et* Nagyag,) *in* Hungaria, (*prope* Boinik, Koenigsberg, Schemniz, Cremniz, Jacobian, *inter* Eperias *et* Tokai, *et in valle* Siroka,) *in montibus* giganteis, *in* Saxonia (*prope* Miſenam

nam Dresdam *et* Pleniz,) nova Hispania *infumatus*, *ex cinereo niger*, *ex virescente fuscus*, *olivaceus*, *gramineus*, *psittacinus*, *caerulescens*, *caeruleus*, *aut ruber*, *diaphanus*, *semipellucidus*, *aut subopacus*, *segmentis*, *in quae sponte secedit*, *granulatis*, *interdum ligni fragmenta includens*.

ligneus. 3. O. subopacus longitudinaliter diffractus fibrosam texturam monstrans in fragmenta crustosa sponte secedens.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat massis utplurimum ingentibus in comitatu Hungariae Liptoviensi, *facile in fragmenta*, *nonnunquam in festucas longas dissiliens*, *interdum opacus*, *rarius diaphanus*, *fibris utplurimum rectis*, *crustis*, *in quas sponte secedit crassis*, *nunc rectis*, *nunc incurvis*, *crebrius striatus*, *quam unicolor*, *lacteus*, *ex rufescente albus*, *ochroleucus*, *ex flavescente cinereus*, *fusci capillorum aut caryophyllorum aut in luteum vergatis coloris*, *ochraceus*, *vel hyacinthinus*.

cereus. 4. O. semipellucidus levis flavus, texturae perfecte conchaceae.

Werner in Cronst. Mineral. §. 55. *p.* 122.

v. Fichtel Karpath. p. 408.

Habitat frustis rotundatis jaspidi saepe et argillae induratae inhaerens Polonia *prope* Radomischel *in* Hungaria *superiori prope* Telkobanya, *flavedine propius nunc ad ceream*, *nunc ad melleam accedente*, *nunc paulisper in fuscum colorem vergente*, *fragilis*, *intus valde nitens*, *fragmentis*, *in quae dissilit*, *acutis*, *interdum fere discoideis*.

vilior. 5. O. durus leviusculus facile dissiliens in fragmenta acuta.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 168.

Habitat in Polonia *prope* Radomischel, Silesia *prope* Cosemütz, Bohemia, Hungaria (*prope* Tscherweniza *et* Telkobanya,) Austria (*prope* Primerstorf,) Saxonia (*prope* Freyberg, Eibenstock *et* Johanngeorgenstadt,) *et prope* Francofurtum *ad* Moenum (*ad* Avestein,) *diaphanus vel subopacus*, *rarius opacus rarissime pellucidus*, *texturae nunc magis*, *nunc minus perfecte conchaceae*, *nitoris nunc majoris nunc minoris utplurimum vitrei*, *colorum albi*, *cinerei*, *viridis*, *fusci*, *rubri*, *nigri*, *varietate magna conspicuus*, *interdum maculosus*.

6. O.

vulgaris. 6. O. colorem pro ſitu ad lucem varians duriuſculus leviuſculus diaphanus fragmentis, in quae diſſilit, obtuſiuſculis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *α.* Silex vagus reflexione et refractione varians, albus.

Waller. miner. 82. Achates fere pellucida, colores pro ſitu ſpectatoris mutans.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 280. *n.* 19. Achates fere pellucida, colores ſub refractione et reflexione varians.

Habitat utplurimum aliis lapidibus inhaerens, et formae communis, rarius reniformis aut botryoides, in Polonia (*prope* Radomiſchel,) *in* Sileſia (*prope* Coſemüz *et* Schwentich,) *in* Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt, Eibenſtock, Schneeberg *et* Freyberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, Hungaria (*prope* Tſcherweniza, *heic interdum lichenes includens, in* Islandia *et inſulis* Feroe, *intus utplurimum parum nitens, interdum ſubopacus, lacteus, ochroleucus, ex flaveſcenti aut vireſcenti cinereus rarius porraceus olivaceus aut rubellus, aquae guttam interdum includens, rarius texturae in planam vergentis, aut matris perlarum inſtar nitens aut punctis quaſi argenteis micans.*

nobilis. 7. O. ſemipellucidus intus valde nitens levis duriuſculus colore vivaci pro ſitu ad lucem vario fragmentis, in quae diſſilit acutis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *β.* Opalus Paederota.

Plinius hiſt. mund. 37. *c.* 6. *Haſſelq. it.* 508? *Cronſt. miner.* §. 55. a. Opalus Nonnii.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 281. *n.* 19. b. Opalus colore olivari, reflexione ruber.

Johann apocal. 21. 11? Lapis praeſtantiſſimus Jaſpis.

Habitat ad radicem montium Carpathicorum *in* Hungaria *prope* Tſcherweniza, *argillae ferriferae incluſus, heic jam anno* 1400 *erutus, rarior in* Saxonia *prope* Freyberg, *utplurimum lacteus luci recta obverſus flavus, oblique eam recipiens viridis, flavus, ruber aut caeruleus, ſaepius fere pellucidus, rarius fere diaphanus, rariſſime vermem includens.*

38. ZEOLITHUS. Ex terra aluminari pauca et plurima ſilicea conſtans, quibus aliquid terrae calcariae et pauxillum calcis ferreae et aquae accedit.

Leviuſculus, in fragmenta (utplurimum) indeterminata diſſiliens, paraſiticus, fragmentis, in quae ſponte ſecedit granularibus.

Aqua forti ſine effervescentia ſolubilis, et cum ea in gelatinae ſpeciem ſaepe abiens igne cum ebullitione facile liquandus, in vitrum album, initio ſpongioſum, aquae ſupernatans et primo fluxus momento ſplendorem emittens.

farinaceus. 1. Z. albus friabilis.
Knoch Beytr. zu chem. Annal. 2. *p.* 20.
Habitat in Islandia, *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) *ex fatiſcentia congenerum natus.*

lamelloſus. 2. Z. ſolidus intus nitens rufeſcens diaphanus lamelloſus: lamellis undulatis fragilibus.
Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 27. *f.* 17. 18. 19.
Rinman nov. act. Stockh. 5. *ad* 1784. 1. *p.* 52. Gäſten.
Habitat in Oſtrogothia *et* Islandia, *interdum in fragmenta cruſtoſa ſecedens, duriuſculus.*

radiatus. 3. Z. ſolidus matris perlarum inſtar nitens radiatus: radiis convergentibus.
Cronſt. miner. §. 111. 3. A. Cryſtalli zeolitis pyramidales concretae ad centrum tendentes.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 313. *n.* 9. Zeolites facie ſelenitica lamellaris.

Habitat

Habitat in Islandia *insulis* Feroë, Lapponia, Jemtia *et* Hercynia, *radiis nunc stellatis, nunc fasciculatis, albus, aut flavus, duriusculus.*

fibrosus. 4. Z. solidus matris perlarum instar nitens fibrosus: fibris convergentibus.

Cronst. miner. §. 110. Zeolites spatosus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 311. *n.* 2. Zeolites particulis minoribus, granularis mollior.

Vogel miner. 189. *Act. Stockh.* 1756. *p.* 120. Zeolitus.

Habitat in Islandiae lavis, *frequens chalcedonii comes, in* Scotiae, Hassiae, Thuringiae, Galliae basaltis, *rarior in* Hercynia, *utplurimum albus, rarius rubellus, fuscescens, flavus, aut cinereus, fibris tenuioribus aut crassioribus, nunc fasciculatis, nunc stellatis et in globi magis minusve perfecti formam non raro aggregatis, diaphanus, rarius semipellucidus, duriusculus.*

stillatitius. 5. Z. solidus subcylindricus rufescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 185. *n.* 12. Stalactites (zeolithus) spatosus rufescens.

Habitat passim in rupium rimis, *an distincta species?*

clavatus. 6. Z. solidus diaphanus matris perlarum instar nitens sulcatus clavae forma.

Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 17. *f.* 6-8.

Habitat gregarius in insulis Feroe, Islandia, Jemtia, Hercynia, *heic argento rubro et spati speciebus variis insidens, lacteus, rarius flavicans.*

tabularis. 7. Z. solidus semipellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, tabulis hexaëdris.

Fichtel Karpath. p. 660?

Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 16. *f.* 1. 3. 4. 5.

Habitat in Islandia, Hercynia, Transilvania, *rarius lacteus aut ruber quam ex caerulescenti albus, utplurimum faciebus brevioribus singulis in binos rhombos, terminatis.*

cubicus. 8. Z. albus solidus subpellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, cubis exilibus aggregatis.

Habitat in insulis Feroë, Islandia, Lusatiae *superioris* (*ad montem* Lausche) *basalta.*

prismaticus. 9. Z. albus pellucidus nitens duriusculus: prismatibus tetraëdris.

 α) pris-

α) prismatibus rectangulis.
a) perfectis.
Cronst. miner. §. 111. B. Cristalli zeolitis distinctae figura prismatica truncata.
b) utrinque in aciem terminatis. *Knoch Beytr. z. chem. Annal.* 2. *p.* 133.
c) pyramide tetraëdra terminatis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
d) aequilateris.
e) compressis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
α) cruciatim se perforantibus. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
f) aggregatis.
α) fasciculatim.
b) stellatim.
β) prismatibus obliquangulis.
Habitat in insulis Feroë, Islandia, b. c. (e a) *in* Hercynia, a) *in* Jemtia, *prismatibus interdum minutis.*

capillaris. 10. Z. niveus nitens duriusculus: pyramidibus capillaribus.
Cronst. miner. §. 111. C. Cristalli Zeolitis capillares.
α) pyramidibus segregatis.
β) pyramidibus fasciculatim congestis.
Habitat in insulis Feroë, Jemtia, *basalte* Isenacensi.

scintillans. 11. Z. durus nitens. *Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 392. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 398.
a) formae communis.
b) superficiebus sphaericis inaequalis.
c) prismatibus perfectis hexaedris: faciebus convexis.
Habitat in Suecia *rarior prope* Edelfors, *etiam in* Westrogothiae *et* Scotiae *basaltis prope* Edinum, *et* Dumbarton, γ) *prope* Strontian *rarius fibrosus aut radiatus, quam compactus, albus, canus, isabellinus, aut ruber, egregiam polituram admittens.*

viridis. 12. Z. pomaceus durus semipellucidus texturae partim lamellosae partim radiatae.
Claproth Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 217. *Hassenfratz journ. de phys.* 1788. *Febr. p.* 81. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 99. Prehnit.
Sage journ. de phys. 1789. *Jun. p.* 447. Chrysolithe du cap de bonne esperance.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 25. *t.* 3. *f.* 17. Kristallisirter Praser.

α) for-

α) formae communis.
β) forma prismatis tetraëdri compressi.

Habitat ad Caput bonae spei, *et* (*prope* Dunglass) *in* Scotia, *polituram egregie admittens, interdum in porraceum aut olivaceum colorem vergens, formae communis aut crystallorum utplurimum exilium nitidarum, rarius prismatum rectangulorum tetraëdrorum utrinque in aciem terminatorum, quam tabularum aut hexaëdrarum aut crebrius tetraëdrarum obliquangularum, ad margines terminales saepe truncatarum, frequentius in tabulas tetraëdras, fasciculos, farciminum speciem aggregatarum, quam solitariarum, transversim fractus minutim granulatus, in fragmenta granularia, rarius in bacillos secedens.*

Columnaris. 13. Z. prismaticus transverse striatus, longitudinaliter diffractus texturae fibrosae transversim lamellosae.

v. Fichtel et Bindheim Schr. berl. Naturf. 3. *p.* 447. &c. 452. &c.

Habitat (*prope* Schebesch) *in* Transilvaniae *marmore micante sparsus, prismatibus nunc solitariis, nunc aggregatis, nunc tetraëdris nunc hexaëdris, utplurimum albis, rarius caerulescentibus, thalassinis aut stramineis, majorem longe, quam congeneres* ($\frac{13}{60}$) *terrae calcariae, minorem aluminaris continentibus.*

Cyanites. 14. Z. fragilimus diaphanus nitens ponderosus duriusculus transversim ad chalybem scintillans in festucas longas dissiliens, texturae lamelloso - radiatae. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 164.

Saussure fil. journ. de phys. 1789. *Mart. p.* 213. *et Sage Jul. p.* 39. Sapparre.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 29. Cyanit.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 33? Basaltes caeruleus.

v. Born Briefe üb. miner. Gegenst. 7. *p.* 39? *Ferber n. Beytr. z. Mineralg.* 1. *p.* 106? *et* 3. *mineralog. Briefe. p.* 46? *Stütz Abh. der boehm. Privatges.* 3. *p.* 332? Blauer Schoerl.

Herrmann chem. Annal. 1789. 1. *p.* 224? Aquamarin arbiger Schoerl.

Habitat in montium Carpathicorum *ramo*, Wallachiam *a* Transylvania *separante*, *ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *in provincia* Lugdunensi (*prope* Symphorian) Galliae, *in* Hispania, Scotia, Tiroli (*ad montem* Greiner,) *in* Austria (*prope* Meissau?) *in* bannatu Temesiensi? (*prope* Saska,) *in montibus* Nertschinsk Sibiriae? *in* Saxonia?

xonia? (*prope* Geyer,) *ad* Rheni *ripas prope* Andernacum? *in fragmenta cruſtoſa, interdum in granularia aggregata, ſecedens, colore caeleſti intermiſto albidus vel cinereus, lamellis incurvis, frequentius radiis utrisque ſemipellucidis conſtans, his tenuiſſimis, ſparſis, parallelis aut faſciculatis, et majori duritie, et faciliori in igne fluxu a mica et talco ſatis diſtinctus.*

conglomeratus. 15. Z. granulis, in quae ſecedit, laevigatis vitrei nitoris concentrice cruſtoſis.
v. Fichtel Karpath. p. 365. 648.
Habitat in collibus, *monti* Hungariae Pap-Laſſo *vicinis, magnas maſſas conſtituens, jaſpidis venis exaratus; an hujus generis?*

combuſtus. 16. Z. poroſus. *v. Fichtel Karpath. p.* 357. 647. 653.
Habitat in Hungariae *monte* Schator, *an ex granite liquato natus, albidus, aut nigricans.*

quartzoſus. 17. Z. nigricans texturae aequabilis in fragmenta acuta diſſiliens nitoris pinguis. *v. Fichtel Karpath. p.* 652.
Habitat in Hungaria, *prope* Talkobanga *integrum montem conſtituens.*

varius. 18. Z. texturae vitreae nitoris pinguis nigricans: granulis albis immerſis. *v. Fichtel Beytr. p.* 657.
Habitat in Hungaria *prope* Glashütte; *an hujus generis diſtincta ſpecies?*

argenteus. 19. Z. diaphanus rimoſus coloris argentei. *v. Fichtel Karpath. p.* 659.
Habitat vagus in Hungaria *prope* Peklin.

bohemicus. 20. Z. lamelloſus igne non effervescens ſed in vitrum pellucidum confluens. *Fichtel Karpath. p.* 662.
Habitat in Bohemia *prope* Kunyetiz *inter* Koeniggraez *et* Pardubiz, *amygdalitae innidulans.*

39. SCORLUS. Ex terra aluminari et ſilicea, calcaria et utplurimum calce ferrea conflatus, quibus interdum aliquid magneſiae albae et nigrae accedit.

Durus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, intus nitens, paraſiticus.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile in vitrum abiens.

granatinus. 1. Sc. albus duriuſculus difficilius igne fundendus facile fatiſcens.

Givani litolog. Veſuv. p. 38. Granati vianchi di Napoli.

T. Bergman de prod. vulcan. opuſc. vol. 3. *p.* 206.

Habitat in Veſuvii *potiſſimum lavis, marmoribus aliisque granatum facie externa aemulans, at ferri expers, nunc vitri inſtar pellucidus, nunc opacus.*

vitreus. 2. Sc. fragilis nitens texturae minutim conchaceae, facile cum ſpuma liquandus.

Klaproth Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 180. Violetter Schoerl.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 54. 261. Thumer Stein.

α) formae communis diaphanus aut ſubopacus in fragmenta cruſtoſa ſponte ſecedens.

β) cryſtallis nitidiſſimis pellucidis vel ſemipellucidis ſubpriſmaticis: faciebus rhomboidalibus utplurimum longitudinaliter ſtriatis.

Habitat in Saxonia *prope* Thum *et* Schneeberg, *in* Delphinatu *prope* Bourg d'Oiſans, Armentieres *et* Balme d'Auris, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Bareges, *in* Norwegia *prope* Kongsberg, *utplurimum caryophyllinus, colore nunc magis in rubrum, nunc magis in violaceum, nunc potius in nigrum vergente, rarius margaritaceus aut ex viresſcente cinereus, leviuſculus.*

tabularis. 3. Sc. canus ſemipellucidus tabulis tenuiſſimis tetraëdris in tabulas craſſiores aggregatis. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 57.

Habitat

Habitat una cum vitreo in Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, *compactus, subnitidus, intus parum micans, texturae ad planam accedentis, tabularum faciebus lateralibus cylindrico concavis, terminalibus utplurimum subconvexis.*

genuinus. Stangenschoerl. 4. Sc. ponderosus opacus niger, tritura dilute cinerea.

Syst. nat. I. *p.* 181. *n.* 2. Stannum crystallis columnaribus nigris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 3. Borax (Basaltes) lapidosus columnaris politus, pyramidibus triquetris.

Cronst. miner. §. 75. 4. Basaltes crystallisatus.

Waller. miner. sp. 139. Corneus crystallisatus prismaticus, lateribus inordinatis.

Waller syst miner. I. *p.* 319. *n.* 2. Basaltes figura columnari lateribus inordinatis, crystallisatus.

Habitat in Zeylonae, Madagascariae, Hispaniae, Italiae, Sabaudiae, Vallis Tellinae, Rhaetiae, Helvetiae, Galliae, *et montium potissimum* Pyrenaeorum, Cornubiae, Groenlandiae, Norwegiae, Sueciae, Silesiae, Moraviae, Hungariae, Saxoniae, Hercyniae *lavis, granitis, gneissis variis, aqua forti fere totus solvendus, ferro interdum adeo dives, ut magneti admotus ejus directionem mutet, nunc formae communis, in fragmenta granularia, frequentius, et tum etiam facilius in bacillos tenues, rectos parallele, fasciculatim aut stellatim secedens, nunc forma crystallorum, rarius granatos mentientium, quam prismatum, quae longitudinaliter striata, rarissime acicularia, vulgo mediae, rarius insignis magnitudinis, crebrius triedra, aut enneaedra, utrinque utplurimum in pyramidem triedram terminata, quam hexaedra apparent.*

electricus. Turmalin. 5. Sc. excalefactus corpuscula levia altero fine attrahens altero excutiens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 4. Borax diaphanus subopacus purpureus maxime electricus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 315. *n.* 6. Zeolites facie vitrea, calefactus cineres aliaque levia corpora attrahens et repellens, electricus.

Act. paris. 1717. *p.* 9. *Flor. zeyl.* 8. *Act. berol.* 1756. *p.* 105. Lapis electricus.

Vogel miner. 191. *Act. Stockh.* 1768. *p.* 7. Aschendreker, Trip, Tourmalin.

Habitat in Zeylonae *fluviis*, Brasilia, Castilia, *insulis* Galliae *vicinis, in* Groenlandia *montibus* Ural *et* Nertschinsk Sibi-

Sibiriae, *montibus* Norwegiae, Sueciae, Helvetiae (Grimsel *et* S. Gotthardi,) *et* Germaniae e. g. *in monte* Greiner, *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *prope* Selb *in* Franconia, *prope* Ehrenfriedersdorf, Annaberg, Dorfchemniz *et* Freyberg *in* Saxonia, *gneisso aliisque saxi speciebus innidulans, a quibus saepe avulsus, et aquarum vi deletis angulis ad fluviorum ripas granorum forma dimittitur, alias prismatibus tenuibus saepe longitudinaliter striatis pyramide tetraëdra terminatis tri-vel enneaedris, rarius tetraëdris, hexaëdris aut heptaëdris, rarius quoque formae communis in bacillos secedens, subponderosus, texturae conchaceae, utplurimum pellucidus et valde nitens, hinc gemmae loco habitus, quamvis duritie plurimis ejus speciebus inferior, interdum diaphanus coloris creberrime obscuri, fusci aut viridis, rarius rubri, caerulei aut flavi, igne difficilius liquandus, aequabiliter excalefactus favillae pulvisculos altera parte attrahens, altera repellens, altera excalefactus, altera refrigeratus utraque attrahens,* P. Hermanno, *quum in* Zeylona *commoraretur, jam cognitus, ponderis specifici* = 3086 *ad* 3155 : 1000.

ORDO V.

TERRAE SILICEAE.

Ex terra ſilicea praeſertim conflatae, durae.

40. GEMMA. Ex terra ſilicea et aluminaris ſaepe paulo majori portione conflata, quibus utplurimum aliquid terrae calcariae et calcis ferreae accedit.

Macer, intus valde nitens, rariſſime opacus vel ſubopacus, nunquam duriuſculus aut mollis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, paraſitica, in tenebris lucens, frictione excalefacta corpuſcula leviora trahens.

Alcali igne liquato non ſolvenda.

Rubinus. 1. G. duriſſima ponderoſa rubra texturae lamelloſae, directione mutata conchaceae, coloris in igne et tritura tenaciſſima, priori non liquanda.

Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *β. Muſ. Teſſin.* 38. *n.* 3. Alumen (Gemma pretioſa Rubinus) lapidoſum pellucidiſſimum ſolidiſſimum rubrum.

Cronſt. miner. §. 43. *β.* Adamas ruber.

Waller. miner. III. *ſyſt. miner.* I. *p.* 235. *n.* 2. Gemma pellucidiſſima duritie ſecunda, colore rubro in igne permanente.

Juſt. miner. 377. *Vogel miner.* 143. *Baum. miner.* I. *p.* 229. Rubinus.

Habitat in Braſilia *et* Oriente, *potiſſimum regnis* Pegu *et* Zeylon, *duritie ſpatum fere triplo ſuperans, calcariae terrae et calcis ferreae aliquid quoque continens, poſt adamantem inter gemmas pretioſiſſima, colore nunc pallidiori, nunc magis ſaturato ceraſino aut in violaceum vergente, rarius dilute roſeo aut ex rubro et albo miſto, ſtriisque flavis vario, aut partim rubro partim caeruleo rariſſime in vireſcentem vergente, aut variabili, forma priſmatis tetraëdri, aut tabulae triedrae: faciebus terminali-*

nalibus in aciem exeuntibus, aut pyramidis triedrae simplicis, crebrius tetraëdrae duplicis, ad margines interdum truncatae, saepe quoque angulis aquae vi detritis forma granorum rotundatorum, saepe pellucidus, rarius semipellucidus aut opacus.

Sapphirus. 2. G. durissima subponderosa caerulea tritura alba texturae subincurvo-lamellosae, igne non fundenda, at colorem omnem exuens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 103. *n.* 6. *γ.* Alumen lapidosum pellucidissimum solidissimum caeruleum.

Cronst. mineral. §. 44. *Just. miner.* 378. *Baum. miner.* 1. *p.* 230.

Vogel miner. 146. Saphyrus.

Waller. miner. 112. Gemma pellucidissima, duritie tertia, colore cyaneo igne fugaci.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 237. *n.* 3. Gemma pellucidissima, duritie tertia, colore caeruleo in igne forti fugaci.

Habitat post rubinum pretiosissima et durissima in Brasilia, *in* India, *potissimum regnis* Pegu *et* Zeylon, *ad* persicos *fines regni* Russici, *in* Bohemia (*inter* Bilin *et* Merowiz,) *et in* Galliae *provincia* Velay (*prope* Puy,) *utplurimum libera et angulis detritis rotundata in fluviis eorumque ripis, arena, humo, rarius aliis fossilibus adnata, et tum forma crystallorum transverse striatorum, nunc prismatum hexaëdrorum rectangulorum, aut tetraëdrorum obliquangulorum inaequilaterorum, crebrius pyramidum hexaëdrarum simplicium vel duplicium, nunc pellucida et aequabiliter tincta nunc semipellucida, nunc diaphana, nunc nubeculis albis turbida, in igne una cum colore evanidis (quo casu saepe pro adamante venit, duritie tamen longe inferior, per ustionem adhuc magis imminuta,) colore nunc aequabili, nunc in crystallis praesertim, apicem versus magis diluto, nunc saturatiori magis et puriori berolinensi, indico violaceo aut lazureo, nunc dilutiori in viridem, flavescentem, cinereum, album vergente, nunc pro vario ad lumen situ variabili, semper aliquid terrae calcariae et pauxillum calcis ferreae continens; dum ignis vim experitur, lumen egregium spargens.*

Topazius. 3. G. subdurissima ponderosa flava textura lamellosa transversim fractae conchacea, igne non fundenda, at fortiore colorem omnem exuens.

Syst.

Syst. nat XII. 3. *p.* 94. 2. *α.* Borax (Gemma nobilis Topazius) lapidosus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, flava.

Mus. Tessin. 32. *n.* 14. Nitrum quartzosum coloratum.

Cronst. miner. §. 45. *Just. miner.* 381. *Vogel miner.* 141. *Baum. miner.* 1. *p.* 232. Topazius.

Waller. syst. mineral. 1. *p.* 239. *n.* 4. Gemma pellucidissima, duritie quarta, colore aureo in igne fugaci.

Habitat rarius libera, et angulis detritis rotundata, quam aliis mineralibus adhuc inhaerens et adhaerens ac nativae formae adhuc particeps, in Sibiriae *montibus* Uralensibus *et* Nertschinskensibus, *etiam ad* persicos *fines imperii* Russici, *in* India *et vicinis insulis, praesertim* Zeylona, *in* Brasilia, Silesia (*prope* Strigonium,) Bohemia (*inter* Bilin *et* Merowiz,) *et potissimum* Saxonia (*prope* Zinnwalde, Altenberg, Ehrenfriedersdorf *et* Auersbach,) *formae interdum communis, tum in fragmenta granularia secedens, crebro prismaticae, prismatibus longitudinaliter striatis nunc solitariis, nunc geminis aut ternis cruciatim dispositis, nunc aggregatis, rarius tetraëdris rectangulis vel obliquangulis, quam octaëdris inaequilateris, pyramide irregulari raro octaëdra, (brasil. tetraëdra) aut (sibirica) in aciem terminatis nunc pellucidis, nunc semipellucidis, nunc diaphanis, interdum sat insignibus, flavedine modo dilutiore, modo saturatiore, utplurimum vini colorem mentiente, at etiam in album cinereum, virescentem, et viridem colorem ipsum vergente, leniori ignis vi in ruborem aliquando abeuntem, ut rubinum simulet, ponderis specifici* = 3531 *ad* 3564 : 1000.

Hyacinthus. 4. G. dura lamellosa pellucida rubedinis sibi propriae prismatibus tetraëdris utrinque pyramide tetraëdra terminatis, igne non fundenda colorem amittens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. *α.* Nitrum lapidosum quartzosum octdecaedrum purpureo-fulvum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 240. *n.* 4. i. Topazius flave rubens.

Just. miner. 385. *Vogel miner.* 145. *Baum. miner.* 1. *p.* 235. Hyacinthus verus.

T. Bergm. de terr. gemm. §. 7. *de tub. ferrum.* §. 17. *opusc.* 2. *p.* 103. 104. 476. 478. 480. Hyacinthus.

Reuss Orogr. des boehm. Mittess. p. 148.

Habitat in Oriente *et* Bohemia, *ejusdem cum topazio duritiei, at minorem terrae siliceae, majorem* ($\frac{2}{5}$) *aluminaris, calcariae* ($\frac{1}{5}$), *et* ($\frac{13}{100}$) *calcis ferreae continens, ponderis specifici* = 3687 *ad* 3760 : 1000.

5. G.

alabandica. 5. G. dura pellucida, colore rubro in igne fugaci, igne non fundenda.

Ferber n. Beytr. z. Mineralg. 1. *p.* 585.

Habitat in Variſciae *fluvio* Goetſch *prope* Lengefeld, *forma granorum rotundatorum, magnitudine ſeminis piſi aut fabae, uſtione dealbata hinc inde pro adamante venalis.*

Rubicellus. 6. G. dura, coloris ex rubello in luteum vergentis in igne fugacis, igne non fundenda.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. d. Rubinus colore rubeo ſubflavo.

Habitat in India, *topazio mollior, coloris impuri minus grati.*

Spinellus. 7. G. dura coloris rubri, tritura rubella igne non fundenda.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. c. Rubinus colore rubeo ſubalbo.

Klapr. Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 340.

Habitat in India, *coloris ſaepe amoeni non raro punicei, tum magni aeſtimata, pondere ſpecifico rubino inferior, topazio mollior, ultra* $\frac{3}{4}$ *terrae aluminaris, pauxillum calcis ferreae, et pauciſſimam terram calcariam continens.*

Aqua marina. 8. G. dura pellucida lamelloſa dilute thalaſſina igne non fundenda, in fragmenta trapezoidea diſſiliens.

Syſt. nat XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. γ Borax lapidoſus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis caeruleo-virens.

Cronſt. miner. §. 47. η. 1. Aqua marina.

Vogel miner. 146. Beryllus Aqua marina.

Waller. ſyſt miner. 1. *p.* 242. *n.* 5. c. Smaragdus caeruleo viridescente colore.

Habitat in Braſilia, India, *montibus* Sibiriae Nertſchinskenſibus, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Eibenſtock) *et in?* Bohemia (*prope* Gresniz) *topazio proxime affinis, nunc formae communis, in fragmenta cruſtoſa ſecedens, nunc cryſtallorum, topazii cryſtallis ſimilium, ponderis ſpecifici* = 3521 *ad* 3548 : 1000.

Scorlites. 9. G. ſubdura ſubponderoſa diaphana coloris ex vireſcente aut flaveſcente albi in igne conſtantis, in igne non fundenda.

Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Miner. *p.* 169. Weiſſer Stangenſchoerl.

T. Bergm. chem. Annal. 1784. 2. *p.* 391. Weiſſer Schoerl.

Klaproth chem. Annal. 1788. 1. *p.* 290. Schoerlit.

Gutan-

Gutanner chem. Ann. 1786. 1. *p.* 525? Weisser Schoerl aus Brasilien.

Ferber 3 *miner. Brief. p.* 46? Weisser prismatischer Schoerl.

Habitat in Brasilia? *prope* Bonnam *in monte* Godesberg? *in* Saxonia *prope* Altenberg *una cum mica et quartzo, ex mera, si paucissimam aquam excipias, terra silicea et aluminari, et aequali fere utriusque parte constans, congeneribus mollior, texturae ex compacta inaequali lamellosae, nunc formae communis, in bacillos, tenues, rectos, parallelos secedens, nunc forma prismatis perfecti hexaëdri.*

Beryllus. 10. G. dura coloris ex caeruleo viridis in igne constantis, igne non fundenda, texturae conchaceae, si transversim frangatur, lamellosae, forma prismatum hexaëdrorum longitudinaliter utplurimum striatorum.

Cronst. miner. §. 42. 2. Beryllus.

Hoffmann bergm. Journ. et Bindheim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 35. &c. 1788. 1. *p.* 253. Beryll.

Gerhard Grundr. p. 286. Aquamarinschoerl.

Habitat in montium Saxoniae Fastenberg (*prope* Johanngeorgenstadt) *et* Sibiriae Tigeretskensium, Nertschinskensium, Uralensium, Dauuricorum, *quartzo, granita, wolframo &c. crystallis variae magnitudinis, nunc diaphanis, nunc pellucidis, rarius solitariis aut geminis, quam aggregatis, interdum fascicularis, colore nunc ad viridem, nunc ad caeruleum propius accedente rarius in flavum vergente, aut variabili, igne turbidus, pauciorem terram aluminarem* ($\frac{6}{25}$) *et calcariam* ($\frac{2}{25}$) *ferrique pauxillum* ($\frac{5}{300}$) *continens; ponderis specifici* = 2250 *ad* 2782 : 1000.

Chrysoberyllus. 11. G. dura pellucida viridis intus nitidissima, texturae conchaceae.

Waller. syst. mineral. 1. *p.* 244. *n.* 6. c. Chrysolithus colores reflectens diversos.

Habitat nunc detritis angulis rotundata, nunc laevissima, hexaëdro-vel heptaëdro-prismatica, coloris inter tinctum asparagi et olivaceum intermedii, interdum pro situ ad lucem variabilis, in Brasilia, Zeylona, *et?* Nertschinskensibus Sibiriae *montibus, ponderis specifici* = 3698 *ad* 3719 : 1000.

Chrysolithus. 12. G. subdura pellucida leviuscula coloris viridis in igne fugacis, fortiori fundenda, et dum in fluidum statum transit, lucem spargens, texturae conchaceae.

Syst.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 2. *β.* Borax lapidosus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, virens.

Cronst. mineral. §. 46. ε. *Waller. miner.* 115. Topazius Chrysolithus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 243. *n.* 6. Gemma pellucidissima, duritie sexta, colore viridi subflavo in igne fugaci.

Just. miner. 384. *Vog. miner.* 147. *Baum. miner.* I. *p.* 234. Chrysolithus.

Habitat in Brasilia, Zeylona, Sibiriae *montibus* Nertschinskensibus *et* Uralensibus, Transilvaniae Szeliczensibus, *comitatu* Glaz, *et* (*prope* Schüttenhofen) *in* Bohemia, *nunc detritis angulis rotundata, nunc crystallorum forma* (*et striarum decursu*) *topazium fere aemulans nunc forma prismatum enneaedrorum altero fine pyramide tetraëdra truncata terminatorum, ignis vi pelluciditate orbanda ponderis specifici* = 3340 *vel* 3410 : 1000.

Smaragdus. 13. G. dura pellucida leviuscula coloris graminei in igne in caeruleum abeuntis, refrigeratae redeuntis, fortiori liquanda, texturae conchaceae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. *δ.* Borax lapidosus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, viridis.

Cronst. miner. §. 48. *Just. miner.* 379. *Vogel miner.* 145. *Baum. miner.* I. *p.* 233. *Waller. miner.* 114. Smaragdus gemma.

Waller. syst. miner. I. *p.* 241. *n.* 5. Gemma pellucidissima, duritie quinta, colore viridi in igne permanente.

Habitat in montibus inter Aegyptum *et* Aethiopiam *intermediis, in regno* Peruano, *in districtu* Russici *imperii* Orenburgensi, *ad* Persiae fines, *in* Kirgisarum *terra, in* Norwegia? (*prope* Ordal) Bohemia? *et* Burgundia? *paucam terram siliceam, pauciorem calcariam, et parciorem adhuc ferri calcem continens, rarius pomacea, vel auri miculis quasi consita, rarius formae communis, quam crystallorum laevium utplurimum hexaëdro-prismaticarum, marginibus interdum truncatis nunc solitariarum, nunc aggregatarum, saepius ad margines aut laterales aut terminales, aut omnes, aut ad angulos truncatarum, aut marginibus terminalibus in aciem exeuntibus conspicuarum, post sapphirum pretiosissima.*

Soranus. 14. G. dura pellucida subponderosa recta lamellosa coloris hyacinthini igne modico persistentis, fortiori paulo facile in scoriam opacam spumidam convertenda.

Cronst.

Cronst. miner. §. 69. A. 2. o. Hyacinthus gemma.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 253. *n.* 4. a. b. Gemma granatica, colore igneo, et Gemma granatica, colore flavescente.

Habitat in Helvetia, Norwegia, Groenlandia, Sibiriae *montibus* Nertschinsk*ensibus et* Uralen*sibus*, Zeylona, Brasilia, *nunc forma granorum rotundatorum in arena aut terra haerens, nunc forma prismatum hexaëdrorum utrinque pyramide triedra terminatorum altis lapidibus immidulans, spato duplo durior, ab infusis acidis mineralibus fortioribus colorem exuens.*

Granatus. 15. G. dura ponderosa rubra texturae inaequalis, igne leniori colorem servans, paulo fortiori in scoriam opacam fuscam spumidam abiens.

Syst. nat. I. *p.* 181. *n.* 3. Stannum crystallis tessellatis rubicundis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 5. Borax tessellatus solidus politus scintillans.

Vogel miner. 144. *Baum. min.* 1. *p.* 238. Granatus.

Cronst. miner. §. 69. A. *et?* 70. Granatus martialis et? Granatus crocis martis et jovis mixtus.

Waller. miner. 117. Gemma plus minus pellucida, duritie octava, colore obscure rubro in igne permanente.

Woltersd. miner. 32. Stannum polyedrum regulare subrubrum.

Gronov. suppl. 10. *n.* 42. 43. Stannum polyedrum regulare purpurascens.

α) pellucida.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 253. *n.* 4. Granatus crystallisatus pellucidus rubens nitens, in igne colorem retinens, lapide liquescente.

β) opaca.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 252. *n.* 3. Granatus crystallisatus opacus, in igne colorem retinens fusibilis.

a) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 73. *n.* 6. Borax (Margodes) tessellatus argillaceus opacus.

γ) in fragmenta granularia secedens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 250. *n.* 1. Granatus figura indeterminata, particulis granulatis.

Waller. miner. 103. Quartzum granaticum.

Cronst. miner. §. 69. A. 1. Granatus particulis granulatis, figura indeterminata.

δ) in fragmenta crustosa secedens.

Waller.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 251. *n.* 2. Granatus figura indeterminata, lamellosus.

ε) formae communis.

ζ) forma granorum, detritis angulis rotundatorum liberorum in fluviis, humo, arena obviorum.

η) forma crystallorum, aliis utplurimum innidulantium, laevium.

a) pyramidis.

α) tetraëdrae duplicis.

*) apicibus truncatis. Fig. 36.

β) pyramidis octaëdrae duplicis

*) utroque apice pyramide altera tetraëdra depressa auctae. *Amoen. acad.* 1. *p.* 482.

*β) marginibus inter pyramides primitivas et accessorias truncatis, 32edra.

c) pyramidis triedrae, marginibus lateralibus et baseos truncatis. Fig. 37.

d) pyramidis hexaëdrae, marginibus baseos truncatis. Fig. 2.

ϑ) prismatis hexaëdri.

a) perfecti. *Fichtel von Karpath. p.* 232.

b) utrinque pyramide triedra terminati. Fig. 26.

α) faciebus laevibus.

β) faciebus diagonaliter striatis.

c) marginibus prismatis truncatis. Fig. 32.

δ) marginibus omnibus truncatis. Fig. 28.

ι) dodecaëdri. Fig. 11.

Amoen. acad. 1. *p.* 482. *t.* 16. *f.* 25.

Habitat innumera etiam coloris in nigrum, fuscum, purpureum, sanguineum, flavum vergentis varietate in Madagascar, Aethiopia, India *vicinisque insulis*, Syria, Armenia, Sibiria, Islandia, Groenlandia, Lapponia, *et plurimis aliis* Europae, *potissimum quoque* Germaniae *regionibus, inter quas* Bohemia *eminet, ea in* Transilvania *luxus materies multiplex, ponderis specifici* = 3491 *ad* 4230 : 1000 *majorem, quam congeneres, terrae siliceae copiam continens; an huc spectet scorlus ruber?*

41. OLIVINUS. Ex plurima terra ſilicea, pauciori aluminari et ferri calce conſtans.
In baſalte nidulans, intus nitens, formae utplurimum communis, durus, in aëre fatiſcens.
In igne difficulter liquandus.

Werneri. 1. O. tinctus diaphanus, texturae conchaceae in fragmenta indeterminata diſſiliens.
Werner bergm. Journ. 1790. 7. *p.* 55. Olivin.
Voigt Reiſ. durch Weim. u. Eiſen. 2. *p.* 108. Grüner Schoerl.
Joſ. Mayer Abh. der boehm. Geſellſch. 3. 1787. *p.* 266.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 242. Chryſolithus.
Habitat in Galliae, Hungariae, Bohemiae, Luſatiae, Saxoniae, Thuringiae, Fuldae, Haſſiae, Goettingae, Rheno *vicinis baſaltis, nunc granorum forma, nunc majoribus fruſtis innidulans, formae communis, viridis, utplurimum olivaceus, interdum in fuſcum colorem vergens, ponderis ſpecifici* = 3225 : 1000. *aliquando hyacinthinus in pulverem ochraceum fatiſcens.*

vitreus. 2. O. pellucidus vix tinctus texturae vitreae in fragmenta indeterminata diſſiliens, ſuperficiebus ſphaerice convexis.
Voigt Beſchr. des Hochſt. Fuld. &c. p. 171. Weiſſe glaſige Lava.
Habel in Klipſt. miner. Briefw. II. 3. *p.* 270. *Gerhard chem. Annal.* 1785. 1. *p.* 57. Müllerifches Glas.
Habitat in Alvernia, Germania (*prope* Francofurtum *ad* Moenum, *inter* Hanoviam *et* Budingam,) *in* Sileſia (*haec ſerpentino inſidens,*) *interdum botryoides, aut ſtillatitius, vitrum ſimulans in igne lacteſcens.*

ſpatoſus. 3. O. diaphanus albus texturae lamelloſae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.
Noſe orograph. Brief. 1. *p.* 224. Feldſpat.
Habitat in baſalte Goettingenſi, *et* Rhenano *ad montem* Mendenberg *Feldſpato affinis, at durior, et longe difficilius fundendus.*

fibroſus. 4. O. diaphanus albus fibroſus durus nitens.
v. H. miner. Beob. Baſalt. a. Rhein p. 111.
Habitat ad Rheni *ripas prope* Unkal, *baſaltae innidulans, fragilis.*

42. FELD-

42. FELDSPATUM. Ex terra ſilicea plurima, pauciori aluminari, pauciſſima ferri calce et fluoris acido conſtans.

Durum, leviuſculum, nitens, lamelloſum, in fragmenta faciebus tetragonis conſpicua diſſiliens, in argillam fatiſcens, paraſiticum.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile ſine ebullitione in vitrum pellucidum abiens.

cubicum. 1. F. ex rufeſcente fuſcum, nitoris vitrei, texturae ſubfeſtucariae, in fragmenta cubica non ſpecularia diſſiliens, in cruſtoſa ſecedens. *Karſt. bergm. Journ.* 1788. 2 *p.* 809 &c. *Habitat rarius in* Saxonia, *formae communis, diaphanum, aut ſubopacum, congeneribus difficilius in igne fluens.*

vulgare. 2. F. nitoris vitrei texturae lamelloſae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens: faciebus quatuor ſpeculi inſtar nitentibus.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 6. Spatum fixum ſcintillans.

Cronſt. miner. §. 66. H. Spatum ſcintillans.

Waller. miner. 61. Spatum durum lateribus nitidis ad chalybem ſcintillans.

α) opacum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 12. Spatum (campeſtre) fixum opacum rufeſcens ſcintillans.

Cartheuſ. miner. 13. Spatum informe durum ſubdiaphanum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 205. *n.* I. Spatum ſcintillans, opacum, durum, planis regularibus.

β) diaphanum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 13. Spatum (ſiliceum) fixum diaphanum album ſcintillans.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 206. *n.* 2. Spathum ſcintillans diaphanum, planis minus regularibus.

γ) formae communis.

d) forma cryſtallorum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 207. *n.* 3. Spathum ſcintillans cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 66. 2. Spatum ſcintillans druſicum.

a) priſmatum.

α) acicularium. *Pini ſur des nouv. cryſtall. de feldſpat. Milan.* 1779. 8.

b) parallelepipedorum. *Noſe orogr. Br.* 1. *p.* 130.

c) craſſiorum lateribus magis aequalibus.

ⅠⅠ rectangulorum.

† tetraedrorum. *Voigt bergm. Abhandl.* 1. *p.* 200.

†† hexaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*

††† octaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*

ⅠⅠⅠ obliquangulorum.

† tetraëdrorum. *Cronſt. miner.* §. 66. 2. α.

†† hexaëdrorum. *Karſt. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 175.

Habitat ubique terrarum *in* montibus primaevis, *granitae porphyrii et gneuſſi genuini partem conſtituens, in argillam porcellanam fatiſcens, utplurimum carneum aut lacteum, interdum ex rufeſcente flaveſcente, caeruleſcente album, rarius olivaceum, thalaſſinum, aut caeleſtis coloris, nonnunquam ſuperficie modo luteſcente, ſaepe in fragmenta granularia ſecedens, lamellis rarius incurvis.*

variabile. 3. F. nitoris vivacis coloris pro ſitu ad lucem variabilis texturae lamelloſae, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens: laciebus quatuor ſpeculi inſtar nitentibus.

Schreber Naturf. 24. *p.* 196. d. *Ammone Beſch. berl. Naturf.* 3. *p.* 178.

Leske Naturf. 12. *p.* 145. Labradorſtein.

Habitat ſimiliter, uti videtur, tanquam pars granitae, in insula S. Pauli, Americae *maxime ſeptentrionali finitima, rarius in aliis regionibus, in insula* Ruſſici *imperii* Tunis-Oſtrof, *in montibus* Uralenſibus, *in* Ingria *prope* Petropolin, *in* Italia, *et praeſertim* Sabaudia, *in* Bohemia *ad* Iſuram, *in* Luſatia *prope* Loebau, *in* Saxonia *prope* Geyer, *in circulo* Salico *prope* Halam, *fruſtis utplurimum rotundatis, ſcorlum, micam, pyriten innidulantem ſaepe continentibus, ex atro cinereum, diaphanum, vel ſemipellucidum, eximio nitore per polituram mirifice exaltando et magis adhuc egregio colorum caeruleorum, viridium, flavorum, rubrorum luſu ſpectabile, ſaepe in fragmenta granularia, rarius in cruſtoſa ſecedens.*

4. F.

lunare. 4. F. pellucidum album nitoris eximii, texturae recte lamellosae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.

Θεοφρας. περὶ Νιθ. ὑαλοειδης.

Plinius hiſtor. mund. libr. 37. *c.* 9. 10. Aſteria, Aſtrios, Androdamas.

Brückmann Beytr. z. Abh. v. Edelſt. p. 129. Mondſtein, Waſſeropal.

Dutens des pierr. précieuſ. p. 111. Pierre de la lune.

Morell. Magaz. für Helvet. Naturk. 2. *p.* 84. Adularia.

Scopol. delic. inſubr. 3. *p.* 75. Pedionites.

Habitat in inſula Zeylon, *in monte* Delphinatus *aedibus* S. Chriſtophori *vicino*, *in* monte nigro Occitaniae, *in* Saxonia *prope* Altranſtedt, *in* Bohemia *ad* Iſuram, *in* Valle tellina *prope* Caſtion, *praecipue in monte* S. Gotthardi, *et potiſſimum ad montem* Stella, *nunc formae communis, nunc detritis angulis rotundatum, nunc tabulas tetraedras, nunc priſmata, frequentius obliquangula, tetraëdra, aut hexaëdra repraeſentans, texturae interdum ad fibroſam accedentis, pro ſitu ad lucem vario matris perlarum ſplendorem, aut colorem dilute carneum monſtrans, gemmis adſcriptum.*

Oculus cati. 5. F. diaphanum, texturae ad conchaceam accedentis, fibras parallelas intus monſtrans, in fragmenta minus regularia diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 6. γ. *Cronſt. miner.* §. 55. c. Silex (Opalus) Pſeudoopalus (Oculus cati) reflexione varians.

Juſt. miner. p. 383. Lapis elementaris.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 282. *n.* 20. Achates plus minus opaca, colores vel lucem diverſimode reflectens.

Habitat in Sibiria, Zeylona, *gemmis vulgo adſcriptum, dubii etiamnum generis, partium conſtituentium mixtione, vix enim ultra* ($\frac{1}{12}$) *terrae ſiliceae continere, teſtis eſt Gerhardus, lacteo, argenteo, ochroleuco, aureo, melleo, cupreo, rufeſcente, caeruleſcente, thalaſſino, olivaceo, vireſcente, ex vireſcente vel flaveſcente cinereo, ex luteſcente vel rufeſcente fuſco, fuſceſcente, chalybeo, nigricante aut nigro, pro vario ad lucem ſitu vario, et in determinato ſitu arcum luminoſum monſtrans, ſaepe ſemipellucidum, hactenus non niſi fruſtorum rotundatorum forma repertum.*

43. PYROMACHUS. Ex terra ſilicea, aluminari ($\frac{1}{8}$) et calcaria ($\frac{1}{16}$) conſtans.

Durus, diaphanus leviuſculus, texturae conchaceae, in fragmenta indeterminata valde acutangula diſſiliens, rarius in fragmenta concentrice cruſtoſa ſecedens, nitore vix ullo conſpicuus, in montibus ſtratariis potiſſimum obvius, rarius ſtrata ipſa conſtituens.

Solus igne non liquandus.

cinereus. 1. P. caneſcens ad ſubopacum accedens, texturae ad feſtucariam accedentis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 3. Silex (marmoreus) vagus, cortice marmore duro, fragmentis ſubdiaphanis caneſcentibus.

It. wgoth 73. Silex cinereus.

Habitat vagus, cortice duro marmoreo albo obductus in Luſatia, Lituania, *in monte* Möſſeberg Weſtrogothiae *ad petroſilicem accedens; an diſtincta hujus generis ſpecies?*

ſtriatus. 2. P. albus, texturae ad fibroſum accedentis. *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 266. *n.* 7.

Habitat in Angliae *montibus cretaceis.*

cretaceus. 3. P. tinctus diaphanus, texturae perfecte conchaceae.

Syſt. nat. I. *p.* 150. Silex cretaceus vagus.

Syſt. nat. XII. 3 *p.* 67. *n.* 1. Silex vagus, cortice cretaceo, fragmentis opacis laevibus.

Cronſt. mineral. §. 61. Silex communis Pyromachus.

Waller. miner. 77. Silex corneus intrinſece aequalis duriſſimus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 262. *n.* 4. Silex opacus, fractura nitens, cretaſeus durus.

Woltersd. miner. 14. Corneus lapis opacus rudis, colore ingrato.

Vogel miner. p. 130. Corneus ſclopetarius.

Baum.

Baum. miner. 1. *p.* 254. Pyromachus ſ. Silex igniarius.
Hacquet it. carp. ſept. 1. *p.* 54. *ſqq.*
Habitat in Galliae, Angliae, Daniae, Scaniae *campis maritimis vagus, alias forma communi, fruſtorum angulatorum, perforatorum, granorum, tuberum, globorum, intus nonnunquam cavorum, rarius per ſtrata, montibus, praeſertim calcariis incluſus, hinc toties cortice calcario veſtitus, utplurimum fumi colore conſpicuus, interdum ex flaveſcente cinereus, ochraceus, fuſcus, etiam maculatus aut ſtriatus, ſuperficie nunc inaequali, nunc ſcabra, nunc laevi, igni excitando, ſclopetis, domibus ſtruendis, plateis ſternendis, vitro parando, laevigandis variis &c. inſerviens.*

ſemipellucidus. 4. P. laevis ad ſemipellucidum accedens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 67. *n.* 2. Silex (Pyromachus) vagus, cortice glabro, fragmentis diaphanis glaberrimis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 265. *n.* 6. Silex ſemipellucidus intrinſece aequabilis, mollior.
Habitat cum cretaceo, rarior tamen, in Gallia, Wirtembergia, Franconia, Islandia, *candidus, melleus, rubeſcens, caeruleſcens, aut variegatus, ejusdem cum cretaceo uſus.*

cryſtallinus. 5. P. pyramide triedra depreſſa.
α) duplici. *Werner apud Cronſt. miner. p.* 137. *Hoffm. bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 282.
β) ſimplici. *Karſt. Lesk. Mineralkabin.* 1. *p.* 113.
Habitat in Saxonia, α) *prope* Johanngeorgenſtadt, β) *prope* Schneeberg.

44. PETROSILEX. Ex plurima terra silicea, pauciori ($\frac{11}{50}$) aluminari, paucissima ($\frac{3}{50}$) calcaria constans.

Subdurus leviusculus, in montibus primaevis aeque ac stratariis obvius, nitoris expers, in fragmenta indeterminata dissiliens, textura festucas referens.

Ignis vi liquandus.

opacus. 1. P. subopacus formae communis.

Cronst. miner. §. 92. Petrosilex, lapis corneus.

α) textura festucas minores referens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 268. *n.* 9. Petrosilex opacus, aequabilis et laevis mollior.

a) coloribus per strata alternantibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 16. Silex (polyzonias) rupestris: stratis diversicoloribus.

β) textura festucas majores referens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 267. *n.* 8. Petrosilex opacus squamosus, facie fere granulari, mollior.

a) colore virescente.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 12. Silex (virescens) rupestris nudus opacus virescens.

Habitat frequens in Suecia, Germania, *trochitis interdum* (e. g. *prope* Goettingam) *et crebro aliis fossilibus innidulantibus refertus, hinc inde vagus, creberrime insigni tinctus varietate cinereus, rarius ochroleucus, fuscus, virescens, aut variegatus, aliquam nonnunquam polituram admittens.*

diaphanus. 2. P. subdiaphanus formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lithogr.* 14. Silex marmoreus rupestris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 11. Silex (Petrosilex) rupestris, cortice lacteo, subdiaphanus.

Muss. Tess. 8. *n.* 5. Silex Pseudoachates.

Waller. miner. 150. *syst. miner.* 1. *p.* 271. *n.* 12. Petrosilex semipellucidus compactus mollior.

Woltersd. miner. 87. Petrosilex semipellucidus.

Baum.

Baum. miner. 1. *p.* 255. Petrosilex jaspideus.
Habitat cum opaco, cinereus albus, ochroleucus, roseus carneus, ex fusco ruber, ex luteo vel rubro fuscus, viridis, variegatus, nitidam saepe polituram admittens.

crystallinus. 3. P. crystallis scabris, intus crebro cavis. *Beyer chem. Annal.* 1786. 1. *p.* 63. *et Beytr. z. chem. Annal.* 2. *p.* 190.

α) prismaticis.
a) hexaëdris.
α) perfectis.
b) utrinque superficiebus convexis } terminatis.
c) —— pyramide triedra }
β) cubicis.
γ) tabularibus.
a) hexaëdris.
δ) pyramidalibus.
a) duplicibus.
α) tetraëdris.
b) triedris.
†) depressis.
b) simplicibus.
α) triedris minimis acuminatis.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *non primitivus, sed modulo, ut videtur, a spato mutuato, tenui terreo cortice interdum obductus.*

45. JASPIS. Ex terra silicea, pauciori aluminari et ferri calce constans.
Subdurus, opacus, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae conchaceae, leviusculus, nunc vagus, nunc montium, prioris quoque aetatis, partem praecipuam constituens, formae communis.
Igne colorem mutans.

aegyptia. 1. J. coloris obscurioris striis stratisve concentricis diversicoloribus picturisque nigris arbuscularum varia.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 4. Silex (Haemachates) vagus, cortice ochraceo, opacus, concentrico variegatus.

Muſ. Teſſin. 4. Silex vagus rotundatus concentrico-corticoſus.

Cronſt. miner. §. 60. 6. α. Caillon d'Egypte.

Vogel miner. 138. Pierre d'Egypte.

Habitat in Aegypto (*prope* Suez,) *et?* Lotharingia (*prope* Freiſee,) *monte* Bogolhegi Hungariae, *forma globi imperfecti aut placentae ſcabrae obvia, intus micans, congeneribus durior, coloribus ex luteo fuſco, hepatico, iſabellino, et ex flaveſcente cinereo, per ſtrias alternantibus varia, egregiam polituram admittens, hinc ſcatulis pro pulvere naſali, aliisque ejusmodi vaſis et ornamentis adhibita.*

faſciata. 2. J. colore per ſtrata alternante intus nitoris expers texturae imperfectius conchaceae.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 301. *n.* 2. 1. Jaſpis variegata faſciata.

Habitat, integra utplurimum ſtrata conſtituens, in Hercynia, Saxonia (*prope* Wolftiz *et* Gnantſtein *inter* Chemnitiam *et* Lipſiam,) *in* Sibiria (*prope* Orsk &c.,) *coloribus ochroleuco et ſubcaryophyllino, vario cinereo et caeruleo, cinereo et rubro, viridi et fuſco, viridi et albo, viridi et rubro, per ſtrata, rarius curva aut concentrica alternis, quartzo mollior, egregiam utplurimum polituram admittens.*

porcellanea. 3. J. dura intus rimoſa, texturae a conchacea in planam vergentis.

Hoffm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 390. *Karſt. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 160. Porcellanjaſpis.

Reuſ. Orogr. des boehm. Mittelg. p. 133.

Habitat integra ſtrata conſtituens in Bohemia *prope* Stracke, Schwinſchiz, Leſſa, Laun. Luſchiz, Czernodol, *rarior in* Saxonia *prope* Pluniz, *argillam exſiccatam interna facie referens, et ex argilla ferrifera per incendium lithanthracum indurata proveniens, ſtraminei, cani, margaritacei aut lavendulacei coloris.*

vulgaris. 4. J. ſubdura intus micans aut nitens, unicolor, venoſa aut maculata.

Cronſt. miner. §. 63-65. Jaſpis.

α) unicolor.

Syſt. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lith.* 16. Silex margaceus rupeſtris.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 13. *et* 14. Silex (Jaſpis) rupeſtris nudus opacus cinereus, et Silex (Rubicator) rupeſtris nudus opacus ruber ſolidus.

Waller. miner. 89. 86. Jaſpis unicolor.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 297. *n.* 1. *et p.* 304. *n.* 5. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis unicolor, et Jaſpis opacus particulis diſtinctis, rudis facie granulari.

Cartheuſ. miner. 29. Jaſpis rudis.

β) variegata.

Cronſt. §. 64. 1. 8. Jaſpis rubra maculis venisque flavis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 299. *n.* 2. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis, ſolida, opaca, variegata.

Habitat nunc vaga, nunc aliis incluſa, nunc ſtrata ampliora et partem praecipuam conſtituens in Caucaſo, *montibus* Sibiriae Tſchircai, Uralenſibus, Nertſchinskenſibus, *in montibus* giganteis, ſaxonicis, thuringicis, hercynicis, *per totam* Europam, *frequens quoque in* Oriente, *in* nova Hiſpania, *innumera colorum albi, cinerei, flavi, fuſci, nigri, et rubri potiſſimum varietate pluribus ſaepe ſimul, conſpicua, ferri interdum valde dives et tum facili ignis vi liquanda, cupro etiam* (*in* Temeſia) *et* auro larvato (*in* Hungaria) *aliquando praegnans, eximiam polituram admittens, hinc variis ſculptorum et architectorum operibus inſerviens.*

46. SMIRIS. Ex terra ſilicea et pauciſſimo ($\frac{21}{480}$) ferro conſtans.

Duriſſima, formae communis, opaca, magnetem ſequens, tritura rubra. Ignis vi non fundenda.

poliens. 1. Smiris. *Wiegleb chem. Annal.* 1786. 1. *p.* 492.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 11. Ferrum intractabile ſquamoſo-ſtriatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 17. Ferrum retractorium rubicoſum vitrum arans.

Waller. miner. 267. Ferrum mineraliſatum, minera duriſſima rapaci ſolida magneti refractaria.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 243. *n.* 9. Ferrum mineraliſatum duriſſimum, particulis duriſſimis aceroſis, tritura fuſca aut rubente.

Wol-

Wolterſd. miner. 31. Ferrum amorphum petrae vitreſcentis.

Cronſt. miner. §. 211. 2. Minera ferri retractoria tritura rubra.

Carth. mineral. 72. Ferrum mineraliſatum duriſſimum fuſcum.

Habitat in Oriente, *inſulis* Archipelagi, Samo *et* Naxo, Bohemia, Saxonia (*prope* Schneeberg,) Hiſpania, *regno* Peruano, *micae, talco, ſaxo grandaevo innidulans, ex caeruleſcente nigra, interdum cinerea aut griſea, ob ferri inopiam et inſignem duritiem vix inter ferri mineras connumeranda, propter hanc poliendis metallis, lapidibus, vitro inſerviens, eum in finem, ſaepe molendinarum vi, in tenerrimum pollen comminuta.*

47. CIRCONIUS. Ex terra ſilicea, duplo majore (et ultra) ſibi propriae terrae copia, et pauciſſima ($\frac{1}{200}$) calce metallica, partim ferrea partim niccolina conſtans.

Duriſſimus, ponderoſus, nitore adamantem ſimulans, paraſiticus, lamelloſus: lamellis incurvis, cryſtallinus.

Ignis vi non fundendus.

zeylonicus. 1. CIRCONIUS. *Karſten apud Lempe Magaz. der Bergbauk.* 4. *p.* 99. *Klaproth Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 173.

Habitat in inſula Zeylon, *forma priſmatum tetraëdrorum rectangulorum, utrinque pyramide, tetraëdra terminatorum, aut pyramidum duplicium tetraëdrarum, vini flavedine tinctus, frequentius ex vireſcente cinereus aut albus, aut ex cineraſcente albus, colore ſaepius in viridem, flavum, fuſcum, violaceum vergente, gemmae titulo haud indignus, ponderis ſpecifici* = 4416 *ad* 4700 : 1000.

48. AMA-

48. AMARUS. Ex terra ſilicea, pauciori magneſia alba, pauciſſima aluminari et calcaria, ferroque ($\frac{1}{10}$) conſtans.

Durus, tenax, ſubopacus, pinguiuſculus, viridis, textura feſtucas referens, in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis.

Ignis vi non fundendus.

amazonicus. 1. AMARUS. *Hoepfner Magaz. für die Naturk. Helvet.* I. *p.* 257.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 302. *n.* 4. Jaſpis unicolor, particulis ſubtiliſſimis viſu et attactu pinguis, durus.

Habitat in Oriente, nova Seelandia, Amenia *meridionali, montibus* ſabaudicis, *et* helveticis, *nunc vagus, nunc montium partem praecipuam conſtituens, colore in caeruleſcentem, in feſtucis prominentibus in lacteum vergente, veteribus jam, qui varia in eum inſculpſere, cognitus, ab Orientis et novae* Seelandiae *incolis variis ornamentorum, vaſorum, armorum generibus adhibitus.*

49. LYDIUS. Ex terra ſilicea, pauca calcaria, magneſia alba, ferri calce et phlogiſto conſtans.

Durus, leviuſculus, opacus, compactus cinereus aut niger, ſchiſtoſus, formae communis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, nunc vagus, nunc montium partem praecipuam conſtituens.

Ignis vi non fundendus.

ſiliceus. 1. L. ſubopacus textura feſtucas referens, intus nitoris expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 15? Silex rupeſtris nudus opacus rufus lamellatus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 299. *n.* 1. g. Jaſpis unicolor nigra.

Karſten Magaz. für Helv. Naturk. 3. *p.* 219. Hornſchiefer.

Habitat

Habitat in Sibiria, Suecia, Saxonia, (*prope* Wilsdruf, Gersdorf, Reichenbach,) Lusatia, Hercynia, *ripa* Rheni *inferiore* (*ad montem* Bniderkunzberg) Helvetia (*ad montem* Scheidek,) *integra montium strata constituens, vagus quoque ad fluvios* e. g. Germaniae *varios*, e. gr. Salam, Werram.

genuinus. 2. L. texturae planae interdum ad conchaceam accedentis, intus parumper micans. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 293.

Habitat cum siliceo, e. g. *in* Saxonia (*prope* Burkersdorf *et* Reicherbach,) *vagus quoque ad fluvium* Tmolum, *saepius quartzi venis canis exaratus.*

50. CHLOROGRANATUS.

Ex terra silicea, multa ferri calce, sat multa terra calcaria, interdum quoque aluminari constans.
Durus, nunquam opacus aut subopacus, crystallinus.
Igne facile liquandus.

verus. 1. Chl. viridis, igne candente melleus. *Wiegleb chem. Annal.* 1788. 1. *p.* 200. *Voigt mineral. u. bergm. Abh.* 1. *p.* 15. 22.

α) pyramide duplici octaëdra, ad utrumque apicem altera tetraëdra aucta.

β) prismate hexaëdro utrinque in pyramidem triëdram terminato.

Habitat in Bohemia (*prope* Lichtewallestein,) *in* Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, Eibenstock, Schwartzenberg,) *in* Franconia (*ad montem* Ehrenberg *prope* Ilmenau) *nunc porri, nunc olivae virore tinctus, nunc diaphanus, nunc pellucidus, argilla interveniente integra saepe strata constituens, ob facilem in igne fluxum, et ferri copiam* ($\frac{1}{4}$), *quam continet, in ustrinis ferri mineris adjectus; ponderis specifici* = 3754 *ad* 3757 : 1000.

2. Chl.

dubius. 2. Chl. ruber cubicus. *Westrumb chem. Annal.* 1789. 2. *p.* 26. &c.

Habitat - - - plurimam ($\frac{1}{5}$) *aëre fixo praegnantem terram calcariam, parciorem ferri* ($\frac{1}{10}$) *copiam continens, crystallis exilibus aggregatis, arenario friabili insidentibus; an hujus generis?*

51. ARENA.

Ex lapidibus siliceis comminutis nata.

Aspera, dura, sicca, constans granis non cohaerentibus; aqua non penetrandis.

Ignis vi sola non fundenda, una cum alcali fixo fusa in vitrum abiens.

* *ex pyromacho comminuto profecta.*

Silicea. 1. A. ex pyromacho nata.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 199. *n.* 14. *Kalm. it.* 1. *p.* 359. *Carth. miner.* 10. Arena silicea.

Habitat in Angliae *provincia* Buckingham.

** *ex quartzo progenitae.*

† *impuriores.*

Sabulum. 2. A. granis angulatis inaequalibus majoribus.

Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 112. Arena heterogenea saxosa e mica, quartzo, spato.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 198. *n.* 9. Arena heterogenea difformis angulata.

Waller. miner. 34. Arena particulis grossioribus inaequalibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 106. *n.* 7. Arena saxosa.

Carth. miner. 10. Arena particulis dissimilaribus.

Habitat ubique *in* sterilibus *montosis, rupestribus, directe ex fatiscente granite generata, hinc saepius immixtae micae, feldspati, argillae particulas monstrans, viis publicis sternendis et caemento calcario parando inserviens.*

micacea. 3. A. squamulis micae colore et nitore aurum argentumve referentibus crebris intersitis nitens.

Syst.

Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 6. XII. 3. *p.* 198. *n.* 11. *Mus. Tessin.* 112. *Gronov. suppl.* 14. *n.* 2. 3. Arena micacea squamosa nitens.

Waller. miner. 37. Arena micans.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 105. *n.* 6. Arena micacea nitens.

Carth. miner. 10. Arena nitida.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 198. *n.* 10. Arena (Casserita) quartzosa rotundata subdiaphana mixta particulis micaceis.

Habitat in Suecia, Germania, β) *ad insulam* Casseritam, *nata ex destructis* granitis *et affinibus saxis, abluta, si quam continuerunt, per aquam argilla ex feldspato fatiscente nata, scriptis litteris ornamenti crassa inspersa.*

rustica. 4. A. granis subrotundatis inaequalibus majoribus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 8. Arena heterogenea inaequalis subrotundata.

Waller. miner. 33. Arena quartzosa tenuior particulis aequalibus rotundatis.

Carth. miner. 10. Arena grossiuscula quartzosa, particulis angulosis.

Habitat passim in Europa, *inprimis ad littora aevi, pavimentis adspergendis inserviens, particulas lamellosas quasi spati immixtas continens.*

colorata. 5. A. granis rotundatis minutis subdiaphanis ferri calce tinctis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 2. Arena quartzosa rotundata subdiaphana colorata.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 7. Arena (ochracea) subfarinacea ochracea rufa.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 3. Arena (lacustris) quartzosa angulato rotundata diaphana hyalina.

Habitat in America meridionali Europa, *flavescens ad lacuum littora, alias flava, lutea aut testacea, rarius rubra in mari* Baltico Germaniam *versus violacea, litteris adspergendis, et ambulacris hortorum pulcrioribus inserviens.*

Glarea. 6. A. granulis minutissimis argillae pulverulentae commistis.

Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 1. XII. 3. *p.* 197. *n.* 6. *Mus. Tessin.* 110. Arena subfarinacea pulverulenta impalpabilis apyra.

Waller. miner. 31. Glarea mobilis vulgaris pulverulenta.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 87. *n.* 2. Glarea particulis inaequalibus mixta pulverulenta vulgaris.

β) *Waller. miner.* 31. 3. Glarea sterilis fusoria.

Waller.

Waller. syst. mineral. I. *p.* 86. *n.* 1. Glarea particulis subtilissimis durior aequabilis.

Habitat in Europae campis silvaticis *sterilissimis*, *pinetis*, *ericetis*, *sicca mobilissima*, *humida subplastica*, *hinc praesertim si cum aceto in postam redacta manum prementem dimittat*, *metallis fusis recipiendis inserviens.*

†† *puriores.*

horaria. 7. A. granis majoribus aequalibus rotundis diaphanis albidis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 4. Arena (campestris) quartzosa rotunda diaphana pallida.

Waller. miner. sp. 35. Arena quartzosa, particulis aequalibus rotundis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 103. *n.* 3. Arena quartzosa, particulis majoribus aequalibus rotundis.

Carth. miner. 10. Arena grossiuscula quartzosa particulis rotundis.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 5. Arena (margaria) quartzosa rotundata alba superficie subverrucosa.

Habitat in campis *praesertim* silvaticis, *clepsydris adhibita.*

mobilis. 8. A. granis minimis rotundatis diaphanis albis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 1. Arena quartzosa rotundata diaphana hyalina.

Waller. miner. sp. 30. Glarea mobilissima impalpabilis fluida albicans.

Waller. syst. miner. I. *p.* 101. *n.* 1. Arena quartzosa mobilissima impalpabilis fluida albicans.

α) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 3. Arena quartzosa vento volatilis.

Carth. miner. 10. Arena subtilis mobilis levis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 4. Arena quartzosa rotundata aequalis.

γ) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 110. Arena quartzosa impalpabilis.

Habitat α. β. *in* Mari *et* maritimis, γ. *in* scaturiginibus, *sicca a ventis nivis instar in acervos coacta*, *loca mutando plantarum incolentium radices aëri exponit*, *vicinos agros*, *campos*, *vicos suffocat*, *aërem obnubilat*, *elymo et arundine arenariis*, *tritico repente*, *salicum speciebus nonnullis &c. coërcenda*, *vasorum metallicorum mundationi et politurae inserviens.*

52. QUARTZUM. Ex terra ſilicea, pauciſſima ($\frac{3}{50}$) aluminari, et calcaria ($\frac{1}{100}$) conſtans.

Durum, leviuſculum, fragile, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis diſſiliens, ſaepius paraſiticum, in montibus omnis aetatis obvium in aërem fatiſcens.

Solum ignis vi non liquandum, cum alcali fixo in vitrum durum pellucidum ignis vi confluens.

fibroſum. 1. Q. diaphanum albidum fibroſum: fibris craſſioribus parallelis, formae communis.
v. Born. ind. foſſ. 1. *p.* 21. 2. *p.* 92.
Habitat in Hungariae *montibus* Carpathicis, *et* (*prope* Rabiſchau) Sileſia, *album.*

foveolatum. 2. Q. ſuperficie foveolis inaequali, formae communis.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Katieborziz,) Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *et* Sueciae (*prope* Sunnerlkog) *fodinis, utplurimum album, rarius violaceum aut ochraceum, utplurimum diaphanum, interdum opacum, foveolis creberrime cubicis, rarius parallelepipedis aut triedro-pyramidalibus, aut ſphaericis aut tabularibus.*

foraminulentum. 3. Q. foraminibus rotundis profundis pertuſum formae communis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98. 99.
Habitat in Saxonia (*prope* Freyberg) *et* Hungaria (*prope* Schemniz) *album, cauſcens, aut ochraceum, foraminibus utplurimum anguſtis, interdum flexuoſis.*

eroſum. 4. Q. foveolis et cavitatibus plurimis vacuis exilibus plenum, formae communis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 26.

Habitat

Habitat in Hungariae *fodinis* Schemnizenſibus, *album, violaceum, aut obſcure vireſcens.*

cellulo-ſum. 5. Q. lamelloſum: lamellis contiguis verticalibus lapidem in cellulas diſpertientibus, formae communis.

Cronſt. miner. §. 51. C. Quartzum purum textura ſpatoſa.

v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 25.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 19. 98.

α) cellulis ſimplicibus.

a) trigonis.

b) tetragonis.

c) hexagonis.

d) polygonis.

e) rotundis.

† minutis. Quartzum ſpongioſum.

f) in gyros tranſeuntibus.

β) duplicatis.

Habitat in Sibiria (*prope* Catharinopolin,) Hungaria, (*prope* Schemniz *et* Neoſolium,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Freyberg,) *et* Palatinatu rhenano, *nunc album, nunc ferri calce magis minusve tinctum.*

lamello-ſum. 6. Q. lamelloſum: lamellis parallelis, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 5? Quartzum (fiſſile) lamellatum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 215. *n.* 7? Quartzum lamellis compoſitum.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.

Habitat in Hungariae (*prope* Schemniz) *et* Bohemiae (*prope* Mies *et* Joachimsthal) fodinis, *lacteum, album, violaceum aut fuſcum, lamellis ſaepius ita coadunatis, ut inciſum videatur quartzum, et, prouti in celluloſo, interdum tenuiſſimis.*

criſtatum. 7. Q. ſuperficie ſulcis parallelis teneris exarata, formae communis.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *et?* Hungariae (*prope* Schemniz) fodinis, *album, violaceum aut ex luteo fuſcum.*

globulo-ſum. 8. Q. forma magis minusve rotundata, pellucidum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 7. 8. Quartzum (ſelectum) va-

gum rotundatum, cortice laevigato, et: Quartzum (nobile) vagum rotundatum cortice glaberrimo nitido.

α) forma globi.
a) perfectioris.
α) densi.
β) intus cavi.
b) imperfectioris.
α) compressi.
β) forma ovi.
a) perfectiori.
b) minus perfecta.
α) ad amygdalae figuram accedente.
γ) forma renis.
δ) tuberosum.

Habitat nunc vagum ad Asiae, Africae, Europae *aquas dulces, potissimum fluvios, fluviorumque derelictas quoque ripas, nunc aliis laxioribus et durioribus fossilibus impactum* e. g. *in* Hungaria *prope* Schemniz, *in* Lusatia *superiori, in* Saxonia *prope* Freyberg, Lipsiam &c. *utpluriemum album.*

cylindricum. 9. Q. in cylindros secedens.
Wern. Uebers. Cronst. Miner. p. 111.
Karst. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 105. 106.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 25.

α) in cylindros parallelos.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 3. Quartzum cylindricum.

β) in cylindros divergentes.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 4. Quartzum radiatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) *in* Lusatia (*inter* Bischofswerda *et* Bauzen) *in* Saxonia (*prope* Freyberg,) *et in* Alsatia (*prope* fanum S. Mariae,) *album, subopacum, cylindris nunc tenuioribus nunc crassioribus.*

granulare. 10. Q. in fragmenta granularia secedens.
Wern. Uebers. v. Cronst. Mineral. 1. *p.* 111.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 106.
Syst. nat. I. *p.* 47. XII. 3. *p.* 66? Quartzum (cotaceum) granulatum.
Waller. miner. 100? *syst. miner.* I. 214. *n.* 6? Quartzum granulatum cohaerens.

Habitat

Habitat granis frequentius exilibus et subtilibus, quam crassis, interdum vagus, in Norwegia, Hispania, Gallia, Saxonia *album, variegatum, virescens, rubrum, aut ex luteo fusum, granulis nonnunquam ita dispositis, ut politura accedente luci oppositum* (Avanturino) *egregium fulgorem reflectat.*

stillatitium. 11. Q. ex aqua particulis quartzi impraegnata sensim depositum, saepe alia corpora quasi cortice obducens.

Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 6. XII. 3. *p.* 185. *n.* 9. Stalactites quartzosus granulatus.

Habitat in Islandia (*prope fontem* Geiser,) *in* Sueciae *fodina* Grengie, *in* Hungaria (*prope* Ujbanga,) *diaphanus, utplurimum albus, interdum flavescens aut rubellus, saepe ex cristallis exilibus, pyramidem tetraëdram duplicem referentibus in crustam cohaerentibus constans; an distincta species?*

fragile. 12. Q. formae communis, textura festucas referens, sponte non in fragmenta secedens.

Syst. nat. I. *p.* 149. *n.* 4. XII. 3. *p.* 66. *n.* 4. Quartzum (opacum) rupestre subopacum.

Waller. miner. 102. Quartzum opacum fragile et rigidum.

Waller. syst. miner. I. *p.* 211. *n.* 1. Quartzum fragile rigidum, facie granulari.

Cronst. miner. §. 51. B. Quartzum purum textura granulata.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 149. XII. 3. *p.* 65. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 6. Quartzum (lacteum) rupestre album diaphanum.

Waller. miner. 98. *syst. miner.* I. *p.* 213. Quartzum solidum opacum durissimum aqueo-lacteum.

Habitat in rupibus, *fissuris* montium, *quas explet, nunc subopacum, nunc diaphanum, rarius semipellucidum, utplurimum album, saepius lacteum, interdum dilute virescens aut rubrum.*

Prasius. 13. Q. viride diaphanum textura festucas rudiores referens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 279. *n.* 18. Achates pellucida nebulosa viridescens.

Cronst. miner. §. 73. 2. α. Smaragdmatt.

Habitat vagum aut parasiticum in Aegypto? Silesia (*prope* Cosemüz) Bohemia (*in* Mummelgrunde *ad* Isarum) Saxonia (*prope* Breitenbrunn *et* Scheibenberg) *et* Franconia (*prope* Steinheide,) *colore propius nunc ad smaragdum, nunc ad porrum, nunc ad pistacias, nunc ad olivas accedens, rarius caerulescens, aut venis maculisve caerulescenti-*

centibus, albis, rubris, fuſcis pictum, nunc formae communis, nunc forma pyramidum hexaedrarum, rarius forma prismatum hexaëdrorum pyramide hexaëdra terminatorum, nunc forma tabularum hexaëdrarum ſeriatim in prisma hexaëdrum aggregatarum, polituram haud mediocrem admittens, et a multis inter gemmas relatum.

pingue. 14. Q formae communis contactu pinguiuſculum, texturae ad minutim conchaceam accedentis, in fragmenta ſponte non ſecedens.

α) album.

a) pellucidum.

Syſt. nat. I. *p.* 149. Quartzum aqueum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 65. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 6. Quartzum (hyalinum) rupeſtre hyalinum pellucidum.

Woltersd. miner. 14. Quartzum diaphanum.

Waller. miner. 97. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 212. *n.* 3. Quartzum ſolidum pellucidum.

Cronſt. miner. § 51. 1. A α. Quartzum purum particulis impalpabilibus ſuperficie polita diaphanum.

Carth. miner. 20. Quartzum informe diaphanum.

b) diaphanum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 212. *n.* 2. Quartzum ſolidum attactu pingue, facie nitente.

Cronſt. miner. §. 51. 1. A. β. Quartzum parum particulis impalpabilibus, ſuperficie polita, album.

c) tinctum.

Syſt. nat. I. *p.* 149. *n.* 3. XII. 3. *p.* 65. *n.* 2. Quartzum (coloratum) rupeſtre tinctum.

Waller. miner. 99. Quartzum ſolidum opacum coloratum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 213. *n.* 5. Quartzum ſolidum coloratum.

Habitat ubique terrarum, *nitore quoque ſaepius pinguedinem referens, non raro acus apice tentatum in tenebris ſcintillas lucidas ſpargens, variis pelluciditatis gradibus conſpicuum, metallorum calcibus nativis minerisque, frequentiſſime ferri, rarius cupri, magneſiae, cobalti, hydrargyri aut argenti nigro, fuſceſcente,* (e. gr. *prope* Rabenſtein *in* Bavaria, *prope* Oberſteinbach *in* Franconiae *finibus*) *roſeo, rubro, caeruleo, luteo, viridi, margaritaceo, cinereo, fumi colore perfuſum, aut arbuſcularum imaginibus pictum.*

15. Q.

tabulare. 15. Q. texturae conchaceae cryſtallis tabularibus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 274.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 91.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz) *et* Saxonia (*prope* Freyberg,) *utplurimum album, rarius obſcure vireſcens, tabulis raro triedris, frequentius rhombicis.*

cubicum. 16. Q. texturae conchaceae, cryſtallis cubicis ſaepiſſime intus cavis.
α) faciebus quadratis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 21.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 275.
Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 104.
β) faciebus rhombicis.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 104.
Habitat α) *in* Suecia (*prope* Helſſekulle) Hungaria (*prope* Cremniz *et* Schemniz,) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) β) *in* Bohemia (*prope* Mies) *et in valle* Sabaudiae Bijoux, *formam a cryſtallo alterius generis nactum, cujus fatiſcentis locum occupavit, aut cavitatem internam explevit, aut quam quartzi materies ſenſim indurata obduxit, hinc cryſtallo priori fatiſcente atque eluta cavum, cavitate interna, non raro quoque ſuperficie externa quartzo pyramidali obſeſſa, cryſtallis utplurimum aggregatis et minoribus, albis canis, margaritaceis aut ex fuſco rubris, pellucidis, diaphanis vel ſubopacis.*

octaëdricum. 17. Q. texturae conchaceae pyramide duplici tetraëdra.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 102. *n.* 4? Alumen (quartzoſum) lapidoſum quartzoſum extus nigrum.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 275.
Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *canum, margaritaceum aut ex fuſco rubrum, formam ſuam eadem ratione nactum, qua cubicum, crebro intus cavum.*

triedrum. 18. Q. texturae conchaceae, pyramide triedra ſimplici.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 88. 89.
Habitat in Suecia (*prope* Heslekulle) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *cryſtallis aggregatis, ſaepe inanibus, interdum pellucidis, rufeſcentibus aut albis.*

pyramidale. 19. Q. texturae conchaceae pyramide hexaëdra ſimplici transverſim ſtriata.

Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Mineral. p. 110-113.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 22.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 268. 273.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 102. 103.

α) pyramide perfecta.
v. Born ind. foſſ. 1. *t.* 2. *f.* 10.

β) pyramide ad apicem truncata.
v. Born ind. foſſ. 1. *t.* 2. *f.* 2.

γ) pyramide ad apicem altera hexaedra aucta.

δ) pyramide ad apicem et baſin altera hexaedra aucta.

Habitat in Helvetia, *in* Ducatu Bipontino, Hungaria (*prope* Schemniz,) Sileſia (*prope* Prieborn *et* Krummendorf,) Bohemia (*prope* Przibram,) Saxonia (*prope* Geyer, Mutſchen,) Gersdorf, Freyberg, Schneeberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) *et* Anglia (*prope* Briſtol,) *rarius opacum, quam pellucidum, creberrime album, interdum, pallide rubrum, flaveſcens, aut ex rubro flaveſcens, cryſtallis utplurimum in granorum, renis, gemmae formam aggregatis, nonnunquam cavae chalcedonii ſphaerae incluſis.*

Pſeudadamas. 20. Q. texturae conchaceae pyramide hexaedra duplici non ſtriata.

α) pyramide perfecta. Fig. 3.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ε. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 1. Nitrum (Cryſtallus) cryſtallis acaulibus utrinque pyramidatis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 218. *n.* 9. c. Cryſtallus montana utrinque acuminata ſine prismate.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 23-25. 2. *p.* 90. 91.

β) baſeos communis marginibus truncatis. Fig. 2.

a) regulari
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. δ. Nitrum (Cryſtallus) cryſtallis ſubacaulibus utrinque pyramidatis.

b) faciebus omnibus inaequalibus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. *t.* 2. *f.* 13. Quartzum cryſtalliſatum dodecaëdrum, planis irregularibus.

c) baſi communi obliqua.

γ) pellucidum.
Bocc. muſ. t. 304. Iris.

a) particulis opacis incluſis.

δ) opacum.

Habitat in Hungaria, *prope* Felſobanya, Schemniz *et* (*potiſſimum* γ) *in comitatu* Marmoros, *in* Carniolia (*in montibus* Slivenza,) Bohemia (*prope* Schlackenwald *et* Ratiborziz,) *in* Luſatia *ſuperiori*, *in* Saxonia (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *in* Hercynia (*prope* Stollberg, Lautenthal,

thal, Wildenmann,) *in* Ducatu Bipontino, (*prope* Berſchweiler,) *in* Anglia (*prope* Briſtol Buxton *et in provinciis* Cornubia (Northumberland,) *et in* Jemtia Sueciae, *creberrime album, interdum rufeſcens, aut nigreſcens, rarius intus cavum, cryſtallis minoribus, non raro liberis, crebro quoque adnatis et inter ſe cohaerentibus, in renis interdum aut gemmae formam aggregatis.*

Cryſtallus. Bergkriſtall. 21. Q. album pellucidum, texturae conchaceae, priſmate hexaëdro transverſe ſtriato.

Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 2. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 10. Nitrum lapidoſum quartzoſum octdecaëdrum hyalinum.

Waller. miner. 104. *Scheuchz. it.* 243. *t.* 6. *Welſch becaſt.* 1. *p.* 54. *Worm. muſ.* 99. *Wolff. haſſ. t.* 1. *f.* 1. 4. 6. Cryſtallus hexagona non colorata.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 217. *n.* 9. Cryſtallus montana hexagona pellucida aquea.

Cronſt. miner. §. 52. 2. *δ.* Quartzum cryſtalliſatum diaphanum aqueum.

Gesn. figur. 21. *et* 18. *f.* 1. 2. *Rumpf. muſ. t.* 52. *f.* 5. 3. 4. Cryſtallus montana.

α) priſmate oblique truncato.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. *t.* 1. *f.* 4. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra oblique truncata.

β) priſmatis fine alterutro in pyramidem triedram terminato.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra transverſim crenata, apice triedro.

Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 102.

γ) priſmatis fine alterutro terminato in pyramidem hexaedram non ſtriatam.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 217. *n.* 9. a. Cryſtallus montana apice unico.

a) duobus priſmatibus communem. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 55.

b) duplicem. *Born ind. foſſ.* 1. *t.* 2. *f.* 9. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 53.

c) regularem.

d) faciebus alternis majoribus.

e) facie una omnes reliquas ſuperante. *Andr. Br. a. d. Schweiz. t.* 11. *f.* h.

f) faciebus omnibus inaequalibus.

δ) priſmatis fine utroque terminato, in pyramidem hexaëdram non ſtriatam. Fig. 1.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 216. *n.* 9. b. Crystallus montana utrinque acuminata.

a) faciebus aequalibus.

b) faciebus inaequalibus.

ε) prismatis marginibus rectis.

ζ) prismatis marginibus omnibus aut nonnullis basin versus extrorsum flexuosis.

Crystallus ventricosa.

η) prismatis faciebus omnibus aequalibus.

ϑ) prismatis faciebus binis oppositis multo latioribus. Fig. 4.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *β. Mus. Tessin.* 24. *n.* 15. Crystallus lateribus 2 oppositis latioribus.

v. Born ind. fossil. 1. *p.* 21. 2. *p.* 89. Quartzum crystallisatum parallelopipedum.

ι) prismatis faciebus omnibus inaequalibus.

κ) crystallo solida.

λ) crystallo intus cava.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 4. Nitrum (inane) lapidosum quartzosum cavum.

Amoen. acad. 1. *p.* 478. *n.* 14. *t.* 16. *f.* 12. Crystallus nitriformis quartzosa aggregata fistulosa.

Waller. miner. 108. *n.* 4. *syst. miner.* 1. *p.* 218. *n.* 9. d. Crystallus montana cavitate hexangulari.

a) vacua.

b) aëris bullam, aquae guttam, crystallum minorem, alia fossilia includente.

μ) crystallo crassiori prismati tenuiori insidente.

v. Born ind. fossil. 1. *p.* 22. *t.* 2. *f.* 4. 2. *p.* 89. 90. Quartzum crystallisatum clavatum.

ν) crystallo tenuiori prismati crassiori insidente.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 23. *t.* 2. *f.* 5. Quartzum clavatum pyramide minore columnae crassiori adnata.

ξ) prismati tenuiori, globulis binis inaequalibus intermediis pyramide duplici latiori superimposita.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 23. *t.* 2. *f.* 6. Quartzum pyramide hexaëdra crassiore columnae nodosae imposita.

ο) crystallis solitariis.

a) liberis.

b) basi adnatis.

π) cry-

Exspectabunt nobiscum eruditi, quibus argumentis atque experimentis Cl. *Minevini (apud* Candida *sulla* formaz. *del molybdeno.* N. 1785. *p.* 53.) *demonstraturus sit, quartzum perinde ac micam et talcum ex phosphori acido et terra silicea confiari.*

π) cryſtallis geminis ternisve.
Zwillings- Trillingskryſtall.
a) baſi priſmatis utriusque cryſtalli cohaerente.
Sceptercryſtall.
b) perlatus cohaerentibus.
c) ſeſe mutuo perforantibus.

ρ) aggregatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ζ. *Amoen. acad.* I. *p.* 477. *n.* 10. *t.* 16. *f.* 6. *Muſ. Teſſin.* 32. *n.* 11. 12.
a) ſeriatis.
b) faſciculatis.
c) convergentibus. *v. Born ind. foſſ.* I. *t.* 2. *f.* 16.
d) decumbentibus.
e) cryſtallum majorem aut aliud foſſile aculeorum echini ad inſtar obſidentibus.
f) imbricatis.

Habitat innumerabili magnitudinis, formae, combinationis, pelluciditatis, in eadem ſaepe cryſtallo, potiſſimum paulo majori, diverſae varietate, interdum cruſta opaca chloritae, argillae, pyritae, ochrae ferri, obductum, aut corpora minus pellucida, micae, hornblendae miculas, actinoti, ſcorli ſpicula, pyritae particulas includens per omnem terrarum orbem, *magnitudine eminens in antris montium* grandaevorum Sabaudiae, Helvetiae, Carpathicis, Sileſiae, Bohemiae, Saxoniae &c. *ſuperficie interdum aſpera, aut quaſi cariosa.*

Pſeudogemma. 22. Q. tinctum pellucidum, texturae conchaceae, priſmate hexaëdro transverſe ſtriato.
Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 3. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. Nitrum (Fluor) lapidoſum quartzoſum, octdecaëdrum.
Cronſt. mineral. §. 52. D. 2. α. β. Quartzum cryſtalliſatum.
Wolt. miner. 13. Cryſtallus tincta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 220. *n.* 10. Cryſtallus montana hexagona clara colorata.

Morrion. α. nigricans. *Baum. miner.* I. *p.* 232. *n.* 2.
Rauchtopas. β. caryophyllinum. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. h.
Pſeudorubinus. γ. rubrum. *Waller. miner.* 105. *ſyſt. miner.* I. *p.* 221. *n.* 10. a. *Baum. miner.* I. *p.* 320.
Pſeudohyacinthus. δ. fulvum. *Baum. miner.* I. *p.* 235. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. c.
Citrinus. ε. flavum.

Baum.

Baum. miner. 1. *p.* 231. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 222. *n.* 10. d. Pseudotopazius.

Pseudo-chrysolithus. ζ. porraceum. *Baum. miner.* 1. *p.* 236. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 222. *n.* 10. g.

Pseudo-smaragdus. η. gramineum. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 222. *n.* 10. f.

Pseudo-beryllus. ϑ. cyaneum. *Baum. miner.* 1. *p.* 236.

Pseudo-sapphirus. ι. caeruleum. *Baum. miner.* 1. *p.* 231.

Habitat cum crystallo, *β. et ε. reliquis frequentius, et insignis quoque interdum magnitudinis; omnes varietates pro gemmis hinc inde veniunt, a quibus tamen longe minori duritie et splendore, diversa penitus crystallorum forma dignosci facile possunt.*

Amethystus. 23. Q. violaceum, texturae formae pelluciditatis variae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. *δ.* Nitrum (Fluor) violaceum.

Just. miner. 380. *Vog. miner.* 142. *Baum. miner.* 1. *p.* 235. Amethystus.

Cronst. miner. §. 52. D. 2. γ.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 221. *n.* 10. b. Crystallus colorata violacea.

Habitat in Hungariae (*prope* Schemniz,) Silesiae, *comitatus* Glaz, Bohemiae, Saxoniae (*prope* Wiesenbad, Drehbach, Marienberg, Heidelberg, Schneeberg, Wolkenstein, Cunersdorf, Schlotwiz *et* Halsbach,) Palatinatus *et* Ducatus Bipontini, Sueciae, novae Hispaniae, Zeylonae *montibus ac fodinis, nunc vagum, frustis rotundatis, nunc adnatum, saepe cavis chalcedonii globis inclusum, formae communis, aut forma pyramidum simplicium hexaedrarum, quarum basis non raro prismatis hexaedri oblique striati vestigio aucta est, aut evidentiori prismate hexaëdro sustinetur, colore violaceo nunc saturatiori, nunc dilutiori in eadem saepe crystallo diverso, interdum in lacteum cinereum, rubrum, fuscum, rarius in pomaceum aut olivaceum vergente, aut vario, nunc pellucidum, nunc semipellucidum, nunc diaphanum, texturae alias conchaceae, alias festucariae, alias divergenti-fibrosae, saepe sponte in fragmenta angulosa-crustosa, aut granularia, aut in bacillos secedens, ponderis specifici interdum* = 2750 : 1000.

24. Q.

Pseudo-crystallus. 24. Q. opacum prismate hexaëdro utroque aut alterutro fine in pyramidem hexaëdram terminato.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. 2. Nitrum (Fluor) opacum.

Cronst. miner. §. 52. D. 1. Crystallus montana opaca.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 216. *n.* 8. Quartzum rude crystallisatum.

Habitat in Hungaria, Carniolia, Bohemia, Saxonia, Suecia, Barbaria, *crystallis nunc liberis nunc adnatis, griseis, variegatis, nigris, lacteis, rubris.*

53. CHALCEDONIUS. Ex terra silicea, paucissima aluminari ($\frac{4}{25}$-$\frac{1}{60}$) interdum quoque ($\frac{1}{10}$) calcaria, et ferreae calcis vestigio constans.

Durus, leviusculus, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis dissiliens, compactus, in aëre non fatiscens, texturae magis minusve perfecte conchaceae, nunquam opacus, tenax, polituram egregiam admittens, utplurimum formae communis.

Ignis violentiam eludens.

Cacholonius. 1. Ch. lacteus subdiaphanus ignis vi opacus.

Cronst. miner. §. 57. 3. *α.* Kachelong.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 272. *n.* 13. Achates opalina tenax fractura inaequali.

Habitat vagus in et ad Buchariae *et* Mongoliae *fluviis, in insulis* Feroë *et* Islandia, *genuini stratis inclusus*, Palatinatu, *Calmuccis ad formanda ex eo simulacra atque imagines inserviens.*

2. Ch.

genuinus. 2. Ch. cinereus texturae planae, formae communis, non ſponte in fragmenta ſecedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 8. Silex vagus ſubdiaphanus cornei coloris, concentrice varius.

Cronſt. miner. §. 57. 3. γ. *Baum. miner.* 1. *p.* 252. Chalcedonius.

Waller. miner. 80. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 275. *n.* 15. Achates vix pellucida nebuloſa, colore griſeo mixta.

Habitat nunc vagus, nunc amygdalitae innidulans, nunc achatae partem potiſſimam conſtituens, rarius nunc globi cavi intus cryſtallis alius generis referti figura in venis per montium ſtrata reptantibus ad Nili *ripas in* Aegypto, *in* Zeylon, *et reliquis* Orientis *partibus, in* Sibiria, *inſulis* Feroë, Islandia, Scania, *in* Saxonia *ſuperiori* (*prope* Chemniz, Mutſchen, Planiz, Gersdorf *et* Freyberg) *et inferiori* (*prope* Ilefeld *et* Brunsvicam,) *et in* Thuringia (*ad montem* Schneekopf,) Palatinatu *et reliquis terris* Rhenanis, Carinthia, Franconia, Bohemia, Silesia (*prope* Bunzlau *et* Groswaldiz,) Hungaria (*prope* Caſchau, Boinick) Pedemontio, Hetruria, *alba, colore nunc margaritaceo, nunc infumato, nunc ex flaveſcente, vireſcente aut caeruleſcente cinereo, utplurimum ſemipellucidus, rarius diaphanus, ſuperficie utplurimum inaequali, textura interdum ad conchaceum accedente, rarius ad feſtucariam.*

caeruleus. 3. Ch. caeruleus, texturae planioris ſemipellucidus, formae communis non ſponte in fragmenta ſecedens.

Habitat in inſulis Feroë *et* Islandia, Scotiae *littora*, Saxonia (*prope* Rochliz.) Bohemia, Palatinatu, Ducatu Bipontino, Hungaria, Tranſilvania, *colore nunc magis ad cinereum aut lacteum, nunc propius ad caeruleum accedente, nunc inter violaceum et lavendulaceum intermedio, aut ſapphirino, ceterum genuino ſimilis.*

niger. 4. Ch. niger, luci obverſus obſcure ſanguineus texturae planioris ſubdiaphanus.

Werner Ueberſ. v. Cronſt. p. 139.

Hoffmann bergm. Journ. 1787. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Chemniz, *porphyrio innidulans.*

fuſcus. 5. Ch. fuſcus texturae nunc planioris nunc conchaceae diaphanus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 274. e. Carneolus fuſcus.

Habitat

Habitat ad Sibiriae *fluvium* Tom, *vagus, in* Saxonia *prope* Chemniz *porphyrio innidulans.*

luteus. 6. Ch. luteus, texturae ex plana in conchaceam vergentis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 273. *n.* 14. d. Carneolus flavescens.
Habitat in Sibiriae *fluvio* Tom *vagus, in* Zeylona, Hungaria (*in valle* Brunova *montibus* Carpathicis *contermina*,) Saxonia (*prope* Gersdorf *et* Chemniz) *colore propius nunc ad vini, nunc ad cerae, nunc ad mellis tinctum accedente.*

Carneolus. 7. Ch. sanguineus semipellucidus, texturae conchaceae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 9. Silex vagus diaphanus unicolor ruber.
Waller. miner. 79. *syst. miner.* 1. *p.* 273. *n.* 14. *Cronst. miner.* §. 58. *α. Baum. miner.* 1. *p.* 251. Carneolus.
Woltersd. mineral. 14. Corneus lapis diaphanus polituram admittens ruber.
β?) *Syst. nat.* I. *p.* 197. XII. 3. *p.* 179. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 80. *n.* 5. Aëtites (Haemachates) siliceus embryonibus fixis crystallinis nitri quartzosi.
Breyn monogr. Lipf. 1722. 4. Melo montis Carmel.
Imper. nat. 740. *Myl. sax.* 2. *p.* 5. Uterus crystallinus.
Habitat in Oriente, e. g. Zeylon, Sibiria, *ad fluvios* Tom, Jeligna, Aijan *et* Olognaca, Armenia, Palaestina, Aegypto, Silesia, Bohemia (*prope* Tarnau,) Lusatia (*prope* Koenigsbrück,) Saxonia (*prope* Chemniz *et* Rochliz) *et* Palatinatu, *colore nunc dilutiori, nunc saturatiori, nunc aequabili, nunc inaequabili, utplurimum semipellucidus, rarius diaphanus, crebrius nubeculis turbidus, frequentissime, formae communis, rarius globi intus cavi et quartzi crystallis referti forma conspicuus.*

sardus. 8. Ch. pallidus punctis guttisque sanguineis varius.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 5. Silex vagus, cortice ochraceo subdiaphanus intricato-variegatus.
Cronst. mineral. §. 60. *δ.* Gemma divi Stephani.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Punctagat.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 274. *n.* 14. f. Carneolus albescens punctulis rubris.
Habitat in India, Sardinia, Palatinatu (*prope* Oberstein,) *Margraviatu* Badensi *nunc cinereus, nunc lacteolus, rarius fuscus.*

9. Ch.

dendriticus. 9. Ch. pallidus arbuſcularum imaginibus ſaturatioribus pictus.
Cronſt. miner. §. 59. *β. et* §. 60. *γ.* Mochus, Pierre de Mocca.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 285. *n.* 22. l. Achates figurata.
Habitat in inſula Zeylon, Sina, Arabia, Islandia, Normannia, Palatinatu Rhenano, *Ducatu* Bipontino, *albus vel cinereus, imaginibus nigris, fuſcis, rubris aut viridibus, magni, potiſſimum in* Oriente, *aeſtimatus.*

maculatus. 10. Ch. maculis colore et pelluciditatis gradu diverſis inſignitus.
Habitat in inſulis Zeylon, *Ducatu* Bipontino, Feroë, *et* Palatinatu rhenano (*prope* Oberſtein,) e. g. *vini colore conſpicuus maculis obſcurioribus, margaritaceus aut ex luteo fuſcus annulis lacteis, lacteus, maculis nigris, aut rubris ſanguineus maculis fuſcis aut lacteis, ex cinereo, gramineo et olivaceo, aut ex fuſco, rufeſcente et lacteolo colore varius.*

faſciatus. 11. Ch. faſciis colore et pelluciditatis gradu diſtinctis.
Habitat in inſulis Zeylon, Feroë *et* Islandia, Bohemia, Saxonia (*prope* Schlotwiz, Palatinatu rhenano (*prope* Oberſtein) *et Ducatu* Bipontino, *nunc cinereus ſubpellucidus faſciis lacteis diaphanis, rarius roſeis aut viridibus, nunc caeruleſcens aut ſanguineus faſciis albis cinereisve, anguſtioribus, latioribus, aequalis, inaequalis latitudinis, parallelis confluentibus, rectis, anguloſis, undulatis.*

Onyx. 12. Ch. in fragmenta concentrice cruſtoſa colore et pelluciditatis gradu diverſa ſecedens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 7. Silex vagus ſtratis diverſicoloribus.
Cronſt. miner. §. 56. *Baum. miner.* 1. *p.* 253. Camehuja, Memphites.
Waller. miner. 81. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 276. *n.* 16. Achates vix ſemipellucida faſciis et ſtratis diverſe coloratis ornata.
(β) *Cronſt.* §. 59. 5. *α.* Sardonyx.
Habitat in Oriente, *ad fluvium* Tom Sibiriae, *rarius in* Sileſia, Bohemia, Luſatia (*prope* Koenigsbrück,) Saxonia (*prope* Zwickau,) *et Ducatu* Bipontino, *fragmentis nunc tenuioribus, nunc craſſioribus, colore nunc cinereo et nigro, nunc albo, carneo et nigro, nunc ſanguineo et albo,* (Sardonyx,) *nunc albo et cinereo* (Chalcedonyx,) *cereo et melleo, alternantibus, congenerum fere duriſſimus, ignis vi color. ſuum exuens, et in fragmenta diſſiliens, inter gemmas ſculptas Veterum frequens.*

13. Ch.

stillatitiles. 13. Ch. ex aqua ejus principiis gravida praecipitatus.
α) includens aut incrustans alia corpora.
a) lichenes et alia vegetabilia. *Ferber bergmaenn. Nachr. &c. p. 75. v. Born ind. foss. 1. p. 28*
b) crystallos, hinc crystallorum facie apparens.
Brückmann chem. Ann. 1786. 2. *p.* 488. *et* 1790. 1. *p.* 99. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 118.
c) alia fossilia.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 117.
β) globosus, globis undique nodosis cavis.
γ) reniformis.
δ) botryoides.
ε) cylindricus, cylindris.
a) solidis.
b) intus cavis.
Habitat in insulis Feroë, *et* Islandia, *in montibus* giganteis Bohemiae, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg, Gersdorf, Freyberg,) *in* Thuringia (*prope* Hohenstein,) *in Ducatu* Brunsvicensi, Palatinatu rhenano, *et vicinis terris, in* Franconia (*principatu* Baruthino,) Carinthia (*prope* Hüttenberg, Hungaria (*prope* Boinick) αa) *in comitatu* Grumbacensi *ad* Rhenum, *et in* Hungaria (*prope* Lehotca *ad* Cremniz,) αb) *in* Transilvania, Saxonia (*prope* Freyberg,) Alvernia Galliae, *textura interdum ad fibrosam accedente.*

crystallinus. 14. Ch. caerulescens, forma prismatum hexaëdrorum divergentium. *v. Fichtel von Karpath. p.* 138.
Habitat in Transilvaniae *valle prope* Tatareschol, *jaspidi luteae involutus.*

viridis. 15. Ch. semipellucidus texturae planioris viridis.
Habitat rarior in insulis Feroë, *colore nunc ad gramineum, nunc ad aeruginosum propius accedente.*

Chrysoprasus. 16. Ch. viridis intus vix nitens subsemipellucidus, texturae planioris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. η. Nitrum (Fluor) viride pallidius.
Cronst. miner. §. 46. ζ. Chrysopras.
Lehmann act. Berol. ad 1755. *p.* 200.
Habitat aliis fossilibus, in strata dispositis innidulans non adnatus in Silesia (*prope* Gracche *et* Cosemüz,) Bohemia (*prope* Tarnau, *et in* Mummelgrund *ad* Haram) *et* Westphalia (*ad montem* Altenberg *prope* Stachlau,) *rarius du-*

riusculus, utplurimum duritie ad smaragdum accedens, nunc semipellucidus, nunc fere diaphanus, creberrime pomaceus, rarius gramineus, dilute porraceus aut olivaceus, vel ex virescente cinereus, aut albus, praeter consueta chalcedonii principia calcis niccolinae quoque pauxillum continens, cui tinctum suum debet.

Heliotropius. 17. Ch. diaphanus texturae conchaceae viridis punctis guttisque sanguineis opacis notatus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 300. *n.* 2. g. Jaspis variegata obscure viridis, punctulis rubris.

Cronst. miner. §. 64. 1. α. Jaspis pura viridis punctis rubris.

Habitat in Aegypto, Sibiria, Islandia, Bohemia (*ad montes* giganteos) *et* Franconia (*ad montem* Steinhauk *prope* Oberfteinbach,) *texturae nunc perfectius nunc imperfectius conchaceae, colore saepius porraceo, interdum dilutius viridi, vel ad aeruginosum aut olivaceum propius accedente, punctis guttisque insparsis majoribus vel minoribus, rarioribus vel magis confertis, saepius etiam maculis et lineolis olivaceis vel ochraceis insignitus.*

54. ADA-

Chalcedonii *species fere omnes semigemmarum nomine multis venientes, gemmarum loco, sigillis, simulacris aliis ornamenti generibus inservivit; gemmarum sculpturam e Veteribus reliquarum princeps materies.*

54. ADAMAS. Ex terra ſilicea et - - - conſtans. Subponderoſus, duriſſimus, lamelloſus, intus nitorem egregium ſibi proprium monſtrans, in fragmenta indeterminata diſſiliens, paraſiticus, in tenebris eximie lucens, frictione excalefactus, corpora leviora trahens.

In igne crepitans, pelluciditatem exuens, tandem coruſcando in bullas et vaporem reſolutus.

pretioſiſſimus. 1. ADAMAS.

Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *α. Muſ. Teſſin.* 38. *n.* 3. Alumen lapidoſum pellucidiſſimum ſolidiſſimum hyalinum.

Cronſt. miner. §. 42. A. α. Adamas gemma.

Vogel miner. 137. Adamas.

Juſt. miner. 376. *Baum. miner. p* 225. Damant.

Waller. miner. 110. Gemma pellucidiſſima, duritie ſumma, colore aqueo, igne perſiſtens, octaëdra turbinata.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 230. *n.* 1. Gemma pellucidiſſima omnium duriſſima, pulveriſata nigreſcens.

α) forma cryſtallorum.

a) priſmatum.

a) hexaëdrorum.

†) utrinque pyramide triedra terminatorum: faciebus omnibus convexis.

††) utrinque pyramide hexaëdra terminatorum.

b) octaëdrorum.

†) pyramide irregulari truncata terminatorum faciebus priſmatum ipſorum inaequalibus.

††) faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

b) pyramidum duplicium.

a) tetraëdrarum.

b) triedrarum depreſſarum ſcabrarum faciebus convexis, ad ſingulos baſeos communis angulos pyramide tetraëdra auctarum.

β) forma rotundata.

Habitat in Indiae *insula* Borneo, *peninsulus* Ormus *et* Malacca, *regnis* Visapur, Bengala *et* Golconda, *potissimum circa* Colur, Mengelegheri, Gadicottah, *et* Parteal, *et in* Brasiliae *provincia* Serro da Frio *prope fluvium* Milhoverde, *rarissime aggregatus, et adnatus, utplurimum vagus in arena aut humo, terra etiam saepissime obductus, duritiei gradu diverso, semper tamen eo, ut limam vel optimam eludat, nec nisi suo ipsius pulvere poliri et laevigari queat, rarius diaphanus, quam semipellucidus aut pellucidus, nebulis tamen, maculis, interdum glaciem aut plumam referentibus turbatus, aut rimosus, rarius mediae magnitudinis, nunquam insignis, utplurimum dilute cinereus in flavum colorem nonnunquam vergens, aut dilute fuscus, crebro quoque ex luteo fuscus, nigricans, aut chalybeus, interdum citrinus, rarius roseus, rarissime caeruleus, viridis aut pluribus coloribus in eodem lapide conspicuus, omnium gemmarum pretiosissima, luxus et fraudis materia princeps.*

ORDO VI.

ORDO VI.

TERRAE ADAMANTINAE.

Ex terra adamantina potissimum conflatae.

55. ADAMANTINUS. Ex terra adamantina et plurima aluminari constans.
Durissimus, ponderosus, lamellosus: lamellis rectis tripliciter se secantibus, in fragmenta rhomboidalia dissiliens.
Apyrus igne, quamvis aëre vitali efflato, vix emolliendus.

Corundum. 1. ADAMANTINUS. *Klaproth chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 7. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 400.

Habitat in Sinae, Indiae (*prope* Bombai,) Galliae (*praesertim* Pictaviae) *et* Hispaniae *granita, diaphanus, post polituram matris perlarum instar nitens, duritie smaragdo similis, ferri retractorii nigri particulis insparsis adeo dives, ut ipse saepius in pulverem contusus a magnete trahatur, colore cinereo, nigricante, capillorum aemulo, rarius spadiceo, formae interdum communis, crebrius hexaëdro-prismaticae, pulvere in* India *et* Sina, *ad scindendas et poliendas gemmas adhibito.*

ORDO VII.

TERRAE AGGREGATAE.

Ex terris praegressorum ordinum aggregatis conflatae.

56. GRANITES. Ex partibus, quarum plures crystallorum forma conspicuae, nullo intermedio caemento cohaerentibus, ordine nullo determinato aggregatis compositus, texturae potissimum granulatae.

Montium primaevorum, altissimorum in catenis cohaerentibus medium constituentium materies praecipua et nucleus.

Durus, lente fatiscens.

simplex. 1. Gr. ex feldspato et quartzo compositus.

Syst. nat. I. *p.* 187. *n.* 10. XII. 3. *p.* 75. *n.* 14. Saxum (morense) cotaceum spatosum rufescens, granis quartzosis hyalinis.

Habitat in montibus Sabaudicis (*vagus prope* Genevam,) Helveticis (e. gr. *ad* Grimsel) Nassavicis (*prope* Sonnenberg,) Sibiricis (*ad fluvium* Neiwa) *et* Scoticis (*prope* Port soy) *nunc hac nunc illa parte dominante, feldspathi partibus ita interdum cum quartzo diaphano combinatis, ut litteras syriacas referant.*

genuinus. 2. Gr. ex feldspato, quartzo et mica compositus.

Syst. nat. I. *p.* 187. *n.* 11. XII. 3. *p.* 76. *n.* 19. Saxum spatosum quartzosum micaceumque rufescens.

Cronst. miner. §. 268. 10. 2. Granites durus.

Hasselq. it. 526. Petra Mosis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 407. Saxum quartzo, spato scintillante et mica in diversa proportione mixtis compositum.

β) fatiscens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 20. Saxum (fusorium) micaceum quartzosum spatosumque subfriabile.

Cronst.

Cronst. miner. §. 268. 10. 1. Granites particulis constans parum cohaerentibus.

γ?) *Syst. nat.* I. *p.* 186. *n.* 6. XII. 3. *p.* 78. *n.* 31. Saxum ungermannicum.

δ?) *Syst. nat.* I. *p.* 186. XII. 3. *p.* 77. *n.* 26. *it. scan.* 165. Saxum montanum.

Habitat vulgatissimus in montibus primaevis (*licet aliquando secundarius*) totius terrarum orbis, *vagus quoque in* planitiebus, *innumerabili duritiei, proportionis, distributionis, coloris partium constituentium varietate, accedentibus non raro alienis adhuc* e. g. *scorli, hornblendae, granati crystallis, steatitae, amari, argillae particulis aucta, igne violento liquescens, ut tamen quartzum intemeratum permaneat, feldspatho saepius carneo, quartzo utplurimum albo, rarius virescente, egregiam interdum polituram admittens, hinc jam a multis retro seculis architecturae elegantiori, et variis ornamentorum generibus adhibitus.*

Syenites. 3. Gr. ex feldspato, quartzo et hornblenda compositus.
Plinius histor. mund. l. 36. *c.* 8? Syenites.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 506.
Karsten Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 12.
Habitat in Aegypto, Graecia, Norwegia, Saxonia, Hercynia, Suevia, Stiria, *nunc rudius, nunc subtilius aut minutius granulatus, partibus, quibus constat, diversissima proportione mixtis, quartzo et feldspato utplurimum albis, hornblenda nigra, aut ex atro viridi.*

scorlinus. 4. Gr. ex feldspato, quartzo et scorlo compositus.
Edelfeld nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 21. Granites basalticus.
Habitat in Sueciae *passim*, Silesiae (*prope* Friedeberg,) Helvetiae *montibus.*

granaticus. 5. Gr. ex feldspato, quartzo et granatis compositus.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Hoepfn. Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Sueciae, Helvetiae *montibus.*

viridis. 6. Gr. ex feldspato, quartzo et amaro compositus.
Hoepfn. Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetia *et* Sabaudiae *montibus.*

talcosus. 7. Gr. ex feldspato, quartzo et talco compositus.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Austria *superiori* (*prope* Linz).

micaceus. 8. Gr. ex feldspato et mica compositus.
Sauss. voyag. dans les alp. 1. *p.* 183.
β) *Syst. nat* 1. *p.* 164. *n.* 6. *Mus. Tessin.* 36. Muria saxi ex mica spatoque.
Syst. nat. XII 3. *p.* 76. *n.* 21. Saxum (fatiscens) spatosum micaceumque salsum fatiscens.
Waller. miner. 166. Saxum in aëre deliquescens nitrosum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 409. *n.* 3. k. Granites fuscus aëre destructibilis.
Habitat rarissimus in Helvetia *et* Silesia, *vagus prope* Genevam *et* Vesuvium, β) *in* Finlandia *et* Gotlandia.

calcarius. 9. Gr. ex feldspato et spato calcario conflatus. *Gioen. litolog. Vesuv. p.* 49. 51. 71.
Habitat circa Vesuvium, *fragilis, vix duriusculus, cum acidis effervescens, non raro scorlum, aut unacum mica argillam, aut micam, aut utrumque, admixta sibi habens; an hujus generis?*

grandaevus. 37. Gr. ex mica et hornblenda compositus.
Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 20. XII. 3. *p.* 79. *n.* 35. Saxum micaceum spatosum nigricans: particulis decussantibus ferreis.
Cronst miner. §. 267. 9. Saxum compositum mica et hornblenda.
β) Saxum viridi-caerulescens. *It. scan.* 21.
Habitat, rupestris quoque, in Helvetiae *et* Sueciae *montibus variis, in monte* Hennebergiae, Ehrenberg, *in* Bohemia *prope* Orpar, *non raro venis ferri dives, obscure virens, utplurimum in* Sueciae *ustrinis* Smolandicis *ferri mineris lacustribus ad facilitandum fluxum additus.*

scorlaceus. 10. Gr. ex feldspato et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, circa* Vesuvium, *accedente non raro mica, aut hornblenda.*

squamosus. 11. Gr. ex feldspato et hornblenda compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, in* Zeelandia, *accedente interdum quoque mica, aut scorlo.*

12. Gr.

granatinus. 12. Gr. ex feldſpato et granatis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *et* Seelandia, *in* Veſuvio.

nitens. 13. Gr. ex feldſpato, granatis et mica compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

tricolor. 14. Gr. ex feldſpato, granatis et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64. 67.
Habitat circa Veſuvium, *admiſtis interdum quoque mica et olivinis.*

dichrous. 15. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino et genuino compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 70. 75.
Habitat circa Veſuvium.

albo-fuſcus. 16. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino et mica compoſitus.
Gioeni litolog Veſuv. p. 71.
Habitat circa Veſuvium.

elegans. 17. Gr. ex feldſpato, granatis et actinoto compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 69.
Habitat circa Veſuvium.

micans. 18. Gr. ex feldſpato, mica et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 73. 75.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *et* Veſuviae *nunc mica*, *nunc ſcorlo dominante*, *nunc majoribus*, *nunc minoribus particulis immiſtis*, *interdum granatis immerſis.*

lamelloſus. 19. Gr. ex feldſpato, mica et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *nunc hac*, *nunc illa dominante*, *particulis majoribus minoribusve immiſta.*

cretaceus. 20. Gr. ex feldſpato mica et creta compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 45.
Habitat circa Veſuvium.

Gioeni. 21. Gr. ex feldſpato, granatis et hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 75.
Habitat circa Veſuvium.

varius. 22. Gr. ex feldſpato, actinoto et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 62. 63.
Habitat circa Veſuvium, *intermiſtas interdum micae nigrae aut hornblendae lamellas aut priſmata oſtendens.*

leucomelas. 23. Gr. ex feldſpato, actinoto et hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 63.
Habitat circa Veſuvium.

muriaticus. 24. Gr. ex feldſpato, mica et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *t.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſerpentinus. 25. a) Gr. ex feldſpato, ſerpentino et quartzo compoſitus.
Fichtel Karpath. p. 310.
Habitat in Tranſilvaniae *montibus, facile in argillam fatiſcens.*

Garpenbergenſis. 25. b) Gr. ex quartzo dominante et mica compoſitus.
Syſt. nat. I. *p.* 186. *n.* 4? XII. 3. *p.* 75. *n.* 18? Saxum cotaceum quartzoſum album, fragmentis illinitis mica alba.
Cronſt. miner. §. 260. 2. 1. Saxum compoſitum particulis quartzoſis et micaceis diſtinctis.
β) micae lamellis aureis vel argenteis ita inſperſis, ut politus egregio nitore refulgeat (Avanturino).
γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 23. XII. 3. *p.* 78. *n.* 30. Saxum metalliferum.
Habitat in Sueciae (*prope* Garpenberg) *venas cupri ferens*, Sileſiae, (*prope* Giaren,) Saxoniae, Helvetiae *montibus* Veſuvio, β) *vagus in* Hiſpania, Saxonia (*prope* Dresdam *ad* Albim).

bicolor. 26. Gr. ex quartzo, mica et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

corneus. 27. Gr. ex quartzo, mica et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

triplex. 28. Gr. ex quartzo, mica et granatis compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

glacialis. 29. Gr. ex quartzo, mica et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281. 282.
Habitat in Helvetiae *et* Sabaudiae *montibus altiſſimis.*

inconſpicuus. 30. Gr. ex quartzo, et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, etiam prope* Altenberg *in* Saxonia.

31. Gr.

helveticus. 31. Gr. ex quartzo, hornblenda et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

variegatus. 32. G. ex quartzo, hornblenda et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

capillaris. 33. Gr. ex quartzo pellucido et actinoti spiculis compositus.
Herrmann chem. Annal. 1788. 2. *p.* 416. Haarstein.
Habitat vagus in Sibiriae vallibus uralensibus, *prope* Genevam, *inter* Brixiam *et* Brandsol *et alibi in* comitatu Tirolensi, *inter* Feistriz *et* Carnowiz Stiriae, *inter* Borkersdorf *et* Frauenstein *et alibi in* Saxonia, *ad montem* Fichtelberg, *egregiam polituram admittens, actinoti spiculis nunc viridibus, nunc flavicantibus, nunc rubellis, nunc obscure rubris, nunc nigris.*

melaleucos. 34. Gr. ex quartzo et scorlo compositus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 406. *n.* 1. Saxum ex quartzo et basaltico lapide mistum.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae, Sueciae *montibus.*

Hoepfneri. 35. Gr. ex quartzo, hornblenda et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

efflorescens. 36. Gr. ex quartzo, scorlo et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus, sale amaro efflorescente interdum dives.*

tirolensis. 37. Gr. ex quartzo, scorlo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiae *et* Tirolis (*prope* Zillerthal) *montibus.*

bavaricus. 38. Gr. ex quartzo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiae, Sueciae (*prope* Sunnerskog *et* Sala,) Saxoniae (*prope* Hartmansdorf,) Austriae (*prope* Goettweia,) Hungariae, Tirolis *et* Bavariae *montibus, vallibusque conterminis, etiam fodina* Temesiensi (*prope* Dogneska) *granatis rubris, quartzo cinereo aut virescenti, rarius gramineo.*

39. Gr.

durissimus. 39. Gr. ex quartzo, granatis et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *et* Sabaudiae *montibus.*

talcifer. 40. Gr. ex quartzo dominante et talco compositus.
Storr Alpenreis. 2. *p.* 278. 289.
Habitat in Vallis Tellinae (*prope* Clavennam) *et* Rhaetiae (*prope* Marmels) *montibus, ille ferri ochra flavescens.*

splendidus. 41. Gr. ex quartzo et miculis pyritae micaeque ferreae inspersis compositus.
Bloch et Brückmann Schr. berl. Naturf. 1.
Habitat vagus in Marchia Uckerana, *politus egregie nitens.*

homogeneus. 42. Gr. ex mica, hornblenda et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

nitidulus. 43. Gr. ex mica et hornblenda compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53. 54.
Habitat prope Vesuvium, *granatos non raro immersos continens.*

Zillensis. 44. Gr. ex mica et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279. 280.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Helvetiae *montibus, et valle* Zillerthal, *inter* Tirolin *et* Salzburgum *intermedia, scorli crystallis nunc majoribus, nunc minoribus, interdum electricis.*

granatifer. 45. Gr. ex mica et granatis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae, Carinthiae, Hungariae, Saxoniae, Sueciae, Italiae *montibus.*

montanus. 46. Gr. ex mica, scorlo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

virescens. 47. Gr. ex mica, scorlo et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

radiatus. 48. Gr. ex mica et actinoto compositus.
Hoepfn. Magaz. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus, praesertim* S. Gotthardi.

49. Gr.

olivinus. 49. Gr. ex mica et olivinis compositus.
Gioeni litolog Vesuv. p. 54. 55.
Habitat circa Vesuvium.

chlorostictus. 50. Gr. ex scorlo et olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 65. 66.
Habitat circa Vesuvium.

gemmaceus. 51. Gr. ex granatis et olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 68.
Habitat circa Vesuvium.

similaris. 52. Gr. ex granatis et scorlo compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 63. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiae *montibus, vagus circa* Vesuvium, *admixta interdum mica.*

affinis. 53. Gr. ex scorlo granatino et genuino compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 70.
Habitat circa Vesuvium.

montium. 54. Gr. ex granatis, scorlo et hornblenda compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

bracteatus. 55. Gr. ex granatis et hornblenda compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

argentatus. 56. Gr. ex granatis, mica et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 49.
Habitat circa Vesuvium.

lamellatus. 57. Gr. ex mica et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 48.
Habitat circa Vesuvium.

lucidus. 58. Gr. ex actinoto et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 60.
Habitat circa Vesuvium, *an potius amygdalites?*

asbestinus. 59. Gr. ex asbesto et marmore conflatus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 48.
Habitat circa Vesuvium, *vix hujus generis.*

57. GNEISSUM. Ex partibus saepe quoque crystallorum forma conspicuis nullo intermedio caemento cohaerentibus, interdum per strata alternantibus compositum, texturae schistosae, rarius fibrosae.

In montibus aetate ad graniteos quam proxime accedentibus obvius, stratis ejus quoque saepius granitae superincumbentibus.

Durus, apyrus, non fatiscens.

fornacum. 1. Gn. quartzo dominante et mica compositum.

Ställsten. *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 15. XII. 3. *p.* 79. *n.* 33. Saxum arenoso micaceum fissile cinereum, interstinctis atomis quartzosis micaceisque.

Cronst. miner. §. 260. Saxum compositum particulis quartzosis et micaceis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 410. *n.* 5. Saxum quartzo et mica mixtum fissile.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 27. Saxum (marestrandense) micaceum quartzosum fissile; micis albis nitidissimis subimpalpabilibus.

γ) *Syst. nat.* I. *p.* 188. *n.* 17. XII. 3. *p.* 77. *n.* 25. Saxum (Roerosiense) miaceum nigro micaceo alboque quartzoso-cotaceo alternatis.

δ) *Syst. nat.* I. *p.* 186. *n.* 8? XII. 3. *p.* 75. *n.* 15? Saxum (decussatum) cotaceum quartzosum incarnatum micis sparsis atris erectis decussantibusque.

ε) *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 411. *n.* 6. Saxum quartzo et steatite mixtum fissile.

ζ) *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 13. XII. 3. *p.* 77. *n.* 24. Saxum (tritonium) micaceum subfissile incarnatum, granis quartzosis.

Habitat innumerabili proportionis, combinationis, distributionis, coloris, duritiei varietate in novae Seelandiae, Norwegiae, Sueciae, Bohemiae, Carinthiae, Tirolis *montibus, etiam pyrenaeis, fundo fornacum fusoriarum, architecturae aliquando etiam elegantioris operibus egregie inserviens.*

2. Gn.

micaceum. 2. Gn. ex mica dominante et quartzo compositum.

Glimmerschiefer. *Werner Classif. d. Gebirgsart. p.* 10. §. 9. *Voigts Br. über Gebirgsl. p.* 15. *n.* 4. Glimmerschiefer.

Habitat in Lusatia *et* Thuringia (*prope* Ruhla,) *heic integros montes constituens, argentum colore et nitore aemulans, micae lamellis tenerrimis dense sibi incumbentibus, egregie nonnunquam in tabulas tenues, rectas fissile, tum tectis inserviens, quartzo per venulas aut granula, aut strata ampliora intermisto.*

alpinum. 3. Gn. ex quartzo, mica et granatis compositum.

Syst. nat. I. *p.* 187. *n.* 12. XII. 3. *p.* 77. *n.* 22. Saxum micaceum subfissile cinereum, granis granatinis quartzosisque.

Cronst. mineral. §. 261. Saxum compositum mica quartzo et granato.

Waller. syst. miner. I. *p.* 412. *n.* 7. Saxum quartzo, mica et granatis mixtum, fissile.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 23. Saxum (granosum) acerosum solidum atrum, granis granatinis.

γ) *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fissile incarnatum, granis granatinis.

δ) *Syst. nat.* I. *p.* 188. *n.* 19. XII. 3. *p.* 80. *n.* 36. Saxum impalpabile micaceum quartzosum subferreum, granis granatinis.

It. wgoth. 73. Saxum clangosum.

Habitat in summis Europae e. gr. Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Lusatiae, Silesiae, Bohemiae, Moraviae, Stiriae, Carinthiae, Salisburgi, Tyrolis, Helvetiae, Sabaudiae, *etiam* Carpathicis *montibus, mica utplurimum argentea, nunc dominante, nunc aequabiliter distributa, nunc vix conspicua, granatis crebrius rubris, quam fusco, nunc formae communis et insignibus, nunc formae crystallinae minoribus, nunc minimis, nunc frequentioribus, nunc rarioribus, laminis, in quas finditur interdum undulatis, lapidis molaris loco, modo quartzum dominetur, eximie inserviens, accedente nonnunquam scorlo, talco aut feldspato nova varietate nata.*

scorlinum 4. Gn. ex quartzo, mica et scorlo compositum.

Habitat in Sabaudiae (*prope* Chalanches,) Helvetiae (e. gr. *in monte* S. Gotthardi,) Hungariae (*prope* Schemniz, *auri argentique venas includens*,) Bohemiae (*prope* Katieborziz,) Saxoniae (*prope* Geyer,) Norwegiae *montibus et fodinis.*

5 Gn.

Altenbergenſe. 5. Gn. ex quartzo, mica et ſcorlite compoſitum.
Habitat in Saxonia (*prope* Altenberg,) *ſtanni venas foventi.*

radians. 6. Gn. ex quartzo, mica et actinoto compoſitum.
Cronſt. mineral. §. 261. 33.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 413. *n.* 8. Saxum quartzo, mica et baſalte mixtum fiſſile.
Habitat in Jemtia Sueciae (*prope* Handoel).

Saxonum. 7. Gn. ex quartzo, mica et feldſpato conſtans.
Werner Claſſif. d. Gebirgsart. p. 8. §. 8. Gneiſs.
Voigt Brief. u. Gebirgsl. p. 13. *n.* 2. Gneuſz.
Habitat in Sileſiae, Bohemiae, Saxoniae, Hennebergae, Helvetiae, Sabaudiae *montibus, rarius in* carpathicis, *mica crebrius dominante, feldſpato minimam partem efficiente, ſaepius, interdum fere omni in argillam fatiſcente, alias innumerabili proportionis, et coloris partium conſtituentium varietate conſpicuum.*

Bornii. 8. Gn. ex quartzo, mica et argilla compoſitum.
Born ind. foſſ. 1. *p.* 153. 2. *p.* 147. Gneiſſum.
β) argilla martiali.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan.* 80. Saxum (novaculare) cotaceum albo micaceum incarnatum ſubſtriatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. 1. Saxum compoſitum mica, quartzo et forſan argilla martiali, particulis diſtinctis.
Habitat in montibus metalliferis Temeſienſibus (*inter* Moldava *et* Saska, *prope* Dognaska, Hungaricis (*prope* Neoſolium *et* Hodritſch,) Bohemicis (*prope* Catharinaberg, Orpes, Ratiborziz, Graupen, Platte *et* Joachimsthal,) Saxonicis (*prope* Geyer *et* Freyberg,) *et* Suecicis (*prope* Carlscrona, *β*) *in* Scania Sueciae, *ceticulae loco ad acuendos enſes et cultros adhibitum.*

Jemticum. 9. Gn. ex quartzo, mica et ſteatite compoſitum.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 93.
Habitat in Jemtiae *montibus altioribus, bente fatiſcendo a congeneribus diſcrepans.*

ſpatoſum. 10. Gn. ex quartzo, ſcorlo et feldſpato compoſitum.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Saxonia *prope* Halbendorf.

11. Gn.

topaſinum. 11. Gn. ex quartzo, ſcorlo et topazio compoſitum.
Werner Claſſif. Gebürgsart p. 15. §. 18. Topasfels.
Habitat ad Schneckenſtein *prope* Auerbach *in* Voigtlandia.

comeum. 12. Gn. ex quartzo et hornblenda compoſitum.
Syſt. nat. I. *p.* 156. *n.* 4? Talcum particulis impalpabilibus, lamellis parallelis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 53. *n.* 8? Talcum (lamellare) lamellatum fragili-durum glaberrimum ſubdiaphanum.
Waller. miner. 138. Comeus fiſſilis, lamellis parallelis.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 358. *n.* 2. Corneus rigidus non nitens apparenter lamellis parallelis.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 507. *et Karſt. Lesk. Min.* 2. *p.* 17. Hornblendſchiefer.
β?) *Syſt. nat.* I. *p.* 156. *n.* 5. XII. 3. *p.* 54. *n.* 11. Talcum (Coriaceus) membranaceum flexuoſum rigidum.
Waller. miner. 136. Corneus mollior ſuperficialis contortus.
Habitat in Suecia *et* Saxonia (*prope* Voigtsberg, Dorfchemniz, Groshartmansdorf, Miltiz,) *et* Luſatia, *ſtrata integra efficiens, ex viresſcente atrum, aut ex atro viride, tritum ex viresſcente cinereum, duriuſculum, textura radiata, in fragmenta diſcoidea diſſiliens, micae atomis interdum immiſtis, aut granatis.*

argilloſum. 13. Gn. ex quartzo et argilla compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 275.
Habitat in montibus Carpathicis.

cotianum. 14. Gn. ex ardeſia et mica compoſitum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 79. *n.* 34. Saxum ſchiſtoſum fiſſile fuſcum, atomis micaceis oblique truncatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. 2? Saxum compoſitum mica, quartzo et forſan argilla martiali, particulis minoribus.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 417. *n.* 11. Saxum ſchiſto et mica mixtum.
Habitat in Norwegia, Suecia, *duriuſculum, igne liqueſcens, incolis ad poliendos cultros inſerviens, hinc vix hujus generis.*

ſteatiticum. 15. Gn. ex ſteatite et mica conflatum.
Cronſt. miner. §. 263. 5. Schneideſtein.
Storr Alpenr. 2. *p.* 269. 285-289?
Habitat in Norwegiae, Sueciae, Tirolis, Rhaetiae, Bohemiae, Hungariae *montibus, muris fuſoriorum furnorum et ſi in tabulas tenues findatur, tectis, eximie inſerviens, mollis, an igitur hujus generis.*

granaticum. 16. Gn. ex ſcorlo genuino, granatis et feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64.
Habitat circa Veſuvium.

bicolor. 17. Gn. ex ſcorlo et feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 72.
Habitat circa Veſuvium.

olivinum. 18. Gn. ex mica, granatis et olivino compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 54.
Habitat circa Veſuvium.

lucidum. 19. Gn. ex mica et hornblenda compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Sueciae *et* Carpathicis *montibus.*

triplex. 20. Gn. ex mica, hornblenda et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Carpathicis *montibus.*

ſyeniticum. 21. Gn. ex hornblenda, feldſpato et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 279.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſquamoſum. 22. Gn. ex hornblenda et feldſpato compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 279.
Habitat in mortibus Carpathicis.

granatinum. 23. Gn. ex hornblenda et granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 280. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſplendidum. 24. Gn. ex hornblenda, mica et granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quadruplex. 25. Gn. ex hornblenda, mica, granatis et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

lamelloſum. 26. Gn. ex hornblenda et ſcorlo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 280.
Habitat in montibus Carpathicis.

baſalticum. 27. Gn. ex mica et ſcorlo electrico compoſitum.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in valle Salisburgenſibus *et* Tirolenſibus *communi* Zillerthal.

28. Gn.

glandulosum. 28. Gn. ex mica et granatis compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

durum. 29. Gn. ex mica, granatis et quartzo compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quartzosum. 30. Gn. ex granatis et quartzo compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

micans. 31. Gn. ex marmore micante et mica compositum.
α) mica aurea per marmor sparsa.
v. Borch. mineral. sicil. Avanturino.
β) mica viride per strata digesta.
Ferber. Br. a. Welschl. p. 251. Marmo Cipolino.
Habitat α) *vagum in* Siciliae *antro montis* Caputo, β) *in* Graecia; *an hujus generis?*

58. PORPHYRIUS. Ex crystallis alterius generis fossili formae communis quasi pastae immersis compositus. Aetate, duritie, duratione, colore quam maxime varius.

a. *talcosi.*

talcosus. 1. P. ex talco et quartzi crystallis immersis constans.
Storr Alpenr. 2. *p.* 280.
Habitat in Valle Tellina *prope* Clavennam, *argentei coloris.*

ponderosus. 2. P. ex talco et barytide vulgari compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 266.
Habitat in Valle Tellina *prope* Castion, *dilute virens.*

rhaeticus. 3. P. ex talco, barytide et spato constans.
Storr Alpenr. 2. *p.* 209.
Habitat ad montem Rhaetiae Despin, *thalassinus vel albus.*

b. *serpentini.*

arenarius. 4. P. ex serpentino et quartzi crystallis minoribus immistis compositus.
Herrmann ural. Erzgeb. 2. *p.* 321. Saxum serpentinum.

Lasius Beob. üb. Harzgeb. 1. *p.* 166. 2. *p.* 483. *n.* 60. Mit Sand gemischter Serpentinstein.
Ferber Br. a. Welschland. 23. *p.* 363.
Habitat in Uralensium Sibiriae *montium parte orientali*, *in montibus* Austriae *interioris*, Salisburgensibus, tyrolensibus, genuensibus, sabaudicis, hercynicis (*prope* Tresenburg,) *durus*, *rupes et montium partem praecipuam constituens*, *micae quoque non raro particulis insperſis.*

acicularis. 5. P. ex serpentino et scorli spiculis immersis compositus.
v. Born ind. fossil. 1. *p.* 148? Ophiter particulis basaltinis mixtus.
Saussur. it. alp. 1. *p.* 105.
β) crystallis scorli sese decussantibus Creuzstein.
Habitat in montibus Temesiensibus (e. gr. *prope* Saska,) Hungaricis (*prope* Schemniz,) *et* Stiriacis *vagus prope* Genevam, *olivaceus*, *caerulescens vel cinereus.*

granatinus. 6. P. ex serpentino et granatis compositus.
Charpent. Geogr. Churf. p. 179.
Habitat in Saxonia *prope* Zoebliz.

spurius. 7. P. ex serpentino, spato et mica compositus.
Ferber Br. aus Welschl. 19. *p.* 334.
Habitat in Hetruriae *montibus* Imprunetae vicinis, *strata horizontalia constituens*, *viridis*, *spato albo*, *mica ex virescenti argentea tessulari.*

Granitone. 8. P. ex serpentino et feldspato compositus.
Ferber Br. aus Welschl. 19. *p.* 334.
Habitat in montibus Hetruriae, Imprunetae *et* Prato *vicinis*, *viridis*, *feldspati albi prismatibus immersis varius*, *mica ex argenteo viridi tessulari utplurimum accedente*, *lapidis molaris loco interdum inserviens.*

micaceus. 9. P. ex serpentino et micae lamellis constans.
Charpent. Geogr. Churf. p. 178.
Ferb. Br. a. Welschl. 19. *p.* 332.
Saussur. it. alp. 1. *p.* 135.
β) micae aureae variabilis parallele et recte lamellosae nidulis fartus.
v. Trebra Erfahr. v. Inn. d. Geb. p. 97.
Schröt. n. Litterat. d. Naturg. 4. *p.* 232.
Herrmann ural. Erzg. 2. *p.* 323.

Habitat

Habitat in montibus Hetruriae (*prope* Impruneta *et* Prato,) Genuensibus (Bocchetia *et valli* Polzevera *conterminis*,) Sabaudicis (*prope* Genevam,) *et* Saxonicis (*prope* Zoebliz,) β) Hercynicis (Paste,) Franconicis (Fichtelberg,) *et* Uralensibus Sibiriae.

asbestinus. 10. P. ex serpentino et asbesti sericeo nitore conspicui fibris compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 19. *p.* 332.
Charpent. Geogr. Chursachs. p. 178.
Habitat in montibus Saxoniae, Franconiae, Hercyniae, Hetruriae.

ferrifer. 11. P. ex serpentino et crystallis ferri nitidi compositus.
Charpent. Geogr. Chursachs. p. 179.
Ferb. Br. a. Welschl. 23. *p.* 377.
Sauss. it. alp. 1. *p.* 79.
Habitat in Saxoniae (*prope* Zoebliz) *et* Pedemontii (*prope* Fenestrella) *montibus*, *vagus prope* Genevam.

c. *amari.*

helveticus. 12. P. ex amaro et hornblenda compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *viridis.*

alpinus. 13. P. ex amaro et feldspato compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *alpibus.*

micans. 14. P. ex amaro et mica compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

bicolor. 15. P. ex amaro et granatis compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

spiculatus. 16. P. ex amaro et scorlo compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

d. *calcarii.*

calcarius. 17. P. ex calcario lapide et quartzi crystallis innidulantibus compositus.
Habitat in confluxu circulorum Germaniae Franconici, Suevici *et* Bavarici, *texturae schistosae.*

Macigno. 18. P. ex marga indurata et plurima mica compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 7. *p.* 96. *et* 19. *p.* 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fiesoli) *et* Elba, *cinereus, colore nunc magis in flavescentem, nunc potius in caerulescentem vergente, posterior in aëre nigrescens et fatiscens, strata horizontalia, inferiora duriora constituens, struendis domibus inserviens.*

austriacus. 19. P. ex marga indurata et scorlo compositus. *Born ind. foss.* 1. *p.* 34.
Habitat in Austria *prope* Traunstein.

c. *argillacei.*

granitoides. 20. P. ex argilla et plurimo feldspato compositus.
Nose orogr. Br. ü. Siebengeb. p. 106. 110. 111. Granitporphyr.
Habitat ad Rheni *inferioris*, *in* Saxonia *prope* Altenberg, *prope* Giebichenstein *ripas*, *facile fatiscens*, *accedente interdum paucissimo quartzo vel mica.*

granaticus. 21. P. ex argilla, feldspato, granatis et paucissimo quartzo compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 24.
Habitat in Hassia *prope* Wittelsberg.

cotiarius. 22. P. ex argilla et quartzi crystallis compositus.
Nose orogr. Br. in Siebengeb. p. 14. *et Charpent. Geogr. Churf. p.* 49. 50. 61. 62. 65. 140. Porphyrartiger Geltein.
Schulz. n. hamb. Mag. St. 33. Mergelstein.
Voigt Gebirgsart. nr. 7. Porphyr.
Charpent. Geogr. Churf p. 149. Zechstein.
Lasius Harzgeb. 1. *p.* 255. 2. *n.* 78. Cottenstein.
Habitat ad Rheni *ripas*, *in* Thuringia, *prope* Giebichenstein, *ad* Hercyniae *radicem prope* Ilefeld, *in* Saxonia, Lusatia *feldspati particulis saepe immixtis interdum adhuc conspicuis, non raro tamen fatiscentibus et vacuas foveolas relinquentibus.*

metallifer. 23. P. ex argilla, quartzi crystallis et aliis compositus.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 154. 155. Saxum metalliferum.
Habitat in Temesiae, Transilvaniae, Hungariae, *potissimum, etiam* Bohemiae, *et* Tirolis *montibus*, *venis metallicis refertus*, *albus*, *albidus*, *cinereus aut caerulescens*, *argillae et quartzo semper aut feldspato*, *aut actinoto*, *aut hornblenda*, *aut mica*, *aut lithomarga*, *aut pluribus simul accedentibus.*

24. P.

transilvanicus. 24. P. ex argilla et micae crystallis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 24.
Habitat in Transilvania *prope* Felsobanya.

delphinatus. 25. P. ex argilla, scorlo et asbesto compositus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 57.
Habitat in Delphinatu (*prope* Bourg d'Oisans,) *argilla ferri calce impraegnata, scorlo duplicis generis, alio vitreo, alio ferri ochra extrinsecus inquinato, semipellucido, duro, cano, compacto, intus parum micante, in fragmenta acutangula dissiliente, forma tabularum tenuissimarum tetraëdrarum cylindrice ad latera excavatarum in tabulas denuo aggregatarum conspicuo.*

spadiceus. 26. P. ex argilla et granatis compositus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 246.
Habitat passim e. gr. *prope* Schneeberg *in* Saxonia, *integrum sub humo ibi stratum efficiens, ferri mineris in ustrinis additus, argilla scilicet ferri calce divite, granatis ex fuscescente rubris.*

chlorogranaticus. 27. P. ex argilla et chlorogranatis compositus.
Habitat in Saxonia *prope* Eibenstok.

f. *basaltici.*

antiquus. 28. P. ex trapezio et feldspato compositus.
Cronst. miner. §. 265.
Ferb. Br. a. Welschl. 16. *p.* 265. Porfido verde.
Habitat - - - trapezio viridi, crystallis feldspati albis, et scorli nigris vario.

Angliae. 29. P. ex trapezio et quartzi crystallis compositus.
Withering act. angl. 72. *p.* 2. *n.* 20. Rowley-rag.
Habitat in Anglia.

tinnitans. 30. P. ex trapezio et scorli spiculis constans.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 410. *n.* 12. Saxum corneo trapezio et basalte mixtum.
Habitat in Westrogothia Sueciae, *digito impositus duroque corpore percussus tinnitans.*

acerosus. 31. P. ex trapezio et hornblendae crystallis minimis innatis compositus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 362. *n.* 4. f. Corneus trapezius particulis acerosis.

Cronst. miner. §. 265. 1. Saxum compositum jaspide martiali molli seu argilla molli indurata, et - - - particulis majoribus acerosis.
Habitat in montibus Hunneberg, Kinnekulle, Stollberg, Sueciae, *obscure cinereus aut niger.*

squamosus. 32. P. ex trapezio et mica compositus.
Waller. syst. mineral. 1. *p.* 363. *n.* 4. g? Corneus trapezius, squamulis oblique nitentibus.
Habitat in Sueciae *montibus.*

lamellosus. 33. P. ex wacca et hornblenda compositus.
Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia.

spatosus. 34. P. ex wacca et spato calcareo compositus.
Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia *et* Bohemia, *etiam prope* Francofurtum *ad* Moenum.

nigerrimus. 35. P. ex wacca nigra, et micae crystallis nigris compositus.
Wideumann Magaz. Helv. Naturk. 4. *p.* 196. 197.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
Habitat in Saxoniae *monte* Scheibenberg *prope* Annaberg, *et aliis*, *prope* Joachimsthal Bohemiae.

aegyptius. 36. P. ex basalte et hornblenda compositus.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
α) hornblendae crystallis nigerrimis minimis firmissime innatis.
β) hornblendae maculis majoribus virescentibus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 274. Pietra d'Egitto, Pietra nefritica.

basalticus. 37. P. ex basalte et feldspato, interstitis interdum quartzi et micae particulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 272.
Habitat - - - in monumentis Romae asservatis obvius.

pedicularis. 38 P. ex basalte et scorli granatini crystallis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 272. 274.
β?) scorli granatini crystallis acus capitulum vix superantibus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 275. Basalte pidouhioso.
Habitat e. g. *in* Italia *in monumentis antiquis Romae asservatis hinc inde obvius, hornblenda aut scorlo genuino accedente non raro auctus; utrum fundamentum in β) viride semper verus basaltes?*

39. P.

fuldenſis. 39. P. ex baſalte et granatis compoſitus.
Habitat ad montem Pferdekopf *epiſcopatus* Fuldenſis.

olivinus. 40. P. ex baſalte et olivinis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 90.
Habitat circa Veſuvium, *granatos quoque interdum continens.*

g. *ex lavis conflati.*

vulcanicus. 41. P. ex lava et hornblenda compoſitus.
Ferber Br a. Welſchl. 11. *p.* 178.
Habitat prope montes ignivomos, e. gr. Veſuvium.

ocellatus. 42. P. ex lava et ſcorli granatini cryſtallis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 97-100. 102. 103. 109. 123.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 176. 178. 179.
Habitat prope montem Veſuvium, *niger, cinereus aut ruber, ſaepius quoque ſcorlum genuinum, interdum micam, rarius feldſpatum aut granatos includens.*

bacillaris. 43. P. ex lava et ſcorli genuini prismatibus hexaëdris compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 92-110.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 167. 177-179.
β) *Ferber Br. a. Welſchl.* 18 *p.* 320. Granito di Cortona.
Habitat prope montem Veſuvium, *in inſulis* Marcheſas, *nunc niger, nunc cinereus, nunc ruber, ſcorli cryſtallis interdum valde obtuſangulis, modo tenuioribus, modo craſſioribus, nonnunquam ſtriatis, nigris, albis, aut chryſolithum, ſmaragdum, topazium, hyacinthum colore referentibus, intermiſtis interdum quoque actinoti, granati aut ſcorli granatini cryſtallis.*

nitidulus. 44. P. ex lava et mica compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 89. 102. 118.
Habitat prope montes ignivomos, *non raro quoque cryſtallos ſcorli granatini vel gemini continens, aut granatos, aut utrosque.*

decipiens. 45. P. ex lava et feldſpato compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 123.
de Dolomieu mem. ſur les isles ponc. et catal. raiſonn. des produits de l'Etna &c. *à Paris* 1788. 8.
Habitat in Sicilia, *et ad* Veſuvium, *utplurimum quoque hornblendam, rarius micam aut ſcorlum includens.*

h. *ex piceo conflati.*

piceus. 46. P. ex piceo, feldſpato et quartzo compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 491.
Habitat in Saxonia *prope* Miſenam, *montes integros cum montibus ex porphyrio argillaceo conſtructis alternos conſtituens, ſtratis horizontalibus, in coloris nigri, viridis, fuſci, vel rubri.*

i. *ex petroſilice compoſiti.*

ſchiſtoſus. 47. P. ex petroſilice et feldſpato conſtans, texturae ſchiſtoſae.
Charpent. Geogr. Churf. p. 21. 24. 25. 28. *Voigt Br. üb. Gebirgslehr. p.* 43. *n.* 7. Hornſchiefer.
Wern. Claſſificat. Gebirgsart. p. 11. §, 11. Porphyrſchiefer.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 17. Hornporphyr.
Habitat frequens in Bohemia, Luſatia, Thuringia, *epiſcopatu* Fuldenſi, *vix metallifer, utplurimum cinereus, rarius niger, arbuſcularum imaginibus* (*in* Bohemia *ſaepius*) *pictus*, Italia *interdum ad baſaltem accedens, igne quoque facile baſalte tamen difficilius et in vitrum flaveſcens liqueſcens, in fragmenta granularia ſecedens, petroſilici et feldſpato diverſiſſima ratione inter ſe miſtis, non raro accedente hornblenda, rarius micas granatis, ſpato, rarius marmoris venis exaratus.*

nothus. 48. P. ex petroſilice et feldſpato compoſitus, texturae feſtucariae.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 25.
α) texturae ad conchaceam accedentis.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 16. Hornſteinporphyr.
β) feldſpato intime et ſubtiliſſime interſito.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 16. Hornquartzporphyr.
Laſius Beob. üb. Harzgeb. p. 17. 112. 123-126. 473. *n.* 27. 487. *n.* 73. Hornartiger Trapp.
γ) accedentibus petroſilici et feldſpato jaſpidis particulis.
Voigt Br. üb. Gebirgsl. nr. 6. *Laſius Beob. üb. Harzgeb. p.* 250. &c. *Noſe orogr. Br. üb. Siebeng.* 1. *p.* 16. Hornartiger Porphyr.
δ) accedente petroſilici et feldſpato quartzo.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
ε) accedente petroſilici et feldſpato hornblenda.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.

Habitat

Habitat insigni quoad rationem partium constituentium et colorem varietate in Italiae *inferioris*, Hungariae, Carinthiae, Bohemiae, Lusatiae, Saxoniae, Hercyniae, Rheno *inferiori conterminis*, Daniae *quoque montibus, non raro quoque hornblendam, micam, scorlum insperſa monstrans.*

durissimus. 49. P. ex petrosilice et quartzo compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 110.
Habitat v. g. *in* Tirolis *montibus.*

tricolor. 50. P. ex petrosilice, quartzo et granatis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
Habitat in Hungaria.

corneus. 51. P. ex petrosilice, quartzo et hornblenda compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
Habitat in Bohemia *et* Saxonia.

rochlizensis. 52. P. ex petrosilice, quartzo et mica compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 109.
Habitat in Saxonia, *ex rubello margaritaceus.*

inaequalis. 53. P. ex petrosilice et mica compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

scorlaceus. 54. P. ex petrosilice et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Storr Alpenr. 2. *p.* 231. 265.
Habitat in Helvetiae, Rhaetiae, Vallis Tellinae *montibus.*

baryticus. 55. P. ex petrosilice et barytide compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 231.
Habitat in Rhaetiae *monte* Muschelhorn.

specaceus. 56. P. ex petrosilice et spato compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Storr. Alpenr. 2. *p.* 266.
Habitat in Helvetiae *et* Vallis Tellinae *montibus.*

radians. 57. P. ex petrosilice et actinoto compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 109.
Habitat in Suecia *prope* Sahlberg.

k. *ex jaspide compositi.*

genuinus. 58. P. ex jaspide et feldspato compositus.
Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 21. XII. 3. *p.* 72. *n.* 1. Saxum (Porphyrius) impalpabile, striis, punctis maculisque sparsis spatosis.

Schreb.

Schreb. lithol. 78. Saxum impalpabile siliceum fuscum, granis spatosis rubescentibus et albis.

Cronst. miner. §. 264. 6. Saxum compositum jaspide et feldspato, interdum mica et basalte.

Waller. miner. sp. 94. Jaspis durissima rubens, lapillulis variis insparsis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 414. *n.* 9. Saxum jaspide et spato scintillante mixtum.

Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 260. Porphyr.

Cost. foss. 283. Porphyrites.

Habitat in Aegypto, Arabia, Graecia, Italia (*potissimum in territorio civitatum* Bergami *et* Brescae,) Sabaudia, Helvetia, Burgundia, *montibus* Vogesis, *aliisque* Galliae *meridionalis partibus*, Tiroli, Bohemia, Saxonia, Thuringia *finitimis* Franconiae *partibus*, Hercynia, Scandinavia, Sibiria, *tum vagus, tum rupes, montes, horumve partem praecipuam constituens, opacus, texturae ad conchaceam, rarius ad schistosam accedentis, durus et egregiam polituram admittens, hinc toties in monumentis veterum obvius, et adhuc nobilioribus praesertim aedificiorum partibus inserviens, in fragmenta indeterminata dissiliens, igne facile liquescens, formae utplurimum communis, rarissime prismaticae, tum accedentibus aliis atque aliis peregrinis*, e. gr. *hornblenda, mica, scorlo, quartzo, tum partium constituentium colore, forma, distributione, varia inter se ratione infinitum in modum varians, feldspato utplurimum albo, nonnunquam rubello, punctorum, striarum, macularum, prismatum forma jaspidi immerso, interdum fatiscente, ut vacua remaneant, quae occupaverat, loca, jaspide nunc rubra, nunc fusca, nunc nigra, nunc viridi, rarius obscure cinerea, aut bicolore*, e. gr. *nigra et viridi, rubra et aurantia.*

corsicanus. 59. P. ex jaspide? et actinoto compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 21. *p.* 357. Marmo verde di Corsica.
Habitat in insula Corsica, *albus, maculis violaceis, radiisque actinoti viridibus varius; an huc spectat?*

amiantinus. 60. P. ex jaspide, asbesto et quartzo compositus.
Habitat vagus in comitatu Mansfeld, *jaspide rubra, asbesto virescente, quartzo albo.*

nitens. 61. P. ex jaspide et mica compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Natur. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia *et* (*prope* Annaberg) *in* Saxonia.

62. P.

scorlinus. 62. P. ex jaspide et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

granatifer. 63. P. ex jaspide et granatis compositus.
Born ind. foss. 1. *p.* 32. 2. *p.* 94.
Habitat in Austria (*prope* Crems) *et* Islandia, *jaspide viridi.*

effervescens. 64. P. ex jaspide et spato compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

crystallinus. 65. P. ex jaspide et quartzi crystallis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

Achates. 66. P. ex jaspide, quartzo fragili, crystallo, amethysto, chalcedonio genuino, carneolo et onyche, petrosilice, pyromacho, pluribus vel paucioribus simul compositus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 10. Silex rupestris, cortice rufo noduloso, subdiaphanus.
Mus. Tessin. 8. *n.* 6. Silex rupestris superficie nodosa tunicata.
Woltersd. miner. 14. Corneus lapis diaphanus variegatus.
Waller. miner. 84 *et syst. miner.* 1. *p.* 284. *n.* 22. Achates durissima fere pelluceus, diversis coloribus nitens, variegata.
Baum. miner. 1. *p.* 250. *Rumpf mus. t.* 56. *f.* A-D. *Cronst. miner.* §. 61. Achates.

fasciatus. α) partibus constituentibus per fascias rectas rarius undulatas, colore diversas alternantibus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 139. Bandachat.

angulosus. β) ex fragmentis angulose crystosis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 140. Vestungsachat.

annulatus. γ) annulis pictus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 143. Ringachat.

ruralis. δ) picturas campestres referens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Landschaftsachat.

muscosus. ε) muscorum icones referens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Moosachat.

stellaris. ζ) punctis stellaribus insignitus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Sternachat.

ruderalis. η) ex fragmentis indeterminatis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Trümmerachat.

Habitat

Habitat infinita fere varietate (micrologia lithophilorum et fraudibus lithopolarum hinc inde acuta, sive indolem, proportionem et distributionem partium constituentium, sive tinctum et colorum temperaturam, sive duritiem, et nitorem, eum potissimum, qui politura conciliatur, sive durabilitatem spectes, elegantior et copiosior in Saxonia, Palatinatu, *Ducatu* Bipontino, *in aliis* Rheno *irrigatis terris, alias quoque in* Hercynia (*prope* Ilefeld *et in terra* Walkenried,) Hassia (*prope* Gundershausen *et* Dianenberg,) Thuringia, Franconia, Wirtembergia, Bavaria, Bohemia, Silesia, Hungaria, Temesia, Sibiria, Candia, Sicilia, Hetruria, *territorio* Bresciano, Vogesis, Anglia, Scania, Islandia, Zeylona, *nunc vagus, nunc argillae induratae innidulans, rarius in venis, rarissime stalactitae forma obvius, ornamentis, aedificiorum partibus nobilioribus, gemmae quoque loco hinc inde inserviens.*

59. AMYGDALITES.

Ex glandulis alterius generis fossili formae communis innidulantibus.

In montibus potissimum serioris aetatis occurrens, saepe ad aërem fatiscens.

a. *talcosi.*

rhaeticus. 1. A. ex steatite et petrosilice compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 214.
Habitat in Rhaetiae *monte* Despiner Alp, *dilute viridis, petrosilice cinereo.*

fornacum. 2. A. ex steatite et barytide compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 51. 52. Giltstein.
Habitat in Bernatum *valle* Urseren, *cujus incolis in crassas laminas discissus in fornaces adaptatur, ex virescente cinereus, barytidis canae glandulis prominentibus asper, vix in vasa tornandus, igne, nisi satis crassis tabulis illi exponatur, rimas agens.*

glandulosus. 3. A. ex serpentino et marmore vel spato compositus.
Habitat in Italia, *et* (*prope* Schwarzenberg) *in* Saxonia.

4. A

homogeneus. 4. A. ex ſerpentino et ollari compoſitus.
Habitat in Saxonia (*prope* Zoebliz).

leucochloros. 5. A. ex ſerpentino et quartzo compoſitus.
Habitat in Suecia *prope* Sala.

granaticus. 6. A. ex asbeſto et granato compoſitus.
Born ind. foſſ. 1. *p.* 32.
Habitat in Temeſia (*prope* Dognaska,) Tiroli (*prope* Sterzing) *et* Lapponia, *accedente interdum mica.*

b. *calcarii.*

Ophites. 7. A. ex marmore et ſerpentino compoſitus.
Cronſtedt miner. §. 209. 1. 1-3. Saxum compoſitum particulis calcareis et argillaceis.
Habitat in Suecia, Italia, Africa *meridionali, utplurimum albus, ſerpentino viridi aut nigro.*

hetruricus. 8. A. ex macigno et ſerpentini, marmoris aut argillae glandulis compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 19. *p.* 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fieſoli,) *aedificiis exſtruendis frequenter adhibitus.*

c. *argillacei.*

primigenius. 9. A. ex argilla et quartzo compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 37? Saxum lapillis, ſabulis argillaque connatum.
Habitat in Suecia.

asbeſtinus. 10. A. ex argilla, asbeſto et granatis compoſitus.
Ferber Beytr. z. boehm. Mineralg. p. 51.
Habitat in Bohemia (*prope* Orpes) *venam ferri fovens, accedente ſcorlo, ſpuma lupi mica, hornblenda non raro auctus.*

lamelloſus. 11. A. ex argilla, hornblenda et ſpato compoſitus.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg).

caementarius. 12. A. ex caemento et lavis compoſitus.
Habitat frequens in Italia *inferiori et media.*

Wacca. 13. A. ex wacca et ſpato compoſitus.
Karſt. Magaz. Helv. Naturk. 3. *p.* 234. *ſq.*
Habitat frequens in Saxonia.

14. A.

ſordidus. 14. A. ex wacca et quartzo compoſitus.
Werner chem. Annal. 1789 1. *p.* 131.
Habitat in Bohemia (*prope* Joachimsthal).

ſerpentinus. 15. A. ex trapezio et ſerpentino compoſitus.
Habitat in Italiae, Sileſiae *montibus ſtratariis, trapezio utplurimum fuſco, ſerpentino obſcure viridi, fructus et ſemina elliptica vel globuloſa non raro mentiente, hinc inter carpolithos relato.*

ſteatiticus. 16. A. ex trapezio et ſteatite compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino, *et* Franconia.

vulgaris. 17. A. ex trapezio et ſpato compoſitus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 424. *n.* 17. a. Saxum glanduloſum baſi corneo trapezio cum glandulis albis.
Habitat in Norwegiae, Angliae (*potiſſimum provincia* Derby,) Italiae, Ducatus *Bipontini*, *ripae* Moeni *fluvii*, *epiſcopatus* Fuldenſis, Hercyniae (*prope* Seeſen, *inter* Olterode *et* Clausthal, *prope* Ilefeld,) Saxoniae (*prope* Zwickau,) Bohemiae, Sileſiae, Hungariae (*prope* Stiaoniza) *montibus ſtratariis, achatae et chalcedonii frequens matrix, ſpato ſemper albo, interdum argilla viridi obducto, nunc glandulis majoribus, nunc globulis particulisque minoribus rarioribus aut copioſioribus per reliquam maſſam diſperſo, nunc rubram, nunc fuſcam, nunc viridem, nunc ex vireſcenti cineream, nunc nigram, accedente interdum praeterea mica, vel argilla viridi, vel feldſpato.*

gypſeus. 18. A. ex trapezio et ſelenite compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

varioloſus. 19. A. ex trapezio et lithomarga compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 38.
Habitat in Bohemia, Saxonia, *lithomarga alba.*

aeruginoſus. 20. A. ex trapezio et argilla viridi compoſitus.
Habitat in Bohemia (*prope* Bramney *in montibus giganteis,*) Saxonia (*prope* Zwickau,) *et* Hercynia (*prope* Ilefeld,) *trapezio utplurimum fuſco.*

zeolithicus. 21. A. ex trapezio et zeolithi globulis compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

tuberoſus. 22. A. ex trapezio et quartzi glandulis compoſitus.
Habitat c. gr. *prope* Francofurtum *ad* Moenum.

23. A.

chalcedonius. 23. A. ex trapezio et chalcedonio compositus.
Habitat prope Francofurtum *ad* Moenum, *et prope* Budingum, *chalcedonio crebro botryoide, nonnunquam vitri ad instar fere pellucido, aut opalum simulante.*

chlorostictos. 24. A. ex basalte columnari et steatite compositus.
Habitat in basaltiferis rheno inferiori, et Goettingae *vicinis, steatitae glandulis virescentibus minoribus, rarioribus, basalte nigro.*

spatosus. 25. A. ex basalte columnari et spato compositus.
Habitat e. gr. *in* Hassiae *montibus basaltiferis.*

marmoreus. 26. A. ex basalte columnari et marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 286.
Habitat e. gr. *in media* Italia *prope* Radicofani.

argillosus. 27. A. ex basalte columnari et argillae glandulis compositus.
Habitat e. gr. *in* Galliae *meridionalis montibus basaltiferis.*

radians. 28. A. ex basalte columnari et zeolithi glandulis stellatim fibrosis compositus.
Habitat in Galliae *meridionalis*, Hassiae, Thuringiae, Lusatiae *montibus basaltiferis.*

piceus. 29. A. ex basalte columnari et piceo compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Goettingae *vicinis.*

olivinus. 30. A. ex basalte columnari et olivino compositus.
Habitat in Galliae *meridionalis*, Goettingae *vicinis*, Hassiae, Thuringiae, Franconiae (Rhoenberge,) Saxoniae, Lusatiae, Bohemiae *montibus basaltiferis.*

durus. 31. A. ex basalte columnari et quartzi glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 274.
Habitat in Italia.

granitoides. 32. A. ex basalte columnari et granitae glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 273.
Habitat in Italia *et meridionali* Gallia.

ferrifer. 33. A. ex basalte columnari et ferro spatoso compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Moeno *vicinis.*

breccia-tus. 34. A. ex lava et marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 14. *p.* 226. 18. *p.* 312.
Habitat in Italiae *mediae montibus olim ignivomis, vagus quoque ad fluvios.*

argillaceus. 35. A. ex lava et argillae glandulis compositus.
Habitat in Italia *meridionali, et media.*

ſchiſtiferus. 36. A. ex lava et ardeſiae fruſtis compoſitus.
Habitat in Sicilia *et vicinis inſulis.*

albo-maculatus. 37. A. ex lava et zeolithi glandulis compoſitus.
Habitat in Sicilia.

gemmifer. 38. A. ex lava et olivino compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 173.
Habitat frequens ad Veſuvii *radicem.*

pyromachus. 39. A. ex lava et pyromachi glandulis compoſitus.
Habitat ad Veſuvii *radicem.*

inconſpicuus. 40. A. ex lava et quartzi glandulis conflatus.
Habitat in Sicilia.

achatoides. 41. A. ex lava et chalcedonio compoſitus.
Habitat in Islandia.

ferruginoſus. 42. A. ex lava et ferri minera compoſitus.
Habitat in Islandia.

d. *ſilicei.*

margodes. 43. A. ex petroſilice et margae glandulis compoſitus.
Sauſſur. voy. dans les alp. 1. *p.* 141.
Habitat vagus prope Genevam.

ſimilaris. 44. A. ex petroſilice et argillae glandulis compoſitus.
Habitat in Bohemiae (*prope* Przibram,) Saxoniae (*prope* Marienberg) *et* Bipontinis *fodinis*, *frequens minerarum matrix.*

jemticus. 45. A. ex petroſilice et zeolithi glandulis compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 47.
Habitat in Jemtia Sueciae.

quartzifer. 46. A. ex petroſilice et quartzi glandulis compoſitus.
Charpent. Geogr. Churſ. p. 286.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Johanngeorgenſtadt).

Cronſtedtii. 47. A. ex jaſpide, ſpato et ſerpentini glandulis compoſitus.
Cronſt. miner. §. 266. Saxum baſi jaſpidea martiali cum fragmentis ſpati calcarei et ſerpentini, figura elliptica.
Waller ſyſt. miner. 1. *p.* 424. *n.* 17. b. Saxum glanduloſum baſi jaſpidea, glandulis albis et viridibus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 151.
Habitat in Norwegia (*prope* Moſs) *et* Saxonia (*prope* Zwickau,) *ruber*, *glandulis albis viridibusque varius.*

48. A.

albo-guttatus. 48. A. ex jaſpide et ſpati glandulis compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 152.
Habitat in Bohemia *prope* Stitz, *ex cinereo viridis.*

albo-fuſcus. 49. A. ex jaſpide et lithomarga compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 146.
Habitat in Bohemia *prope* Bukau.

cinereus. 50. A. ex jaſpide et zeolitho compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 151.
Habitat in India.

helveticus. 51. A. ex jaſpide et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſibiricus. 52. A. ex jaſpide et quartzo compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 78. Saxum impalpabile jaſpideum rubrum, maculis albis quartzoſis.
Habitat in Sibiria (*praecipue ad fluvium* Ural,) Italia (*prope* Breſciam,) Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam,) Saxonia.

Jaſponyx. 53. A. ex jaſpide et onyche compoſitus.
Habitat rarior in Saxonia, Palatinatu rhenano, *Ducatu* Bipontino.

albo-viridis. 54. A. ex quartzo et ſerpentino compoſitus.
Habitat in Suecia (*prope* Sahla).

tricolor. 55. A. ex quartzo et gypſo rubro nigroque compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 86.
Habitat in Saxonia (*prope* Marienberg,) *minerae ſtanni matrix.*

60. BRECCIA. Ex fragmentis lapidum utplurimum rotundatis per caementum terreum aut metallicum conglutinatis constans.

In montibus recentioribus tantum occurrens.

a. *talcosae.*

serpentina. 1. Br. ex fragmentis serpentini minoribus ope margae induratae miciferae conglutinatis.
Habitat in Pedemontio.

b. *calcariae.*

calcaria. 2. Br. ex fragmentis marmoris rudis ope terrae calcariae conglutinatis.
Habitat passim in vallibus montibus calcariis conterminis.

marmorea. 3. Br. ex fragmentis marmoris nobilis ope terrae calcariae conglutinatis.
Cronst. miner. §. 269. 1. 1. Marmo brecciato.
Habitat in Italia, *egregiam polituram admittens, variegata.*

Lumachella. 4. Br. ex testaceis coralliisque eorumve fragmentis ope terrae calcariae conglutinatis.
Cronst. miner. §. 269. 1. 2. Lumachella.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 257.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, *potissimum testaceis adhuc egregie splendentibus spectabilis in* Carinthia, *in* Italia, *eximie saepius variegata, et nitidam polituram admittens.*

schistosa. 5. Br. ex ardesiae fragmentis argillae fuscae ope conglutinatis composita.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 430. Saxum petrosum schistosum, fragmentis schisti compositum.
Habitat in monte Suecico Westrogothiae, Hunneberg.

c. *argillaceae.*

argillosa. 6. Br. ex trapezii fragmentis jaspidi conglutinatis.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 156.
Habitat in Norwegia.

7. Br.

basaltina. 7. Br. ex basaltae columnaris fragmentis argillae ope conglutinatis.
Nose orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 163.
Habitat ad Rheni *inferioris ripas, in montibus* Honderberg *et* Wolsberge.

lavina. 8. Br. ex lavae fragmentis terrae calcariae ope conglutinatis.
Habitat in Sicilia *aliisque regionibus montibns* ignivomis *vicinis.*

Cicerchina. 9. Br. ex lavae fragmentis et spati granis albis ope terrae calcariae conglutinatis.
Ferber Br. a. Welschl. 7. *p.* 96. Cicerchina.
Habitat in Italia, *praesertim* Hetruria (*prope* Fiesoli) *poliendo marmori inserviens.*

d. *siliceae.*

helvetica. 10. Br. ex petrosilicis fragmentis ope margae conglutinatis.
Andreae Br. a. d. Schw. p. 36. &c. Nagelfluh, Nagelfels.
Habitat frequens in Helvetia, *potissimum meridionali et occidentali, tum vaga, tum in rupes collesque aggregata, in magna* Helvetiae *parte inter principes aedificiorum materias, animalium,* v. g. *dentium squali vestigiis impressis interdum conspicua, polituram non admittens.*

cornea. 11. Br. ex petrosilicis fragmentis argillae ope conglutinatis.
v. Born ind. fossil. 1. *p.* 156.
Habitat in Carniolia (*prope* Idriam) *et* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *accedentibus posteriori spati quoque frustulis.*

mixta. 12. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis terrae calcariae ope conglutinatis.
Habitat in Saxonia *prope* Annaberg.

Silicina. Puddingstone. 13. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 39. Saxum silicibus cretaceis jaspide connatum.
Vog. mineral. 128. Silex concretus.
Cronst. miner. §. 271. Saxum silicibus amorphis materia jaspidea conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 428. *n.* 5. Saxum petrosum siliceum, diversis silicibus concretum.
Habitat in Anglia, Rheno, Bohemia *egregiam polituram admittens, variegata, jaspide utplurimum spadicea, vasis et ornamenti generibus variis inserviens.*

fruticulosa. 14. Br. ex petrosilicis fragmentis luteis arbuscularum imaginibus nigris insignitis rubrisque composita.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Pietra frutiliosa orientale.
Habitat in Oriente.

aegyptia. 15. Br. ex petrosilicis viridis fragmentis conglutinata.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Breccia verde d'Egitto.
Habitat in Aegypto, *vix polituram admittens, viridi fragmentorum colore nunc clariori, nunc obscuriori, granitae fragmentis interdum intermistis.*

cuprifera. 16. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis aerugine conglutinatis.
Cronst. miner. §. 275. 3. 1. 1.
Habitat in Sibiria, *cupro adeo dives, ut cum fructu eliquetur.*

jaspidea. 17. Br. ex jaspidis fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 270. Saxum fragmentis jaspidis materia jaspidea conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 429. Saxum petrosum jaspideum, fragmentis jaspidis conglutinatis compositum.
Habitat in Italia *et* (*prope* Frejus) Galloprovincia.

quartzosa. 18. Br. ex quartzi fragmentis quartzi ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 270. Saxum fragmentis quartzosis conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 428. *n.* 4. Saxum petrosum quartzosum, fragmentis quartzosis concretum.
Habitat in Jemtia, Smolandia Sueciae.

glandulosa. 19. Br. ex quartzi fragmentis arenarii ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 5. XII. 3. *p.* 73. *n.* 8. Saxum (aethereum) cotaceum quartzosum, particulis lacteis.
Waller. miner. 164. Saxum petrosum arenaceo-siliceum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 427. *n.* 3. Saxum petrosum arenario-siliceum ab arena vel sabulo cum silicibus concretum.
β?) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 62. *n.* 4. Cos tigrina.
Habitat in Dalecarlia, Nericia, Gestricia Sueciae, Normannia, Germania (*prope* Goettingam).

indeterminata. 20. Br. ex fragmentis variorum lapidum simpliciorum, inter quos quartzum eminet, composita.
Habitat passim in Germania.

21. Br.

porphyrea. 21. Br. ex fragmentis porphyrii jaſpidis aut porphyrii ope conglutinatis.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 1. Breccia porphyrea.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. *n.* 8. Saxum petroſum porphyreum, fragmentis porphyris conglutinatis compoſitum.

Habitat in Dalecarliae *monte* Hykieberg, *et rupe* Serna, *in monte* Schwalbenſtein Hennebergae (*prope* Ilmenau).

arenaria. 22. Br. ex fragmentis arenarii conglutinatis compoſita.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 3. Saxum fragmentis conſtans ſaxorum conglutinatorum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 427. *n.* 2. Saxum petroſum arenarium, fragmentis lapidis arenarii conglutinatis compoſitum.

Habitat in Dalecarlia.

ſaxoſa. 23. Br. ex fragmentis variorum lapidum aggregatorum conglutinata.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 2. Breccia indeterminata.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. *n.* 9. Saxum petroſum lapidibus ſaxoſis concretum.

Habitat in Dalecarlia, Normannia Sueciae.

ſterilis. 24. Br. ex fragmentis variorum lapidum tum ſimpliciorum tum aggregatorum conglutinata.

Voigt Verz. Samml. v. Gebirgsart. p. 15. *n.* 15. 16. Rothes Todtes Liegendes.

Habitat in Thuringiae, Haſſiae *montibus, margae bituminoſae ſtratis, ſuppoſita.*

61. ARENARIUS. Ex granulis arenae conglutinatis compositus.

In montibus stratariis obvius, integra strata, rupes, colles montes constituens, utplurimum formae communis et in fragmenta indeterminata dissiliens.

α *simpliciores.*

a. *caemento siliceo.*

flexilis. 1. A. elasticus durus apyrus particulis subsquamosis.

Gassend. vit. Peiresc. Hag. Comit. 1655. *p.* 155. Cor flexilis.
Brückmann chem. Ann. 1784. 2. *p.* 441. Elastischer Stein.
Crell chem. Annal. 1785. 2. *p.* 479.

Habitat in Brasilia, *canus, asper, cum acidis non effervescens, majoribus quoque frustis si flectatur, priorem in situm resiliens, et huc illuc vacillando sonitum levem edens, igne candente ne bilum quidem sui ponderis, et, quod minores particulas spectat, pelluciditatis amittens.*

Avanturino. 2. A. durus politura egregium nitorem acquirens: granulis spadiceis inaequaliter tinctis.

Daubenton et Saye act. Paris. ann. 1781. *p.* 1-7.
Khun Abh. d. boehm. Ges. d. Wiss. ann. 1788. *p.* 118.

Habitat in Hispania, Britannia, Bohemia, Saxonia (*prope* Lipsiam) *vagus.*

Cos. 3. A. duriusculus fragilis polituram non admittens: granulis minoribus aequalibus.

Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 2. XII. 3. *p.* 61. *n.* 1. *It. scan.* 321. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 4. 5. Cos (cotaria) particulis mere glareosis impalpabilibus friabilibus.
Waller. miner. 73. Cos particulis arenosis aequalibus minoribus, coticularis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 190. Cos arenacea, particulis subtilissimis dura, coticularis.
Woltersd. miner. 14. Arenarius ex arena compactus.
Cartheus. miner. 28. Arenarius duriusculus granulis parvis aequalibus.

Cronst.

Cronst. miner. §. 274. 3. a. Lapis arenarius glutine incognito mollior.

Cost. fossil. 132. Saxum arenarium album suecicum.

Habitat frequens in Suecia, *potissimum* Dalecarlia, Westrogothia, Scania, *in* Polonia, *in* Germania, *potissimum* Lusatia, Saxonia, Thuringia, Hassia, Megalopolitano *ducatu*, Holsatia, Leodio, Lotharingia, Helvetia, Transilvania *et in* Hispania, *rufa, flavescens, alba, aut cinerea, interdum micae particulis insparsis micans, testaceorum vestigiis crebro dives, lapicidis phthiseos genere, quam pulvis excitat, funestus, coti gyratili, coticulae rasili, aedificiis, nobilioribus quoque interdum eorum partibus, statuis adeo inserviens.*

coagmentatus. 4. A. porosus aquam non transmittens, granulis paulo majoribus hyalinis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 9. Cos particulis arenaceis hyalinis disjunctis coagmentatis.

Habitat in Europa *australi, e cavitate rupium, panis triticei instar porosus, granulis pellucidis rigidis passim connexis.*

foraminulentus. 5. A. leviusculus excesus, aquam transmittens, granulis minoribus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 198. *n.* 9. Cos particulis arenosis minoribus, variis foraminulis inordinate distincta.

Habitat in Ingermannia, *aedificiis, etiam nobilioribus adhibitus.*

Filtrum. 6. A. durus aquam transmittens, granulis aequalibus majoribus.

Syst. nat. I. *p.* 148. *n.* 8. XII. 3. *p.* 63. *n.* 10. Cos particulis arenaceis aequalibus aquam transmittendo stillans.

Waller. miner. 14. Cos particulis arenosis majoribus aquam transmittens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 197. *n.* 8. Cos particulis arenaceis puris, aquam transmittens.

Woltersd. miner. 14. Arenarius lapis porosus aquam transmittens.

Cost. fossil. 143. Saxum arenarium cinereum, Filtrum.

Habitat in insulis Canariis, *ad* novae Hispaniae *littora, in* Fennonia, Saxonia, *et* (*prope* Libochowiz) Bohemia, *utplurimum cinereus, granis pellucidis angulatis, olim aquae marinae edulcandae frustra, hodienum liquoribus turbidis clarificandis adhibitus.*

fundamentalis. 7. A. ſubdurus, granis inaequalibus angulatis majoribus ſubopacis.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 5. Cos ſolidiuſcula, particulis arenaceis quartzoſis ſubopacis ſubangulatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 16. Cos particulis angulatis opacis fixis rigidis.

Waller. miner. ſp. 77. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 195. *n.* 6. Cos particulis arenoſis diſtinctis dura vulgaris.

Cronſt. miner. §. 274. 3. 3. Lapis arenarius glutine incognito.

Coſt. foſſil. 140. *n.* 27. Saxum arenarium.

Habitat in Anglia (*comitatu* Devonienſi *et* Ceſtrienſi) *et* Suecia (*potiſſimum* Rollagiae *maritimis*, Weſtrogothia, Angermannia, Weſtmannia, Nericia, *attactu rigidus, et difficulter caeduus, mitiori igne in arenam dilabens, albus, cinereus, virideſcens, fuſcus, rubens, vel flaveſcens, aquam non bibens, ſatis ſolidus, horizontaliter fiſſilis aedium fundamentis inſerviens.*

b. *caemento calcario.*

cryſtallinus. 8. A. durus canus, cryſtallis rhombicis aggregatis: granis ſpati ope conglutinatis.

Laſſone act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 43.

Hacq. Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 142.

Ferber Bemerk. in Neuf. bet. &c. p. 51.

Habitat in Gallia, *prope* Metas Lotharingiae, Cabillonum Burgundiae, *potiſſimum prope* Fontem Bellaqueum *inſulae* Franciae, *granis circiter* 5, *ſpato* 3 *partes conſtituentibus.*

ſtillatitius. 9. A. durus canus, forma ſtalactitae.

Laſſone act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 43.

Habitat prope Fontem Bellaqueum Galliae.

margaritarius. 10. A. ex granis pellucidis inaequalibus cretae albae ope conglutinatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. Saxum cotaceum arenae margaritariae quartzoſum.

Habitat in Nericia Sueciae, *ſuperficie micante*, theſſelius.

Helenae. 11. A. friabilis granis nigris cinereisque cretae albae ope cohaerentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 73. *n.* 7. Saxum cotaceum friabile calcareo-arenoſum.

Habitat

Habitat in insula S. Helenae, *friabilis, calcem ustione exhibens flavescentem et arenosam.* Ekeberg.

livonicus. 12. A. canus ad aërem indurescens, granis minoribus creta alba conglutinatis.

Cronst. miner. §. 274. 2. 2. Lapis arenaceus glutine calcareo, particulis invisibilibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 192. Quadrum albescens.

Habitat in Livonia, *ustione flavescens.*

scanicus. 13. A. granis viridibus pellucidis, marmore albo conglutinatis.

Cronst. miner. §. 274. 2 1.

Habitat in Scania *prope* Bäckeskog.

calcarius. 14. A. cinereus, granis minoribus cretae ope conglutinatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 2. Cos particulis glareosis marmoreisque.

It. wgoth. 21. Calx hepatica.

Habitat in monte Sueciae Kinnekulle, *stratum infimum constituens, candefactus cum sono violento dissiliens; an vere distincta species?*

Quadrum. 16. A. duriusculus, granis minoribus margae ope conglutinatis.

Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 1. XII. 3. *p.* 61. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 1. Cos particulis glareosis margaceo argillaceis, bibula subeffervescens.

Waller. miner. 75. Cos particulis minimis glareosis mollis caedua.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 191. *n.* 4. Cos particulis impalpabilibus, effervescens mollis caedua.

Vogel miner. 110. Cos caedua, Quadrum Caesalpini.

Worm. mus. 57. Arenarius ex Gotlandia.

Cronst. miner. §. 274. 1. 2. Lapis arenarius glutine argilla communi.

Habitat in Gotlandia *et* Dalecarlia Sueciae, *in* Anglia, Germania, Gallia (*comitatu* Ruscinonensi,) *utplurimum canus, interdum griseus, flavescens aut rubens, rimas horizontales et obliquas agens, in solo humidus et facilime caeduus, ad aërem indurescens, sub dio fatiscens, in sicco bibulus, gelu dissiliens, architectorum usu clarus.*

sulphureus. 15. A. granis suilli ope conglutinatis.

Heidinger phys. Arb. eintr. Fr. zu Wien I. 4. *p.* 7. Schwefelstein.

Habitat in salisodinis Galliciae *prope* Wieliczka.

c. cae-

c. *caemento argillaceo.*

porcellanus. 17. A. granis argillae porcellanae ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 14. Cos particulis arenaceis argillaceisque.
Cronst. miner. §. 274. 1. 1. Lapis arenaceus glutine argilla porcellanea.
Habitat in Scaniae *fodina lithanthracum prope* Boserup, *in solo mollis, ad aërem indurescens, igne non liquandus.*

Fahlunensis. 18. A. granis minimis albis argillae vulgaris rufae ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 2. XII. 3. *p.* 74. *n.* 11. Saxum cotaceum rufum, atomis quartzosis albis.
Habitat Fahlunae *in* Suecia, *constituens basin cuprifodinae.*

coloratus. 19. A. granis minoribus subaequalibus tinctis.
Syst. nat. XII. *p.* 64. *n.* 13. Cos particulis arenaceis subaequalibus colorata.
Habitat hinc inde, *flavus, viridis, caeruleus aut ruber, an distincta hujus tribus species?*

stratarius. 20. A. durus, granis aequalibus diaphanis.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 4. XII. 3. *p.* 63. *n.* 12. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 8. *It. scan.* 329. Cos particulis arenaceis quartzosis aequalibus diaphanis compactis.
Habitat passim *frequens, copiosus in* Scania, *ad aërem indurescens, sub mari salsus, hinc antequam muris inseratur, elixandus.*

friabilis. 21. A. granis minimis laxissime cohaerentibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 8. Cos particulis arenaceis digito friabilibus.
Habitat Helsingburgi *in* Scania.

fissilis. 22. A. in tabulas fissilis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 7. Cos particulis arenaceis fissilibus, lamellis fragilibus.
Waller. miner. 76. Cos lamellis fissilibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 196. *n.* 7. Cos in lamellas fissilis.
Carth. miner. 28. Arenarius fragmentis fissilibus.
Habitat frequens in Suecia, Anglia, Hispania, Germania, *duritie, colore (albo praesertim et rufescente,) granorum magnitudine et pelluciditate, tabularum, in quas finditur, crassitie varians, nisi nimis sit porosus, tectis inservient.*

23. A.

glareosus. 23. A. mollis, granis minimis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 188. *n.* 2. Cos glareosa, particulis impalpabilibus, mollis.
Habitat passim in Suecia, Anglia, *regno* Peruviano, *griseus, rubens, flavescens aut virescens.*

d. *caementi locum supplente calce metallica.*

amnigenius. 24. A. durus, granis parciore ferri calce conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 38. *Mus. Tessin.* 72. Saxum lapillis sabulis ochra connatum.
Cronst. miner. §. 274. 4. Lapis arenaceus ochra martis conglutinatus.
Habitat hinc inde in Germania, Suecia, *potissimum* Ostrobothnia, *semper coloratus, ruber vel flavus; accolae fluvii* Haukipudas *in* Ostrobothnia *sabulum e fundo fluvii effodiunt, in acervos colligunt, et per unum alterumque annum sub Dio relinquunt, hoc temporis spatio ita conferruminatum, ut focum exinde struant.*

ferruginosus. 25. A. granis largiore ferri calce conglutinatis.
Cronst. miner. §. 246. 4. Eisensanderz.
Habitat passim in Germania, *ferri adeo dives, ut cum fructu eliquari possit.*

cobaltifer. 26. A. granis cobalti calce conglutinatis.
Cronst. miner. §. 276. 3.
Habitat in Sueviae *fodinis.*

cuprifer. 27. A. granis aeruginis ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 276. 2.
Habitat in Sibiriae, Hassiae *fodinis.*

β) *magis compositi.*

griseus. 28. A. granis inaequalibus argillae induratae ope conglutinatis, quartzi et ardesiae fragmentis saepius inmidulantibus.
v. Trebra Erf. v. Inn. d. Geb. Br. 5. *p.* 69. *Ilsemann et Westrumo chem. Ann.* 1785. 2. *p.* 431. *et* 1786. 2. *p.* 241. *Lasius Beob. üb. d. Harzgeb.* 1. *p.* 141. Grauwacke.
Habitat in Sibiriae Uralensibus, Saxoniae (*prope* Braaunsdorf,) Franconiae (*in principatu* Coburgensi *et* Meinungensi,) Nassoviae *montibus, ad* Rheni *ripas, frequentissimus in* Hercynia, *stratis cum stratis ardesiae et lydii alternantibus, venis metallicis foetus, argilla ex caerulescente cinereo in nigrum vergente, granis utplurimum albis, varius virescentibus, aut rubris, ceterum magnitudine*

dine et proportione mirifice variis, interdum ſpati venis exaratur, aut bitumine perfuſus, aut animalium aut vegetabilium veſtigia ferens, rarius mica innidulante conſpicuus.

novacularis. 29. A. granis minoribus micae miſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan.* 80. Saxum cotaceum albo-micaceum incarnatum ſubſtriatum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 193. *n.* 5. Cos ſaxoſa, particulis diſtinctis, arenaſeo-micaſeis, fragilis.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 75. *n.* 13. *It. ſcan.* 129. Saxum (Stenonis) cotaceum flaveſcens, micis minutiſſimis nigris.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 1. XII. 3. *p.* 74. *n.* 9. Saxum (undulatum) cotaceum ſubfiſſile rufum undatum, atomis micaceis ſparſis.

Syſt. nat. p. 148. *n.* 7. Cos particulis angulatis opacis, ſuperficie undulata.

Habitat paſſim in montibus et rupibus arenariis, potiſſimum recentioribus, rufeſcens, β) *flaveſcens,* γ) *rufus, mica alba, aut in* β) *nigra, illius particulis nunc oblongis et longitudinaliter congeſtis, nunc punctatim inſperſis, coticulae loco ad enſes cultrosque acuendos inſerviens,* β) *montem* Scaniae Stenshufwud *conſtituens,* γ) *durus in* Dalecarlia *inter* Sernam *et* Limam *obvius, in laminas craſſas undulatas fiſſilis.*

molaris. 30. A. durus, ex granis inaequalibus angulatis quartzi et feldſpati interſperſa mica compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 6. XII. 3. *p.* 64 *n.* 15. *Muſ. Teſſin.* 4. *n.* 10. Cos particulis inaequalibus quartzoſis glareoſisque.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 199. *n.* 10. Cos particulis majoribus ſabuloſis diverſae naturae coalita.

Carth. miner. 27. Arenarius durus granulis inaequalibus.

Wolt. miner. 14. Arenarius ex ſabulo compactus.

Coſt. foſſ. 137. Saxum arenarium, Lapis molaris.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 16. XII. 3. *p.* 75. *n.* 17. Saxum (molinum) cotaceo-quartzoſum micaceum.

Habitat paſſim in Europa, *potiſſimum in* Sueciae *provinciis* Uplandia, Sudermannia, Scania, β) *in* Smolandia, Weſtrogothia, Fennonia, *partium conſtituentium indole ad graniten accedens, quartzi granulis pellucidis majoribus, feldſpati minimis, magis opacis et cinereis, in frumenti molendinis frequenter adhibitus.*

31. A.

compactus. 31. A. durus, quartzi granis minimis ochroleucis, et granati rubris.

Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 3. XII. 3. *p.* 63. *n.* 11. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 7. Cos particulis arenaceis impalpabilibus compactissimis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fissile incarnatum, granis granatinis.

Habitat in Sueciae *provinciis* Dalecarlia, Westrogothia, β) *in* Scania, *occurrens, fissilis, mica argentea interspersa distinctus.*

radians. 32. A. durus, scorli nigri columnis stellatim digestis granatique purpurei granis insperſis variegatus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 10. Saxum cotaceum striis atris radiantibus granatisque sparsis.

Habitat in Sueciae *monte argenteo occidentali, pallidus.* Tidström.

decussatus. 33. A. durus ex albo rufescens, hornblendae, squamis atris erectis et decussantibus varius.

Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 8. XII. 3. *p.* 75. *n.* 15. Saxum cotaceum quartzosum incarnatum, micis sparsis atris erectis decussantibusque.

Habitat in Suecia (Kallmorae).

frumentalis. 34. A. talci lamellis interspersis maculisque lanceolatis varius.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 75. *n.* 16. *Mus. Tess.* 72. Saxum cotaceo-talcosum, maculis lanceolatis sparsis.

Habitat in Germania.

variolosus. Tigersten. 35. A. albus foraminibus ferrugineis pertusus aquam transmittens, granis minoribus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 6. Cos particulis glareosis, maculis sparsis erosis ferrugineis.

It. scan. 13. Cos solidiuscula alba, cortice flavescente, maculis fuscis friabilibus.

Habitat in Nericia *et* Westrogothia Sueciae, *maculis et foraminibus a pyritae glandulis innidulantibus in ochram fatiscentibus natis.*

CLAS.

CLASSIS II.

SALIA.

62. NATRUM.	Saporis lixivioſi.
63. BORAX.	Igne ſpumans, et paulo fortiori in vitri ſpeciem abiens.
64. MURIA.	Aquam fortem in aquam regiam convertens.
65. NITRUM.	Acido vitrioli fortiſſimo irrigatum vapores rutilos eructans.
66. MIRABILE.	Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum ſulphur exhibens, ſolutione aquoſa a natro non turbata.
67. AMARUM.	Saporis amari, ſolutione aquoſa a natro turbata.
68. ALUMEN.	Saporis auſteri, ſolutione aquoſa a lixivio caerulei Berolinenſis non turbata.
69. VITRIOLUM.	Saporis auſteri, ſolutione a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.

S A L I A.

62. NATRUM. Saporis lixivioſi. Cum acidis effervescens; factas terrarum metallorum in acidis ſolutiones turbans.

antiquorum. 1. N. inodorum ſiccum purius.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 1. Natrum nudum terreſtre.

Woltersd. miner. p. 298. Sal perſicum.

Waller. miner. 181. Alcali orientale impurum terreſtre antiquorum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 61. *n.* 1. Alcali minerale impurum terreſtre.

Cronſt. miner. §. 135. 1. 1. Alcali minerale purum.

Juſt. miner. 267. Sal alcali minerale.

Habitat in Sina, Bengala, Caucaſi *parte meridionali et ſeptentrionali*, Syria, Aegypto, Nubia, Teneriffa, *meridionali potiſſimum* America, Dania (*in* Hafniae *muris efflorescens*,) Italia (*in* Veronenſis *arcis fornicibus*,) *in* Helvetiae *antris nonnullis*, *in* Franconia (*ex moenitis* Erlangenſibus e. g. *efflorescens*,) Bohemia (*prope* Bilin,) *et* Hungaria, *heic ericeta a* Debrezino *ad* Sigethum *usque protenſa vere et aeſtate pruinae ad inſtar operiens*, *crebro creta*, *ferri calce*, *magis adhuc muria et mirabili inquinatum*, *album*, *ex gneiſſo non raro efflorescens modo purum ſit*, *totum aqua ſolvendum*, *qua ſenſim exhalente in cryſtallos abit tetraëdro-priſmaticas utrinque in aciem terminatas*, *clariſſimas quidem*, *et ad aërem cito in pulverem impalpabilem niveum fatiſcentes*, *cum calce et oleo egregium ſaponem exhibens*, *igne facile liqueſcens*, *cum terra ſilicea in vitrum egregium convertendum.*

acidulare. 2. N. inodorum aqua ſolutum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 63. *n.* 2. Alcali minerale in acidulis et thermis hoſpitans.

Habitat in acidulis *et* thermis *pluribus*, *etiam* Germaniae, e. g. Selteranis, *in* Aegypti *lacubus quibusdam*, Alexandriae *et* Roſettae *interjectis.*

murorum. 3. N. inodorum cum terra calcarea commiſtum.

Syſt. nat. I. *p.* 161. *n.* 3. *It. ſcan.* 299. Natrum murorum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 2. Natrum nudum calcarium.

Cartheuſ. miner. 32. Alcali fixum, muris fornicatis adhaerens.

Cronſt. miner. §. 136. Alcali ſalis communis terra calcarea parva portione combinatum.

Woltersd. miner. 300. Aphronitrum.

Lerch. oryctol. 44. Aphronitrum ſ. flos ferri ex antiquis muris.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 65. *n.* 3. 1. Alcali minerale calcarea terra mixtum, corporibus ſuperficialiter adhaerens magis compactum.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 161. *n.* 1. Natrum marmoris.

It. oel. 147. Sal calcarium.

Habitat in muris calcis ope *exſtructis* v. g. *in moeniis urbis vetuſtae tataricae* Bolghari, β) *in* Marmore, *pruinae inſtar efflorescens, non totum aqua ſolvendum.*

volatile. 4. N. foetidum terris aliisve ſalibus immiſtum.

Cronſt. miner. §. 141. 2. Alcali volatile terris mixtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 68. *n.* 1. Alcali volatile nudum, terris et lapidibus inhaerens.

Halinatron. β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 64. *n.* 3. b. Aphronitrum ſtriatum foetens.

Habitat in humo, creta, ſuillo, argillis, β) *in natro murorum, ex corporibus vivis deſtructis ortum trahens.*

63. BORAX.

Saporis ad lixivioſum accedentis.

Subponderoſa, ſemipellucida, nitens, inodora, fixiſſima.

Aquam plurimam, ut ſolvatur, requirens, ſolutione a natro non turbata.

Igne facilime liquanda in vitrum clariſſimum, et alia quoque corpora fixa ſecum in vitrum convertens.

ſedativa. 1. B. purior nulli natro intricata, ad aërem non mutabilis.

Hoefer ſal ſale ſedativo naturale di Toſcana. *Flor.* 1778. 8.

Maſcagni dei lagoni del Seneſe e del Volterrano. *Sien.* 1779. 8.

Habitat

Habitat in Hetruria, *partim aqua soluta, partim forma glebularum utplurimum nivearum, interdum sordidarum, ardesiae, aut luto lacuum Sienensium et Volterraneorum adhaerens, cum natro in verum sal neutrum abiens, squamis argenteo nitore conspicuis, attacta pinguibus constans, vix in veras crystallos cogenda, vini quoque spiritu solvenda, et flammae, qua hic ardet, colorem in viridem convertens.*

Tincal. 2. B. natro dominanti juncta, in aëre fatiscens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 1. Borax nudus.

Waller. miner. 191. *et* 192. Borax erudus caerulescens hexangularis, et Borax depuratus albus octangularis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 82. *et* 85. *n.* 1. 2. Borax crudus saponaceus et Borax sale alcalino minerali mixtus.

Cronst. miner. §. 138. Borax.

Grill et Engeström act. Stockh. 34. *p.* 317. 319. Poun.

Blane, Rovato et Saunders act. angl. 77. 2. *p.* 297. 302. *et* 79. 1. *p.* 97.

Habitat in India, Japonia, *regno* Tibetano *et* Peruano, *partim aqua soluta, ex qua sicco calidoque anni tempore immensis interdum massis fundum petit, partim forma solida granorum, fabarum, crystallorum exilium semipellucidarum ad sui solutionem, frigidae saltem aquae multum requirens, qua partim exhalante in crystallos duras pellucidas, transversim subtilissime striatas, prismaticas, utrinque pyramide triedra terminatas, nunc hexaëdras* (f. 10. 34.) *nunc tetraëdras* (f. 14.) *abit, igne facilime fluens, primo in spumam niveam opacam, postea in vitrum abiens, et alia etiam corpora secum in vitrum convertens, hinc metallis, praesertim nobilioribus coadunatis, gemmis arte parandis &c. inserviens.*

64. MURIA. Saporis ſalſi.
Facile aqua ſolvenda, ſolutione a natro non turbata.
Cum acidis dilutis non effervefcens, ab acido vitrioli fortiori infuſo excalefacta, effervefcens, et vaporem cinereum ſuffocantem tetri odoris eructans.
Aquam fortem in aquam regis commutans.

aquatica. 1. M. fixa decrepitans formae cubicae aqua ſoluta.
marina. α) *Syſt. nat.* I. *p.* 164. *n.* 1. XII. 3. *p.* 98. *n.* 1. *Wall. ſyſt. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 4. a. b. d. Muria marina.
Cronſt. miner. §. 130. Sal marinum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquae marinae.
lacuſtris. β) *Cartheuſ. miner.* 37. Muria lacuſtris.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 56. *n.* 4. c. Sal marinum in fundis lacuum concretum.
fontana. γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 164. *n.* 2. XII. 3. *p.* 98. *n.* 2. *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 57. *n.* 5. *Schreb. lithol.* 42. Muria nuda fontana.
Cronſt. miner. §. 131. Sal fontanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquae fontanae.
thermalis. δ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 98. *n.* 4. Muria nuda thermalis.
Habitat α) *in* mari *omni*, β) *frequens in* imperii ruſſici *partibus orientalibus et meridionalibus*, γ) *per omnem terrarum orbem*, *frequens quoque in* Germania, δ) Aponi *in* Italia, *aqua aëris et ignis auxilio avolante, et reliquis heterogeneis ſeparatis excocta*, *rarius niſi ex lacubus ſicco anni tempore aut ſummo atmoſphaeram ſtringente frigore ſponte delabens.*

montana. 2. M. fixa decrepitans ſicca pura, cum vitrioli acido mirabile genuinum producens.
Syſt. nat. I. *p.* 164. *n.* 3. XII. 3. *p.* 98. *n.* 3. Muria nuda foſſilis.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 53. *n.* 1. Muria foſſilis pura.
Cronſt. miner. §. 129. Sal montanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum ſolidum foſſile.
Dal. pharmac. 30. *Geſn. figur.* 34. b. Sal gemmae.

β) efflo-

β) efflorescens.
γ) *Mus. Tessin.* 36. *n.* 4. Muria nuda stalacticosa perforata.
δ) forma cubica, Zielona, Grünsalz.

Habitat in vicinia fontium *et* lacuum salsorum, *in* India, Armenia (*praesertim prope* Teflis,) Arabia, Persia, *regno* Tibetano, Sibiria (e. g. *prope* Orenburg *et* Ilezku,) Moldavia; Wallachia (*prope* Ocria,) Transilvania (*prope* Torda, Dees *et* Parait,) Hungaria *superiore* (*prope* Soowar, Marmoros, Ronasek, Eperies,) Gallicia (*prope* Wieliczea *et* Bochnia,) Silesia, Austria *superiori* (*prope* Gmünd, Ischel *et* Habltadt,) Stiria (*prope* Aussee,) Berchtesgada, Salisburga (*prope* Hallein,) Tiroli (*prope* Halle,) Calabria (*prope* Altomonte,) Sicilia (*prope* Castrogiovani, Camerata, la Cattolica, Regalmutto, Caltanisetta,) Hispania (*prope* Cortona, Cervera, Valtiera *et* Mingranilla,) Anglia (*prope* Northwich,) *regno* Chilensi (*provinciis* Copiapio *et* Coquimbo,) *et* Peruano (*prope* Julloma *et* Yocalla, *et ad fluvium* Longacallo, *etiam in* Algeria, *in hac integros passim montes, in aliis terris immensas, quamcunque dimensionem respicias, massas constituens, materies fontium salsorum, in fragmenta granularia secedens, nunc pellucida, nunc semipellucida, nunc diaphana, nunc recte, rarius incurvo-lamellosa, nunc parallele, crebrius incurvo-fibrosa, nunc nebulosa, aquae guttam interdum includens, aut sphaericis superficiei impressis vestigiis conspicua, intus nitens, tritura cana, utplurimum alba, aut margaritacea, nonnunquam nigricans, nigra, virescens, flavescens, flava, rufescens, carnea, spadicea, violacea, lavendulacea aut caerulea, aut variegata.*

impura. 3. M. decrepitans fixa sicca, cum vitrioli acido mirabile genuinum generans, terrae mista.
α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 54. *n.* 2. Muria fossilis terra mineralisata.
β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 3. Muria fossilis lapide mineralisata.

Habitat in Galliciae, Salisburgi *salifodinis, gypso, humo, margae, argillae intermista muria, aut argilla muriae interspersa.*

febrifuga. 4. M. fixa decrepitans sicca cum vitrioli acido mirabile potassinum progenerans.

Proust Beytr. z. chem. Ann. 3. *p.* 466.

Habitat rarior in Hispania, *ex aqua exhalante forma cubi delabens.*

ammoniaca. 5. M. acris igne in fumum album convertenda cum calce trita odorem alcalinum emittens, ad aërem humescens.

Cronst. miner. §. 132. Sal commune alcali volatili saturatum.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 77. *n.* 1. Sal ammoniacum in floras vel laminas concretum.

Model üb. ein natürl. oder gewachs. Salmiak. Leipz. 1758. 8.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 78. *n.* 2. Sal ammoniacum in glebas igne subterraneo concretum.

Ferber Br. a. Welschl. 11. *p.* 182.

Habitat α) *purior diaphana in* Persia, Turcheſtania *potissimum, et* Calmuckia, *ex superficie terrae, vel rupibus efflorescens,* β) *in montibus ignivomis aut aliis terrae incendio devastatis,* e. gr. *in* Vesuvio, Solfatara, *in* Aetna *vicinia, in insulis* Aeoliis, *etiam in* Angliae *nonnullis lithanthracum fodinis, rarius pura alba diaphana, quam sulphure, alumine, vitriolo ferri tincta colore flavo, ex flavescenti cinereo, sordide pomaceo aut atro, facilime aqua solvenda, et hac avolante in spicula flexilia concrescens, modo, quo sibi mutuo nectuntur, pennae radios referentia.*

65. NITRUM.

Saporis amaricantis, refrigerantis.
Facile aqua solvendum, solutione a natro infuso non turbata.
Cum acidis dilutis non effervescens, ab acido vitrioli fortissimo infuso vapores rutilos acres suffocantes eructans.
Prunis inspersum detonans.

nativum. 1. N. fixum nudum purum non deliquescens, aqua, qua solutum fuerat, exhalante crystallos hexaëdro-prismaticas utrinque pyramide hexaëdra inaequali terminatas exhibens.

Fortis del nitro minerale. Neap. 1787. 8.

E. W. Zimmermann voyage à la nitriere naturelle, qui se trouve à Molfetta en Pouille. *à Paris* 1789. 8.

Habitat in Virginia, *regno* Peruano, Hispania, Sicilia, Calabria, *et potissimum* Apulia, *album, refrigerans et putredinem arcens, igne facile liquescens, aliaque secum corpora liquans, hinc in parandis vitris, et fundendis metallis nobilioribus adhibitum, pulveris pyrii princeps materia,*

ria, aquam fortem quoque exhibens, rarius forma crystallorum, earumque quidem exilium, quam bracteolarum, bacillorum, crustae, aut efflorescentis quasi lanae obvium.

humosum. 2. N. fixum ad aërem non deliquescens, aqua qua solutum fuerat exhalante in prismata hexaëdra utrinque pyramide hexaëdra inaequali terminata concrescens, humo aut cretae mistum.

Syst. nat. I. *p.* 163. *n.* 1. XII. 3. *p.* 84. *n.* 1. Nitrum (nativum) humosum.

Woltersd. miner. 23. Nitrum nudum humosum.

Waller. miner. 165. *syst. miner.* 2. *p.* 45. *n.* 1. Nitrum terra mineralisatum.

Habitat in aedificiorum partibus humidis, soli et pluviae *minus expositis, aut maris undis crebro humectatis, his funestissimum, alba utplurimum efflorescentia se prodens.*

cubicum. 3. N. fixum, aqua, qua solutum fuerat exhalante in crystallos rhombicas concrescens.

Nauwerk chem. Annal. 1784. 2. *p.* 314.

Habitat utplurimum cum nitro humoso, *rarius* e. g. *in cella quadam* Hercyniae *inferioris solum ex muris efflorescens.*

flammans. 4. N. pruinis insperſum in fumum abiens, a calce intertrita odorem alcalinum spargens, ad aërem deliquescens.

Cartheus. miner. 38. Nitrum semivolatile terrae immixtum.

Habitat cum nitro humoso.

66. MIRABILE.

Saporis amari.

Paulo difficilius aqua frigida ſolvendum, ſolutione a natro non turbata.

Cum acido nullo effervescens.

Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum hepar ſulphuris exhibens.

genuinum. 1. M. ſaporis refrigerantis igne facile liquandum, aqua qua ſolutum fuerat ſenſim exhalante in cryſtallos pellucidiſſimas priſmata hexaëdra inaequilatera referentes ad aërem fatiſcentes concreſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. *δ.* Natrum nudum fontanum ſaturatum.

Woltersd. miner. 25. Natrum nativum acidularum.

Liſt. font angl. Hoffm. diſſ. de ſal. carol. Sal purgans.

Cronſt. miner. §. 126. Acidum vitrioli alçali minerali ſaturatum.

Carth. miner. 38. Natrum thermarum et acidularum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 70. *n.* 1. Sal neutrum compoſitum alcali minerali et acido vitriolico.

Habitat ſolutum in aquis mineralibus e. gr. thermis Carolinis, *et una cum muria in* fontibus ſalſis *multis, ſiccum, rarius cryſtallorum, ſtiriae aut glebarum quam pulveris albi effloreſcentis forma, in muris* e. gr. Hafniae, Hamburgi *humidiuſculis, in vicinia* ſalifodinarum (v. gr. *prope* Auſſee *in* Stiria,) *et in montibus* valeſiacis, *natroque antiquorum interſitum in* Helvetia, Stiria, Hungaria, *remedium purgans et refrigerans eximium.*

potaſſinum. 2. M. ſaporis debilioris, igni expoſitum decrepitans, nec niſi fortiſſimo liquandum, aqua difficilius ſolvendum, cryſtallis ad aërem conſtantibus.

Prouſt Beytr. z. chem. Annal. 3. *p.* 466.

Habitat rarius cum nitro humoſo in Hiſpania.

ſemivolatile. 3. M. acre igni expoſitum in fumos abiens ad aërem deliqueſcens, calci intertritum odorem alcalinum ſpargens.

Habitat rarius in montibus olim et nunc ignivomis.

4. M.

sulphureum. 4. M. igni expositum in fumos abiens ad aërem deliquescens, calci intertritum alcalinum, ab aqua forti affusa sulphuris ardentis odorem spargens.

Habitat in montibus ignivomis, *aliisque* terrae stratis *incendium foventibus*, *in* Solfatara Neapolitana, *in lacubus* (Lagoni,) *etiam prope* Castel nuovo Hetruriae, *rarius album et purum, quam sulphure, ferri vitriolo, risigallo colore cinereo, flavo vel obscuro tinctum, saepe texturae fibrosae.*

67. AMARUM. Saporis amari.

Aqua facilime solvendum, solutione a natro infuso lactescente.

Ignis vi facilime liquandum, nec detonans, nec decrepitans.

genuinum. 1. A. in igne spumans, aqua, qua solutum fuerat, exhalante, crystallos exhibens ad aërem fatiscentes tetraëdro-prismaticas, utrinque pyramide tetraëdra terminatas.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. Natrum nudum fontanum saturatum epsamense.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 71. *n.* 2. Sal neutrum compositum terra solubili alcalina, et acido vitriolico.

Storr de sale alpino diss. Tubing. 1787. 4.

Habitat frequens tum solutum in aquis multis medicatis, amaritie sua efficacibus e. gr. Saidschützensibus Bohemiae, *tum siccum album, instar pulveris aut nivis, aut spiculorum subtilium stellatim dispositorum, aut glebarum intus parallele fibrosarum ex marga, ardesiis, lapide amaro saxisque ex eo partim conflatis, etiam in vicinia lithanthracum efflorescens, aut gipso inclusum in* Hispania, *lacuum* Hetruriae *ripis*, Modena, Parma, Pedemontia, Sabaudia, Rhaetia, Helvetia, Salisburgo, Croatia, Bohemia, Thuringia, Hercynia, Anglia, Normannia.

muriaticum. 2. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido adfuso aut ignis paulo majore violentia vapores cinereos acres tetri odoris eructans.

Habitat solutum in aqua maris *aliisque* salsis, *aquam fortem in regiam commutans, spiritu vini quoque solvendum.*

calcarium. 3. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido affuso vapores cinereos acres tetri odoris, igni expositum nullos eructans.

Cronst. miner. §. 21. Terra calcarea acido salis communis saturata.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 75. *n.* 6. Sal neutrum terra calcarea et acido salis compositum.

Habitat solutum in aqua maris *aliisque* salsis, *parumper siccum tempore diu sicco prope* Hildeshemium *occurrens, similiter aquam fortem in regiam convertens, et spiritu vini solvendum, solutione a vitrioli acido instillato lactescente.*

nitrosum. 4. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido fortiori et calido infuso vapores rutilos eructans, solutione aquosa ab eodem acido non turbata.

Habitat in humo *et* muris, *cum nitro humoso interdum efflorescens, in igne cum strepitu intumescens, neque prunis injectum detonans, spiritu vini solvendum, aqua, qua solutum fuerat, sensim exhalante, in crystallos tetraëdro prismaticas oblique truncatas concrescens.*

murale. 5. A. in aëre deliquescens a vitrioli acido fortiori et calido infuso vapores rutilos eructans, solutione aquosa ab eodem acido lactescente.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 46. *n.* 2? Nitrum terra calcarea mixtum, muris lapidibus aut saxis superficialiter inhaerens.

Habitat utplurimum cum nitro humoso, *vini spiritu quoque solvendum.*

animale. 6. A. non deliquescens igne difficilius liquandum, ejus tamen vi vapores rutilos eructans.

Sage act. Paris. ann. 1777. *p.* 433.

Habitat passim cum nitro humoso, *ex nitri acido ossiumque terra conflatum.*

68. ALU-

68. ALUMEN. Saporis auſteri, dulciuſculi.
Solutione aquoſa a natro quidem, neque tamen a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.
Ignis prima vi cum ſpuma liqueſcens, in maſſam ſpongioſam abiens, vel ſumma ejus violentia mox vix liquandam.

phoſphoreum. 1. A. igni violentiori expoſitum diſſiliens, ex phoſphori acido et terra aluminari conſtans.
Prouſt Annal. de chim. 1. *n.* 8. *p.* 196. Grénat de Valence.
Habitat in Valentia Hiſpaniae, *an hujus claſſis et generis?*

muriaticum. 2. A. igni violentiori expoſitum aut vitrioli acido fortiori irrigatum vaporem cinereum acrem tetri odoris eructans.
β?) *Balduſſari act. Sien.* 4. *p.* 1. &c. Sale di creta.
Habitat β) *in parte* Hetruriae Sienenſi, *tempeſtate ſicca in ſolo argilloſo pulveris inſtar progerminans, etiam in antris rupiumque fiſſuris lanae aut cruſtae albae facie obvium, ſaporis tamen potius amari, quam auſteri.*

nativum. 3. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores emittens, nudum ſiccum.
Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 1. XII. 3. *p.* 101. *n* 1. Alumen nudum.
Waller. miner. 171. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 32. *n.* 1. Alumen nativum.
Carth. miner. 41. Alumen nudum purum.
Cronſt. miner. §. 124. 2. 2. 1. Acidum vitrioli argilla ſaturatum.
α) forma pulveris efflorescentis.
β) ſolidum formae communis, inconſpicuum.
γ) ſolidum inconſpicuum, forma ſtalactitae.
δ) ſolidum ſerici inſtar nitens, intus fibroſum.
Wolt. min. 21. Alumen nativum plumoſum.
ε) cryſtallis pyramidem tetraëdram duplicem referentibus. Fig. 23.
Habitat in Aegypto, *inſula* Milo *aliisque* archipelagi, Malta, Aeoliis *multis*, *potiſſimum* Lipari, Volcano, Stromboli, *in* Sicilia (e. gr. *prope* Petraglia, Gampiglieri *et ad montem* Roſſo,) *in* Veſuvio *et* Solfatara *regni* Neapolitani,

tani, *in lacubus*, (Lagoni) Hetruriae, *in* Helvetia (e. gr. *ad montem* S. Gotthardi,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Auſtria (*prope* Crems,) *in* Bohemia, Hungaria, Lapponia Lalenſi, Suecia (*ad montem* Hunneberg,) *frequentiſſime in ardeſiis nidulans, aut ex iis ſub dio efflorescens, facile in cryſtallos duras, pellucidas, in aëre conſtantes concreſcens, artificum et medicorum uſu celebre.*

ſolutum. 4. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans nudum, aqua ſolutum.

Richter chem. Annal. 1788. 1. *p.* 324.

Habitat paſſim in Sibiria, Italia, *prope* Halam Magdeburgicam.

Halotrichum. 5. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans ſiccum non deliqueſcens fibroſum nitoris ſericei.

Scopoli de hydrargyro Idrienſi tentam. Venet. 1761. *p.* 68.

Habitat in Sicilia *fodinis ad montem* Nilo *in* Carnioliae Idrienſibus, *in* Hetruriae *lacubus*, *in* Hiſpania *prope* Alcaunez, *in* Hungaria *prope* Neoſolium, *in* Auſtriae (*prope* Goettwig) *et* Auſſiae (*prope* Whitehaven) *lithanthracibus, niveum, ad aërem flaveſcens, et nitorem amittens, fibris confertis, utplurimum parallelis et incurvis, rarius ſtellatim diſpoſitis.*

butyraceum. 6. A. in ſolo nativo flavum, molle et attactu pingue, ad aërem ſolideſcens album cerei nitoris lamelloſum.

Habitat in Sibiria, *et* (*prope* Muſkau) *ſuperiori* Luſatia, *parte acidi, non terrae aluminari, ſed ferri calci juncta.*

terreum. 7. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans, argillae molli immiſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 23. *n.* 3. Alumen terra mineraliſatum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum Aetnae *et* Veſuvii, *in inſula* Milo, *in* Occitania Galliae (*inter* Vals *et* Aſprejone,) *in* Auſtria (*prope* Crems,) Hungaria (*prope* Tajoba,) Luſatia *ſuperiori* (*prope* Muſkau,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Saxonia (*prope* Torgau, Düben *et* Schwemſel,) Thuringia (*prope* Ekardsberg,) *et* Scania (*prope* Boſerup,) *rarius album, quam a bitumine, quo perfuſum eſt, fuſcum, vel nigrum, tuncque utplurimum cum fumo tetri odoris, et cum flamma ardens, interdum ſponte ſub dio exardeſcens, non raro tum demum alumen ſuum manifeſtans.*

8. A.

romanum. 8. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans, linguae adhaerens inquinans argillae induratae puriori mistum.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 3. XII. 3. *p.* 102. *n.* 3. Alumen marmoris.

Waller. miner. 174. *syst. miner.* 2. *p.* 34. *n.* 4. Alumen lapide calcareo albo aut rubente mineralisatum.

Cronst. miner. §. 124. 2. 2. 1. Argilla pura acido vitrioli imbuta.

Ferber Br. a. Welschl. 15. *p.* 238.

Mazéas act. Parif. peregr. 5.

Sc. Breislac sagg. di osserv. sulla Tolfa &c. Rom. 1786. 8.

(*Andreae*) *Br. a. d. Schweiz.* 1763. *p.* 236.

Habitat in Helvetia, *in monte* S. Gotthardi *et* Bristenstock *integras excelsas rupes constituens pyritae punctulis, aut vitrioli ferri glebulis perfusas, venulis montem percurrens in* Anglia (*prope* Whitby,) *et* Britannia (*prope* Poliniere,) *hinc inde in* Hetruria, *potissimum in* Statu ecclesiastico (Tolfae *prope* Centumcellas,) *heic quoque in montes satis excelsos aggregatum, quartzi albi venis hinc inde transeuntibus, cum acidis non effervescens, post aliquam demum sub dio moram, aut ustionem alumen prodens, album, roseum, cinereum aut margaritaceum.*

commune. 9. A. ab acido vitrioli infuso nullos vapores eructans, ardesiae bitumine perfusae immistum.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 2. XII. 3. *p.* 101. *n.* 2. Alumen schisti.

Cartheus. miner. 41. Alumen fissili inhaerens.

Woltersd. miner. 21. *et* 152. Alumen bituminosum lapideum, et Schistus aluminosus.

Waller. miner. 173. Alumen lapide fissili mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 35. *n.* 6. Alumen schisto mineralisatum.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. Argilla martialis et phlogistica acido vitrioli imbuta.

α) mollissimum attactu macrum in fragmenta trapezoidea dissiliens.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 1. Schistus aluminosus lamellosus regularis.

Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 204.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 550.

nitens. β) duriusculum, intus nitens undulatim schistosum attactu pingiusculum, in fragmenta indeterminata dissiliens.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 2. Schistus aluminosus undulatus.

Karst.

Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 205.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 501.
γ) paulisper effervescens.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 35. *n.* 5. Alumen lapide calcareo bituminoso nigro mineralisatum.
Habitat in Sibiria (*montibus* Ural *et* Altai,) Russia, Norwegia, Scania (*prope* Andrarum,) Oelandia, Westrogothia, Jemtia, Nericia, Sueciae, Scotia, Anglia (*prope lithanthraces*,) Vogesis Helvetia, Austria (*prope* Crems *et* Thalern,) Bohemia (e. gr. *prope* Commotau,) Lusatia *superiori* (*prope* Muskau,) Saxonia (*prope* Braunsdorf, Belgern, Düben, Cellerode,) Voigtlandia (*prope* Reichenbach *et* Limbach,) Thuringia (*prope* Saalfeld,) *principatu* Leodiensi (*prope* Mallieu,) β) *in* parochia Näs Jemtiae, *et prope* Reichenbach, γ) *prope* Andrarum, *in montibus stratariis integra strata constituens, rarius globi forma, quam communi, nigrum, pyritae miculis aut glebulis insperſis vix carens, pariter non raro demum sub dio fatiscendo, aut post ustionem alumen prodens, alumen ferri expers difficilime exhibens.*

turfae. 10. A. ab acido vitrioli infuso nullos vapores eructans, turfae immistum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 33. Alumen turfa mineralisatum.
Swab act. Stockh. 28. *p.* 37.
Habitat in Scania (*prope* Helsingburg) *et* Gallia (Beauvaisis).

69. VITRIOLUM.

Saporis austeri.
Solutione aquosa tum a natro tum a lixivio caerulei Berolinensis turbata.
Mollissimum, sub dio fatiscens.
Ignis vi aquae instar liquescens, eaque perseverante veram metalli calcem relinquens.

magnesii. 1. V. roseum, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ochroleucum, a lixivio caerulei Berolinensis viridulum dimittens.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 51?
Habitat in Herrengrund *prope* Neosolium Hungariae, *an vere ex magnesio et vitrioli acido conflatum?*

2. V.

niccoli. 2. V. viride, ſolutione aquoſa a natro infuſo ſedimentum ex albo viride dimittente.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum ferrum et nickolum continens.

Habitat in Helſingiae *fodinis* Suecicis *prope* Loos, *niccolo ochraceo inhaerens, praeter niccolum ferrum quoque continens.*

zinci. 3. V. album, a natro et lixivio caerulei Berolinenſis infuſo ſedimentum album dimittens, aqua, qua ſolutum fuerat, exhalante in priſmata tetraëdra utrinque pyramide terminata concreſcens. Fig. 9.

Syſt. nat. I. *p.* 166. *n.* 4. XII. 3. *p.* 104. *n.* 3. Vitriolum (album) zinci album dodecaedrum priſmaticum.

Brandt act. Upſ. 1735. *Waller. miner.* 167. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 24. *n.* 3. *Cronſt. miner.* §. 122. 3. Vitriolum zinci.

Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum album zinco impraegnatum.

Habitat in Sueciae, Hercyniae, Bohemiae, Auſtriae, Hungariae *fodinis zinci mineras exhibentibus, ex his farinae inſtar efflorescens, interdum, ſtiriae, rarius communi aut cryſtallina obvium, vix unquam ferri expers, hinc a gallarum tinctura inſtillata ſolutio ejus nigricat, uſu medico ophthalmico et emetico celebre.*

cupri. 4. V. caeruleum acre, ſolutione aquoſa a natro volatili largiter infuſo ſuaviſſime caeruleſcente.

Syſt. nat. I. *p.* 166. *n.* 2. XII. 3. *p.* 104. *n.* 2. Vitriolum (cyprinum) cupri caeruleum dodecaëdron.

Amoen. acad. 1. *t.* 12. *f.* 24. *Cronſt. miner.* §. 122. 2. 1. 1. 2. Vitriolum veneris ſ. cyprinum.

Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum viride cupro impraegnatorum.

Waller. miner. 165. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 20. *n.* 1. Vitriolum cupri caeruleum nativum.

hermaphroditum. β) ferreo cupreum cyaneum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 4. *Waller. miner.* 168. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. a. Vitriolum mixtum cupro et ferro.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 1. Vitriolum cuprum et ferrum continens.

cupratum. γ) V. zinceo-cupreum caeruleum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 7. *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. d.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum cupro-zinceum.

δ) V.

triplum. δ) V. ferreo-zinceo-cupreum cyaneum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 5.

Waller. miner. 168. *n.* 2. *syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. b. Vitriolum cupro ferreo-zincinum.

Cronst. miner. §. 123. 2. 2. Vitriolum et ferrum et zincum et cuprum continens.

Habitat crebrius solutum in aquis fodinarum Irrlandiae (*prope* Wicklow,) Galliae (*prope vallem* Lescrinet,) Elbae, Siciliae (*prope* Gampiglieri *et* Petraglie,) Venetarum (*prope* Agorth,) Rhaetiae, Cypri, Hungariae (*prope* Neosolium *et* Schmoelniz,) Bohemiae (*prope* Frankenau, Kuttenplan *et* Grosliz,) Saxoniae (*prope* Altenberg,) Hercyniae (*ad montem* Rammelsberg,) Hassiae (*prope* Silberg,) Sueciae (*prope* Fahlun,) Norwegiae *et* Sibiriae *quam siccum, ex cupri mineris sulphureis fatiscentibus efflorescens, rarissime*, e. gr. *in* Austria (*prope* Spiz,) Transilvania (*prope* Salatina,) *et* Sibiria (*ad montem* Altai *in fodinis* Loctewskensibus,) *nunquam non praeter cuprum aut ferri aut zinci aut utriusque majorem minoremve copiam continens, caeruleo colore, dum fatiscit, in flavidum abeunte, nauseosum, amarum, injecto solutioni aquosae ferro cuprum metallicum utplurimum dimittens.*

ferri. 5. V. viride, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ochraceum dimittente, a gallarum tinctura nigricante, nudum.

Syst. nat. I. *p.* 166. *n.* 1. XII. 3. *p.* 104. *n.* 1. Vitriolum (martis) ferri viride hexaëdrum.

Cronst. miner. §. 122. 2. 1. 1. 1. Vitriolum martis simplex.

Woltersd. min. 21. Vitriolum nativum viride martiale.

Waller. miner. 166. *syst. miner.* 2. *p.* 22. *n.* 2. Vitriolum ferri viride nativum.

ferratum. β) V. zinceo ferreum viride. *Syst. nat. p.* 105. *n.* 6.

Cronst. miner. §. 123. 2. 3.

Habitat tum solutum in aquis mineralibus et fodinarum nonnullis, tum siccum rarius omni cupro liberum, interdum zinco inquinatum, facilius congeneribus, et in pulverem quidem flavescentem fatiscens, saporis adstringentis, solutione aquosa a gallarum infuso in atramentum convertenda, a lixivio sanguinis caeruleum Berolinense dimittente, in montibus ignivomis *et* ardentibus, *in* lithanthracum, *ferri, aliisque fodinis, ex quibus pyrites similesque minerae eruuntur, in regno* Neapolitano (*in* Vesuvio

ſuvio *et* Solfatara,) Sicilia (*prope* Petraglie *et* Gampigliari,) Elba, Hetruria (e. gr. *in lacubus* Sienenſibus, Hungaria, Carniolia (*prope* Idriam,) Auſtria (*prope* Goettwig) *terris* rhenanis (e. gr. *bipontinis mercurii fodinis*,) Hercynia (*in monte* Rammelsberg,) Saxonia (*prope* Raſchau *et* Annaberg,) *et* Anglia (*prope* Whitehaven,) *farinae, lanuginis aut cruſtae albae facie ex pyritis efflorescens, interdum ſtiriae forma, aut glebarum, intus nonnunquam parallele fibroſarum et ſericeo nitore nitentium obvium, medicorum, pictorum, tinctorum aliorumque artificum uſu multiplici clarum.*

terreum. 6. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante terrae miſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 26. Vitriolum terra mineraliſatum.

Habitat paſſim in Italia e. gr. *in* Solfatara, *prope* Viterbo *et* Monte fiaſcone, *in* Hungaria (*prope* Cremniz,) *terra utplurimum argillacea, flavum, rubrum, caeruleum, viride aut nigrum.*

atramontarium. 7. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, lapidi intermiſtum non ſchiſtoſo.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 106. *n.* 8. Vitriolum mineraliſatum lapide friabili.

Cartheuſ. miner. 45. Vitriolum lapide immiſtum.

Woltersd. miner. 49. Vitriolum rude minerali alio miſtum.

Waller. miner. 170. *Baum. miner.* 2. *p.* 85. Lapis atramentarius.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 27. *n.* 6. Vitriolum lapide mineraliſatum.

Chalcitis. α) rubrum.
Sory. β) cinereum.
Melanteria. γ) nigrum.
Miſy. δ) flavum.

Habitat in Hercyniae *monte* Rammelsberg, *ex pyrite fatiſcente natum.*

ſchiſti. 8. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, ardeſiae miſtum.

Habitat in Franconia, *prope* Creilsheim, *a pyrite inſperſo fatiſcente natum.*

turfae. 9. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante turfae immiſtum.

Cronſt. miner. §. 282. 2. 2. 1.

Habitat in Sueciae *palude* (*monti* argenteo orientali *vicina*,) *in* Boruſſia (*prope* monaſterium Olivae,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg) *et* Gallia (*terra* Beauvaiſis,) *nunquam cum flamma ardens.*

CLAS-

CLASSIS III.

PHLOGISTA.

70. TURFA. Ex fibris vegetabilium bitumine perfusis contexta.

71. BITUMEN. Igni expositum odorem gravem spargens.

72. MELLITES. Crystallorum forma conspicuus.

73. SUCCINUM. Igni expositum odorem suavem spirans, paulo difficilius liquescens.

74. AMBRA. Igni expositum odorem suavem spirans, facilime liquescens.

75. GRAPHITES. Solus difficilime exardescens.

76. SULPHUR. Cum flamma caerulea et vapore acido suffocante ardens.

PHLOGISTA.

70. TURFA. Coloris urplurimum obſcuri, texturae magis minusve fibroſae.
Cum vapore naribus ingrato oculisque infeſto urplurimum ardens.
Ex radiculis aliisque vegetabilium partibus minus magisve alteratis et bitumine perfuſis compoſita.

ceſpitoſa. 1. T. albida levis facile cum flamma paucoque vapore celeriter in cineres converſa.

ericetorum. α) T.

muſcoſa. β) T.

Habitat potiſſimum in ericetis, *terrae ſuperficiem tegens, aut ſolo humi ſtrato contecta, ſaepe congeneribus ſtratis amplioribus profundius ſitis, ex ericae muſcorunque radicibus vix alteratis nata, hinc pallida, cana, aut ochroleuca, adeo levis, ut fruſtum* 14 *pollices longum,* 6 *latum, et* 4 *altum pondere non niſi* 13-15 *uncias aequet, ardendo oculis et naribus minus ingrata, at fugacem modo et leviſſimum calorem praebens, plurimosque cineres relinquens.*

foliata. 2. T. texturae ad lamelloſam accedentis.

Cronſt. miner. §. 291. 5. 2. 1. 2.

Habitat paſſim in paluſtribus, *in exiles colles aggregata, ex pluribus ſtratis inaequalibus chartae foliorum ad inſtar ſeparabilibus conſtans, vegetabilibus, ex quibus componitur jam paulo magis alteratis, quam in ceſpitoſa.*

maritima. 3. T. tardius et cum foetore oculis naribusque infeſtiſſimo ardens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 20. *n.* 6. b. Darry.

Habitat ad littora maris *depreſſiora, in vicinia quoque* fontium ſalſorum, *ſatis ponderoſa, coloris obſcuri, calorem, quam ceſpitoſa, longe majorem, ardendo ſubminiſtrans, ut difficilius exardeſcens.*

paluſtris. 4. T. obſcuri coloris ad aërem conſolideſcens et citius cum vapore magis tolerabili exardeſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 2. XII. 3. *p.* 210. *n.* 6. Humus vegetabilis intertexto-fibroſa ſicco induranda.

Waller.

Waller. miner. 11. Humus vegetabilis turfacea fibrosa.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 21. *n.* 7. Humus fibrosa combustibilis.
Cartheus. miner. 53. Humus densa radicibus vix mutatis intertexta.
Habitat in omnis *fere* telluris paludibus *cespitosa, cui saepius subjacet, magis ponderosa, ita ut frustum* 14 *pollices longum*, 6 *latum*, *et* 4 *altum libram* $1\frac{1}{4}$-$1\frac{3}{4}$ *pondere aequet, egregium fuci in multis terris pabulum* v. Degner *diss. de turfis. Ultraj.* 1729. 8. J. Beckmann *Beytr. z. Gesch. d. Erf. vol.* 2. *n.* 2.

picea. 5. T. coloris obscuri ad aërem consolidescens attactu pinguiuscula bitumine largius perfusa, hinc majore cum aestu et foetore ardens.
Cronst. miner. §. 284. 2. 1. 1. *et* §. 291. 5. 2. 1. 1. Turfa solida aëre indurescens.
Habitat tum in montium, *etiam altiorum et ex granite potissimum conflatorum* planitie, *tum in aquis* stagnantibus, *ex his, in* Belgio *praesertim, piscaturae specie eruta* (Baggertorf,) *egregium, etiam in carbonem versa, modo caute facta sit ustio, ignis pabulum, congeneribus magis ponderosa, ita ut frustum*, 14 *pollices longum*, 6 *latum*, *et* 4 *altum, libras duas pondere aequet.*

71. BITUMEN. Facile cum flamma exardescens, ardendo odorem gravem spargens, pingue.

Naphtha. 1. B. fluidum albicans volatile maxime inflammabile.
Syst. nat. 1. *p.* 168. *n.* 1. XII. 3. *p.* 109. *n.* 1. Bitumen fluidum albicans.
Waller. miner. 192. *syst. miner.* 2. *p.* 89. *n.* 1. *Carth. miner.* 47. Bitumen fluidissimum levissimum.
Woltersd. miner. 24. Oleum montanum ignem attrahens.
Kaempf. amoen. exot. 273. *S. G. Gmelin it.* 3. *p.* 43. Naphtha albicans.
Psiland. act. Paris. 1736. *Cronst. miner.* §. 146. 3. 1. 1. Naphtha.
Habitat potissimum in Persiae *borealis peninsula* Abscheron *prope* Baku, *odoris summopere penetrantis, adeo levis ut ipsi vini spiritui superinnatat, adeo volatilis, ut exhalationibus suis atmosphaeram regionis, in qua occurrit, impleat, magnorum redituum fons largus.*

Petroleum. 2. B. liquidum tinctum.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 2. XII. 3. *p.* 109. *n.* 2. Bitumen liquidiusculum fusco-rufescens.

Waller. miner. 194. *syst. miner.* 2. *p.* 90. Bitumen fluidum crassius.

Cartheus. miner. 47. Bitumen fluidum spissiusculum.

Woltersd. miner. 24. Oleum montanum luteum s. badium.

Cronst. miner. §. 147. 2. Petroleum.

Ariost. oleum montis Zibini. Mutin. 1698. 12.

Bouillet. mem. sur l'huile de petrole de Gabian. Beliers 1752. 4.

Habitat nunc aquis innatans in Persiae (*s. antiquae* Mediae) (*peninsulis* Boral *et* Abscheron, *in* Sibiria (e. gr. *prope* Semenowa,) *in* Westphalia (*in lithanthracum fodinis* Mindensibus,) Bavaria (*prope* Tegernsee,) Helvetia (*prope* Bernam *et* Chatonoy,) *in* Alsatia, Alvernia, Vasconia, *et* (*prope* Gabian,) Occitania Galliae, *in* Sicilia (*prope* Petraglie,) *et potissimum in Ducatibus* Parmensi, Placentino *et* Mutinensi, *praesertim ad montem* Chiaro *et* Zibio, Dacia, *potissimum prope* Herschan, *nunc ex terris, potissimum calcareis, aut ferri mineris guttatim quasi exsudans in* Suecia (*in parochia* Raettwick *et in monte* Osmund *et* Mösseberg,) Scotia (*prope* Edinum,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Austria (*prope* Gaeming,) Wirtembergia (*prope* Boll,) Alsatia (*prope* Sulz,) *odoris minus ingrati, cum flamma caerulea ardens, vini spiritui innatans ad aërem spissescens et nigrescens, alias flavescens, rufescens, aut subfuscum, rarius rude nigricans, membris contra frigus muniendis aliisque usibus inserviens.*

Maltha. 3. B. spissum nigrum, digitis tangentibus adhaerens.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 3. XII. 3. *p.* 110. *n.* 3. Bitumen tenax nigrum.

Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 92. *n.* 3. Bitumen segne crassum nigrum.

Cronst. miner. §. 148. Petroleum tenax.

Woltersd. miner. 24. Oleum montanum liquido tenax.

Habitat, utplurimum aquis innatans, in mari mortuo Palaestinae, *prope* Babyloniam, *in* Arabia (*prope* portam inferni,) *in* Persia, Sinae *lacubus insignibus*, Sibiria (*prope* Semenowa *et* Jacuschkina,) *in* Sueciae *fodinis* (Dannemorensi *et* Moos,) Anglia (*in* Colebrookdale,) Gallia (*prope* Clarimontum,) Sicilia (*prope* Leonforte, Bircone, Girgenti, Polizzi, Canallotte, Symmete,) Helve-

Helvetia (*prope* Orbe, *in balneo* Nydelbad *et* valle Leoben,) *in insula* Barbados *et vicinis, interdum ex terris calcariis exstillans.*

elasticum. 4. B. fuscum solidum elasticum.
Grosecke Bergbauk. I. *p.* 400.
la Mether. journ. de phys. 1787. *Oct. p.* 311.
Habitat cum spato et galena in fodinis Anglicis *comitatus* Derbyensis *resinae vegetabili, quam vocant elasticum, similimum, ut tamen vitrioli naphtha non solvatur.*

Mumia. 5. B. nigrum inodorum calore leni emolliendum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 110. *n.* 4. Bitumen subfriabile piceum.
Hasselq. it. 537. Mumia mineralis.
Kaempf. amoen. exot. fasc. 2. *p.* 430. *et* 3. *p.* 517. *Pharmac. Wart.* 119. Mumia nativa persica.
Habitat in Persiae *provincia* Duraab *in antro montis* Caucasici Benna, *ab imperantibus clauso et mirifice custodita picem sutoriam prima facie referens, insipidum, prunis injectum petroleum olens, ut tamen aliquid sulphurei odoris intersit, e naphtha indurata, ut videtur, natum, Persis maximo pretio habitum, et addita tertia aut media cerae parte vulnerarii loco crebro adhibitum.*

Asphalthum. 6. B. opacum, coloris obscuri igne facilime liquescens cum spiritu nitri fumante effervescens, nitens.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 4. A. XII. 3. *p.* 110. *n.* 5. Bitumen friabile atrum.
Cartheus. miner. 48. Bitumen solidum fragile glabrum nitidum nigrum.
Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 93. *n.* 4. Bitumen solidum coagulatum friabile.
Woltersd. miner. 25. Pix montana dura fragilis nitida.
Cronst. miner. §. 149. 3. 1. Petroleum induratum.
Habitat nunc in aliis phlogistis, aut terris calcariis, aut arenariis nidulans, aut venarum instar haec percurrens, rarius ipsum strata constituens, aut, quemadmodum in planitie (Turlane) *insulae* Trinitatis, *terrae superficiem tegens, solis aestivi ardore liquescens, alias in maritimis* novae Hispaniae, *portu avana, ad fluvium* Wolga *et in promontorio septentrionali* Caucasi, *in* Norwegia (*prope* Kongsberg,) Suecia (*in* Oelandia *et prope* Dannemora,) *in* Dania, Anglia (*prope* Colebrookdale,) Gallia, Italia (*prope* Belluni,) Transilvania, Silesia (*in principatu*

Schweidniz,) Saxonia (*prope* Grosvoigtsberg,) *circulo salico*, (*prope* Langenbogen,) Hercynia (*in monte* Iberg,) *comitatu* Marchiensi, Nassovia (*prope* Kirchheim) *et* Palatinatu (*prope* Moersfeld *et* Spizenberg,) *ad candelam facilime liquescens, cerae sigillatoriae, oleo solutum vernici nigrae inserviens, nunc facilius nunc difficilius ardens rarius totum flamma consumtum, quam scorias nitentes nigras, fragiles relinquens, frequentius nigrum aut fuscum, quam flavum, rarius in loco natali* e. gr. *in montibus* Carpathicis *cerae instar molle, et sine fumo aut fuligine ardens, aut* e. gr. *prope* Jassy *in* Moldavia, *manu calida jam emolliendum, aut* e. gr. *in principatu* Neocomensi (*prope* Valtravers) *ejus tenacitatis, ut pastae instar cultro incidi queat.*

Ampelites. 7. B. nigrum opacum fragile intus terreum.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 5? XII. 3 *p.* 110. *n.* 6? *Mus. Tessin.* 40. *n.* 1. *Schreb. lith.* 49. Bitumen humi turfae.

Waller. miner. 197 *Syst. miner.* 2. *p.* 96. *n.* 5. Bitumen terra mineralisatum solidum friabile.

Carth. miner. 48. Bitumen solidum terrestre friabile.

Woltersd. miner. 25. Pix montana rudis cespitibus intertextis.

Cronst. miner. §. 149. 3. 2. Pix montana impura.

Habitat in Sibiria, *et passim per* Europam, e. gr. *in* Lotharingia, Helvetia, Suecia, *scorias multas plumbei coloris post ustionem relinquens.*

Gagas. 8. B. compactum nigrum opacum tenax texturae conchaceae intus nitens, natans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 8. Bitumen solidum purum natans.

Waller. miner. 199. Bitumen durissimum lapideum purum.

Waller. Syst. miner. 2. *p.* 106. *n.* 7. Bitumen durissimum purum polituram admittens aquis innatans.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura compacta polituram admittens.

Cronst. miner. §. 283. 3. 1. 1. 1. Vegetabile lithanthrace impraegnatum.

Vogel miner. 327. *Baum. miner.* 1. *p.* 34. Gagas.

Habitat saepius ipsum strata constituens, aut in lithanthrace nidulans, in montibus stratariis, ad pontum Euxinum, *ad fluvium* Syrjak *imperii* Russici, *in* Scania (*prope* Boserup,) Norwegia (*prope* Kongsberg,) Islandia, Scotia, Anglia (*potissi-*

(*potissimum in* Leicestria *et* Lancastria,) *in* Hispania (*prope* Valenciam, Arenas *et* Bellonico,) *in* Gallia, Sicilia (*prope* Petraglie, Paterno, Compigliare, Bronte, Cataneam, *et passim in vicinia* Aetnae,) *in* Wirtembergia (*prope* Balingam *et thermas* Boltenses,) *in* Saxonia (*prope* Lipsiam) *et* Silesia (*prope* Waldenburg *et* Tannenhausen,) *interdum venis selenitae, aut striis lithanthracis vel argillae fissilis varium, adeo tenax ut tornari possit, atque egregiam polituram admittens, frictione excalefactum potentius aliis phlogistis mineralibus solidis leviora corpora trahens, igne leni ebulliendo liquescens, igne etiam leni exagitatum tetrum odorem spargens, et cineres canos ferriferos facile in vitrum abeuntes relinquens, variis operibus oleoque solutum vernici nigrae inserviens.*

Lithanthrax. 9. B. opacum nigrum fragile cum flamma ardens et ardendo fumum nigrum eructans.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 6. XII. 3. *p.* 111. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 3. Bitumen schistosum.

Waller. miner. 198. Bitumen lapide fissili mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 98. *n.* 6. Bitumen lapideum schisto vel aliis terris mixtum et induratum.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura rudis fragilis.

Cronst. miner. §. 157. 2. Phlogiston argilla mixtum.

Triewald act. Stockh. 1740. &c. Stenkol.

Tilly sur l'exploitation du charbon de terre. Paris 1758.

Breuling sylva subterranea. Hal. 1693. 12.

Habitat in plurimis telluris, *etiam* Europae, *potissimum* Angliae *montibus stratariis, praesertim ex marmore aut ardesia fabrefactis, aluminis vitriolique mineris, fontibus salsis et mineralibus, basaltae quoque columnari saepe vicinum, argilla fissili fatiscente bitumine perfusa non raro sese prodens, strata nunc ampliora, nunc tenuiora, plurima utplurimum sibi incumbentia stratis aliis discreta constituens, horizonti nunc magis nunc minus parallela, saepius pyrite foetum, hinc accensum sulphuris vaporem eructans, non raro iridis coloribus in superficie ludens, rarius cubicum, texturae nunc conchaceae, nunc schistosae, interdum fatiscens et inquinans, optimum fuci pabulum.*

sevum. 10. B. album subfragile natans, facile cum flamma caerulea ardens.

Act. Stockh. 5. *art.* 1. 2. *Vogel mineralf.* 343. Sevum minerale.

Habitat in Fennonia *in maritimis pago* Narko *vicinis, et ad* lacum Loja, *in amygdalorum oleo calido, et si quidem alcali acuatur ipso vini spiritu solvendum, ambra levius celeriter cum multo fumo ardens, sevum referens; an hujus regni.*

72. MELLITES. Mollis, fragilis, pellucidus, vitreo nitore nitens, texturae conchaceae, submelleus.

Pyramis tetraëdra duplex: faciebus laevissimis.

Werneri. 1. MELLITES. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 334.

Habitat in Saxonia *prope* Artern *in stratis ligni subterranei bituminosi, et in* Helvetia, *in asphalto nidulans, coloris inter melleum et hyacinthinum intermedii, in fragmenta indeterminata dissiliens, crystallis minutis aggregatis vel sparsis, distinctas interdum easque duplices pyramides tetraëdras referentibus; an distincti generis?*

73. SUCCINUM. Leviusculum, flavum, intus nitens, texturae conchaceae, tenax, frictione aut igne excalefactum suaveolens, et corpora leviora reliquis phlogistis potentius trahens.

Igne agitatum sal acidum siccum sui generis praebens.

electricum. 1. SUCCINUM.

Syst. nat. I. *p.* 167. *n.* 2. Electrum diaphanum solidum.

Cartheuf. miner. 48. Bitumen solidum durum nitidum suaveolens.

Waller. miner. 200. 201. Succinum pellucidum et opacum.

Waller.

Copal *potius ad succos vegetabiles pertinet.*

Waller. syst. miner. 2. *p.* 108. Succinum durius europaeum.
Cronst. mineral. §. 145. Succinum.
Habitat frequentissimum ad littora maris Baltici, *praesertim* Borussiae *finitima*, *rarius ad littora* maris glacialis, *et in media* terra continente, e. gr. Sibiria, Russia *minori*, Borussia *et* Pomerania *utraque*, Marchia Brandenburgica, *Ducatu* Bremensi (*prope* Osterholz) *et* Hannoverano (*prope* Blumenau, Wiel *et* Gartow,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg, Grosswig *et* Mehren,) Silesia, Bohemia (e. gr. *prope* Sealiz,) Austria (*prope* Grienzing *et* Kirchbach,) Wirtembergia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) Gallia (e. gr. *prope* Bucharach,) Hispania, *potissimum in Asturia, in Ducatu* Mutinensi *et* Sicilia (e. gr. *prope* Cataneam,) *colore flavo nunc in ochroleucum, nunc in virescentem, nunc in fuscum, rarius in nigricantem, frequentius in rubrum vergente, vinaceo, melleo, cereo, hyacinthino, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc opacum, nunc diaphanum nubeculis venisque opacis turbidum, polituram egregiam admittens, formae utplurimum communis, varius stalactiticae, interdum ligno subterraneo adhaerens, aut inclusum, saepe insectis, creberrime silvaticis, inclusis, rarius plantarum vestigiis impressis conspicuum, medicorum usui, suffimentis, vernicibus inserviens, originis vegetabilis, diuturna tamen infra terram mora mirifice alteratum.*

74. AMBRA. Natans, inconspicua, opaca, fragilis, cerae instar mollis, inter dentes tenax, ut illis adhaereat.
Ambrosiaca, calore aquae bullientis liquescens, facile exardescens cum flamma alba, et fumo cinereo, tota flamma consumta.

maritima. 1. AMBRA.
Cronst. miner. §. 144. Ambra grisea.
ambrosiaca. α) Ambra grisea. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 1. *Rumpf mus.* 262. *t.* 53. 54. *Pharm. Wirt.* 13.
Syst. nat. I. *p.* 167. *n.* 1. Electrum opacum tenax.
Woltersd. miner. 25. Ambra colore griseo optima.
Waller. miner. 204. *syst. miner.* 2. *p.* 118. Ambra variegata.

Cartheus.

Cartheuſ. miner. 49. Bitumen ſolidum molli opacum ſuaveolens.

vulgatior. β) Ambra unicolor fuſco-nigricans. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 2. *Waller. miner.* 205. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 119. *n.* 2. Ambra unicolor.

Woltersd. miner. 25. Ambra colore vario.

Habitat ad littora inſularum Moluccarum, Sumatrae, Madagaſcar, Aethiopiae, Malabariae, *rarior in* borealibus, *in fragmenta cruſtoſa ſecedens, texturae granulatae, oſſium ſepiae fragmenta ſaepe continens, odore ſuo tineis infeſta, hominibus multis grata, in animi deliquiis nervorumque morbis, aliis arcendis efficax, vilior et minus pura unicolor alba, cinerea, nigra, fuſca, flaveſcens, melior ſtriis, punctis, venis, maculis flavis, nigris, albis marmoris inſtar variegata haec pretioſa. An potius excrementum animale?*

75. GRAPHITES.

Ex phlogiſto potiſſimum compoſitus, fixus et non niſi nitro intercedente inflammabilis.

Niger, opacus, attactu pinguiuſculus, molliſſimus, ſubfragilis, inquinans, opacus, nitens, facile in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Plumbago. 1. Gr. nitoris metallici, texturae ſchiſtoſae. *Scheele Act. Stockh.* 40. 1779. *p.* 238.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. α. β. Molybdaenum tritura caeruleſcente impalpabile et ſubſquamoſum.

Muſ. Teſſin. 54. Zincum fuſco inquinans.

Woltersd. miner. 31. Ferrum nigricans ſplendens, unctuoſum inquinans.

Cronſt. miner. §. 153. 2. 2. 3. Sulphur ferro et ſtanno ſaturatum, textura chalybea micacea et granulata.

Waller. miner. 126. Mica pictoria nigra manus inquinans.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 249. *n.* 14. Ferrum corroſum volatile mineraliſatum, minera nigreſcente ſquamoſa pictoria magneti refractaria.

Habitat, utplurimum in argilla et granite nidulans, in Groenlandia, Scotia (*prope* Dumphrey,) Anglia (*prope* Barro-

Barrodal,) Hiſpania (*prope* Cazella,) Pyrenaeis (*prope* Iſſeaux,) *electoratu* Trevirenſi (*prope* Rheinbreidenbach,) Wirtembergia (*prope* Alpirſpach,) *ad* Ratisbonam, *in* Auſtria (*prope* Hafnerzell *et* Pfaffenmuth,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Glazia (*prope* Reinerz,) Bohemia (*prope* Blatte *et* Stuncard,) Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt, Sedisdorf, Ehrenfriedersdorf *et* Marienberg, *et paſſim in* Suecia, *in fragmenta ſubtiliſſime granularia ſecedens, interdum ochra ferri intermiſta in fuſcum colorem vergens, ferri nunquam expers, ut creberrime* $\frac{1}{10}$ *ejus contineat, aëre fixo praeterea praegnans, pennis ſcriptoriis, pileis tingendis, argillae intermiſta catillis fuſoriis inſerviens.*

Carbo. 2. Gr. texturae conchaceae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.
Wiedenm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 609.
Klapr. chem. Ann. 1790. 1. *p.* 293.
v. Fichtel Karpath. p. 666.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *in ſtratis tenuibus aut venis argillae atrae induratae innidulans, prope* Tſcherweniza *matricem opali venae inſtar percurrens,*) Bedemontio, Gallia, Voigtlandia (*prope* Liebſchwiz,) *et* Norwegia (*prope* Kongsberg,) *igne candente* $\frac{9}{10}$ *ſui ponderis amittens, ſuperſtite parte ultra dimidium ex terra aluminari, ceterum ex ferri calce et terra ſilicea conflata.*

Fuligo. 3. G. intus aterrimus, colore nigerrimo inquinans.
Habel Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 75. Natürlicher Ruſs.
Habitat in Naſſoviae *fodinis lithanthracum prope* Duttweiler, *ſtrata tenuia his interſerta et incumbentia conſtituens; an diſtincta hujus generis ſpecies?*

76. SUL-

76. SULPHUR. Ex vitrioli acido et phlogisto conflatum.

Leni igne cum tenacitate, colore hepatico odoreque sibi proprio liquescens, accedente aëre in flammam caeruleam exardescens, et vaporem suffocantem tincturas vegetabiles plurimas delentem eructans.

Cum metallis plurimis in igne colliquescens.

nativum. 1. S. nudum purum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 1. XII. 3. *p.* 113. *n.* 1. Pyrites nudus diaphanus.

Cronst. miner. §. 150. 4. 1. Sulphur nativum.

Waller. miner. 205. *syst. miner.* 2. *p.* 123. *n.* 1. Sulphur nativum purum flavum.

Dal. pharmac. 25. Sulphur nativum et vivum.

α) pulvereum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 125. *n.* 1. e. Sulphur vivum flavum pulverulentum aquis efflorescens.

Vandell. therm. 97. Sulphur thermarum crystallinum.

β) solidum.

a) purum.

α) formae communis.

ſ opacum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. c. Sulphur vivum flavum glebosum opacum.

ſſ diaphanum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. b. Sulphur vivum flavum glebosum pellucidum.

b) fibrosum vel capillare.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. d. Sulphur vivum flavum capillare.

c) crystallinum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. a. Sulphur vivum flavum crystallisatum.

b) im-

b) impurum.

Wolt. min. 25. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 3. Sulphur nudum luteum ignivomorum montium.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 125. *n.* 2. Sulphur nativum arsenicale rubrum.

Habitat α) *in* aquis sulphureis *et* thermis *plurimis*, *his innatans*, *et in canalibus*, *quos transeunt*, *inque receptaculis*, *in quibus colliguntur obvium*; β a) *creberrime gypso innidulans*, *in* India, Sibiria *et* Russia Wolgae *finitima*, *insula* aquarum Lupiarum, Sicilia, Elba, *insulis* Aeoliis, Italia, Helvetia (*prope* Bex,) Lotharingia, Germania (*prope* Wemsen, Lavenstein *et* Duingen,) Gallicia (*prope* Widlicuca,) Islandia *et* Hungaria, β b) *ad* Heclam Islandiae, Vesuvium Italiae, *prope* Bex Helvetiae, β c) *tabularum*, *cuborum*, *prismatum tetraëdrorum longitudinaliter et subtiliter striatorum*, *pyramidum simplicium triedrorum aut hexaëdrorum*, *aut duplicium tetraëdrarum in* Italia *prope* Puteolos, Verucca *et in Ducatu* Urbino, *in* Hispania, Normannia, Sibiria, *promontorio* Caucasi *septentrionali prope thermas* S. Catharinae, β b) *arsenico inquinatum aut tinctum*, *sandaracae affine*, *in montium praesertim* ignivomorum *rimis et fissuris*, *in* Sina, *insula* aquarum Lupiarum *et* Milo, *etiam in* Tiroli *et* Hungaria, *molle*, *texturae nunc incurvo-lamellosae*, *nunc fibrosae*, *nunc conchaceae*.

terreum. 2. S. humo aut argillae mistum, quam deflagrando relinquit, ab acido affuso non foetens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 125 *n.* 3. Sulphur nativum mixtionis peregrinae, coloratum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum, *in locis*, *in quibus multis jam annis elapsis*, *excrementa animalia accumulabantur*, *ut quoque in aliis locis*, e. gr. *prope* Braciano *territorii* romani, *in lacubus* (Lagoni) Hetruriae, *in* Pedemontio (*prope* Tortonam,) *in* Hispania, Alvernia, Germania (*prope* Magdeburg, Pirna *et* Schandau,) *et* Silesia (*prope* Turnowiz,) *canum aut flavum*, *vel a bitumine*, *quo simul perfusum est*, *fuscum*, *nigricans*, *vel nigrum*, *flamma caerulea*, *qua ardet*, *prunis insperfum*, *sulphuris praesentiam facile et evidenter manifestans*.

hepaticum. 3. S. calce aut natro solutum, quod sulphure per flammam consumto supereſt, sponte vel acido adfuso foetens.

Habitat

Habitat in vicinia montium ignivomorum, *alias in et inter montes calcarios, nunc forma soluta scaturiginis, aquae, fontis, paludis vel lacus, quorum aqua ab infuso acido cum foetore turbatur, ab instillato plumbi aceto denigratur, argentum immersum denigrat, saepius calet, frequens in imperio* Russico, *in* Italia e. gr. *in lacubus* Hetruriae, *inter* Romam *et* Neapolin, *in* Sicilia, *insulis* Oceani *australis, etiam in* Germania, *nunc forma solidiori, utplurimum sedimentum ejusmodi aquarum, etiam in salfataris.*

Pyrites. 4. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 4. XII. 3. *p.* 115. *n.* 5. Pyrites (ferri) mineralisatus amorphus scintillans.

Cartheus. miner. 51. Sulphur ferro mixtum informe ponderosum dilute flavum superficie planiuscula.

Waller. miner. 207. *syst. miner.* 2. *p.* 126. *n.* 4. Sulphur ferro mineralisatum minera difformi pallide flava nitente.

Cronst. miner. §. 151. 1. Sulphur marte saturatum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum pallide luteum splendens polymorphum.

Habitat per omnem terrarum orbem, *in montium et fossilium generibus fere omnibus, tum prioris tum posterioris fere aetatis, durum, at saepe cum nitoris metallici jactura fatiscens, vagum, superficiale, stillatitium, undulatim, punctatim aliis immixtum, aut ipsum venas et strata constituens, opacum, fragile, ignis vi facile liquescens, interdum magneti obtemperans, praeter sulphur et ferrum non raro quoque cuprum, arsenicum, aut aluminarem terram continens, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae varius radiatae, quam compactae, superficie nonnunquam speculi instar nitente, aut vestigiis cubicis vel hexaedro-pyramidalibus inaequali, aut cellulosa, sulphuris et vitrioli ferri materies vulgatissima.*

figuratum. 5. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formae rotundatae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 4. Pyrites mineralisatus aggregatus figuratus.

Waller. miner. 208. *syst. miner.* 2. *p.* 129. *n.* 5. Sulphur ferro mineralisatum, minera globosa concretum.

Habitat

Habitat in Germaniae *fodinis frequens, etiam passim vagum, nunc globos majores minoresve, magis minusve perfectos, solitarios, aggregatos aut concretos, nunc hemisphaeria, nunc renes, nunc ova, nunc fructus, nunc fungos, nunc stalactitas, nunc conos, nunc fistulas, nunc pecten, nunc arbusculam referens, veterum pyritae simile.*

Marcasita. 6. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei, nitoris metallici, forma crystallorum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 3. XII. 3. *p.* 113. *n.* 3. Pyrites (crystallinus) mineralisatus crystallisatus.

Waller. miner. 211. *Syst. miner.* 2. *p.* 131. *n.* 6. Sulphur ferro mineralisatum forma crystallina.

Cronst. miner. §. 151. 1. 1. 4. Sulphur marte saturatum crystallisatum.

Cartheus. miner. 51. Sulphur ferro mixtum crystallinum ponderosum dilute flavum.

α) pyramidale, pyramide.

a) triedra. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. α.

α) perfecta.

β) marginibus truncatis. Fig. 37.

b) tetraedra duplici, *rarius solitaria aut vaga, frequentius stellatim, in sphaerae, columnae, echini, cristae, tabulae, turrium, arbusculae speciem aut cellularum more aggregata.* Fig. 23.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. δ.

α) perfecta.

β) angulis truncatis.

β) cubicum. Fig. 19.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. β.

Gesn. Fig. 13. *f.* 2. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 4.

a) faciebus convexis.

b) —— planis.

α) —— laevibus.

β) —— striatis.

Γ striis in singulis faciebus ejusdem directionis.

ΓΓ striis alternarum facierum longitudinalibus et transversis.

c) faciebus alternatim planis et convexis.

d) marginibus truncatis.

γ) prismaticum, prismatibus capillaribus frequentius stellatim, quam parallele aggregatis.

a) hexaedris.

b) octaedris.

δ) dodecaëdricum.

a) dodecaëdris perfectis. Fig. 29. 30.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. η. ϑ.
Mus. Tessin. t. 12. *f.* 3.

b) angulis nonnullis truncatis. Fig. 21.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. ι.

c) angulis pluribus truncatis. Fig. 18. 35.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. κ. λ.

Habitat passim in Sueciae, Angliae, Germaniae *fodinis*, β) *vulgatissimum*, γ) *rarissimum*, *praeter formam externam pyritae simile.*

CLAS.

CLASSIS IV.

METALLA.

77. URANIUM.	Calce flava cum borace in vitrum fuſcum, cum oſſium acido in viride abeunte.
78. WOLFRAMUM.	Calce flava cum borace et oſſium acido in vitrum caeruleum abeunte.
79. MAGNESIA.	Calce nigra cum borace et oſſium acido in vitrum rubrum abeunte.
80. STIBIUM.	Calce cinerea in vitrum hyacinthinum abeunte.
81. ZINCUM.	Calce alba boracem aut oſſium acidum, cum quibus igne colliquatur, vix tingente.
82. MOLYBDAENA.	Calce alba cum borace in vitrum violaceum, cum oſſium acido in viride abeunte.
83. STANNUM.	Calce alba cum borace et oſſium acido in vitrum lacteum abeunte.
84. COBALTUM.	Calce nigra cum borace et oſſium acido in vitrum caeruleum abeunte.
85. FERRUM.	Calce rubra cum borace in vitrum ex vireſcente fuſcum abeunte.
86. ARSENICUM.	Calce alba igne in fumum album allium redolentem abeunte.
87. CUPRUM.	Calce ſpadicea cum borace in vitrum viride abeunte.
88. NICCOLUM.	Calce viridi cum borace et oſſium acido in vitrum hyacinthinum abeunte.
89. WISMUTHUM.	Calce tandem rubra facile in vitrum ex luteo fuſcum ignis ſola vi abeunte.
90. ARGENTUM.	Ignis vi ſola non in calcem convertendum, ſulphure ſolvendum.
91. PLUMBUM.	Calce tandem rubra ignis vi ſola facile in vitrum flaveſcens abeunte.
92. HYDRARGYRUM.	Calce rubra volatili.
93. AURUM.	Ignis vi ſola non in calcem convertendum, non ſulphure quidem, ſed hepate ſulphuris ſolvendum.
94. PLATINA.	Ignis vi ſola non in calcem convertendum, nec ſulphure, nec hepate ſulphuris ſolvendum.

METALLA.

77. URANIUM. ♁

Duriusculum, fragile obscure cinereum, tritura dilute fuscum, parum nitens, ponderis specifici = 6440 : 1000.

Igne difficilime liquescens, ex aqua forti et regis per lixivium sanguinis colore spadiceo, per natrum colore flavo praecipitandum.

Calce cum natro et borace in vitrum fuscum, cum ossium acido in viride abeunte.

ochraceum. 1. U. flavescens terreum aqua forti totum solubile, ferri calci mistum.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ochraceus luteus.

Habitat superficiale in uranio sulphureo, *flavedinis nunc dilutioris nunc saturatioris, ferri calce nunc magis, nunc minus praegnans, nunc pulverulentum, nunc paulo firmius cohaerens.*

Chalcolithus. 2. U. duriusculum diaphanum intus nitens texturae lamellosae, aqua forti totum solubile.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites spathosus.
Werner Ueberf. v. Cronst. Miner. p. 217. Grüner Glimmer.
Werner bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 376. *n.* 45. Chalcolit.
Habitat nunc superficiale, nunc minoribus majoribusve particulis gneissо micaceo, granitae, aut mixto ex quartzo et uranite sulphureo fossili insperſum in Saxonia (*prope* Eibenstock *et* Johanngeorgenstadt,) *et electoratu* Trevirensi (*prope* Rheinbreidenbach,) *rarius cereum, quam cupri calce intermista virens, coloris pistacini, psittacini, smaragdini, pomacei interdum in argenteum vergentis, forma communi aut crystallorum exilium nitentium, cubos, prismata, tabulas hexaëdras aut octoëdras, frequentius tetraëdras tum rectangulas, tum obliquangulas referentium.*

3. U.

ſulphureum. 3. U. duriuſculum ponderoſiſſimum atrum compactum intus nitens.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ſulphuratus.

Wern. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 384. *n.* 141. Pechblende.

Habitat in Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt,) Thuringia? (*prope* Saalfeld,) *et?* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *nunc integra tenuia ſtrata cum aliis ſtratis alterna conſtituens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis inſperſum, ſolum ignis vi vix liqueſcens, cum oſſium tamen acido in vitrum viride abiens, acidis difficilius, optime adhuc aqua forti ſolvendum, cui vini colorem conciliat, nunc obſcure chalybeum plumbi plumbaginis nidulis, ſtriis, venis varium, nunc aterrimum, ut tamen paſſim rubedo intermicet, tritura paulisper in vireſcentem colorem vergente, nitore lithanthracem referens.*

78. WOLFRAMUM.

Fragile, obſcure fuſcum, intus chalybeum.

Acidis difficilime facilius quam in reliquis, aqua forti ſolvendum.

Calce flava natro tum antiquorum, tum potiſſimum volatili facile ſolvenda, utrumque in ſal medium convertente, cum multo oſſium acido ignis vi in vitrum caeruleum abeunte.

album. 1. W. ponderoſum lamelloſum maxime fragile album a ſuperinfuſa aqua forti calida flavicans.

Cronſt. miner. §. 208. Ferrum calciforme terra quadam incognita intime miſtum.

Cronſt. act. Stockh. 12. *p.* 226. Jernſten.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 253. *n.* 17. Ferrum lapidi vitreſcibili inhaerens, minera alba vel rubente, facie lapidea ſine nitore in igne et magneti refractaria graviſſima.

Scheele et Bergmann nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 89. *et* 95. Tungſten.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 89. Stannum ſpatoſum.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 575. Scheelium ochraceum album.
Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 319.
Habitat rarius in Suecia (*prope* Bipsberg,) Cornubia (*prope* Pengilly,) *frequentius in* Saxoniae (*prope* Marienberg *et* Altenberg) *et* Bohemiae (*prope* Schoenfeld *et* Schlackenwalde) *ſtannifodinis, ex wolframi calce et terra calcaria conflatum accedente utplurimum ferri calce, cujus largiori portione interdum flaveſcit, neque aqua, neque acidis ſolubile, in igne crepitat, verum, ne violentiore quidem, liqueſcens, nunc forma communi, nunc pyramidis tetraëdrae duplicis.*

ſpuma lupi. 2. W. ponderoſiſſimum opacum coloris obſcuri tritura ex rubro obſcure fuſca ex wolframi, magneſiae et ferri calce compoſitum.
Syſt. nat. I. *p.* 175. *n.* 4. Ferrum intractabile fibris planiuſculis centralibus nitentibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 122. *n.* 3. Molybdaenum tritura rubra.
Woltersd. miner. 31. Ferrum nigrum radiatum jovem adulterans.
Cartheuſ. miner. 72. Ferrum mineraliſatum griſeo-nigrum ſplendens, lateribus planis ſtriatis.
Waller miner. 268. Ferrum arſenico mineraliſatum, minera nigra ſ. fuſca attritu rubente, cryſtalliſata planis nitidis ſplendente.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 330. Magneſia cryſtallina nigra fuſca vel rubra intrinſece ſtriata, attritu rubens.
Cronſt. miner. §. 117. Magneſia cum parva portione martis et jovis mixta.
Lehmann phyſic. chem. Schrift. p. 275. Wolfram.
d'Elhujar chem. Zerglied. des Wolframs Ueberſ. v. Gran. Hal. 1786. 8.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 576. Scheelium ochraceum Spuma lupi.
Vogel mineralſ. p. 178. Spuma lupi.
Habitat rarius in Eſtremadura Hiſpaniae, *frequentius in* Britannia (*prope* Caetanos,) *in* Cornubiae, Saxoniae *et* Bohemiae *ſtannifodinis, non raro ideo ſtanni calce inquinatum, coloris nigri, interdum in fuſceſcentem vergentis, ſuperficie nonnunquam variis coloribus ludente, nitens, texturae recte lamelloſae, rarius radiatae, fragile, molle, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in cruſtas incurvas, angu-*

angulosas aut rectas secedens, forma saepe communi, interdum prismatum hexaëdrorum compressorum pyramide tetraëdra terminatorum, rarius tabularum tetraëdrarum rectangularum, salis communis spiritu pro magna parte solvendum, eique colorem concilians.

79. MAGNESIA. ☿ Fragilis, macra, opaca, fusca, intus cana, ferro difficilius igne liquescens, ponderis specifici = 6850 : 1000.

Acidis plurimis solvenda, et affuso sanguinis lixivio colore ochroleuco ex his praecipitata.

Calce pro majore minorive phlogisti superstitis portione nunc hoc nunc illo colore conspicua, minima portione vitris addita haec omni tinctu orbante, paulo majori violaceum, adhuc majore nigrum colorem affricante.

regulina. 1. M. inquinans nitoris intus metallici texturae divergenti-radiatae. *Lapeirouse act. ac. Tolos.* 1. *p.* 256.
Habitat in ferri fodinis Sem *vallis* pyrenaeae Vic-dassos, *reniformis, magneti non obtemperans, submalleabilis; an nomine reguli magnesiae revera digna?*

ochracea. 2. M. friabilis inconspicua terrea.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 9. Ochra magnesiae pulverea nigra.
Cronst. miner. §. 114. Magnesia friabilis terriformis.
Habitat in Anglia, Pyrenaeis (*prope* Sem *et* Lapeirouse,) Franconiae *fodinis* Culmbacensibus *et* Sibiriae *montibus altaicis utplurimum nigra, rarius superficialis rubra, an ex fatiscentibus speciebus durioribus nata?*

pictorum. 3. M. nigra friabilis natans, siccata, obiter contusa et cum oleo unguinoso subacta ad aërem liberum sponte exardescens.

Wedegewood ap. Kirwan mineral. p. 352. *T. Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 367. *Groschke chem. Annal.* 1785. 2. *p.* 440. Wad.

Habitat in Angliae *provincia* Derby *strata satis ampla hinc inde constituens, potissimum prope* Portwai, *etiam? in ferrifodina sylvae* Thuringiacae, v. g. *prope* Melis *ad montem* Glükstein, *pingendis navibus inserviens, praeter magnesiam et ferri calcem, plumbi quoque calcem et barytidem continens.*

nivea. 4. M. alba igne fuscescens aut nigrescens, mollis cum nitri acido effervescens et aërem hepaticum eructans.

α) texturae radiatim fibrosae.

Cronst. §. 115. B. 1. α. Magnesia alba stricte sic dicta.

β) texturae incurvo-lamellosae.

Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 561. Magnesium ochraceum album.

Habitat majoribus aut minoribus portionibus aliis fossilibus immersa, reniformis aut globosa in Norwegia, Wermelandia Sueciae *et* Transilvania, *nitoris intus vitrei, vix subopaca, leviuscula, in fragmenta indeterminata dissiliens, in granularia secedens, interdum spongiosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens.*

rubra. 5. M. rubra, vitra colore rubro tingens.

Cronst. miner. §. 115. B. 1. β.

Habitat in Pedemontio *et* (*prope* Sem *et* Lapeirouse) *in* Pyrenaeis, *saepe sphaerica, stellatim fibrosa, ferri inops.*

vulgaris. 6. M. mollis inquinans coloris chalybei nitoris metallici.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 8. Ferrum intractabile fuscum inquinans, particulis micaceis striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 2. Molybdaenum tritura atra.

Cronst. miner. §. 116. 2. Magnesia parum martialis.

Baum. miner. 1. *p.* 269. Magnesia vitriariorum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum nigricans splendens a centro radiatum.

Waller. miner. 269. Ferrum mineralisatum, minera fuliginosa inquinante, striis sparsis convergentibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 328. *n.* 2. Magnesia fuliginosa, particulis acerosis nitens fragilis manus inquinans.

Cartheus. miner. 72. Ferrum mineralisatum nigricans obsolete splendens fibrosum.

Habitat

Habitat in Suecia, (*ad montem* Skidberg *et prope* Tiwaden,) Anglia (*in collibus* Mendip *et provincia* Sommerset,) Gallia (*in montibus* pyrenaeis, *potissimum* Remié *et* Canigou, *prope* Siverac Roverniae, Davejan Occitaniae,) *insula* Elba, Hetruria (*prope* Chianciano di bagni,) Venetorum *fodinis prope* Schio, Hungaria (*prope* Felsobanya,) Silesia (*prope* Conradswalde,) Carniolia (*prope* Paludnig *et* Lolling,) Hennebergia (*prope* Ilmenau,) Saxonia (*prope* Altenberg, Eibenstock, Annaberg, Johanngeorgenstadt, Camsdorf *et* Boesenbrunn,) Thuringia (*prope* Langenwiese *et in monte* Schneekopf,) *in* Hercynia (*praecipue prope* Ilefeld, *plurimo ferro inquinata prope* Wezlariam *et* Osnabrugum) *tam in montibus simplicioribus, quam in stratariis, frequentius barytidi, ferri mineris, jaspidi, argillae ferriferae, quam spato aut gypso immersa, aëre vitali aut igne torta, aut vitrioli acido irrigata largam copiam exhibens, vitris et crustis vitreis aut tingendis, aut omni colore exuendis crebro adhibita, ferro nunquam carens, texturae rarius compactae, aut stellatim fibrosae, aut minutim lamellatae, quam sparse, stellatim vel fasciculate radiatae, in fragmenta utplurimum indeterminata, rarius in festucas longas dissiliens, crebrius in fragmenta granularia quam in crustas crassas subincurvas, aut in bacillos secedens, saepe formae communis, ut tamen etiam forma arbuscularum, fruticum, fistularum, uvarum, tabularum minimarum tetraëdrarum, in pelliculas, columnas, fasciculos aggregatarum, aut prismatum tetraëdrorum, vel exilium acicularium hexaëdrorum in fasciculos congestorum compareat.*

nigra. 7. M. mollis inquinans nigra vix nitens.

Cronst. miner. §. 116. 2. α. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 329. *n.* 2. b. Magnesia fuliginosa scoriacea.

Habitat in montibus pyrenaeis, Pedemontio, Helvetia, Wirtembergia, *electoratu* Trevirensi, Thuringia (*praesertim prope* Koeniz,) Saxonia (*prope* Camsdorf,) *et* Lusatia (*prope* Sornendorf, *et in monte* Heideberg *prope* Rengersdorf,) *iisdem, quibus vulgaris, usibus inserviens, ferro quoque nunquam libera, interdum cupri pauxillum continens, nunc superficialis, nunc minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus immersa in fuscum aut caerulescentem colorem vergens, aut superficie variis coloribus picta comparens, rarius spongiosa, quam compacta, texturae terreae, planae vel conchaceae, superficiei interdum vesti-*

giis sphaericis impressis, formae saepe communis, interdum cellulosae, fruticulosae, pectinatae, botryoidis, aut renum.

Petracorius. 8. M. duriuscula inquinans nigra intus nitens, igne rubescens. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 330. *n.* 3. Magnesia compacta nigra, particulis nitens, dura, inquinans.

Habitat in Galliae *provincia* Perigord, *magnetem non sequens, ponderosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens; an hujus generis?*

rosea. 9. M. rosea lamellosa non inquinans igne facile et cum spuma liquescens.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 31. Spatum scintillans carneum particulis impalpabilibus, auriferum.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 68. Spatum scintillans roseum.

v. Ruprecht phys. Arb. eintr. Fr. z. Wien. I. 1. *p.* 59.

Bindheim Schr. berl. Naturf. 5. *p.* 447.

Habitat in Transilvania (*prope* Nagyag) *et* Hungaria (*prope* Kapnik,) *auri matrix, in crustas tenues et incurvas secedens, forma communi, botryoide, aut lentium pyramidumve pusillarum, in sphaeras, uvas aut pyramides congestarum.*

80. STI-

80. STIBIUM. ♁ Fragile, coloris argentei, texturae radiatae, ponderis ſpecifici = 6860 : 1000.

Igne non difficulter fluens, in calcem primo ex cinereo albam abiens, paulo violentiori in vitrum hyacinthinum, tandem in fumum album.

Aqua regis cum colore aureo ſolvendum, et, lixivio quoque caerulei Berolinenſis et aqua, forma calcis albae, praecipitandum.

nativum. 1. St. ſtannei nitoris, ignis vi liqueſcendo nullum aut ſulphuris aut arſenici odorem ſpirans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 1. Stibium nudum argenticolorum.

Cronſt. miner. §. 231. *Act. Stockh.* 1748. *p.* 99. Antimonium nativum ſeu Regulus antimonii nativus.

Cartheuſ. miner. 59. Antimonium nudum regulinum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 196. *n.* 1. Antimonii regulus nativus.

Habitat in Sueciae *fodinis* Sahlbergenſibus Carlsort *et* Lator, *formae communis, texturae lamelloſae: lamellis rectis, cum hydrargyro facile ſubigendum, poſt liquationem ſolideſcendo facile in cryſtallos abiens.*

arſenicale. 2. St. ſtannei nitoris, ignis vim experiendo arſenicum olens.

Sage act. Pariſ. ann. 1782. *p.* 310.

Habitat in Delphinatu *prope* Allemont, *in* Hercynia *fodina* Abendroethe *prope* Andreasberg, *nativo ſimile, et arſenico parumper inquinatum, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in granularia ſecedens.*

rubrum. 3. St. obſcure rubrum fibroſum candeſcendo ſulphuris et arſenici vapores eructans, parum nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 172. *n.* 5. XII. 3. *p.* 124. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 50. Stibium mineraliſatum fibroſum rubrum.

Waller. miner. 239. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 199. *n.* 6. Antimonium ſulphure et arſenico mineraliſatum, rubrum.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 233. Antimonium auripigmento mineraliſatum.

Vogel Mineralſ. 496. Minera antimonii rubra.

Habitat rarius in Hungaria, Saxonia.

Argentigo. 4. St. fibroſum, ignis vi exagitatum argenti granulum relinquens et ſulphuris vaporem emittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 14. Ochra argenti germinans nigra.

Cartheuſ. miner. 76. Argentum fibris rectis tenuiſſimis friabilibus nigricantibus.

Cronſt. miner. §. 172. 2. 1. Minera argenti antimonialis capillaris.

Waller. miner. 291. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 339. *n.* 9. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum, minera plumoſa vel radiata.

Habitat, utplurimum quartzo inhaerens in Delphinatu (*prope* Allemont,) Sicilia (*prope* Novara *et* Rocealumiara,) *in* Tranſilvania (*prope* Nagyag,) *in* Hungaria (*prope* Rapnik, Felſobanya, Cremniz, Hodritſch, Malazka, Schemniz, Koenigsberg,) *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *in* Hennebergia (*prope* Ilmenau) *et* Saxonia (*prope* Braeunsdorf *et* Freyberg,) *nunquam ultra* $\frac{7}{200}$ *argenti continens, utplurimum pauperrima, nunc arſenici pauxillum habens, nunc carens, creberrime ex atro caeruleum, interdum cinereum aut niveum, fibris capillaribus, lanae inſtar mollibus rectis aut flexuoſis, liberis, aut quodammodo cohaerentibus, ſparſis, interdum parallelis, aut ſtellatim diſpoſitis.*

Stibigo. 5. St. fibroſum candeſcendo ſulphuris vaporem eructans, violentiore paulo igne totum avolans, parum nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 172. Antimonium fibris capillaribus ſparſis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 13. Ochra ſtibii germinans rubra.

Woltersd. miner. 27. Antimonium rubrum plumoſum.

Waller. miner. 238. Antimonium magna copia ſulphuris mineraliſatum, lanae inſtar fibris capillaribus ſeparatis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 3. Antimonium ſulphure mineraliſatum, lanae inſtar, fibris capillaribus ſeparatis.

Vogel mineralſ. 496. Flores antimonii.

Habitat in Hercynia (*prope* Andreasberg,) Saxonia, Hennebergia, Bohemia, Hungaria, Tranſilvania, Sicilia, Hetru-

Hetruria, Delphinatu *et* Alvernia, *interdum superficialis, fibris mollibus capillaribus flexilibus, liberis, aut in bacillos, fasciculos, hemisphaeria, vel stellatim congestis, creberrime cinereis, interdum nigris, hepaticis, obscure rubris, violaceis, virescentibus, dilute flavis, flavicantibus, aut variegatis, rarius albis.*

vulgare. 6. St. coloris chalybei, nitoris metallici, ponderosum candescendo sulphuris odorem spirans, tandem totum forma fumi albi avolans.

α) texturae compactae.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 198. *n.* 4. Antimonium sulphure mineralisatum minera difformi solida livido-fusca.

Cronst. miner. §. 232. 2. 1. 3.

β) texturae lamellosae.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. d. Galena antimonii.

γ) texturae radiatae.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 2. Stibium striatum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. Stibium mineralisatum fibrosum plumbicolorum.

Woltersd. miner. 27. Antimonium albo-griseum splendens striatum.

Cronst. miner. §. 232. 2. 1. 1. 2. *Waller. miner.* 238. Antimonium sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 196. *n.* 2. Antimonium sulphure mineralisatum striatum, colore griseo-caerulescente.

Dal. pharmac. 38. Antimonium.

a) radiis parallelis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. a.

b) radiis sparsis.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 50. Stibium fibris intercussantibus spatum.

Waller syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. b.

c) radiis fasciculatis.

d) radiis stellatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. γ. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 6. Stibium fibris concentricis radiantibus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. c.

δ) texturae fibrosae.

a) formae communis.

b) fistulosum.

c) forma prismatum hexaëdrorum utplurimum acicularium interdum fasciculatorum.

Syst.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 3. XII. 3. *p.* 123. *n.* 2. Stibium (crystallinum) crystallisatum.

Cronst. miner. §. 232. 2. 1. 4. *Waller. miner.* 239. *syst. miner.* 2. *p.* 198. *n.* 5. Antimonium sulphure mineralisatum crystallisatum.

Habitat rarius superficiale, quam partibus minoribus majoribusve terris calcariis, argillosis, fluori, quartzo insperſum, rarius in bacillos, utplurimum in grana secedens, frequens in Hungaria, *potissimum superiori*, Temesia (*prope* Moldawa,) Transilvania (*prope* Vayda Hunyad, Staniza *et* Nagyag,) *ad montes* Sudetos, *in* Bohemia (*prope* Przibram,) *in* Carinthia (*prope* Sifliz *et* Lemberg,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Rhaetia, Italia *media* (*prope* Pereta *et* Silvena,) Sicilia (*ad montem* Niso,) Sardinia, Corsica, Gallia (*prope* Rumpon) *ejusque provinciis* Occitania (*prope* Villefort,) Alvernia (*prope* Lubillac,) Borbonienſi, Lemovicenſi, Andegavenſi, Pictavienſi *et* Britannia, *in* Hispania, Suecia (*fodina* Westmanniae *et* Stripas,) Norwegia (*fodina* Narverud,) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, Freyberg, Johanngeorgenstadt, Camsdorf, Geyer *et* Voigtsberg,) Thuringia (*prope* Stollberg) *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) α) *in* Hungaria (*prope* Magurca) *et* Saxonia (*prope* Braeunsdorf,) β) *in* Saxonia (*prope* Braeunsdorf,) Transilvania (*prope* Nagyag,) *et* Sabaudiae *fodinis* Rossy, δ) *in* Lapponia, b) *in* Hungaria (*prope* Koenigsberg,) c) *in* Saxonia (*prope* Braeunsdorf) *et* Hungaria (*prope* Cremniz, Felsolangos *et in* Baronia Duroz, *in fodina* Temesienſi *prope* Dognasca *articulatis*,) γ a) *vulgatissimum, chemicorum, alchemicorum, metallorum reliquorum essentiam aurique semina in eo quaerentium, medicorum, oeconomorum, artificum typos fundentium usibus inservieus.*

argentiferum. 7. St. coloris chalybei nitoris metallici, tritura albida. *Klaproth chem. Annal.* 1790. 1. *p.* 294.

α) formae communis.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 78. 2. *p.* 116. Argentum album, arsenico et cupro sulphurato mineralisatum, tritura albida, et argentum album amorphum solidum.

β) forma crystallorum polyedrarum.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 78. Argentum album crystallis polyedris.

Habitat

Habitat in Hungaria *prope* Cremniz, *in* 100 *partibus ultra* 34 *ſtibii metallici, ultra* 31 *cupri, pene* 15 *argenti,* $11\frac{1}{2}$ *ſulphuris, et ultra* 3 *ferri continens.*

phoſphoratum. 8. St. acieulis ſparſis lamelloſis longitudinaliter ſtriatis ſine fumo notabili incandeſcentibus.

C. a. Raſumowsky chem. Annal. 1786. 1. *p.* 291.

Habitat in Sabaudiae *valle* Servoz, *foveis ſtibii vulgaris lamelloſi innidulans, molle, coram tubo ferruminatorio in carbone facile liqueſcens, et in ſcoriam friabilem granis ſtannei coloris innidulantibus conſpicuam abiens, frequentius flavum, aureum, vel album, quam nigrum et metallice nitens.*

muriaticum. 9. St. niveum matris perlarum inſtar nitens parallele radiatum forma tabularum exilium erectarum tetraëdrarum.

Roeſſler, Hacquet, et Klaproth chem. Annal. 1787. 1. *p.* 334. 1788. 1. *p.* 523. *et* 1789. 1. *p.* 9.

Schreiber bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 11. *et* 1789. 1. *p.* 398.

Ferber nov. act. Petrop. 3. *p.* 271.

Habitat in Bohemia (*prope* Przibram, *galenae,*) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, *congeneribus inſidens,*) Delphinatu (*in montibus* Chalanches,) *et* Hungaria (*prope* Felſobanya,) *aqua regis totum ſolvendum, majoribus fruſtulis igni expoſitum decrepitans, in pulverem contuſum facile igne liqueſcens et totum ſpecie fumi albi avolans, cum borace colliquatum metalli granula exhibens.*

81. ZIN-

81. ZINCUM. ZZ

Submalleabile, ſubſonorum, ex caeruleſcente album, texturae radiatae aut fibroſae, nitoris conſtantioris, ponderis ſpecifici = 6953 : 1000.

Igne non difficulter liqueſcens, in flammam exardeſcendo coruſcantem, vireſcentem et floccos niveos eructando, calcem relinquens, dum calet, flavam, poſt albam, vitris nullum colorem affricantem, cuprum flavo tingens.

Acidis omnibus ſolvendum, acrimoniam eorum delens, colorem nullum concilians.

ochraceum. 1. Z. pulverulentum album inconſpicuum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. Ochra zinci albida.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 222. *n.* 8. Zincum pulverulentum terreſtre.

Grill et Engeſtröm act. Stockh. 36. *p.* 77. 78.

Habitat in Sina, Sueciae *monte argenteo occidentali*, *et* Carinthiae *fodinis* Bleybergenſibus, *via humida cum acidis effervescens et fere totum ſolubile.*

calciforme. 2. Z. coagmentatum molliſſimum opacum album inconſpicuum.

Cronſt. miner. §. 226. 1. 1. 1. 1. Minera zinci calciformis pura indurata.

Habitat in Sibiria (*fodina* Tſchagirenſi *montium altaicorum*,) Suecia (*in monte* Stollberg,) Sileſia (*prope* Beuthen,) Bohemia (*prope* Commotau,) Hungaria (*prope* Cremniz,) Auſtria (*ad montem* Schwarzenberg, *et prope* Annaberg *et* Tirniz,) *in* Carinthia (*ad montem* Koenigsberg,) Carniolia (*prope* Trevilo,) Venetorum *terris* (*prope* Schio,) Anglia (*prope* Wirkesworth,) *intus terreum aut minutim lamelloſum, rarius compactum, acidis facile cum effervescentia et fere totum ſolubile, ſaepius in cruſtas ſecedens, inter-*

interdum in flavum aut cinereum colorem vergens, nonnunquam cellulosum nodulosum, fruticulosum, fistulosum, aut stiriae forma conspicuum, a metalli alieni labe satis purum.

vitreum. 3. Z. durum pellucidum nitoris vitrei.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 215. *n.* 2? Zincum sulphure mineralisatum, minera albescente vel grisea, facie vero et textura vitrea.

Habitat in Dauuria, Anglia, Namurcensi *comitatu*, Carinthia.

siliceum. 4. Z. album fibrosum in crustas secedens cum acidis in gelatinae speciem abiens.

Klaproth 1788. 1. *p.* 391.

Habitat in Scotia (Wanlok Head,) Brisgovia' *plumbo spatoso, forma utplurimum hemisphaerica insidens, tertiam partem terrae siliceae, metallici praeter zincum nihil continens.*

spatosum. 5. Z. lamellosum diaphanum igni expositum paulisper decrepitans, neque unquam sulphur eructans, formae communis aut globulosae.

Habitat in Angliae (Nottingham,) Austriae (*ad montem* Schwarzenberg *et prope* Tirniz,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Brisgoviae (*prope* Freyburg) *fodinis utplurimum album, interdum ferri calce accedente colore dilute viridi, viridi, flavo, flavescente, rufescente, spadiceo, luteo, nigricante tinctum, terram quoque siliceam semper continens, nonnunquam adeo copiosam, ut ad chalybem scintillet.*

crystallinum. 6. Z. lamellosum diaphanum igni expositum paulisper decrepitans neque sulphur eructans, formae crystallinae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 1. Zincum crystallisatum.

Cronst. miner. §. 226. 1. 1. 1. 2. Minera zinci calciformis pura indurata drusica.

Habitat in Anglia (*praesertim provinciis* Nottingham *et* Sommerset,) Polonia, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Austria (*prope* Tirniz,) Brisgovia (*prope* Freyburg,) *Ducatu* Westphaliae, *et prope* Aquisgranum, *spatoso satis simile, at forma tabularum rectangularum tetraedrarum in drusas, globi vel uvae speciem aggregatarum, aut cuborum exilium perfectorum faciebus nunc planis, nunc convexis gaudentium, aut parallelepipedorum, aut pyramidum trie-*

 drarum

drarum vel hexaedrarum, saepius simplicium quam duplicium, intus crebro cavarum, rarissime prismatum hexaedrorum in pyramidem hexaëdram terminatorum, aut acicularum capillarium interdum flabelli instar dispositarum conspicuum.

Calamina-ris. 7. Z. molle tinctum formae communis, texturae terreae aqua forti totum solubile opacum inconspicuum.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 4. Zincum terrestre.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 5. Zincum subterreum lapidescens.

Waller. miner. 247. Zinci minera terrea, colore flavescente s. fusco.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 216. *n.* 3. Zincum terrestre vel lapideum, colore flavescente vel fusco.

Woltersd. miner. 27. Zincum argillosum ponderosum, colore vario.

Cronst. miner. §. 226. 1. 2. Minera zinci calciformis impura.

Habitat in nova Hispania (*inter* Chilalpan *et* Troizlan,) Sibiria (*prope* Nertschinsk,) Polonia (*prope* Olkusch,) Silesia (*prope* Tarnowiz,) Saxonia (*prope* Hohenhan,) Bohemia (*prope* Tscheren, Bibshausen *et* Plan,) Austria (*ad montem* Schwartzenberg, *prope* Annaberg *et* Tirniz,) Carinthia (*prope* Bleyberg, Bleyburg *et ad montem* Jauken,) Carniolia (*prope* Treviso,) *comitatu* Marchiae (*prope* Iserloh,) *Ducatu* Westphaliae (*praesertim prope* Brillon,) *et* Juliacensi (*prope* Gresnich,) *terra* Leodiensi, Belgii *provinciis* Nemurcensi *et* Limburgensi, Galliae Andegavensi *et* Saumurois, *etiam* Sevennis, *et* Anglia (*in collibus* Meudip, *in provinciis* Derby, Flint, Sommerset *et* Nottingham,) *parando aurichalco vulgo inserviens, praeter ferri calcem, qua rarius viridi, frequentius ex flavescente cinereo, stramineo, isabellino, aurantio, rufescente, rubro, creberrime ex rubro fusco colore tingitur, plumbi calce, galena, spato (quo praesente potissimum effervescit) inquinatum, in granula secedens, argillae ferriferae ut plurimum innidulans, rarius texturae festucariae.*

Pseudoga-lena. Blende. 8. Z. nitoris semimetallici texturae lamellosae igni injectum sulphuris flammam et vaporem eructans, formae communis.

Cronst. miner. §. 228. 2. 1. 2. 3. Zincum calciforme cum ferro sulphuratum.

Funck act. Stockh. 1744. *p.* 58. Sterile nigrum.

Vogel

Vogel miner. 167. *Baum. miner.* 1. *p.* 271. *Pott observ.* 2. *p.* 105. *Scopol ann. histor. natur.* 5. *p.* 53. Pseudogalena.

α) tritura alba.

Sterile. β) tritura cinerea.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 2. Zincum micaceum subtessellatum nigrum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 6. Zincum semitessellatum atrum.

Waller. miner. 248. Zincum sulphure, arsenico et ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 5. Zincum sulphure et ferro mineralisatum, minera squamulis vel tessulis micante obscura.

Cartheus. miner. 61. Zincum mineralisatum squamosum nigricans nitens.

γ) tritura flava.

rapax. δ) tritura rubra.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 3. XII. 3. *p.* 127. *n.* 8. Zincum micaceum rubicundum tritura rufa.

Waller. miner. 250. Zincum sulphure, arsenico et ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 220. *n.* 6. Zincum sulphure et ferro mineralisatum, minera aut rubente aut pulverem rubicundum exhibente.

Cartheus. miner. 61. Zincum mineralisatum squamosum rubescens nitens.

a) purum.

b) cupro fulvo subtiliter insperso inquinatum, hinc metallice nitens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 3. Zincum (Swabii) mineralisatum compactum, atomis albidis.

Cronst. miner. §. 227. 2. 1. 1. 2. Zincum forma metallica sulphuratum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. b. Zincum sulphure et ferro mineralisatum colore obscure ferreo, particulis micantibus.

c) galenae miculis interspersis metallice nitens.

α) *Syst. nat.* I. *p.* 174. *n.* 1. Zincum canum galena intertextum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 2. Zincum (mineralisatum) mineralisatum compactum subsquamosum.

Waller. miner. 247. Zincum sulphure plumbo s. ferro mineralisatum obscurum, particulis micantibus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. a. Minera zinci minimis squamulis nitens.

Cronst. miner §. 228. 2. 3.

b) *Muſ. Teſſin.* 54. *n.* 3. Zincum lamelloſo-imbricatum metallicum.

Cronſt. miner. §. 227. 2. 1. 1. 1.

c) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 126. *n.* 4. Zincum (ſtibiatum) mineraliſatum fibroſum.

Muſ. Teſſin. 54. *n.* 4. Zincum ſtibiatum.

d) *Muſ. Teſſin.* 54. *n.* 2. Zincum lamellis decuſſatis, interſtitiis ferreo-ochreis.

d) argento ſubtiliſſime inſperſo dives.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 150. *n.* 8. Argentum (zincoſum) mineraliſatum zinco ſterilo.

Cronſt. miner. §. 174. 7. Argentum zinco ſulphurato mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 340. *n.* 11. Argentum zinco ſulphurato mineraliſatum, minera nigra vel nigreſcente nitida.

e) argentum aurumque ſubtiliſſime inſperſa continens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. γ. Aurum mineraliſatum pyrite in zinco ſterilo.

Cronſt. miner. §. 165. 2. 1. 3. Aurum ſulphure mineraliſatum medicante zinco aut ferro aut argento.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Aurum ſulphure, zinco et ferro mineraliſatum, minera pſeudogalenica.

Habitat frequens in Sibiriae, Norwegiae, Sueciae, Scotiae, Angliae, Germaniae, Hungariae, Sabaudiae *fodinis*, d) *in* Sabaudiae (*prope* Sourde,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Katieborziz *et* Joachimsthal,) *et* Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) e) *in* Tranſilvaniae (*prope* Cajonell, Boiza *et* Solathna) *et* Hungariae (*prope* Schemniz) *fodinis*, *in grana ſecedens*, *utplurimum quoque partem terrae aluminaris et ſiliceae continens*, *rarius formae globoſae*, *aut texturae in radiatam vergentis*, *aut intus ſpeculi inſtar nitens*, *interdum in tenebris cultri aut calami apice tentatum ſcintillas lucidas emittens*, *creberrime fuſcum aut nigrum*, *at multis quoque flavi rubrique coloris varietatibus conſpicuum*, *rarius viride*, *ochroleucum vel album*, *ſaepe opacum*, *interdum ſubopacum*, *rarius diaphanum*, *ſemipellucidum vel pellucidum.*

cryſtalliſatum. 9. Z. nitoris ſemimetallici, texturae lamelloſae, igni injectum ſulphuris flammam et vaporem eructans, forma cryſtallorum aggregatarum.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 127. *n.* 7. Zincum sterilum octaëdro-crystallisatum conglomeratum.

Brünn. Cronst. Miner. §. 228. 2. 4.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 221. *n.* 7. Zincum sulphure e ferro mineralisatum, crystallisatum.

Habitat in Seotia (*prope* Airds,) Hercynia (*prope* Lautenthal,) Saxonia (*prope* Scharfenberg *et* Freyberg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz,) Hungaria, Temesia (*prope* Dognaska) *et* Transilvania, *colore similiter variabili, quam in Pseudogalena, cui praeter formam simile, superficiei colore interdum alio, virescente, chalybeo, aut variegato, nunquam opacum aut subopacum, nunc pyramides simplices tri- vel hexaëdras, nunc duplices tetraëdras, nunc cubos, nunc prismata tetraëdra obliquangula vel rectangula, nunc dodecaëdra, nunc polyedra referens.*

82. MOLYBDAENA. ♇ Cana, fragilis, ad aërem constans, igne difficulter liquescens, ab acidis difficulter, a natro nequaquam solvenda, magnetem non sequens, ponderis specifici = 6963 : 1000.

Calce alba volatili cum borace in vitrum violaceum, cum ossium acido in viride abeunte, acida, aqua solvenda: solutione ab instillato sanguinis lixivio aut gallarum infuso colorem spadiceum, ab injectis aliis metallis, addita acidi muriae portiuncula, colorem caeruleum induente.

vulgaris. 1. M. mollissima opaca dilute plumbea attactu pinguis incurvolamellosa attactu pinguis igne sulphur eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. γ. Molybdaenum tritura caeruleſcente ſublamelloſum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 249. *n.* 1. a. Molybdaena pura membranacea nitens.

Cronſt. miner. §. 153. 2. 1. Molybdaena membranacea nitens.

Scheele act. Stockh. 39 1778 *p.* 247 &c.

Habitat, ſaepius feldſpato aut ſaxis ex eo compoſitis innidulans, in Suecia (*prope* Biſpberg, Baſtnäs, Grosdrum *et* Landäs,) Saxonia (*prope* Altenberg,) Sabaudia (*ad montem* Talifre,) *et* Calabria (*prope* Squillace, *in valle* S. Simio, *et in montibus* Jejunio *et* S. Niccolai,) *in fragmenta indeterminata diſſiliens, in granula ſecedens, ſulphuris ſat magnam copiam continens, ponderis ſpecifici* = 4569 : 1000 *formae utplurimum communis, rarius tabulas tenues exiles hexaëdras referens.*

83. STANNUM. Malleabile, molle, mutum, album, ponderis ſpecifici = 7150 : 1000, nitoris conſtantioris.

24. Igne facilime liqueſcens, et in calcem canum abiens, difficulter in vitrum idque quidem lacteum abeuntem, quem colorem etiam aliis vitris pellucidis conciliat.

Acidis facile, at imperfecte ſolvendum, iisque amarum ſaporem impertiens.

nativum. 1. St. album nitoris metallici purum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 236. *n.* 1. Stannum nudum.

da Coſta et Borlace act. angl. 56. *p.* 35. 305 *et* 69. 1. *p.* 47.

Habitat in Cornubia, *cruſta cryſtallini obductum, an vere nativum?*

aureum. 2. St. aurei coloris facile in flammam caeruleam exardeſcens, et calcem album relinquens.

Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.

Gerhard Grundr. mineral. p. 250.

Habitat rarius et minoribus tantum portionibus aliis foſſilibus inſperſum in Sileſia *prope* Gieren.

3. St.

pyritico-ſum. 3. St. chalybei coloris, nitoris metallici, texturae radiatae igne ſulphur eructans, et calcem albam relinquens.

Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.

Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.

Habitat in Sileſia *prope* Gieren *et* Cornubia, *flamma minus lucida ardens.*

mineraliſatum. 4. St. nitens opacum lacteum tritura ex flaveſcente alba.

Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.

Habitat in Sileſia (*prope* Gieren,) *quartzo faſciis micae plurimis vario inhaerens.*

ſpatoſum. 5. St. albidum lamelloſum diaphanum ſemipellucidum aut pellucidum.

Syſt. nat. I. *p.* 182. *n.* 6. XII. 3. *p.* 131. *n.* 4. Stannum ſpatoſum ſubdiaphanum album.

Vogel mineralſ. 166. 461. *Juſt. miner.* 120. Stannum ſpati.

Waller. miner. 303. Lapides ſtanniferi ſpathacei.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 322. *n.* 5. Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera ſpathiformi.

Brünn. Ueberſ. Cronſt. miner. p. 198. Zinnſpath.

Habitat in Bohemiae *ſtannifodinis, facile cum wolframo albo confundendum, difficulter acidis ſolvendum et igne liqueſcens, raro omnis ferri expers, crebro quoque arſenici pecticulas ſubtiliſſimas immixtas habens, una cum carbonibus igni expoſitum ſtannum largiens.*

ligneum. Woodtin. 6. St. dilute ligneum ſtriis alternatim dilutioribus pictum ſtellatim fibroſum ſcintillans, in cruſtas ſecedens, in fragmenta cuneiformia diſſiliens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 322. *n.* 6? Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera amianthiformi alba.

Brünnich. act. Stockh. 39. 1778. *p.* 320.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 169. 180. Holzzinn.

Habitat in Cornubia, *potiſſimum in parochiis* S. Columbi, Dyonyſii *et* Rouch, *renis aut globi formam prae ſe ferens, acidis difficulter ſolvendum, igne colorem mutans, et difficilime liqueſcens, opacum, ferri dives, ut tamen ſtanni* $\frac{63}{100}$ *largiatur, ponderis ſpecifici* = 5800 : 1000.

amorphum. 7. St. compactum opacum formae communis coloris obſcuri, tritura dilute cinerea.

Syſt. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. XII. 3. *p.* 130. *n.* 3. Stannum amorphum rufo-nigricans.

Waller. miner. 283. Stannum ferro et arsenico mineralisatum, lapidibus simplicioribus simile.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 321. *n.* 4. Stannum arsenico et ferro mineralisatum, minera solida, colore obscure rubente.

Woltersd. mineral. 32. Stannum amorphum petra varia vestitum.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 1. Minera stanni vitrea arsenicalis amorpha.

Habitat, interdum libera in montibus accumulatis jacens, in India, *et insula* Banca, *in regno* mexicano *et* chilensi, *in* Angliae *provinciis* Devonia *et* Cornubia, *insulisque* Scilly, *in* Saxonia *et* Bohemia Franconia*que finitimis, in* Silesia (*prope* Gieren,) Gallicia, *atque inferiori* Hungaria, *cobalti interdum, semper fere arsenici, praesertim albicantis particulis plurimis, crebro subtilissimis insparsis, ut igni expositum arsenici vaporem eructet, nonnunquam albus arsenici pulvis efflorescat, igne ceterum difficulter liquescens, cum strepitu dissiliens, et carbonibus interjectis stannum exhibens, acidis difficulter solvendum, saepe scintillans, in granula frequentius quam in crustas secedens, coloris fusci aut nigri, ponderis specifici* = 6750 : 1000, *utplurimum parum nitens, interdum speculi instar, nonnunquam spongiosum.*

granulatum. 8. St. compactum opacum ponderosum tritura dilute cinereo forma crystallorum minorum extrinsecus nitentium.

Zwitter. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 130. *n.* 2. Stannum granis crystallinis aggregatis.

Waller. miner. 282. Stannum ferro et arsenico mineralisatum, crystallis stanni minimis.

Vogel mineral. 461. Minera crystallorum stanni.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2 2. Minera stanni vitrea arsenicalis crystallisata, crystallis minoribus.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 320. *n.* 3. Stannum arsenico mineralisatum, minera irregulari, crystallis mineralibus stanni minimis in matrice lapidea aggregatis.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 322. *n.* 7. Stanni minera arenis vel terris immixta.

Habitat cum amorpho, *crystallis rarius flavis, flavicantibus aut virescentibus, quam rubris, fuscis aut nigris, nunc quartzo, micae, argillae, lithomargae, fluori, spato, steatitae, aut composito ex his lapidi immersis, aut in humo arenave liberis, nunc parallelepipeda rectangula, nunc pyramides tetraedras utplurimum duplices, rarius perfectas,*

ctas, quam ad basin communem truncatas vel in aciem terminatas, nunc prismata tetraëdra, utrinque pyramide rarius octaëdra, quam tetraëdra terminata, interdum geminatim pyramidibus cohaerentia, non raro pyramidibus aut angulis, aut marginibus truncatis referentibus, ceterum amorpho simile, interdum subopacum.

crystallinum. 9. St. compactum opacum ponderosum tritura dilute cinerea, forma crystallorum majorum.

Syst nat I. *p.* 181. *n.* 1. Stannum crystallis pyramidatis irregularibus nigris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 1. Stannum tesseris crystallinis.

Gronov. suppl. 10. *n.* 31-41. *Woltersd. min.* 32. Stannum polyedrum irregulare nigrum.

Waller. miner. 302. Stannum ferro et arsenico mineralisatum, minera crystallisatione polyedra.

Waller. syst. miner 2. *p.* 319. *n.* 2. Stannum arsenico mineralisatum, minera crystallisata, figura polyedrica, diverso colore.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2. 1. Minera stanni vitrea arsenicalis crystallisata, crystallis majoribus.

Imper. hist. nat. 519. Ingemmatio stanni.

Habitat cum amorpho, cui praeter figuram crystallorum majorum simile, rarissime album, forma crystallorum, interdum granatos referentium, ad granulatum accedens, ab hoc et amorpho vix specie distinctum.

84. COBALTUM. K

Durum, fragile, nitoris exigui fugacis, coloris chalybei, ponderis ſpecifici = 7600 : 1000.

Igne difficilius cupro liqueſcens, diutius efficaci in calcem nigram abiens, quae vitris caeruleum colorem affricat.

Acidis facile ſolvendum iisque colorem rufeſcentem impertiens, calore in viridem et modo ferri expers fit, in caeruleum tranſeuntem.

nigrum. 1. C. inconſpicuum coloris obſcuri prunis inſperſum nullum arſenici vaporem eructans.

Cronſt. miner. §. 245. Cobaltum calciforme martiale absque arſenico.

α) friabile, inquinans.

Cronſt. miner. §. 245. 1. 1. 1. Ochra cobalti nigra.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 183. *n.* 7. a. Ochra cobalti nigra.

β) induratum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 4. Cobaltum (ſcoriatum) poroſum glauceſcens fuſcum.

Cronſt. miner. §. 245. 1. 1. 2. Minera cobalti vitrea.

Geſn. cadm. 17. *Vog. miner.* 504. Cobaltum ſcoriae ſimile.

Waller. miner. 225. Cobaltum arſenico mineraliſatum, minera glauca.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 180. *n.* 5. Cobaltum mineraliſatum, minera colore nigreſcente vel glauco, ſcoriis ſimili.

Habitat in Auſtria (*prope* Kleinzelle,) Salisburgi, Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen,) Hennebergiae (*prope* Schweina,) Thuringiae (*prope* Saalfeld) *et* Saxoniae (*prope* Annaberg, Schneeberg, Camsdorf *et* Oberrehhübel) *fodini, colore nigro, fuſco, glauco, hepatico, rarius cinereo, ſemper ferri portionem continens, interdum ferro ochraceo interſperſum,* β) *duriuſculum, compactum, nunc majoribus minoribusve portionibus aliis foſſilibus inſperſum, nunc venarum ad inſtar haec percurrens, aut cruſtae more obducens, formae utplurimum communis, interdum reniforme aut botryoides, nonnunquam argentum larvatum aut nativum continens.*

2. C.

ochraceum. 2. C. inconspicuum intus terreum, coloris dilutioris, prunis insperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. X. *p.* 47. *Schreb. lith.* 128. Ochra wismuthi rubra.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 8. Ochra cobalti pulverea fulva.

Waller. miner. 234. Cobalti minera colore rubro ſ. flavo.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 181. *n.* 7. Cobaltum facie et conſiſtentia terrea.

Cartheuſ. miner. 56. *n.* 2. Cobaltum ochraceum rubrum.

Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. Minera cobalti calciformis calce arſenici mixta pulverulenta.

Habitat rarius in venis aut ſtratis, rarius in Hungariae (*prope* Topſchau,) Temeſiae (*inter* Bogſchan *et* Dognaska,) Naſſoviae, Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Maynae Britanniae, Galliae (*prope* Baigori *in montibus* Pyrenaeis, (*prope* Allemont *in* Delphinatu *et prope* Fanum S. Mariae, *inter* Lotharingiam *et* Alſatiam *intermedium*,) *paulo frequentius in* Hiſpaniae (*prope* Guſtoa *et* Bielſa Arragoniae,) Pedemontii (*prope* Uſſei,) Sabaudiae, Valeſiae (*prope* S. Maurice,) Wirtembergiae (*prope* Alpisſpach,) Haſſiae (*prope* Biber, Riegelsdorf *et* Schmalkalden,) Hennebergiae (*prope* Schweina,) Sileſiae, Sueciae, *praeſertim* Helſingiae, *et* Norwegiae, *praeſertim autem in* Bohemia (*potiſſimum prope* Joachimsthal,) Saxoniae, Thuringiae (*prope* Saalfeld,) *et* Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen *et* Wolfach) *fodinis, utplurimum rubrum, perſici flores colore aemulans, rarius corii colore tinctum; rariſſime flavicans aut album, interdum niccolo, wismutho, cupro ochraceis intermiſtis vireſcens viride aut caeruleum, igne facile in vitrum caeruleum colliqueſcens, rarius particulis majoribus minoribusve aliis foſſilibus inſperſum, quam ſuperficiale, ex aliis cobalti mineris effloreſcens, formae utplurimum communis, rarius botryoides.*

Cobaltigo. 3. C. radiatum rubrum, nitoris vitrei prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 195. *n.* 15. Ochra cobalti germinans purpurea.

Cartheuſ.

Cobalti parando vitro caeruleo ſmaltae nomine venienti atque atramento ſympathetico potiſſimum inſervientis regulum primus demonſtravit Act. Upſ. 1733. G. Brandt, *qui ſummus mineralogus chemicus ann. agens* 74. *d.* 29. *Apr.* 1768. *obiit, hiſtoriam naturalem expoſuere* J. A. Geſnerus *hiſtoria cadmiae Berol.* 4 1744. *et* 1747. J. G. Lehmann *Cadmiologia.* Regiom. 1761. 4. *Effloreſcentia colore ſuo perſici flores aemulante ſe prodit.*

Cartheuſ. miner. 56. *n.* a. Cobaltum ochraceum rubrum.
Geſn. cadm. 21. *n.* 37. *Henck. miner.* 107. Coboltblüte, Flos cobalti.
Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. 2. Ochra cobalti rubra indurata.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 181. *n.* 6. Cobaltum arſenico mixtum, colore rubro vel flavo efflorescens.
Habitat cum ochraceo, arſenici non calcem, ſed acidum immixtum habens, colore utplurimum perſici flores, interdum coccionellam imitans, vel kermeſinum, ſuperficiale, vel majoribus minoribusve partibus aliis foſſilibus inſperſum, in granula ſecedens, radiis, quos textura oſtendit, nunc latioribus, nunc anguſtioribus, faſciculatis vel ſtellatis, ſaepius formae communis, quam botryoides, aut tabulas minimas rectangulas tetraëdras ad facies terminales in aciem exeuntes, aut aciculas exiles tetraëdro priſmaticas, in faſciculos aut ſphaeras aggregatas referens.

ſtercoreum. 4. C. inconſpicuum coloris ſordidi mixti, uſtum et cum plumbo fuſum argenti portionem relinquens.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 345. *n.* 16. Argentum nativum vel mineraliſatum, lapidibus diverſicoloris mixtis inhaerens, colore ſtercoris anſerini.
v. Born Brief. XXII. *p.* 220. *Schreiber bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 43.
Habitat in Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Saxoniae (*prope* Ehrenfriedersdorf, Johanngeorgenſtadt *et* Marienberg,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Wirtembergiae (Koenigswart,) *et* Delphinatus (*prope* Allemont) *fodinis, argentum nativum ſemper, nunc parciori, nunc largiori copia (ad* $\frac{1}{4}$ *uſque) continens, ferrum quoque, non raro praeterea niccolum ochraceum, et arſenicum, interdum argillam et hydrargyrum; utrum omne huc ſpectat, an potius ferri mineris accenſendum?*

ſulphuratum. 5. C. nitoris metallici ſtannei coloris prunis inſperſum ſulphuris vaporem eructans, diuque igne agitatum puram cobalti calcem relinquens.
Geyer chem. Annal. 1788. 1. *p.* 67.
Habitat in Suecia *prope* Calmariam.

pyriticoſum. 6. C. nitoris et coloris ſtannei igne agitatum ſulphuris vaporem eructans et carbonum pulvere interſperſo materiem relinquens magneti obtemperantem.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 2. *Swab act. Holm.* 1746. *Cronſt. miner.* §. 248. Cobaltum ferro ſulphurato mineraliſatum.

Waller.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 178. *n.* 3. Cobaltum ferro sulphurato mineralisatum, colore albo, parum nitens.

Habitat in Sueciae (*prope* Riddarhytta,) Saxoniae, Bohemiae (*prope* Joachimsthal) *et* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *fodinis, texturae granulatae, in granula quoque secedens, rarius superficiale, superficie interdum speculi ad instar nitente, aut sulcis decussantibus exarata, cubos interdum exiles perfectos aut truncatos, superficiebus planis vel convexis conspicuos, rarius pyramides tetraëdras duplices ad angulos valde truncatas, aut prismata pusilla hexaëdra, utrinque pyramide tetraëdra terminata referens.*

crystallinum. 7. C. nitoris et coloris ex stanneo-chalybei, igne agitatum sulphuris arsenicique vaporem eructans, et materiam relinquens magneti obtemperantem.

Cronst. miner. §. 249. Cobaltum cum ferro sulphurato et arsenicato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 176. *n.* 1. Cobaltum ferro arsenicato cum vel sine sulphure mineralisatum, minera alba, planis aut granulis micans.

(β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 129. *n.* 1. Cobaltum crystallisatum. Fig. 35.

Cartheus. miner. 55. Cobaltum mineralisatum crystallinum, crystallis polyedris nitidissimis albis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 179. *n.* 4. Minera cobalti crystallisata.

Habitat in monte Sueciae Tunaberg Sudermanniae, *superficiei colore interdum in fulvum vergente, saepe prismata referens hexaëdra, utrinque pyramide irregulari hexaëdra terminata, ita ut crystallus constet tetragonis sex, sexagonis* 12, *faciebus tribus proximis eodem ubique modo striatis, et facies tres similes oppositas sibi habentibus, ut alternis ternis semper contrarie striatis, ut, quocunque vertas, semper sint latera tria proxima reliquis contrario modo striata; ex his tribus planum medium semper tetragonum lateralia hexagona.*

arsenicale. 8. C. nitoris et coloris obscure chalybei igne agitatum arsenici fumum eructans et materiem relinquens magneti obtemperantem.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *Cronst. miner.* §. 247. 1. Cobaltum ferro et arsenico metalliformi mineralisatum.

Waller. miner. 226. Cobalti minera diversimode figurata.

Waller.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 177. *n.* 2. Cobaltum ferro et arsenico mineralisatum, minera cinerea difformi, particulis parce vel non nitens.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg, Annaberg, Schneeberg, Johanngeorgenstadt,) Boheniae (*prope* Joachimsthal,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Stiriae (*prope* Schladming,) Lotharingiae (*prope* Giromagny,) *et* Norwegiae (*prope* Kongsberg) *fodinis, cobalto cum ferro et arsenico conjuncto, texturae nunc granularis, nunc planae ad conchaceam accedentis, rarius parallele, stellatim aut fasciculatim fibrosae, formae utplurimum communis, interdum botryoides, nonnunquam arbuscularum imaginibus nigris pictum.*

hispanicum. 9. C. nitoris et coloris chalybei, igne agitatum sulphuris et arsenici vaporem eructans, et materiem relinquens magneti non obtemperantem.

Habitat in Arragoniae *et* Valesiae *fodinis, ferri expers, et praeter cobaltum sulphuris et arsenici ferax.*

85. FER-

85. FERRUM. ♂ Poſt platinam tenaciſſimum, ſumme elaſticum et duriſſimum, ſonorum, nigredinis ſibi propriae, magnetem ſequens, et in magnetem facile convertendum, rubiginem facilime contrahens, ponderis ſpecifici = 7600 : 1000.

Igne facile candens, paulo fortiori ſcintillans elidens, fortiſſimo demum liquandum, facilius in calcem rubram ſquamoſam abiens, quae vitris adjecta vireſcenti, aut ſi vehementius uſta ſit, luteo illa colore perfundit.

Acidis omnibus facile ſolvendum, quibus, acrimonia omni orbans, ſaporem adſtringentem impertitus, per gallarum tincturam colore nigro, per ſanguinis lixivium caeruleo ex illis praecipitandum.

nativum. 1. F. nudum nitoris metallici.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 136. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 56. *n.* 1. Ferrum nudum intractabile.

Waller. miner. 242. Ferrum nativum in granulis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 233. *n.* 1. Ferrum nativum.

Carth. miner. 71. Ferrum nudum malleabile.

Habitat in Islandia, *ducatu* Juliacenſi, Saxonia (*prope* Groscamsdorf *et* Eibenſtock,) Sileſiae, Stiriae, Salisburgi, Bavariae *montibus*, *in* Africa (*ad fluvium* Senegal,) *in* Americae *meridionalis diſtrictu* S. Jacobi del Eſtero, *in* Sibiria *prope montes* Nemiricos *ad fluvium* Jeniſei, *poſterius ramuloſum frigidum quoque malleabile foveolis plenum, hinc inde materia pellucida, difficulter igne liquanda, chryſolithos mentiente, texturae conchaceae refertis; an omne perfecte metallicum, an album vere nativum?*

2. F.

chalybeatum. 2. F. retractorium in grana ſecedens nigrum tritura nigra, texturae compactae, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 4. Ferrum retractorium nigricans ſubſcintillans compactiſſimum.

Cronſt. miner. §. 210. 2. 1. 1.

Waller ſyſt. miner. 2. *p.* 237. *n.* 4. a. Minera ferri nigra ſolida.

Habitat ad Sibiriae *montium* Urdjumski *radicem*, *in* Sueciae, *potiſſimum* Weſtmanniae, Dalecarliae, Smolandiae *fodinis*, *ſubſcintillans poſt ignitionem malleabile*, *igne facile liqueſcens*, *ferri boni in eximiam chalybem convertendi largam* $\frac{50-60}{100}$ *portionem exhibens*, *igne ſulphur nullum exhalans.*

ſelectum. 3. F. retractorium in grana ſecedens nigrum tritura nigra texturae ſubtiliſſime granulatae, formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 13. Ferrum retractorium ſolidum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 8. Ferrum retractorium nigrans, particulis ſubimpalpabilibus, ſolideſcens.

Cronſt. miner. §. 210. 2. 1. 2.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 437. *n.* 4. b. *et* d. Ferrum ſulphure inſenſibiliter mineraliſatum, minera nigricante, tritura nigra magneti amica.

rhombeum. β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 6. Ferrum retractorium nigrans, particulis rhombeis.

Habitat in Americae *ſeptentrionalis* (*prope* Crownpoint,) Lapponiae (e gr. *prope* Kirnuar, Jellivari, Janusvando,) Norwegiae (*prope* Bramble, Lärmſtadt, Tornbiönsbor, Arendal, Koennegen, Gellebeck, Nordſee,) Sueciae *plurimis*, Pyrenaeorum (*potiſſimum inter* Sem *et* Lercoul,) Pedemontii (*prope* Traber *et* Belangero,) Elbae, Sardiniae, Bergami, Breſciae, Stiriae, Carinthiae, Hungariae, Bohemiae *et* Saxoniae *nonnullis fodinis*, *chalybeato ceterum ſimile*, *in fragmenta rhombea* (β) *interdum diſſiliens.*

commune. 4. F. retractorium in grana ſecedens nigrum tritura nigra, texturae evidentius granulatae, formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 177. *n.* 16. XII. 3. *p.* 138. *n.* 10. Ferrum retractorium nigrans, particulis ſubgranulatis inaequalibus.

Cronſt. miner. §. 210. 2. 1. 3.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 238. *n.* 4. c. Minera ferri nigra granularis.

β) *Syſt.*

β) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 15. XII. 3. *p.* 138. *n.* 9. Ferrum (granosum) retractorium nigrans particulis arenaceis.

γ) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 19. XII. 3. *p.* 138. *n.* 12. Ferrum (talcosum) retractorium nigrans, talco inspersum.

δ) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 20. XII. 3. *p.* 138. *n.* 13. Ferrum (calcarium) retractorium nigrans marmoris.

ε) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 5. Ferrum (sidereum) retractorium nigrans, maculis rhombicis minerae ferri insperſis.

ζ) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 21. XII. 3. *p.* 138. *n.* 11. Ferrum (molle) retractorium nigrans pyriticosum.

Habitat cum selecto, cui ceterum simile, in Sueciae *potissimum fodinis, interdum punctatim steatitae* (γ), *aut lapidi calcario* (δ) *insperſum, aut frustis majoribus ferro intractabili rubro micaceo immersum, aut pyriten sibi insperſum continens, et ea de caussa igne tortum sulphuris vapores eructans.*

crystallinum. 5. F. retractorium nigrum tritura nigra, forma crystallorum. Fig. 23.

Syst. nat. I. *p.* 175. *n.* 1. Ferrum crystallisatum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 3. Ferrum crystallisatum retractorium confertum adhaerens.

It. wgoth. 258. Minera stanni.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 234. *n.* 2. Ferrum mineralisatum crystallisatum.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. Ferrum (tessellare) crystallisatum retractorium solitarium.

Cronst. miner. §. 201. 2. 1. 5. Minera ferri calciformis inaurata octaëdra.

γ?) *Syst. nat.* I. *p.* 165. *n.* 4. Alumen talcosum opacum.

Amoen. acad. 1. *p.* 481. Alumen solitarium cinereo-fuscum ollaris.

Waller. miner. 130. Talcum cubicum octaëdrum.

Habitat in Norwegia (*prope* Bramble,) Sueciae *ferrifodinis*, Gallicia, Carinthia (*prope* Fragant,) Corsica, Delphinatu (*valle* Volyaudemer,) *et* Sabaudia, *utplurimum solitarium, nunc liberum, nunc marmori, micanti, quartzo, serpentino inhaerens.*

glareosum. 6. F. retractorium nigrum tritura nigra in grana comminutum.

Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 8. XII. 3. *p.* 199. *n.* 13. *Mus. Tess.* 112. Arena (ferrea) ferri atra.

Waller. miner. 251. Ferrum arenae mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 255. *n.* 18. Ferrum mineralisatum in formam arenae collectum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum glareosum atrum magnetem sequens.

Vogel miner. 80. Arena ferrea.

Cartheus. miner. 10. Arena metallica.

Habitat in Italia *ad radicem montium colliumque vulcaniorum*, *ad* Sibiriae, Groenlandiae, Islandiae, Lapponiae, Fennoniae, Sueciae *fluvios et littora*, *ad littora maris* Baltici, *ad rivum* Kirniz Lusatiae, *in* Bohemia (*prope* Presniz,) *in* Transilvania (*ad fluvium* Aranjos,) *in* Elba, Britannia (*ad fanum* S. Maclovii,) Jamaica, India, *potissimum in maritimis* Coromandel *et* Zeylona, *ex mineris praecedentibus per torrentes et maris undas comminutis et in remota saepe loca delatis natum*, *granis obtuse angulatis.*

hepaticum. 7. F. retractorium hepaticum, tritura nigra subscintillans, in fragmenta subcubica dissiliens.

Habitat in alpibus Lapponicis, c. gr. Jellivari, *compactum, an distincta species?*

nitens. 8. F. retractorium nigrum compactum tritura rubra, in fragmenta nitentia cubica dissiliens.

Cronst. miner. §. 211. 2. 3.

Habitat in Norwegiae *fodinis prope* Arendal, *an distincta species?*

rhombeum. 9. F. retractorium tritura rubra compactum in fragmenta rhombea dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 14. Ferrum (decussatum) retractorium rubricosum rhombeo-striatum.

Habitat in Sueciae *fodinis* Bitsbergensibus, *an distincta species?*

suecicum. 10. F. retractorium compactum nigrum, tritura rubra, in fragmenta indeterminata dissiliens.

Cronst. miner. § 211. 2. 1.

β?) *Syst. nat.* 177 *n.* 14. XII. 3. *p.* 139. *n.* 15. Ferrum (virens) subretractorium rubricosum particulis impalpabilibus nitidis.

Habitat in Sueciae *fodinis* (*prope* Bilsee,) β) *actinoto inhaerens prope* Norberg, Persberg, Grengie, Kengis.

lamellosum. 11. F. retractorium nigrum lamellosum, tritura rubra.

Cronst. miner. §. 211. 2. 4. Minera ferri retractoria tritura rubra lamellosa.

β) *Syst.*

β) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 17. XII. 3. *p.* 139. *n.* 16. Ferrum (squamosum) subretractorium rubricosum, particulis squamosis.

Habitat in Norwegia (*prope* Gellebeck).

Magnes. 12. F. attractorium compactum formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 12. XII. 3. *p.* 142. *n.* 27. Ferrum attractorium.

Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum, ferrum attrahens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. Ferrum mineralisatum, minera ferrum attrahente et polos mundi ostendente.

Habitat in Daniae, Norwegiae (*prope* Arendal, Laermstadt, Bamble,) Sueciae (e. gr. *ad montem* Hoegberg,) Lapponiae (*prope* Januswando,) Sibiriae, *potissimum* Uralicis, Indiae, *regni* Peruani, *insulae* Serpho archipelagi, Elbae, Hungariae (*prope* Taisolz,) Teutesiae (*prope* Dognaska,) Bohemiae (*prope* Platte, Orbicau *et ad montem* Caff,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Ehrenfriedersdorf, Dorfchemniz, Schmalzgrube *et* Breitenbrunn,) Franconiae (*prope* Lichtenberg) *et* Sueviae (*prope* Aalen) *ferrifodinis, in grana secedens, in fragmenta indeterminata obtusangula dissiliens, utplurimum, parum nitens, durum, fragile, ferrei aut chalybei coloris, rarius ex caerulescente cinerei, fusci aut rufescentis, tritura rarius rubra, quam nigra, rarius* (e. gr. *in* Norwegia) *globosum, polos duos monstrans polos mundi respicientes, hinc experimentis physicis, navigationi, investigando ferro aliisque usibus inserviens.*

granulare. 13. F. attractorium texturae granularis formae communis.

Cronst. miner. § 209. 2. 1. 2. 1. 2 *et* 3.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. b. Magnes colore ferreo granularis.

Habitat in Sueciae *ferrifodinis* (Kaerrgrufoe *et prope* Norberg,) *magneti ceterum simile.*

fibrosum. 14. F. attractorium texturae fibrosae formae communis.

Karsten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 442.

Habitat in Suecia, *coloris inter dilute chalybeum et caerulescenti-canum intermedii, parum nitens, in grana secedens, opacum, molle, fragile, in fragmenta indeterminata non valde obtusangula dissiliens, tritura ex caerulescenti atra, fibris teneris, rectis fasciculatis.*

ſquamoſum. 15. F. attractorium texturae lamelloſae formae communis.
Cronſt. miner. §. 209. 2. 1. 2. 1. 4.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 446.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 426.
Habitat in Norwegia (*prope* Bamble *et* Sandſwer,) *in terris* Rhenanis, *atrum, lamellis craſſis, rectis, tritura rubra.*

ſubtetraëdrum. 16. F. attractorium atrum formae cryſtallinae.
Habitat in Norwegiae (*prope* Bramble,) Saxoniae (*prope* Breitenbrunn) *et* Carinthiae (*prope* Fragant *et* Hüttenberg) *fodinis, interdum una cum cupro fulvo gneiſſo fornacum immerſum, cryſtallis utplurimum pyramida tetraëdrum duplicem ſaepe exilem, rarius prisma tetraëdrum obliquangulum, aut cuneum hexaëdrum altero fine in aciem, altero in pyramida-tetraëdrum irregularem terminato referentibus.*

baſalticum. 17. F. attractorium ſpadiceum columnas graciles in majores faſciculatas interdum articulatus referens.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 13. *t.* 3. *f.* 1. 2.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 424.
Flurl bergm. Journ. 1789. 2. *p.* 1092.
Reuſs Orogr. des boehm. Mittelgeb. p. 89.
Ferber Bemerk. in Neufchatel &c. p. 5.
Stouz Abh. der boehm. Geſ. 1788. *p.* 174.
Habitat in Ducatus Bipontini *valle* Itas, *etiam prope* Moſchel-Landsberg, *in* Franconia (*prope* Lichtenberg,) Palatinatu *ſuperiori* (*prope* Amberg) *et* Bohemia (*prope* Prizen, Augezd *et monaſterium* Oſſeg,) *ampla utplurimum ſtrata conſtituens, columnis calore et ad aërem a ſe invicem diſcedentibus, ferrum, frictione ad magnetem praeparatum trahens.*

micaceum. 18. F. intractabile ferrei coloris nitens texturae lamelloſae.
Syſt. nat. 1. *p.* 176. *n.* 7. XII. 3. *p.* 139. *n.* 18. Ferrum intractabile rubricans micaceum nitens.
Waller. miner. 169. Ferrum arſenico mineraliſatum minera micacea rubra ſ. attritu rubente.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 242. *n.* 8. Ferrum mineraliſatum, minera micacea ſquamoſa, colore griſeo ſeu ferreo nitens, tritura humida rubra.
Carth. miner. 72. Ferrum mineraliſatum ſquamoſum griſeum ſplendens friabile.
Cronſt. miner. §. 201. 2. 1. 4. Haemalites caeruleſcens ſquamoſus.

β) *Syſt.*

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 18. Ferrum retractorium particulis ſublaminoſis ſolideſcentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 140. *n.* 19. Ferrum (caeruleſcens) intractabile rubricans, ſquamis ſublaminoſis caeruleſcentibus.

Waller. miner. 257. Minera ferri caeruleſcens laminoſa.

Habitat in Sibiriae (Nefedjewskoi *ad lacum* Onega,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Sueciae (*prope* Grengie *et* Calmar,) Hercyniae (*prope* Oſterodam *et* Zorge,) *comitatus* Sayn (*ad montem* Streitberg,) Franconiae (*ad* Ochſenkopf *montis* piniferi,) Saxoniae (*prope* Altenberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Luſatia (*prope* Markersdorf) *et* Hungariae (*prope* Topſchau) *ferrifodinis, utplurimum in grana, rarius in cruſtas, rariſſime in bacillos ſecedens, lamellis ſaepius incurvis, quam rectis, crebro partibus majoribus, interdum minoribus aliis foſſilibus quartzo, fluori, ferro ochraceo, immerſum, rarius ſuperficiale, utplurimum forma communi, interdum forma tabularum hexaëdrarum lateribus coalitarum conſpicuum.*

ſpeculare. 19. F. intractabile compactum nitoris et coloris chalybei, tritura rubra, intus ſpeculi inſtar nitens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 239. *et* 241. *n.* 6. 7. Ferrum mineraliſatum, minera griſea ſeu albo-caeruleſcente, tritura rubra, magnete refractaria, et: Ferrum mineraliſatum minera caeruleſcente aut nigreſcente, magneti vel amica vel refractaria.

Cronſt. miner. §. 201. 2. 1. 1-3. Minera ferri calciformis indurata caeruleſcens.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 175. *n.* 3. XII. 3. *p.* 140. *n.* 20. Ferrum intractabile rubricans ſcintillans ſolidum rhombeo ſtriatum.

γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 140. *n.* 21. Ferrum (celluloſum) intractabile rubricans, lamellis erectis interſtinctis.

Habitat in Norwegiae, Sueciae (*prope* Bitsberg,) Germaniae (*prope* Osnabrügg, Freyberg, Auguſtusburg *et* Altenberg,) *etiam prope* Thurmberg *in* Palatinatu *ſuperiori, in* Lotharingiae (*prope* Framont) *et* Ilvae *ferrifodinis, ſuperficie ſaepe iridis coloribus ludente, nunc in grana, nunc in cruſtas, nunc in bacillos ſecedens, ſaepius forma communi, neque tamen raro forma cryſtallorum, in cellulas aut uvae ſpeciem ſaepius aggregatarum, nunc tabulas hexaëdras nunc lentes exiles, nunc pyramides triedras, duplices et complanatas, vel ſimplices et apice inflexas, nunc cubos, rarius perfectos vel marginibus, quam angulis truncatos, nunc polyëdra preferentium.*

rubricosum. 20. F. intractabile rubrum lamellosum intus micans mollissimum attactu pingue et inquinans formae communis.

Syst. nat. I. *p* 176. XII. 3. *p.* 141. *n.* 23. Ferrum intractabile rubricans rubrumque, punctis impalpabilibus nitidis.

Cronst. miner. §. 203. 3. 2. Haematites ruber squamosus.

Waller. miner. 27. Mica ferrea rubra.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 248. *n.* 13. Ferrum ochraceum mineralisatum rubrum, minera squamosa molli inquinante magneti refractaria.

Habitat in Cambria, Suecia (*prope* Nora, Norberk, *in monte* argenteo occidentali,) Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf *et* Camsdorf,) Hennebergia (*prope* Suhl,) Hercynia (*in monte* Iberg *et prope* Zorge,) Nassovia, Hungaria, *colore nunc magis in chalybeum, nunc potius in fuscum colorem vergente, saepius crustae more alias ferri mineras obducens, in grana secedens, lamellis incurvis nunc majoribus nunc minoribus, in fragmenta indeterminata valde obtusangula dissiliens.*

Haematites. 21. F. intractabile fibrosum duriusculum opacum tritura rubra aut flava.

Glaskopf. *Syst. nat.* I. *p.* 175. *n.* 5. XII. 3. *p.* 140. *n.* 22. Ferrum intractabile rubricans glandulosum fragmentis concentratis.

Waller. miner. 249. Ferrum mineralisatum minera figurata rubra s. tritura rubente.

Woltersd. miner. 31. Ferrum rubrum ex centro radiatum, et Ferrum rubrum globosum extus punctatum.

α) nigrum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 10. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera nigrescente plerumque testacea aut figurata, tritura rubra magneti refractaria.

β) fuscum.

Cronst. miner. §. 202. Haematites nigrescens.

Blutstein. γ) rubrum.

Cronst. miner. §. 203. Haematites ruber.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 11. Ferrum ochraceum mineralisatum minera rubra dura utplurimum figurata, magneti refractaria.

δ) flavum, tritura flava.

Cronst. miner. §. 204. 2. Haematites flavus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 247. *n.* 12. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera flava plerumque figurata, ratura flava, magneti refractaria.

Habitat

Habitat in Angliae (e. gr. *prope* Durham,) Scotiae, Norwegiae, Sueciae, Sibiriae, (e. gr. *in montibus* uralensibus *prope* Sinarskoi *et* Bodon,) Hungariae, Carinthiae (*prope* Hüttenberg,) Bohemiae, Saxoniae (e. gr. *prope* Johanngeorgenstadt *et* Freyberg, *et in monte* Rothenberg,) Hassiae (e. gr. *prope* Schmalcalden,) Hercyniae (e. gr. *prope* Osterodam,) Electoratus Trevirensis (e. gr. *prope* Herrhausen,) *ducatus* Bipontini (Frischermuth,) δ) *in* Bohemiae (*prope* Camerhof,) *et* Hungariae (*prope* Scalca, Hiadla, Stiar, Roniz, Taisolz, Boinik *et* Libeten, γ) *in* Pyrenaeorum (*inter* Sem *et* Lercoul,) Britanniae (*prope* Salles,) Scotiae (*prope* Pitfichie *provinciae* Aberdeen,) Angliae (*prope* Workington Cambriae,) Sueciae (*in monte argenteo occidentali* Westmanniae,) Hercyniae (*prope* Hüttenrodam, Osterodam *et* Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Schneeberg, Altenberg, Schwarzenberg, Eibenstock, Grosschirma, Schellerhau *et* Boesenbrunn,) Lusatiae (*prope* Wehrau,) Bohemiae (*prope* Presniz, Radnik *et* Platte,) Hungariae (*prope* Ruskowa, Sirck, *et* Stoos,) Transilvaniae (*prope* Gyaller,) Carinthiae (*prope* Neumarktl,) Austriae (*prope* Graskopf,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach,) *et* Bipontii (*prope* Moschellandsberg,) β) *in* Angliae (Hubbadule Derby,) Sueciae (*prope* Norberg,) Saxoniae (*prope* Boesenbrunn *et* Scheibenberg,) Bohemiae (*prope* Melnik, Hungariae (*prope* Ruskowa, Scalca *et* Boinik,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Austriae (*in monte* Gastricensi,) *et* Bipontii (*prope* Tabernas montanas,) α) *in* Sibiriae (e. gr. *prope* Catharinenberg,) Sueciae (*prope* Bitsberg, Wick, Norberg, Ritterhütte, Langbanshütte &c.,) Norwegiae (*prope* Arendal,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Angliae (*praesertim* Glocestriae,) Hercyniae (*ad montem* Iberg, *prope* Zellerfeld *et* Zorge,) Hennebergiae (*in planitie* Buchebene,) Saxoniae (*prope* Gilsdorf, Voigtsberg, Camsdorf, Scheibenberg, Marienberg, Schwarzenberg *et* Blankenburg,) Lusatiae (*prope* Rengersdorf,) Marchiae Brandenburgicae (*prope* Kisterniz,) Bohemiae (*prope* Platte,) Moraviae (*prope* Buttenwald,) Hungariae (*prope* Suchodolina, Libeten, Ruscowa, Stiavncza, Roniz *et* Taisolz,) Carinthiae, Carnioliae, Ilvae, Brisgoviae (*ad montem* Heuberg,) Sueviae (*prope* Gindelwangen, Ahlen *et* Neuhausen,) Wirtembergiae (*prope* Neoburgum,) *et* Nassoviae (*in* Siegenensi *et* Dillenburgica *parte*) *fodinis, rarissime crustae instar alia fossilia obducent, superficie interdum*

terdum iridis coloribus ludente, aut argenticoloribus arbusculis picta, fibris crebrius parallelis, quam fasciculatis vel stellatis, in festucas longas, aut fragmenta cuneiformia, rarius in discoidea dissiliens, intus interdum cavum, aut extrinsecus quartzo vel chalcedonio quasi cortice obductum, nunc in grana, nunc in bacillos, nunc in crustas secedens, rarius formae communis, quam reniforme, botryoides, globosum, stillatitium, fistulosum, aut arbusculas referens; varietas rubra sanguinis profluviis sistendis, aliisque medicamentis, poliendis quoque metallis, potissimum ferro et chalybi inserviens.

compactum. 22. F. intractabile compactum duriusculum opacum tritura rubra aut flava.

Cronst. miner. §. 202. 203. 204. 2. 3. *et* 5. 1.

Waller. syst. miner. p. 244. 246. 247. *n.* 10. 11. 12. Haematites solidus.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 141. *n.* 25. Ferrum (glomeratum) intractabile rubricans octaëdro granulatum.

δ?) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 141. *n.* 24. Ferrum (arenosum) intractabile nigrans, particulis granulatis opacis.

Habitat in Sibiriae (*prope* Catharinenburg *aliisque*,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Sueciae (*prope* Grengie *et in monte* Taberg,) Hercyniae (*prope* Rübeland,) Franconiae (*prope* Naila *et* Suhl,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Chemniz, Schneeberg, Eibenstock *et* Johanngeorgenstadt,) Varisciae (e. gr. *prope* Schlaiz,) Lusatiae (*prope* Wehrau,) Bohemiae (*prope* Toepliz,) Temesiae, Carniolae (*prope* Kumpell,) Tirolis, Wirtembergiae (*prope* Heidenheim,) Helvetiae (*in valle* Mühlthal,) Italiae, Navarrae (*prope* Baigory,) *electoratus* Trevirensis (*prope* Herrhausen,) Nassoviae *partis* Siegenensis, Namurci *fodinis, frequentius in grana secedens, interdum vagus, crebro in stratis aut venis obvius, quas integras constituit, nonnunquam aliis fossilibus insperſum, flavum, rubrum aut nigrescens, texturae nunc aequalis, nunc inaequalis, formae crebro communis, alias globulosum, reniforme, stillatitium, fistulosum, cellulosum, aut vestigiis hexaëdro pyramidalibus inaequale, aut forma crystallorum frequentius adnatarum, quam liberarum, aggregatarum, quam solitariarum, rarius tetraëdro-pyramidalium, quam cubicarum, quae intus interdum cavae, et aqua repletae, furno calido impositae magno cum strepitu dissiliunt.*

23. F.

ſpatoſum. 23. F. intractabile lamelloſum effervescens igne crepitans et nigreſcens, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 175. XII. 3. *p.* 141. *n.* 26. Ferrum intractabile albicans ſpatoſum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum ſpatoſum colore gilvo ſ. badio.

Waller. miner. 244. *n.* 3. Minera ferri alba ſpatiformis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 251. *n.* 16. Ferrum calcareis lapidibus inhaerens, minera alba vel fuſca, facie lapidea, ſine nitore, magnete non attractili.

Vogel mineralſ. 167. Minera martis ſpatoſa.

Cronſt. miner. § 30-33. Terra calcarea marte intime mixta.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 261. *n.* 24. Ochra ferri fuſca.

Habitat, interdum ſtrata ampliora et matricem aliarum minerarum conſtituens, in regno Tunetano, *in* Hiſpania, *in* Pyrenaeis (*prope* Echaux, *inter* Sem *et* Lercoul, *etiam in comitatu* Ruſcinonenſi,) *in* Delphinatu (*prope* Allemont,) Alſatia (*prope* Rothau,) Pedemontio (*prope* Monaſtero,) *territorio* Bergamenſi *et* Breſciano,) Tiroli (*prope* Schroaz,) Salisburgo, Stiria (*prope* Schladming *et* Eiſenerz,) Carniolia (*prope* Jauberlig,) Carinthia (*prope* Hüttenberg,) Auſtria (*prope* Reichenau,) Hungaria (*prope* Schemniz *et* Schmoelniz,) Sileſia (e. gr. *prope* Creuzburg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz, Sekerſchan *et* Mayerhoefen,) Saxonia (*prope* Altenberg, Schneeberg, Freyberg, Braeunsdorf, Voigtsberg *et* Camsdorf,) Franconia (*prope* Neila *et* Lobenſtein,) Thuringia (*prope* Koeniz,) Haſſia (*prope* Schmalcalden *et* Wolzhauſen,) Naſſoviae *parte* Saarbrückenſi, Weilburgenſi *et potiſſimum* Siegenenſi, Rheni *ripis* (e. gr. *prope* Benndorf, Wolfſtein, Obernhof, Wienar,) *Ducatu* Bergenſi (*in monte* Windberg,) Hereynia (*prope* Clausthal, Cellerfeld, Lautenthal, Stollberg,) *principatus* Anhaltini *parte* Bernburgenſi, Halberſtadio (*prope* Dankenrode,) *in* Uplandia, Dalecarlia *et alias paſſim in* Suecia, *in* Cambria *et* Glocceſtria Angliae, *in granas, rarius in cruſtas flexuoſas ſecedens, prunis inſperſum lucem ſpargens, acidis totum ſolvendum, frequentiſſime album, colore tamen ad aërem fugaci, alias canum, caeruleſcens, rufeſcens, flavum, rubrum, fuſcum, nigricans, nigrum, aut ad ſuperficiem iridis coloribus ludens, rarius fiſtuloſum, globoſum, celluloſum, aut veſtigiis cubicis impreſſis conſpicuum, aut, prouti prope Cremniz, fungiten figura refereus, quam formae communis, aut cryſtallorum extrinſecus nitentium utplurimum aggregatarum, rarius pellucidarum, rarius*

pyramides triëdras aut exiliſſimas tetraëdras, vel cubos, quam lentes puſillas, interdum roſae petalorum inſtar aggregatas, aut ſellae inſtar curvatas, vel rhombos, facie-bus ſaepe convexis conſpicuos referentium, parando chalybi prae aliis ferri mineris conducens, ferri calce aëre fixo ſaturata, utplurimum quoque terrae calcariae, et magneſiae calci juncta.

ſiliceum. 24. F. intractabile ſcintillans.

Cronſt. miner. §. 54. 1. *et* 65. Quartzum calce ferri atra intrinſece miſtum et Jaſpis martialis, Sinople.

Habitat in Palatinatus *et* Bipontinis, Hercyniae (*prope* Rübeland,) Hungariae (*prope* Schemniz *et* Bakabanya) *fodinis, in his ſaepe auriferum, ceterum ex ferri calce petroſilici, quartzo aut jaſpidi juncta conſtans, interdum quaſi eroſum.*

argillaceum. 25. F. molle opacum inconſpicuum ſiccum.

Cronſt. miner. §. 87? Bolus indurata particulis impalpabilibus.

Habitat in Italia, Wirtembergia, Naſſovia (e. gr. *prope* Siegen,) Franconia (e. gr. *prope* Neila,) Variſcia, Saxonia (e. gr. *prope* Schneeberg, Chemniz *et* Schmidefeld,) Luſatia (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Hungaria (*prope* Scalca) *et* Temeſia, *nunc vagum, nunc integra ſtrata conſtituens, nunc formae communis, nunc foraminulentum et intus fiſtuloſum, nunc celluloſum, nunc lentes, renes, globulos, ſaepiſſime piſa aequantes, referens, interdum ſchiſtoſum, aut in cruſtas ſecedens, ex ferri calce et argilla compoſitum.*

Ochra. 26. F. intractabile inconſpicuum opacum friabile.

Waller. miner. 205. Ferri terra praecipitata non mineraliſata.

Cronſt. miner. §. 200. 1. 1. 1. Minera ferri calciformis friabilis.

α) *Syſt. nat.* I. *p.* 205. *n.* 1. XII. 3. *p.* 192. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 106. Ochra ferri pulverea lutea.

It. ſcan. 123. Ochra flava.

Woltersd. miner. 31. Ferrum terreum luteum friabile.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 258. Ferrum acido ſolutum et praecipitatum, colore flavo.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 192. *n.* 2. Ochra ferri pulverea rufa.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 259. *n.* 22. Ferrum acido corroſum rubrum.

Habitat

Habitat frequens in aquis ferriferis, *in receptaculis, canalibus* e. c. *in fundum delabens, alias quoque in insula* Celebes, Persia, Sibiria (*ad fluvium* Jesschanska,) Pensilvania (*prope* Fahlun *et in* Scania,) Anglia, Seelandia, Namurcio, *reliquo* Belgio, *ducatu* Clivensi, *episcopatu* Osnabrüggensi, *electoratu* Trevirensi, Hercynia (e. gr. *in monte* Kammelsberg,) Hassia, Saxonia, Franconia (e. gr. *prope* Wonsiedel, Neila, Coburg, Norimbergam, Altdorf,) Carinthia (*prope* Hüttenberg *et* Friesach,) Salisburgo, Alsatia, Helvetia, Italia (e. gr. *circa* Romam,) Hungaria (*prope* Schemniz *et* Stoos,) Transilvania (*prope* Gyaller,) Silesia (e. gr. *prope* Sagan,) *et* Lusatia (*prope* Wehrau,) *rarius stellatim fibrosum, luteo rubrove colore crebro in fuscum vergente, pictoribus usu suo magis natum, quam fusoribus.*

caeruleum. 27. F. intractabile friabile terreum inconspicuum ad aërem caeruleum, igne fuscescens, a lixivio caustico colores mutans.

Cronst. miner. §. 206. Calx martialis phlogisto juncta et alcali praecipitata.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 260. *n.* 23. Ferrum solutum alcali praecipitatum et phlogisto junctum caeruleum.

Habitat frequens ad fluvium Schadugna, *prope* Muran *et in aliis* Sibiriae *et* Russiae *oris, in* Islandia, Norwegia, Scaniae *planitiebus*, Scotiae *et* Belgii *paludibus, in electoratu* Hannoverano (*prope* Maschen,) *episcopatu* Hildesiensi (*prope* Peinam,) Hassia (*prope* Hirschfeld,) Suevia (*prope* Babenhusen,) Brisgovia (*prope* Herderen,) Carnioliae *alpibus* Vacchinensibus, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Thuringia (*ad montem* Eckartsberg,) Lusatia (*prope* Doberich *et* Olbersdorf,) Silesiae (*prope* Beuthniz, Pathowiz, Dachenberg, Creuzburg *et* Niederleschen,) *et* Poloniae (*prope* Cracoviam) *uliginibus, argillae, turfae, humo aut aliis ferri mineris innidulans, infra terram nonnunquam lacteum, et ad aërem demum colorem caelestem smaltae, aut indicum assumens, ferri circiter* $\frac{1}{4}$ *argillae arenaeque mistam continens, post ustionem in igne magnetem sequens, pigmenti loco* e. gr. Tungusis *inserviens.*

smaltinum. 28. F. intractabile duriusculum terreum opacum inconspicuum caeruleum, a lixivio caustico colorem non mutans, igne cinerascens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 91.

Habitat

Habitat in Hungaria *prope* Vorau, *una cum quartzo venam* $\frac{1}{4}$-$\frac{1}{2}$ *pollicis, gneissum micaceum album pererrantem constituens, cupri expers, jam in fodina caeruleum, candescendo cum cineribus clavellatis omnem colorem exuens, acidis non solvendum, cum borace in vitrum pellucidum dilute flavum, cum ossium acido in vitrum coloris expers colliquescens, ex ferri calce, terra aluminosa et silicea conflatum.*

subaquosum. 29. F. intractabile inconspicuum opacum coloris obscuri humidum.

Syst. nat. I. *p.* 190. XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. Tophus (Tubalcaini) humoso ochraceus.

Cronst. miner. §. 200. 1. 1. 2. Minera ferri calciformis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 255. *n.* 19. Ferrum limosum, minera fusca, facie terrestri vel scoriacea, subaquosa.

α) polymorphum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. δ.

β) placentiforme. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. γ.

γ) nummiforme. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. β.

δ) globiforme. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. ε.

ε) globosum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 188. *n.* 7? Tophus (globus) arenoso-ferreus subrotundus.

ζ) grandiniforme. *Mus. Tessin.* 74. *n.* 8.

η) pisiforme. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. α.

ϑ) Aëtites.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 614. *n.* 2. Lithotomi cavitate latente, parietibus nudis donati.

a) *Syst. nat.* I. *p.* 193. *n.* 3. XII. 3. *p.* 179. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 2. *Schreb. lith.* 97. Aëtites embryone libero terrestri.

Imperat. hist. nat. 738. Aëtites geodes.

Waller. miner. 407. Aëtites terra inclusa.

b) *Syst. nat.* I. *p.* 193. XII. 3. *p.* 179. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 1. *Gron. suppl.* 58. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 99. Aëtites embryone libero lapilluloso.

Imper. nat. 739. Aquilinus.

Waller. miner. 407. *n.* 1. Lithotomi cavitate latente donati.

ι) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 6. Tophus (Lithoxylon) ferreus ochraceus longitudinaliter enatus.

Habitat sub aqua in Sibiriae, Russiae (e. gr. Newa) *fluviis, in* Smolandia, Dalecarlia, Norlandia Sueciae, *in* Belgio (*prope* Lugdunum,) Lotharingia (*prope* Dax, Val S. Amarin &c.,) Normannia, Britannia (*prope* Vitry,) *distri-*

diſtrictu Turonenſi (*prope* Prouilly,) Franciae *inſula* (e. gr. *prope* Genicours,) Burgundia, Alſatia, Helvetia, Wirtembergia, *reliqua* Suevia, *comitatu* Salmenſi, *electoratu* Trevirenſi (*prope* Mardorf,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) Haſſia, *circulo* Salico (*prope* Halam,) Variſcia, Bohemia, Luſatia (*prope* Tribel,) Sileſia (*prope* Wichelsdorf,) Hungaria, Tranſilvania (*prope* Reſchinar) *ex humo ferrifero, ut videtur, natum, a phoſphori acido inhaerente ferrum exhibens frigidum fragile, utplurimum fuſcum, interdum rubrum, luteum, luteſcens, vireſcens, caeruleum, cinereum, ex chalybeo atrum, nigrum, aut in ſuperficie variegatum, formae communis (tum crebro foraminulentum, alias fiſtuloſum, orbiculare granorum, renis, globi magis minusve perfecti cavi vel ſolidi, majoris vel minoris ſpecie conſpicuum.*

viride. 30. F. coloris pſittacini, nitens.

Hoffmann bergm. Journ. II. 1. *p.* 397.

Habitat Schneebergee, *aliis induratis ferri, wismuthi, niccoli cobaltique mineris inſidens, interdum tabulas referens, an ferrum muriae acido junctum? an revera hujus generis?*

arſenicale. 31. F. canum opacum carbonibus injectum arſenici vaporem eructans.

Prouſt annal. de chim. 1. *p.* 195.

Habitat in Hiſpaniae *cuprifodina, plumbo cum arſenici acido juncto externo habitu ſimile, aqua et nitri acido, vel bulliente, non ſolvendum, et vaſis clauſis igni expoſitum liqueſcens quidem, ut tamen nullum vaporem emittat.*

ſulphuratum. 32. F. opacum prunis inſperſum vaporem flammamque ſulphuris emittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 116. *n.* 7. Pyrites (aquoſus) mineraliſatus lividus.

Cronſt. miner. §. 152. Pyrites colore rubeſcente.

Waller. miner. 210. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 133. *n.* 7. Sulphur ferro mineraliſatum, minera fuſca vel hepatica.

Habitat in Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Rhenanis *fodinis variis, creberrime fuſcum, interdum dilutius, aut coloris inter aurichalceum et chalybeum intermedii, aut chalybei, aut in ſuperficie variegati, in grana utplurimum ſecedens, formae creberrime communis, nonnunquam celluloſum, pectinatum, ſulcis decuſſantibus in ſuperficie*

ficie inſignitum, arbuſculas referens, fiſtuloſum, botryoides, reniforme, ſtillatitium, globoſum, aut forma cryſtallorum tabulas hexaëdras crebro in globos coagmentatas, aut priſmata hexaëdra, frequentiſſime cubos in cellulas aut ſeries aggregatos referentium conſpicuum.

phlogiſticum. 33. F. opacum coloris obſcuri in igne ardens.
Cronſt. miner. §. 160. 6. 2. Minera ferri phlogiſtica.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *hic auri argentique ferax,*) *et* Suecia (*in montibus* Watchberg *et* Finnberg, *etiam in* Nericia) *lithanthracem externo habitu referens, nunc friabile, nunc firmius cohaerens, alias fixum, cito et cum levi flamma exardeſcens, pauxillum ponderis amittens, et ultra* $\frac{30}{100}$ *ferri ſaepe continens, alias ſub fornice docimaſtica totum fere avolans, perparum modo calcis ferreae relinquendo.*

86. ARSENICUM. ☌

Fragile, coloris plumbei, cum nitore tamen fugacis, ponderis ſpecifici = 8308 : 1000.

Carbonibus inſperſum ſpecie fumi albi album quodammodo redolentis ſapore dulciuſculi avolans.

Calce alba, aqua ſolubili, acidi nitri ope acidum verum ſui generis evolvente.

nativum. 1. A. nudum nitoris metallici.
Cronſt. miner. §. 237. Arſenicum nativum.

teſtaceum. α) A. in cruſtas ſphaericas ſecedens.
Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 5. XII. 3. *p.* 117 *n.* 1. Arſenicum nudum, fragmentis convexis concavisque albidis.
Cronſt. miner. §. 237. 1. Arſenicum nativum particulis impalpabilibus teſtaceum.
Waller. miner. 217. Arſenicum ferro mineraliſatum teſtaceum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 162. *n.* 3. Arſenicum nativum forma metallica teſtaceum.

Vog.

Vog. miner. 294. *Gesn. cadm.* 19. *n.* 29. Cobaltum teſtaceum.

Juſt. miner. 180. Scherbencobald.

ſquamoſum. β) A. particulis micaceis. *Cronſt. miner.* §. 237. 2. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 117. *n.* 2.

poroſum. γ) A. friabile et poroſum. *Cronſt. miner.* §. 237. 3. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 117. *n.* 3.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 161. *n.* 2. Arſenicum nativum forma metallica nigrum.

a) faciebus ſpeculi inſtar nitentibus.

Cronſt. miner. §. 237. 3. 1.

Habitat in Norwegia (*prope* Kongsberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) Alſatia (*prope fanum* S. Mariae,) Wirtembergia (*prope* Alpirſpacum,) Fürſtenbergia (*prope* Wittichen,) Carinthia (*prope* Seltſchach *et* Geisberg,) Tranſilvania (*prope* Nagyag,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *et* Saxonia (*potiſſimum prope* Annaberg *et* Freyberg,) *ſpato, barytidi, feldſpato ſaepe innidulans, galenae, arſenici argentique minerarum frequens comes, duro corpori alliden; ſonitum edens, cultro ſecandum, vix ferro carens, interdum cobaltum, rarius wismuthum, argentumve ſibi immixtum habens, rarius fibroſum, quam minutim lamelloſum, interdum* γ) *poroſum et quaſi eroſum, faciebus* γa) *ſpeculi inſtar nitentibus, aut concavis, aut convexis conſpicuum, haud raro reniforme.*

calciforme. 2. A. album, aqua ſolubile.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. Calx arſenici nativa pura.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. Arſenicum nativum album ſalino-calcareum.

α) farinaceum.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. 1.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. a.

β) cryſtalliſatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 117. *n.* 1. *Cartheuſ. miner.* 57. Arſenicum nudum cryſtallinum purum.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. 2.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. b.

γ) terra immiſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 169. *n.* 10. Arſenicum terra mineraliſatum.

Habitat in Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Saxoniae (e. gr. *prope* Gieshübel,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Hungariae (*prope* Schmoelnitz) *argentifodinis, nativo rarius, aliis*

aliis arsenici mineris insidens, pyramides (β) interdum tetraëdras duplices referens.

Auripigmentum. 3. A. ponderosum flavum incurve lamellosum nitoris intus cerei igne agitatum multam sui partem relinquens.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 2. XII. 3. *p.* 113. *n.* 2. Pyrites nudus flavus micis auratis ♃ ∞.

Waller. miner. 226. Arsenicum sulphure, lapide spatoso et micaceo mineralisatum, minera flavescente

Waller. syst. miner. 2. *p.* 163. *n.* 5. Arsenicum nativum sulphure mixtum planis micans flavum.

Woltersd. miner. 28. Arsenicum luteum lamellatum micaceum.

Cronst. miner. §. 239. 2. 1. 1. Calx arsenici sulphure mixta flava.

Habitat in Hungaria (*prope* Felsobanya *et* Neusol,) Wallachia, Buckowina, Georgia (*prope* Gumischcana,) Natolia *et reliquo* Oriente, *diaphanum, formae communis sandaraca difficilius igne liquescens, igne leniori rubescens, fortiori arsenici fumum sulphurisque flammulam eructans pictoribus, atramento sympathetico, liquori vini probatorio, Turcis parando, quod vocant Rusma inserviens, ex arsenici calce, sulphure et tertia adhuc incognita parte conflatum.*

Sandaraca. Rauschgelb. 4. A. subponderosum rutilum tritura aurantia recte lamellosum igne agitatum facile liquescens, et fumi arsenicalis albi et flammulae sulphureae specie avolans.

Syst. nat. I. *p.* 170. *n.* 2. XII. 3. *p.* 117. *n.* 4. Arsenicum nudum rubrum ♃.

Waller. miner. 224. *syst. miner.* 2. *p.* 163. *n.* 4. Arsenicum nativum sulphure mixtum rubrum.

Woltersd. miner. 28. Arsenicum rubrum.

Cronst. miner. §. 239. 2. 1. 2. Calx arsenici sulphure mixta rubra.

Habitat in Siciliae (*etiam prope* Cataldo,) *et regni* Neapolitani (*ad* Vesuvium *et* Solfataram) *montibus ignivomis, eorumque vicinia, in* Hungariae (*prope* Schemniz, Tajoba *et* Fellobanya,) Transilvaniae (*prope* Nagyag,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Saxoniae, Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Bipontii *fodinis, etiam in* Japoniae *insula* Ximeo (*prope* Mungo,) *aurorae colore tinctum vel coccineum, in grana secedens, nunc superficiale, nunc quartzo, barytidi, fluori, argillae, arenario, lavae,*

lavae, bitumini, creberrime arſenico nativo inſperſum, opacum, ſubopacum, diaphanum, ſemipellucidum aut pellucidum, rarius forma cryſtallorum conſpicuum.

ſulphuratum. Rauſchgelbkies. 5. A. nitoris metallici ex cinereo caeruleſcens durum igne agitatum fumum arſenici album, flammulamque ſulphuris caeruleam eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 7. XII. 3. *p.* 118. *n.* 5. Arſenicum mineraliſatum cinereo-caeruleſcens micans ♃ ♂.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 1. Arſenicum ferro ſulphurato mineraliſatum.

Cartheuſ. miner. 58. Arſenicum mineraliſatum informe particulis planis albis nitidis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 167. *n.* 8. Arſenicum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera difformi, granulis cinereo-caeruleſcentibus, micante.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 168. *n.* 9. Arſenicum pyrite ſulphureo mineraliſatum ſolidum flaveſcens.

Habitat in Sueciae (*prope* Tavaſtehas, Löſäs, Tahlberg,) *interdum mollius, creberrime durum, ut ad chalybem ſcintillas edat arſenicum dentes, ad aërem nitorem metallicum cito exuens, igne agitatum ſandaracam exhibens, texturae inaequalis utplurimum granularis, rarius lamelloſae aut radiatae.*

albicans. Mispickel. 6. A. nitoris et coloris ſtannei durum igne agitatum arſenici fumum album eructans.

Syſt. nat. I. 174. XII. 3. *p.* 118. *n.* 6. Arſenicum mineraliſatum, fragmentis planis nitidis ♂.

Waller. miner. 227. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente teſſulis et planis micante.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 165. *n.* 6. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente granulis vel planis micante.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 2. Arſenicum metalliforme ferro mixtum.

Wolterſd. miner. 28. Arſenicum albicans ſplendens.

Juſt. miner. 181. Misſpickel.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 166. *n.* 7. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 2. 3. Arſenicum metalliforme ferro mixtum cryſtalliſatum.

a) pyramidibus tetraëdris duplicibus.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 3. XII. 3. *p.* 118. *n.* 7. Arſenicum (cryſtallinum) mineraliſatum cryſtalliſatum octaëdrum nigricans ♂.

Waller. miner. 218. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera teſſulari livido-nigra.

b) priſmatibus tetraëdris obliquangulis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 118. *n.* 8. Arſenicum (cubicum) mineraliſatum cryſtalliſatum cubicum.

Habitat in Cornubiae, Pyrenaeorum (*prope* Ouillere *et* Lanoucadé,) Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen, Salisburgi, Stiriae (*prope* Schladming,) Bohemiae, Sileſiae (*prope* Kupferberg *et* Rudolſtadt,) Saxoniae (*prope* Altenberg, Ehrenfriedersdorf, Schneeberg, Hohenſtein *et* Freyberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhauſen,) Hercyniae *et* (*prope* Sahlberg, Dannemora, Utö, Riddarhytta, *monte argenteo* occidentali) Sueciae *fodinis, ſtanni mineris ſaepe ſubtiliſſime inſperſa, in grana, rarius in bacillos ſecedens, in argenti colorem non raro vergens, nitoris tenacius, quam ſulphuratum, igne vaſis clauſis agitatum arſenicum album praebens, ſuperficie interdum ſulcis decuſſatis exarata, aut arbuſculis nigris picta, formae utplurimum communis, rarius rotundatae, aut cryſtallorum aggregatarum.*

argentiferum. 7. A. nitoris argentei texturae ſubtiliſſime granularis in grana ſecedens, igne agitatum arſenici fumum, et cum plumbo fuſum argenti granum exhibens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 150 *n.* 7. Argentum (arſenicale) mineraliſatum arſenicale ∞, ♂.

Cronſt. miner. §. 171. Argentum ferro et arſenico ſulphurato mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 340. *n.* 10. Argentum arſenico, ſulphure et ferro mineraliſatum, minera albo colore nitente.

Habitat in Saxoniae (*prope* Braeunsdorf *et* Freyberg,) Bohemiae (*prope* Katieborziz,) Salisburgi (*in cuniculo* S. Floriani,) *et* Stiriae (*prope* Schladming) *fodinis, ex arſenico, ſulphure, ferro, et pauciſſimo argento conflatum.*

87. CU-

87. CUPRUM. ♀ Ductile, malleabile, rubrum, elasticum, durum, sonorum, ponderis specifici = 8876 : 1000.

Aeruginem facile contrahens, acidis natro, oleis colore caeruleo aut viridi, ipso sulphure facile solvendum.

Igne difficilius fluens, et liquatum, aquae infusum maxima cum violentia dissiliens, antequam cendat, vivacissimis coloribus ludens, diuturno igne in calcem spadiceum abiens, vitrum viridi colore tingens.

nativum. 1. C. nudum nitoris metallici.

Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 1. Cuprum nudum minerae inhaerens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 143. *n.* 2. Cuprum nudum minerae inhaerens.

Cartheus. miner. 69. Cuprum nudum malleabile.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 274. *n.* 1. *Cronst. miner.* §. 191. 1. Cuprum nativum.

praecipitatum. β) C. praecipitatum supra ferrum arenoso coalescens.

Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 3. *Gronov. suppl.* 12. Cuprum praecipitatum.

Waller. miner. 277. *syst. miner.* 2. *p.* 275. *n.* 2. Cuprum purum ex solutione vitriolica praecipitatum.

crystallinum. γ) C. crystallisatum octaedrum. *Syst. nat.* I. *p.* 178. *n.* 2. XII. 3. *p.* 143. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 60. (Fig. 23.)

Habitat in cupri *insula ad littus* Camtschatcae *orientale*, *in* Sibiria e. gr. *in montium altaicorum fodina* Loctewskensi, (*prope* Catan, Umba, Konzofer, *et ad montem* Schlangenberg,) *in* Islandia *et insulis* Feroë, *in* Sueciae (*prope* Norberg, Sunnerskog, Fahlun, Riddarhytta, *fodina* Hesslekulle,) Thuringiae (*prope* Islebam, Blankenburg, *et* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Freyberg, Annaberg, Marienberg, Baerenstein, Kaschau, Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Grasliz *et* Catharinenburg,) Temesiae (e. gr. *prope* Saska *et* Moldawa,) Transilvaniae (*prope* Deca,) Hungariae (*prope* Kapnik, Laposbanya,

Rudnobanya, Misbanya, Illowa, Schmoelniz,) Auſtriae (*prope* Spiz,) Carinthiae (*prope* Fragant,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Sueviae (*prope* Alpiſſpacum *et* Rippoltsau,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) *in* Galliae (Haux Pyrenaeorum, Baygory Navarrae, *et* Choinée Lugdunenſis,) Cornubiae (*prope* Redruth *et* Wheal-Spernon,) Hetruriae (*prope* Paris) *fodinis, etiam in faſtigio montis* Mutinenſis Modino, *texturae uncinatae, interdum granulatae rarius lamelloſae, ponderoſum, malleabile, rubrum, ſuperficie interdum aeruginoſa aut nigra, flava, fuſca, variegata, interdum ſuperficiale, formae utplurimum communis, verum quoque botryoides, capillare, filiforme, fruticulas, arbuſculas, dentes, cryſtallosve exiles referens, nunc cubicas, interdum in uvae ſpeciem, nunc pyramides tetraëdras duplices, interdum in ramos aut gemmae ſpeciem aggregatus.*

lateritium. 2. C. rubrum molle nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 6. Ochra (cyprii) cupri vitrati pulverea obſcure ferruginea.

Cronſt. miner. §. 192. 2. 1. 1. 3. Minera cupri calciformis pura rubra.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 290. *n.* 16. Cuprum corroſum et ſolutum a mineris cupri deſtructis, praecipitatum rubrum.

Habitat in Saxoniae (*prope* Camsdorf) *et* Temeſiae *fodinis, in igne decrepitans et nigreſcens, acidis et natro volatili fere totum ſolvendum, fuſione cupri ultra dimidium ſui ponderis exhibens, texturae utplurimum terreae, rarius imperfecte conchaceae, ſaepius cruſtae inſtar alia foſſilia obducens.*

rubrum. 3. C. obſcure rubrum duriuſculum nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 9. Cuprum rubrum ochraceo-induratum.

Cronſt. miner. §. 193. Minera cupri calciformis pura et indurata, colore rubro.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 276. 277. *n.* 3. a. Cuprum minera ſolida, colore rubro mineraliſatum.

Habitat in Indiae, Sibiriae (*ad montes* altaicos, Schlangenberg, Uralenſes, *praeſertim* gumeſchewkenſibus,) Norwegiae (*prope* Ordal,) Cornubiae, Saxoniae (*prope* Camsdorf *et* Freyberg,) Franconiae (*prope* Naila,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) Temeſiae (*prope* Saska, Bognaska, Oraviza, Moldava *et* Neumoldawa,) *hinc inde in*

ſtatui

ſtatuis ſolidis ex cupro fabrefactis paſſim diffractis, ex 100 libris ad 70 cupri praebens, acidis et natro volatili fere totum ſolvendum, in igne decrepitans, et nigreſcens, nunc compactum, nunc lamelloſum, colore utplurimum coccionellam aemulans, interdum kermeſino aut obſcurius rubro (mordoreroth,) *forma ſaepius communi, interdum ſtillatitia, aut cryſtallorum, utplurimum aggregatarum et nitentium, ſaepe diaphanarum, et in igne omnem pellucidtatem exuentium, rarius cubos aut rhombos, aut priſmata tetraëdra, aut pyramides triëdras, aut duplices truncatas hexaëdras, quam duplices tetraëdras, aut priſmata hexaëdra, interdum utrinque pyramide hexaëdra terminata, nonnunquam capillaria, et tunc interdum ſtellatim aggregata referentium.*

hepaticum. 4. C. fuſcum molle nitoris metallici expers.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 276. *n* 3. b. c. Cuprum minera ſolida colore hepatico, mineraliſatum.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 338. *n.* 8. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum, minera fuſca.

Cronſt. miner. §. 172. 5. 1. Argentum antimonio ſulphurato mineraliſatum.

Habitat, creberrime cum cupro rubro, in Sueciae (*prope* Fahlun,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) *rhenanis* (*prope* Mehlbach,) Wirtembergiae (*prope* Dornſtetten,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Auſtriae (*prope* Reichenau *et* Granigberg) *et* Temeſiae (e. gr. *prope* Saska,) β) *pauxillum argenti immixtum continens, in* Stiriae (*prope* Schladming,) Saxoniae (*prope* Freyberg *et praeſertim prope* Braeunsdorf,) *et* Hercyniae (*prope* Blankenburg) *fodinis, ex cineraſcente, flavicante aut rubro fuſcum, nunc pulverulentum aut friabile intus terreum, nunc induratum et ſaepius compactum, interdum in cruſtas concentricas ſecedens aut ſtillatitium.*

piceum. 5. C. atrum duriuſculum nitoris metallici expers.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 280. *n.* 6. Cuprum ferro et pauxillo ſulphuris mineraliſatum, minera nitente nigra.

Habitat in Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Auſtriae (*prope* Spiz) *et* Temeſiae *fodinis, texturae modo lamelloſae, modo imperfecte conchaceae, ferro ſemper gravidum, ex* 100 *libris* 7-8 *cupri continens.*

fuligino-sum. 6. C. nigrum superficiale.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 291. *n.* 17. Cuprum corrosum et solutum, a mineris cupri destructis, praecipitatum nigrum.

Cronst. miner. §. 194. 2. 1. 2. Ochra cupri impura friabilis ferro mixta.

Habitat in Hungariae, Saxoniae (*prope* Freyberg,) *et* Sueciae (*prope* Fahlun) *fodinis, cupro fulvo fatiscenti insidens, ferri calcis partem continens.*

caeruleum. 7. C. molle nitoris metallici expers ab acidis colorem caelestem in viridem mutans, et sine effervescentia in his solvendum.

Syst. nat. I. *p.* 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 4. Ochra cupri pulverea caerulea.

Cartheus. miner. 70. Cuprum corrosum caeruleum terrestre.

Waller. miner. 280. *n.* 1. Cuprum solutum praecipitatum caeruleum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. Cuprum corrosum et solutum a mineris destructis praecipitatum caeruleum.

Armenus. β) C. caeruleum calcarium. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 146. *n.* 14.

Vog. miner. 111. *Baum. miner.* 1. *p.* 184. Lapis armenus.

Cronst. miner. § 35. 2. 1. *et* §. 194. 2. 2. 3.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. f. Caeruleum montanum lapidi calcareo sensibiliter mistum.

Habitat in Oriente, Armenia, Sibiria, Hungaria, Europa *australi, electoratu* Trevirensi (*in* Langenbeke,) Hassiae (*prope* Thalitter,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) Cornubiae *fodinis, interdum in viridem colorem vergens, saepe friabile et terreum, pigmento inserviens, saepe* (*prope* Thalitter) *margae schistosae, aut* (β) *marmori insperfum.*

Cuprigo. 8. C. nitoris metallici expers ab acidis colorem caeruleum in viridem mutans, et totum cum effervescentia in his solvendum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 12. *Mus. Tessin.* 108. Ochra (Cuprigo) cupri germinans caerulea.

Cost. fossil. 105. Ochra ponderosa elegantissime caerulea.

Cronst. miner. §. 34. 2. Terra calcarea croco seu calce veneris intime mixta. *et* §. 194. 2. 1. Ochra veneris terra calcarea mixta.

Woltersd. miner. 30. Cuprum caeruleum plumosum.

Habitat in Permiae *aliarumque* Sibiriae *partium*, Lapponiae (*prope* Russenika,) Sueciae (*prope* Sunnarskog,) Saxoniae (*prope* Schneeberg, Freyberg *et* Camsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Hercyniae (*prope* Cellerfeld,) Westphaliae

phaliae (*prope* Stadtbergen,) rhenanis (Langenheeke, *prope* Wolfstein, Moschellandsberg, Caudebach *et in monte* Stahlberg,) *in* Alsatiae, Lotharingiae, Occitaniae, Pyrenaeorum (*ad montem* Bere *et prope* Loubie,) *in provinciae* Lugdunensis (*prope* S. Bel,) *ad* Siciliae (*in monte* Niso,) Hetruriae (*prope* Massa di Maremma,) Wirtembergiae (*prope* Bulach,) Tirolis (*prope* Thierberg *et* Schwaz,) Hungariae (*prope* Neusol) *et potissimum* Temesiae *fodinis, pigmento caeruleo eximie inserviens, in grana, rarius in crustas secedens, nunc superficiale aliis cupri mineris insidens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis fossilibus insperfum, colore azureo, smaltae aut caelesti, modo pulverulentum, modo friabile intus terreum, inconspicuum, formae communis aut botryoidis, modo duriusculum rarius inconspicuum et intus terreum, quam niteus texturae radiatae forma saepius communi interdum crystallorum, in agmen, globuli, gemmae, uvae, fasciculi, stellae speciem aggregatarum, modo lentes quadrangulas, modo prismata tetraëdra rectangula vel obliquangula, nonnunquam pyramide tetraëdra terminata referentium.*

viride. 9. C. dilute aeruginosum acidis sine effervescentia solvendum, a natro volatili colorem viridem in caeruleum mutans inconspicuum texturae conchaceae.

Habitat in Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) *et* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *fodinis, opacum, igne nigrescens, nunc superficiale, nunc aliis fossilibus innidulans formae communis, botryoides aut reniforme.*

argillosum. 10. C. molle viride intus nitens texturae conchaceae.

Renovanz Nachr. v. altaisch. Gebirg. p. 53.

Habitat in montibus Sibiriae altaicis, *ab argilla inhaerente linguae adhaerens, laetius aut obscurius viride, vel gramineum, gypsi instar, sectile,* 24-30 *libras cupri ex* 100 *exhibens; an distincta species?*

talcosum. 11. C. thalassinum mollissimum inquinans nitens.

Renovanz Nachr. v. altaisch. Geb. p. 51.

Habitat in montium altaicorum *fodinis* loktewskensibus, *minerarum argillarumque metalliferarum foveolis inhaerens, talci miculas immixtas habens, nonnunquam pallidius, hinc inde metalli instar nitens aut diaphanum nunc lamellosum, nunc stellatim fibrosum.*

Aerugo. 12. C. viride adfuso natro volatili caeruleum tinctum adscisdens acidis cum effervescentia solvendum opacum nitoris metallici expers.

Waller. miner. 278. *syst. miner.* 2. *p.* 286. *n.* 14. Cuprum corrosum et solutum, a mineris destructis praecipitatum viride.

aeris. α) *Syst. nat.* I. 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 3. Ochra (aeris) cupri pulverea viridis.

Cost. fossil. 100. Ochra viridis, Chrysocolla s. Viride montanum.

Cartheus. miner. 70. Cuprum arrosum viride terrestre.

Cronst. miner. §. 192. 2. 1. 1. 2. Minera cupri calciformis pura viridis.

Malachites. β) *Syst. nat.* I. *p.* 179. *n.* 7. Cuprum viride.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 15. Cuprum viride gypseum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumosum compactum polituram admittens.

Carth. miner. 69. Cuprum arrosum viride durum glabrum nitens.

Cronst. miner. §. 36. Terra gypsea venere mixta *et* §. 194. 2. 2. 1. Minera cupri calciformis impura indurata gypso mixta.

Vog. miner. 183. Malachites.

Aerugo. γ) *Syst. nat.* I. *p.* 205. *n.* 4. XII. 3. *p.* 194. *n.* 11. Ochra cupri germinans viridis.

Cartheus. miner. 30. Cuprum arrosum viride striatum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumosum.

Habitat in Africae (*regni* Congo,) Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Temesiae (*praesertim prope* Moldawa,) Hungariae (*prope* Risbanya,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Wirtembergiae (*prope* Bulach,) Hassiae (*prope* Thalitter,) Westphaliae (*prope* Stadtbergen,) Nassoviae (*prope* Siegen, Dillenburg, Weilmünster,) Hercyniae (*prope* Cellerfeld,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Freyberg, Boesenbrunn, Oberschlema,) Angliae (*prope* Aldarby, *et* Middleton, *comitatus* Ruscinonensis, *et* Hetruriae (*prope* Massa di Maremna) *fodinis, quartam ad dimidium usque partem aëris fixi continens, igne nigrescens, in grana aut crustas, interdum valde incurvas secedens, intus radiatum, fibrosum aut compactum, texturae planae, terreae aut imperfecte conchaceae, (tunc egregiam polituram admittens,* Malachites,) *duriusculum, rarius friabile, utplurimum obscure gramineum, nonnunquam coloris inter gramineum et pomaceum, vel poma-*

pomaceum et aeruginosum intermedii, superficiale, aut minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus insperſum, forma communi, renum, globorum, clavarum aut cryſtallorum acicularium vel capillarium ſericeo nitore conſpicuarum, interdum diaphanarum, ſtellatim, faſciculatim, in uvae, renis, globi ſpeciem aggregatarum.

ferruginoſum. 13. C. olivacei coloris ab adfuſo natro volatili in caeruleum abeuntis nitoris metallici expers.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 425. Cuprum ochraceum ferruginoſum.

Habitat nunc obſcurius aut coloris in porraceum vergentis, et tunc intus nitens et texturae conchaceae, in Saxoniae (*prope* Camsdorf,) *nunc coloris altioris ad pſittacinum accedentis, intus terreum et ſine nitore in* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *et* Hercyniae (*prope* Lauterberg) *fodinis, ferreae calcis multum continens.*

arſenicale. 14. C. exſolete olivacei coloris ab adfuſo natro volatili in caeruleum abeuntis, in vaſis clauſis igni expoſitum nullum, in carbone arſenici fumum eructans, et cuprum ductile relinquens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 160.

Habitat in Sileſia (*prope* Jonsbach) *et* Cornubia (*prope* Carrarach,) *cryſtallis hexaëdro-priſmaticis pyramide hexaëdra terminatis, aut acicularibus, ſolitariis vel faſciculatim ſtellatimve aggregatis, arſenici acidum continens.*

teſſellatum. 15. C. obſcure viridi igni expoſitum arſenici fumum eructans, cryſtallis nitidis exilibus cubicis aggregatis.

Klaproth Schr. berl. Naturf. Geſ. 7. *p.* 160.

Habitat in Cornubia (*prope* Carrarach) *quartzi cryſtallis innidulans, igne intumeſcens, et tardius, quam arſenicale, cupri granum exhibens, praeter arſenicum ferri portionem continens.*

albidum. Weiserz. 16. C. duriuſculum albidum metallice nitens in igne arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 8. Cuprum mineraliſatum arſenicale album ○○, ♃, ♂.

Cronſt. mineral. §. 197. Cuprum ferro et arſenico ſulphurato mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 280. *n.* 7. Cuprum arſenico et ferro mineraliſatum, minera albeſcente.

Habitat sequentibus speciebus rarius, una cum aliis cupri mineris in Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Temesiae, Hungariae (*prope* Schemniz *et* Herrengrund,) Sabaudiae, Franconiae (*prope* Cronach,) Saxoniae (*prope* Freyberg,) Hassiae (*prope* Frankenberg,) Hercyniae, Angliae (*prope* Middleton Lyas) *fodinis, minoribus particulis majoribusve frustis aliis fossilibus insperſum, coloris stannei aut argentei interdum in aureum vergentis, forma utplurimum communi, rarius pyramidis duplicis tetraëdrae, praeter cuprum, ferrum, arsenicum et sulphur, insperſum quoque, verum rarius, argentum nativum continens.*

purpureum. 17. C. duriusculum metallice nitens fragile rubrum aut caeruleum.

Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 5. Cuprum purpurascens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 5. Cuprum mineralisatum pyriticosum rubro-azureum durum.

Gronov. suppl. 12. *n.* 14-28. Cuprum violaceum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum nigricans splendens plerumque violaceum.

Waller. miner. 281. 282. Cuprum mineralisatum, minera fractura nitente fragili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 278. *n.* 5. Cuprum sulphure et ferro parce admixtis mineralisatum, minera solida nitente violacea vel caerulescente fragili.

Cartheus. miner. 70? Cuprum arrosum caeruleum durum glabrum nitens.

Cronst. miner. §. 196. 2. 2. Minera cupri lazurea.

Habitat, utplurimum una cum aliis cupri mineris in America *septentrionali* (Newyersey,) Sibiria (*prope* Catharinenburg *et ad lacum* Onega,) Lapponia (*prope* Swappawari,) Norwegia (*prope* Ordal,) Saxonia (*prope* Glashütte, Annaberg *et* Camsdorf,) *comitatu* Mansfeldensi, Wirtembergia (*prope* Schiltach,) *et* Temesia (*prope* Oraviza *et* Dognaska,) *formae communis, superficiale, vel minoribus particulis majoribusve frustis spato, quartzo, margae schistosae insperſum, colore tombacum, cuprum vel chalybem induratam aemulans, utplurimum violaceo aut purpureo, fracturae frequentius minutim conchaceae, quam schistosae, aut stellatim fibrosae, praeter cuprum, arsenicum et sulphur, pauxillum quoque ferri continens, interdum* c. gr. *prope* Neosolium ($\frac{3-10}{3200}$) *argenti, cupri ad* $\frac{4-5}{10}$.

18. C.

cinereum. 18. C. duriusculum fragile metallice nitens compactum coloris
Fahlerz. chalybei.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 7. Cuprum mineralisatum pyriticosum cinereum ∞, ♂.

Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 4. Cuprum cinereum.

Gronov. suppl. 13. *n.* 38. Cuprum argento et arsenico mixtum.

Waller. miner. 283. Cuprum arsenico, ferro et argento mineralisatum, minera albescente.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 281. *n.* 8. Cuprum arsenico sulphure et ferro plerumque una cum argento mineralisatum, minera cinerea vel nigra.

Cronst. miner. §. 196. 2. 1. Pyrites cupri griseus.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 150. *n.* 6. Argentum (cinereum) mineralisatum cupri cinerei, tritura rubra ♃, ♄, ♀, ♂.

Waller. miner. 290. Argentum arsenico, cupro et ferro mineralisatum, minera grisea.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 337. *n.* 7. Argentum arsenico, sulphure, cupro et ferro mineralisatum, minera solida grisea.

Woltersd. miner. 30. Cuprum pallido-griseum splendens argenti dives.

Habitat frequens minoribus particulis majoribusve fruſtis quartzo, barytidi, terris calcariis, ferri cuprique calcibus nativis innidulans, in insula Timor (e. gr. *prope* Dilil, Ade) *in* Sibiriae (*in* Tschudarum *terra*, *et ad montes* altaicos,) Lapponiae (*prope* Russenika *et* Eschavelok,) Norwegiae (*prope* Bramble,) Sueciae (*prope* Sunnerskog,) Scotiae (*prope* Erskin,) Pyrenaeorum (*prope* Astoescoria,) Lotharingiae (*prope fanum* S. Mariae,) Siciliae (*prope* Ali) Hetruriae (e. gr. *prope* Seravezza,) Pedemontii (*prope* Dallagna,) Carinthiae (*prope* Rosseg *et* S. Hermagoras,) Salisburgi, Styriae (*prope* Schladming,) Tirolis (*prope* Grosengogel, Roehrbüchel *et* Schwaz,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach, Bulach, Dornstette *et* Freudenstatt,) rhenanis (*prope* Fischbach, Mehlbach, *in monte* Stahlberg, *prope* Nohfelden, Berschweiler, Moschellandsberg, *et* Langeheke,) Hercyniae, Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Scharfenberg, Freyberg, Tschoppau, Annaberg *et* Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg,) Hungariae (*prope* Goellniz, Schmoelniz, Czinobanya, Kapnik,) Transilvaniae (*prope* Salatnum,) *et* Temesiae (*prope* Dognaska *et* Saska) *fodinis*,

nis, etiam in Turcia (*prope* Peram,) *ponderosum, facile in fragmenta indeterminata dissiliens, intus quoque nitens, colore interdum in ferri colorem vergente aut superficie iridis coloribus ludente, compactum, rarius tamen texturae planae, faciebus internis speculi ad instar interdum nitentibus, praeter cuprum, arsenicum, ferrum, et sulphur pauxillum argenti ad* $\frac{3}{200}$, *rarius* e. gr. *in* Transilvania (*prope* Facebai) *auri quoque continens, forma communi, aut crebro crystallorum laevium nitentium, nunc prismata hexaëdra in aciem terminata, aut pyramides simplices triëdras, rarius perfectas, quam marginibus in aciem terminatis, aut angulis pyramidem alteram gestantibus conspicuas, referentium.*

foetidum. 19. C. durum, metallice nitens, coloris plumbei texturae conchaceae, contusum foetens.

Renovanz von altaisch. Geb. p. 142.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, $\frac{45}{100}$ *cupri, et* $\frac{1}{128}$ *argenti continens.*

psittacinum. 20. C. ponderosum obscure psittacinum radiatum in festucas dissiliens, in crustas saepe secedens.

Renovanz altaisch. Geb. p. 235.

Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriae, $\frac{30-45}{200}$ *cupri, et ad* $\frac{1}{128}$ *argenti continens, an distincta species?*

altaicum. 21. C. duriusculum debilius nitens canum fragile textura festucas minores referens.

Renovanz altaisch. Geb. p. 235.

Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriae, *cum psittacino eandem circiter cupri argentique copiam continens, spiritum salis ammoniaci viridi colore tingens; an distincta species?*

plumbeum. 22. C. nitoris et coloris plumbei texturae planae.

Linck chem. Annal. 1790. 1. *p.* 150. Derber Weisgülden von Andreasberg.

Habitat in Hercyniae *fodinis, praeter sulphur, cuprum et argentum (hujus ad* $\frac{12}{100}$,) *ferrum, arsenicum plumbumque continens.*

hercynicum. 23. C. duriusculum obscure nitens coloris ex atro cinerei.

Westrumb

Westrumb chem. Annal. 1789. 2. *p.* 527. Weisgultig Erz vom Harz.

Habitat in Hercyniae *fodinis, multum cupri, stibii et sulphuris, aliquid ferri, pauxillum argenti, arsenici plumbique nihil continens, an vere distincta species?*

dalicum. 24. C. nitoris metallici coloris chalybei tritura rubra.

Cronst. miner. §. 173. Argentum cupro et antimonio sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 338. *n.* 7. a. Argentum arsenico, sulphure, cupro et ferro mineralisatum, minera solida grisea.

Habitat in Sueciae *fodinis* Dalicis (paroeciae Åsmkog,) *et?* Saxoniae (*prope* Freyberg,) *arsenico carens, at praeter ferrum* ($\frac{24}{100}$) *et cuprum* ($\frac{13}{1600}$) *stibium quoque continens, et pauxillum argenti.*

fulvum. 25. C. flavum metallice nitens, prunis insperfum sulphuris vaporem flammamque eructans.

Syst. nat. I. *p.* 179. *n.* 8. XII. 3. *p.* 144. *n.* 4. Cuprum mineralisatum pyriticosum fulvum.

Waller. miner. 284. Cuprum sulphure et ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 282. *n.* 9. Cuprum sulphure et ferro mineralisatum, minera colore aureo vel variegato nitente.

Cartheus. miner. 70. Cuprum mineralisatum duriusculum saturate luteum nitens.

Cronst. miner. §. 196. 3. 4. 5. Pyrites cupri.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 169. *n.* 5. 6. 7. Pyrites ferreo-cupreus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 115. *n.* 6. Pyrites mineralisatus amorphus non scintillans ♂, ♀.

Cronst. miner. §. 196. 3. Pyrites cupri flavo-virideſcens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 283. *n.* 10. Cuprum sulphure et ferro mineralisatum, minera ex flavo virideſcente.

γ) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 284. *n.* 11. Cuprum pyrite sulphureo mineralisatum minera pallide flava.

Cronst. miner. §. 196. 4. Pyrites cupri pallide flavus.

δ) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 285. *n.* 12. Cuprum pyrite fusco mineralisatum, minera flavo-fusca.

Cronst. miner. §. 196. 5. Pyrites cupri hepaticus.

Habitat copiosissimum et innumera quidem varietate, nunc superficiale, nunc minoribus particulis majoribusve frustis margae bituminosae, aliis terris calcariis, quartzo &c. innidulans, galenae, pseudogalenae, ferri, aliarum cupri mine-

minerarum frequens comes in Angliae, Norwegiae, Sueciae, Germaniae, Hungariae, Navarrae &c. *cuprifodinis fere omnibus, cupri* $\frac{8-17}{100}$ *ferro et sulphuri nuptas, praeterea nonnunquam pauxillum arsenici, rarius* e. gr. *in* Hungaria, *argenti aurive continens, coloris utplurimum aurei, interdum,* (γ) *pallidioris, aut in virescentem* (β), *aut* (δ) *fuscum vergentis, superficiei non raro viridis, caerulei, cuprei, vel variegati, rarius durum, quam duriusculum, rarius in crustas secedens, quam in grana, compactum, rarius texturae planae quam granularis, vel imperfecte conchaceae, superficie interdum speculi instar nitente, aut striata, vel vestigiis cubicis impressis inaequali, forma frequentissime communi, rarius globulorum, aut arbuscularum, aut crystallorum, nunc cubos, nunc pyramides triedras simplices cohaerentes, nunc duplices tetraëdras saepe in series digestas referentium.*

campanarum. 26. C. duriusculum ponderosum metallice nitens coloris ex caerulescente chalybei.

Molin. Naturg. Chil. p. 74.

Klaproth Schr. naturf. Berl. Fr. 7. *p.* 160. &c.

Habitat in regni Chilensis, *et* Cornubiae (*prope* Wheal Rock) *fodinis, sulphur et stannum praeter cuprum continens, illud simul arsenicum, quo una cum sulphure per ignem dissipato massa cinerea superest, parandis per fusionem vasis inserviens, hoc praeter sulphur* ($\frac{1}{4}$), *stannum* ($\frac{34}{100}$), *et cuprum* ($\frac{36}{100}$) *ferrum* ($\frac{3}{100}$) *continens, granitae fatiscenti innidulans.*

aurichalceum. 27. C. coloris aurichalcei metallice nitens malleabile.

Molina Naturg. Chil. p. 77. Cuprum (laxense) zinco naturaliter mixtum.

Habitat in colle provinciae Chilensis Huilquilemu, *ad fluvium* Laxa *posito, ex cupro et zinci conflatum.*

cornubicum. 28. C. sulphuri, zinco, stanno, et arsenico junctum cinereum.

Raspe nov. act. Petrop. 3. *hist. p.* 67.

Habitat in Cornubia; *an distincta species?*

vitratum. Kupferglas. 29. C. molle metallice nitens, coloris plumbei igne facile liquescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 6. Cuprum mineralisatum pyriticosum sectile canum ♃.

Cronst. miner. §. 195. Cuprum sulphure mineralisatum.

Waller.

Waller. min. 264. Minera cupri grisea.

Waller. syst. miner. p. 277. *n.* 4. Cuprum sulphure mineralisatum, minera obscure nitente grisea molli.

Habitat superficiale, minoribus particulis majoribusve frustis aliis fossilibus innidulans in montium Sibiriae altaicorum, *in* Lapponiae (*prope* Russenika *et* Swappavari,) Norwegiae (*in* Hitterthal, *prope* Bramble, Kongsberg, Ordel *et* Atwed,) Sueciae (*prope* Sunnerskog,) Scotiae (*prope* Erskin,) Angliae (*prope* Middleton Lyas,) Pyrenaeorum (*in pago* Malpatre,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach,) Rhenanis (*prope* Fischbach, Rheinbreidenbach, Veldenz, Berschweiler *et* Nohfelden,) Westphaliae (*prope* Stadtbergen,) Hassiae (*prope* Frankenberg,) Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhusam,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Deutschneudorf, Seifen, Sayda, Freyberg, Zinnwalde *et* Glashütte,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg, Austriae (*prope* Spiz,) Hungariae (*prope* Rosenau *et* Schmoelniz,) Temesiae (*prope* Saska *et* Dognaska,) *et* Transilvaniae (*prope* Dewa) *fodinis, ex solo cupro et sulphure constans, quo posteriori lente dissipato cuprum* ($\frac{60-70}{100}$) *superest, tenui modo sulphuris cortice obductum, rarius argenti miculas inspersas tenens, colore interdum in ferri colorem transeunte, aut in superficie variegato, rarius lamellosum, quam compactum, texturae planae, inaequalis vel minutim conchaceae, forma utplurimum communi; nonnunquam crystallorum prismata exilia hexaëdra, interdum pyramide triëdra terminata, aut pyramides triëdras simplices, aut tetraëdras duplices solitarias aut in spicae* e. gr. *speciem aggregatas referentium.*

phlogisticum. 30. C. nigrum difficilius exardescens, sed flammam diu sustinens et in cineres fatiscens.

Cronst. miner. §. 160. 6. 1. Minera cupri phlogistica.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 285. *n.* 13. Cuprum mineralisatum, materia bituminosa involutum, facie carbonaria.

Habitat in Sueciae *fodinis* (Nädkärr Daliae *et prope* Bispberg,) *lithanthracem externa facie referens, cupro difficilius ex cineribus reducendo.*

88. NIC-

88. NICCOLUM. ♂ Malleabile coloris albi in rufescentem vergentis, ponderis specifici = 9000 : 1000.

Acidis facile solvendum, colorem viridem iis impertiens, natro quoque volatili, colorem caeruleum huic concilians.

Igne fixissimum, et aeque difficulter liquandum, ac ferrum cusum, diutius efficaci igne in calcem viridem abiens, cum borace in vitrum hyacinthinum colliquandam.

ochraceum. 1. N. viride inconspicuum nitoris expers formae communis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 5. Ochra cupri Nickoli pulverea viridi-flavescens.

Cronst. miner. §. 253. Ochra niccoli martialis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 191. *n.* 2. Niccolum colore viridi efflorescens.

Habitat in niccoli *mineris fatiscentibus, earum superficiei insidens, utplurimum superficiale, in* Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Annaberg, Freyberg,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Hassiae (*prope* Kiegelsdorf,) Sueciae (*prope* Loos Helsingiae,) *rarius argillae innidulans, in* Sueciae (*prope* Normardi Wermelandiae) *fodinis, coloris utplurimum dilute pomacei, rarius laete viridis, aut graminei, aut ex caeruleo viridis, praeter niccoli calcem semper etiam aliquid ferreae calcis continens.*

metallicum. 2. N. metallice nitens, aqua forti totum solvendum prunis insperſum arsenici fumum eructans.

Habitat in Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt *et* Schneeberg,) *et* Hercyniae (*prope* Andreasberg) *fodinis, nunc rubens, nunc fulvum, nunc ochroleucum, praeter niccolum, ferrum, cobaltum, et* ($\frac{16-25}{100}$) *arsenicum continens.*

3. N.

sulphuratum. 3. N. metallice nitens, aqua forti non penitus solvendum, prunis inspersum arsenici fumum et sulphuris vaporem flammamque eructans.

Syst. nat. I. *p.* 170. *n.* 5. Arsenicum rubens cupreum.

Syst nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 16. Cuprum (Nickolum) mineralisatum arsenicale fulvum ♃, ∞, ♂.

Vogel miner. 409. Cuprum Nicolai.

Woltersd. miner. 28. Arsenicum fulvum splendens s. Pseudocobaltum.

Cartheus. miner. 58. Arsenicum mineralisatum informe, particulis rubicundis nitidis.

Waller. miner. 228. Arsenicum sulphure et cupro mineralisatum, minera difformi aëris modo rubente.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 189. *n.* 1. Niccolum ferro et cobalto arsenicatis et sulphuratis mineralisatum, minera difformi flavo-rubente.

Cronst. miner. §. 254. Niccolum ferro et cobalto arsenicatis et sulphuratis mineralisatum.

Cronst. act. Stockh. 1751. 1754. Niccolum.

Just. miner. 184. Kupfernickel.

Gesn. cadm. 20. *n.* 32. Cobaltum aëris modo lucens.

Habitat una cum cobalto, in Sibiriae, Sueciae (*prope* Loos Helsingiae,) Cornubiae (*prope* Triego,) Arragoniae (*prope* Gultoam,) Delphinatus (*prope* Allamont,) Hercyniae (*prope* S. Andreasberg,) Hassiae (*prope* Biber *et* Riegelsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld *et in comitatu* Mansfeld,) Saxoniae (*prope* Hohenstein, Annaberg, Schneeberg *et* Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) *et* Stiriae (*prope* Schladming) *fodinis, igni expositum calcem viridem relinquens, et saepe cum jactura nitoris superficialis tincta viridi efflorescens, coloris cuprei, rarius ochroleuci vel cinerei, nunc compactum, nunc minutim lamellosum, praeter niccolum ferrum, cobaltum arsenicum et sulphur continens, interdum wismutum aut cuprum, rarius argentum, rarissime aurum inspersum habens.*

89. WISMUTUM. W

Molle, fragile, lamellosum, argenticolor, cum jactura nitoris superficialis colorem flavicantem vel rufescentem mutans, ponderis specifici = 9700 : 1000.

Igne facilime liquandum et in calcem primo flavicantem tum rubram abiens, quae vitris fuscum colorem impertitus.

Solutione in acidis excolore, per aquam meracam lactescente et praecipitanda.

nativum. 1. W. nudum aqua forti totum solvendum, metallice nitens. *Syst. nat.* I. *p.* 173. *n.* 1. XII. 3. *p.* 128 *n.* 1. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 1. *Carth. miner.* 54. Wismutum nativum.

Cronst. miner. §. 220. *Just. miner.* 158. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 205. *n.* 1. Wismutum nativum.

Waller. miner. 242. Wismutum nativum tenuibus lamellis adhaerens.

Woltersd. miner. 28. Bismutum nudum nativum.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 208. *n.* 4. Minera wismuti versicolor.

Habitat, frequentissime una cum cobalto, rarius omni arsenico argentove carens, utplurimum quartzo, barytidi, petrosilici, vel arenario inhaerens, in Sueciae, (Dalecarliae, *paroecia* Stora Skedwi, *etiam prope* Loos *et* Löfasen,) Sevennarum Galliae (*prope* S. Sauveur,) Saxoniae, Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Wirtembergiae (*prope* Alpirspach,) Temesiae, *et* (*prope* Salathna,) Transilvaniae *fodinis, argentum saepe colore et nitore aemulans, aut in superficie rufescens, pomaceum iridisve coloribus ludens in grana secedens, nunc superficiale, nunc venae instar matricem percurrens, nunc majoribus frustis huic innidulans, lamellosum, rarius compactum aut stellatim fibrosum, aut texturae ad radiatam accedentis, superficie interdum arbuscularum imaginibus picta, aut sulcis decussantibus exarata, aut plumae instar striata, interdum*

dum cellulosum aut erosum, formae utplurimum communis, nonnunquam stillatitiae, arbuscularis, vel cubicae.

ochraceum. 2. W. inconspicuum friabile formae communis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra wismuti pulverea flavescens.

Cronst. miner. § 221. Wismutum calciforme pulverulentum.

Just. mineral. 165. Flos Wismuti.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 209. *n.* 6. Wismutum terrestre pulverulentum flavescens.

Habitat, utplurimum wismuto nativo aut mineralisato fatiscentibus insidens, pulverulentum aut friabile, stramineum, ochroleucum vel cinereum.

sulphuratum. 3. W. metallice nitens, stannei coloris aqua forti non totum solvendum, prunis inspersum sulphuris flammam eructans.

Cronst. miner. §. 222. 1. Wismutum sulphure mineralisatum.

Waller. miner. 234. Wismutum arsenico, sulphure, cobalto mineralisatum.

commune. α) W. mineralisatum albo-flavescens micans, ∞, ♃. *Syst. nat.* I. *p.* 172. *n.* 2. XII. 3. *p.* 128. *n.* 2.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 207. *n.* 3. Wismutum sulphure et arsenico mineralisatum, squamulis aut particulis micans.

iners. β) W. mineralisatum nitens sublaminosum ♃. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 128. *n.* 4.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 206. *n.* 2. Wismutum sulphure mineralisatum, minera alba caerulescente laminosa.

Habitat in Sueciae (*prope* Riddarhytta, Stripas, Baerninge *et in* Färila,) Saxoniae (*prope* Altenberg,) Bohemiae (*prope* Chutemiz,) *et* Hanoviae (*prope* Biber) *fodinis, nunc minoribus particulis, nunc majoribus frustis quartzo, asbesto, ferro spatoso innidulans, coloris stannei: superficie interdum flavicante, saepe arsenico foetum, aut cobalti particulis immistis dives, radiatum aut lamellosum, posteriori in casu galenam interdum imitans.*

martiale. 4. W. metallice nitens cinereum, aqua forti non totum solvendum, prunis inspersum sulphuris flammam eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 128. *n.* 3. Wismutum mineralisatum, lamellis cuneatis.

Cronst. miner. §. 223. 2. Wismutum ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 208. *n.* 5. Wismutum sulphure et ferro mineralisatum in minera lamellis cuneiformibus composita.

Habitat in Norwegia (*prope* Gellebek,) *texturae radiatae, praeter wismutum et sulphur ferrum continens.*

90. ARGENTUM. ☽ Summopere malleabile et ductile, sonorum, album, coloris et nitoris tenacius, ponderis specifici = 10595 : 1000.

Igne difficilius liquandum, meracum vix in calcem vitrumve convertendum, ipsi plumbi vitro pertinacissime resistens, fixum, calce vitris opalinam turbiditatem conciliante.

Acidis, quibus solvitur nullum colorem impertiens.

nativum. 1. A. malleabile ductile intus metallice nitens, aqua forti totum solvendum.

Syst. nat. 1. *p.* 183. *n.* 1. XII. 3. *p.* 148. *n.* 1. Argentum nudum.

Woltersd. miner. 29. *Waller. miner.* 307. *syst. miner.* 2. *p.* 328. *n.* 1. Argentum nativum.

Cronst. miner. §. 167. Argentum purum nativum.

Cartheus. miner. 75. Argentum nudum malleabile.

Habitat nunc superficiale, (e. gr. *in* Norwegiae *prope* Kongsberg, Angliae, Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Schneeberg, Freyberg *et ad* Baerenstein, Wirtembergiae v. gr. *prope* Schiltach *et in* Christophsthal, Austriae *prope* Annaberg, Hungariae *prope* Kapnik *fodinis*, *nunc venae instar matricem percurrens*, *nunc frustis majoribus*, *vel* (*larvatum*) *particulis minutissimis nudo certe oculo non usurpandis aliis fossilibus omnis fere classis et generis insperfum*, *in regni* Peruani (*prope* Potosi,) Chilensis, Mexicani *fodinis*, Sibiriae *montibus* altaicis, *praesertim monte* Schlangenberg, Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Sueciae (*prope* Utö, Normark, Sunnerikog, Dal *et* Löfalen,) Hispa-

Hiſpaniae (*prope* Guadalcanal,) Britanniae (*prope* Huclyvat,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Bipontii (*ad montem* Stahlberg,) Naſſovia, Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen *et* Reinerzau,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach *et olim in* Murgthal,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Berggieshübel, Memmendorf, Braeunsdorf, Freyberg, Marienberg, Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, *ad montem* Baerenſtein, *prope* Schlettau, Waltersdorf, Annaberg, Chemniz, Raſchau, Schneeberg, Geier *et* Johanngeorgenſtadt?) Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdan, Presniz, Mies, Catharinenberg, Ratieborziz, Budweis, Kuttenberg, Tabor *et* Przibram, Franconiae (*prope* Ilmenau,) Bavariae (*prope* Creisdorf,) Tirolis, Auſtriae (*prope* Annaberg,) Hungariae (*prope* Schemniz, Felſobanya, Ujbanya, Schmoelniz *et* Kapnik,) *et* Tranſilvaniae (*prope* Nagyag *et* Kisbanyaj *fodinis*, *rariſſime omnis cupri et auri expers, interdum quoque ferri pauxillum continens, ſuperficie interdum nitore priva nigra vel lutea, ſuperficie ſaepe ſtriata, interdum plumae ad inſtar, aut veſtigiis cubicis vel pyramidalibus inaequali forma ſaepius communi, alias bracteas, dentes, ſetas, fila, capillos, telam aranearum, externa facie referens, aut forma cryſtallorum exilium, priſmatum hexaëdrorum compreſſorum, acicularum, pyramidum ſimplicium triëdrarum, vel duplicium tetraëdrarum, vel cuborum, utpluximum gregariorum, ſparſorum, aut in ſeries, faſciculos, pyramides, ramos, arbuſculas, fila, denticulorum ſpeciem aggregatorum conſpicuum.*

butyraceum, 2. A. inconſpicuum friabile, pelliculis tenuibus ſpata intertextis.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 110. Buttermilcherz.

Habitat (*olim*) *in* Hercyniae *fodinis* (*prope* Andreasberg *praeſertim fodina* S. Georgii,) *pelliculis albis, caeruleis aut ſubfuſcis.*

nigrum. 3. A. aterrimum friabile ponderoſum cum aqua forti effervescens tritura demum metallice nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 6. XII. 3. *p.* 150. *n.* 9. Argentum obſcurum fuliginoſum ∞, ♀.

Cartheuſ. miner. 76. Argentum mineraliſatum continuum nigricans.

Cronſt. miner. §. 170. 3. 1. Argentum arſenico et cupro ſulphuratis mineraliſatum.

Waller. miner. 312. Argentum sulphure, arsenico, cupro et ferro mineralisatum, minera nigra i. fuliginea.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 335. *n.* 6. Argentum arsenico, sulphure et cupro mineralisatum, minera nigra fuliginea.

Habitat in Siciliae (*ad montem* Nifo?) Britanniae (*prope* Hueigoat,) *potissimum* Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Ratchau, Marienberg *et* Annaberg) *fodinis, ex argento albo fatiscente saepe nascens, nunc corticis instar aliis mineris superinductum, nunc minoribus particulis inspersum, nunc per barytidem dispersum, huncque nigro tinctu perfundens, non raro cavis argenti cornei globis inclusum, saepe pulverulentum, argenti dives, praeter quod sulphur, crebro etiam arsenicum et cuprum, nonnunquam quoque ferrum continet.*

corneum. Hornerz. 4. A. ponderosum molle malleabile nitoris metallici expers subdiaphanum igne facilime liquandum et fumi albi foetidi forma tandem totum volatile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n* 3. Argentum diaphanum lamellosum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 2. Argentum mineralisatum submalleabile subdiaphanum micans ♃, ∞.

Carthens. miner. 75. Argentum mineralisatum fusco flavum subdiaphanum fragile.

Cronst. miner. § 176. Argentum acido salis solutum et mineralisatum.

Waller. miner. 308. Argentum sulphure et arsenico mineralisatum, minera malleabili vitrea candelae igne liquabili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 331. *n.* 3. Argentum acido salis mineralisatum, minera semipellucida lamellosa cornea igne candelae liquabili.

Habitat varius, minori semper profunditate, quam reliquae argenti minerae, occurrens, interdum argento nativo in seminiis humidis asservato, aut in monetas cuso et per aliquod temporis spatium in mare detruso, nascens, in Hungariae (*prope* Schemnitz,) Bohemiae (*olim prope* Weiperth, Gottesgab *et* Joachimsthal,) *potissimum* Saxoniae (*prope* Ratchau, Oberschoena, Marienberg, Freyberg, Annaberg, Schneeberg, *praesertim* Johanngeorgenstadt,) Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Alsatiae (*prope* Fanum S. Mariae,) Delphinatus (*prope* Allemont, Hispaniae (*prope* Guadalcanal,) *regni* Mexicani, Peruani (*prope* Potosi *et* Chilensis, *montium* Sibiriae altaicorum *fodinis, ad candelam cerae aut sebi instar fluens, et coram tubo ferruminatorio in carbone examinatum paucula argenti grana relinquens,*

quens, argenti ditissimum, quod muriae et vitrioli acido junctum est, rarius tam copioso, ut in aëre deliquescat, interdum ferri, argillae, terrae calcariae, quartzi, etiam sulphuris particulas admixtas habens, a posteriori fragile, rarius pulverulentum aut lutosum, quam induratum, exterius saepe pinguedinis instar nitens, intus compactum et terreum, rarius versicolor, flavum, aut niveum (in posteriori casu ad aërem violaceum tinctum sensim induens,) quam margaritaceum, viride, violaceum, caeruleum, hepaticum aut subfuscum, crebro formae communis, ut tamen etiam in massis ovum vel sphaeram referentibus intus cavis, aut capillis subtilissimis, in pellis speciem aggregatis, aut crystallis exilibus extrinsecus saepe speculi instar nitentibus, rarius cruciatis, acicularibus, aut parallelepipedis, quam cubicis, frequentius aggregatis occurrat.

Electrum. 5. A. malleabile ductile metallice nitens flavicans aqua forti non totum solvendum.

v. Veltheim n. Entd. Chem. 7. p. 75.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, Norwegiae *fodinis (prope* Kongsberg,) *ex argenti et auri interdum aequali portione conflatum, ut aqua forti tentatum semper aurum relinquat.*

stibiatum. 6. A. metallice nitens malleabile stanneum durissimum lamellosum, igni expositum neque sulphuris neque arsenici vaporem emittens, aqua forti tentatum calcem albam relinquens.

Sell Magaz. Bergbauk. 3. 1786. n. 1. p. 1.

Habitat in Fürstenbergiae *fodina* S. Wenceslai *prope* Wolfach, *ex argento* ($\frac{7}{10}$-$\frac{3}{4}$) *et stibio nativo interdum etiam ferri particula conflatum, hinc coram tubo ferruminatorio igne exploratum fumum album eructans, et tandem meracum argentum relinquens, hydrargyro facile nubens, in grana secedens, ad aërem saepe extrinsecus flavescens aut rufescens, in pulverem nigricantem conterendum, qui magnetem non sequitur, spato aut barytidi innidulans, formae utplurimum communis, interdum prismata tetraëdra aut hexaëdra in cuneos aut fasciculos aggregata referens.*

arsenicatum. 7. A. metallice nitens igne facile liquescens et arsenici fumum eructans.

Werner Samml. z. Phys. u. Naturg. 1. p. St. 4. p. 454.

Habitat nunc ſtannei coloris et nitoris, pauxillum quoque ferri continens, majoribus minoribusve partibus aliis inſperſum, argento dives, in Hercyniae *fodinis, prope* Andreasberg, *nunc ochroleucum, durum, intus fibroſum argenti* $\frac{9}{10}$ *continens, nunc molle, ut ſecari cultro queat, et incurvo-lamelloſum, argenti minorem* ($\frac{2-3}{100}$) *copiam continens, in* Hiſpaniae *fodinis prope* Guadalcanal, *utplurimum ex mero argento et arſenico nativo conſtans.*

molybdaenatum. 8. A. metallice nitens, lamellis tenuibus flexilibus.
Ferber nov. act. Petrop 3. *p.* 267.
Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchpilſen) *ex argento, molybdaena et ferro conſtans.*

Nagyagente. 9. A. metallice nitens, lamellis flexilibus, coloris inter ſtanneum et ferreum intermedii.
Karſt. Lesk. Mineralk. Vowede.
Habitat in Tranſilvaniae *fodinis prope* Nagyag, *ad aurum* Nagyagente *externa facie proxime accedens; an huc ſpectat?*

vitreum. 10. A. plumbicolor facilime et cum vapore flammaque ſulphurea igne liquefcens opacum ponderoſiſſimum molle tenax.
Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 2. Argentum malleabile.
Syſt. nat. XII. 3 *p.* 148. *n.* 3. Argentum mineraliſatum ſectile malleabile plumbicolorum ♃.
Cartheuſ. miner. 75. Argentum mineraliſatum griſeum ſplendens malleabile.
Woltersd. miner. 29. Argentum plumbei coloris ſplendens malleabile.
Waller. miner. 308. Argentum ſulphure mineraliſatum, minera malleabili vitrea, candelae igne liquabili.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 329. *n.* 2. Argentum ſulphure mineraliſatum, minera malleabili vitrea facile fuſibili.
Cronſt. miner. §. 168. 2. 1. Argentum ſulphure mineraliſatum.
Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, *in* Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Braeunsdorf, Oberſchoena, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenſtadt, *et in monte* Rammelsberg,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Przibram, Jungwoſchiz, Ratieborziz, *olim quoque* Kuttenplan,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Wirtembergiae (*prope* Remerzau *et* Eberſpach,) Fürſtenbergiae (*prope*

(*prope* Wittichen,) Alſatiae (*prope* fanum S. Mariae,) Delphinatus (*prope* Allemont,) Sabaudiae (*prope* la Sourde,) Hiſpaniae (*prope* Guadalcanal,) *regni* Chilenſis *et* novae Hiſpaniae *fodinis*, *ſuperficiale*, *venae inſtar percurrens alia foſſilia*, *aut punctatim vel per maculas his inſperſum*, *aut incluſum aut maſſis majoribus obvium*, $\frac{3}{4}$ *et ultra argenti continens*, *hocque igni expoſitum meraeum relinquens*, *quippe ſoli ſulphuri*, *rarius exiguae arſenici aut auri portioni ſimul junctum*, *compactum*, *ſuperficie interdum chalybem induratam*, *aut colorem ex atro caeruleum*, *vel iridis colores referente*, *vel fatiſcente*, *interdum ab immixto arſenico et cobalto ex cinereo rufeſcente*, *crebro formae communis*, *at quoque aroſum*, *celluloſum*, *ſulcis decuſſantibus*, *veſtigiis cubicis aliisque inaequale*, *capillare*, *filiforme*, *dentes*, *globulos ſolitarios vel aggregatos*, *ſtirias aemulans*, *vel cryſtallos exiles*, *at quidem pyramides ſimplices triëdras*, *vel duplicos tetraëdras*, *cubos*, *vel priſmata*, *tetraëdra*, *octoëdra*, *utrinque pyramidata*, *vel hexaëdra*, *nunc ad latera truncata*, *et utrinque in aciem obtuſam terminata*, *nunc pyramide tetraëdra vel triëdra terminata*, *ſingulas rarius ſolitarias*, *quam ſparſim*, *aut in ſcalarum*, *gemmarum*, *ramorum*, *fruticulorum*, *arbuſcularum*, *antennarum ſpeciem aggregatas referens*.

fragile. 11. A. ex plumbeo atrum metallici nitoris expers opacum facilime et cum vapore flammaque ſulphuris liqueſcens fragile.

Vogel Mineralſ. p. 445. Roeſchgewaechs.

Habitat in Delphinatus (*prope* Allamont,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Grosvoigtsberg, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenſtadt *et* Oberwieſenthal,) Bohemiae (*prope* Ratieborziz,) Hungariae (*prope* Cremniz *et* Schemniz) *et* Sibiriae (*in monte* Schlangenberg) *fodinis*, *ſuperficiale*, *aut minoribus majoribusve partibus aliis foſſilibus potiſſimum quartzo inſperſum*, *ſulphuris majorem*, *quam quidem vitreum*, *portionem*, *et praeterea pauxillum ferri*, *crebro etiam cupri continens*, *hinc igne tortum vix purum argentum relinquens*, *texturae minutim conchaceae*, *forma crebro communi*, *non raro cryſtallorum*, *utplurimum exilium*, *lentes*, *tabulas*, *interdum celluloſe connatas*, *vel priſmata hexaëdra*, *nonnunquam longitudinaliter ſtriata*, *truncata aut pyramide tetraëdra vel hexaëdra terminata*, *interdum in rhombi ſpeciem aggregata referens*.

nitens. 12. A. nitens coloris plumbei ponderosum lamellosum fragile igne facile liquescens.

Renovanz v. alt. Geb. p. 137.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, *petrosilicis fissuras explens, igne dum liquatur in duas partes cuprum quod vocant nigrum, et argentum vitreum abiens, posteriori quoque, dum conteritur, ob majorem tenacitatem facile separando, ut ex cupro vitrato, et argento vitreo conflatum esse videatur, aquam etiam fortem et salis ammoniaci spiritum caeruleo colore perfundens, dimidium sui ponderis argentum,* $\frac{16-17}{100}$ *cupri, interdum etiam pauxillum auri continens.*

rubrum. Rothgülden. 12. A. ponderosum tritura rubens intus parum nitens, igne decrepitans et paulo post arsenici vaporem eructando liquescens.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 5. Argentum rubescens polyedrum glandulosum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 4. Argentum rubescens tritura rubra ♁, ∞.

Woltersd. miner. 29. Argentum rubrum diaphanum et opacum.

Cronst. miner. §. 169. Argentum sulphure, ferro et arsenico mineralisatum.

Cartheus. miner. 76. Argentum mineralisatum rubrum splendens.

Waller. miner. 315. Argentum arsenico, pauco sulphure et ferro mineralisatum, minera rubra ante ignitionem liquabili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 333. *n.* 4. Argentum arsenico et sulphure mineralisatum, minera rubra ante ignitionem fusibili.

Habitat in Sibiriae (*in monte* Schlangenberg,) novae Hispaniae, *regni* Peruani *et* Chilensis, Hispaniae (*prope* Cazalla *et* Guadalcanal,) Galliae (*prope* Allamont *et* fanum S. Mariae,) Fürstenbergiae (*prope* Wittichen, Wirtembergiae (*prope* Reinertsau *et* Schiltach,) Hercyniae (*prope* Clausthal, *et* S. Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Braeunsdorf, Oberschoena, Gros- *et* Kleinvoigtsberg, Tschopau, Ehrenfriedersdorf, Marienberg, Schneeberg, Annaberg, Raschau *et* Johanngeorgenstadt, Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Altwoschiz, Jungwoschiz, *et* Ratieborziz,) Hungariae (*prope* Cremniz, Schemniz, *et inter* Schemniz *et* Koenigsberg,) *et* Transilvaniae

niae (*prope* Boiza) *fodinis*, *saepe cum pyrite*, *arsenico nativo*, *galena*, *argento vitreo*, *aliisque argenti mineris nunc superficiale*, *nunc minoribus particulis majoribusve massis quartzo creberrime et petrosilici inspersum*, *eave penetrans et tingens*, *pro aliqua tantum parte aqua forti solvendum*, *quamvis argenti ad* $\frac{3}{4}$ *contineat*, *arsenico* ($\frac{27}{100}$), *sulphuri* ($\frac{13}{100}$), *et interdum quoque exiguae ferri portioni juncti*, *pellucididatis gradu*, *coloris intensitate*, *textura et forma externa varians*, *opacum subopacum* (*obscurius tinctum*,) *diaphanum*, (*in crystallis*) *semipellucidum*, *aut pellucidum*, *coloris laetioris*, *lateritii*, *cinnabarini*, *aut inter sanguineum et coccionellae aemulum intermedii*, *vel obscurioris*, *coccionellae aemuli*, *kermesini*, *adeo plumbei*, *et ferrei*, *ut tamen tritura semper rubenti*, *utplurimum compactum*, *texturae planae*, *conchaceae vel inaequalis*, *rarius lamellosum*, *forma creberrime communi*, *interdum crystallorum utplurimum aggregatorum*, *polyëdra*, *vel prismata hexaëdra*, *interdum longitudinaliter striata*, *saepe acicularia*, *alterutro vel utroque fine pyramide triëdra*, *vel hexaëdra terminata*, *fasciculata vel in reticuli speciem disposita*, *vel pyramides simplices triëdras*, *frequentius hexaëdras elongatas acuminatas*, *interdum ad apicem altera triëdra auctas*, *sparsim*, *fasciculatim aut stellatim congestas referentium.*

album. Weisgülden. 14. A. opacum metallice nitens compactum ponderosum coloris dilute plumbei triturae similis, igni expositum sulphuris arsenicique vaporem emittens, fragile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 4. Argentum albidum informe fragile.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 5. Argentum mineralisatum cupri arsenicalis tritura albida ∞, ♀, ♃.

Woltersd. miner. 29. Argentum albo-griseum splendens cupro mixtum.

Cronst. miner. §. 170. 3. 2. Argentum arsenico cupro et ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. miner. 315. *syst. miner.* 2. *p.* 334. *n.* 5. Argentum arsenico, sulphure et cupro mineralisatum minera micante alba.

Cartheus. miner. 75. Argentum mineralisatum albescens splendens.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg,) Bohemiae (*prope* Katieborziz *et* Wobezniz?) Hungariae (*prope* Cremniz, Schemniz *et* Kapnik?) Transilvaniae (*prope* Facebai?) Siciliae (*ad montem* Nifo *et prope* Fondachelli,) *et* Alsatiae

tiae (*prope* Markirch?) *fodinis, rarius superficiale, quam aliis fossilibus innidulans, vix ultra* $\frac{3}{20}$ *argenti continens, quod praeter sulphur et arsenicum cuprum, nonnunquam quoque ferrum sibi junctum habet, tritura nitorem exaltans, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae utplurimum planae, formae frequentius communis, quam crystallinae.*

91. PLUMBUM. ♄ Ex caerulescente album, ad aërem nigrescens, malleabile, molle, mutum, ponderis specifici = 11450 : 1000.

Igne facile liquescens, superficie iridis coloribus ludente, sensim abiens in calcem primo albam, tum griseam, flavam denique rubram, facilime in vitram convertendam.

Acidis omnibus solvendum, quibus colorem quidem nullum, at saporem dulcem imperritur colore albo iterum praecipitandum.

nativum. 1. Pl. nudum. *Syst nat.* I. *p.* 180. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 62. *n.* 1. *Cartheus. miner.* 65. Plumbum nudum granulatum. *Waller. miner.* 272. Plumbum nativum. *Habitat in* Germania, *an unquam vere nativum?*

ochraceum. 2. Pl. pulverulentum nitoris metallici expers, aqua forti totum cum effervescentia solvendum, in prunis facile in plumbum metallicum reducendum. *Syst. nat.* I. *p.* 205. *n.* 5. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra plumbi pulverea albida. *Cartheus. miner.* 66. Plumbum terrestre ochraceum. *Cronst. miner.* §. 37. *et* 184. 1. A. 1. Terra calcarea cerussa nativa intime mista et Minera plumbi calciformi: pura pulverulenta. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 313. *n.* 13. a, b. Plumbum facie et consistentia terrea.

Habitat

Habitat rarius aliis fossilibus, majoribus praesertim frustis insperſum, quam ſuperficiei minerarum plumbi fatiſcentium inhaerens, aërem fixum continens, ut tamen 40-75 plumbi libras ex centum largiatur, non raro cretam ſibi immixtam habens, aut ferri calce interſita (*in* Saxonia *prope* Freyberg *et* Tſchopau,) Hercynia (*prope* Wildenman,) *electoratu* Trevirenſi (*in* Langenhecke,) *cinereo, aut* (*in* Scotiae Leadhills) *caeruleſcente, aut* (*in* Angliae Lathgilldalemine) *flavicante, aut in eadem fodina, in* Scotiae Leadhills, *in* Sibiriae *fodinis* Bereſowkenſibus) *flavo colore tinctum, alias* e. gr. *in* Sueciae *monte* Chriſtiersberg, *in* Angliae *fodinis prope* Elton *et* Lathgilldale, *in* Hercynia *prope* Lettenbruchen, *in* Saxonia *prope* Johanngeorgenſtadt, *album, coram tubo ferruminatorio in carbone primo candens tum liqueſcens, ex ſolutione in aqua forti per muriae et vitridi acidum forma ſedimenti albi, per zincum et ferrum forma metallica praecipitandum.*

terreum. 3. Pl. inconſpicuum intus terreum aqua forti cum effervescentia ſolvendum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 310. *n.* 10. *et p.* 313. *n.* 13. e. Plumbum terreſtre vel lapideum calcareo lapide mineraliſatum, et Terra plumbaria rubra.

Cronſt. miner. §. 38. *et* §. 184. 1. A. 2. Terra calcarea ceruſſa nativa intime mixta et Ceruſſa nativa indurata.

Habitat in Sueciae *monte* Chriſtiersberg, *in* Angliae (*praeſertim comitatus* Derbyenſis *prope* Winſter, *etiam prope* Alſtonmeor Cambriae *et prope* Paris mountain,) Britanniae (*prope* Poullacuen,) Lotharingiae, Alſatiae (*prope* Geroldsek,) Bipontii (*prope* Nohfelden,) Eifaliae (*prope* Call,) Hercyniae (*potiſſimum prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Tſchoppau *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Mies *et* Bleyſtadt,) Carinthiae (*prope* Bleyberg, Tirolis, Auſtriae (*prope* Tirniz,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Temeſiae (*prope* Saska) *et* Sibiriae *fodinis, ſaepius maſſis majoribus aliis fossilibus innidulans, rarius ſtillatitium, album, caeruleſcens aut caeruleum, quam formae communis, cinereum, flavicans, ſulphureum, flavum, rubrum, rufeſcens, ſpadiceum, fuſcum, nigricans vel atrum.*

micaceum. 4. Pl. attactu pingue lamelloſum, nitore et colore ad argentum accedens.

v. Boſe Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 204.

Habitat;

Habitat, utplurimum una cum plumbo ſpatoſo, in Hercyniae *fodina* (Bergmanstroſt *prope* Andreasberg,) *lamellis creberrime pluribus ſibi incumbentibus.*

vitreum. 5. Pl. ſemipellucidum fragile texturae nitoriſque vitrei, formae communis.

Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43. *exp.* 13.

Habitat, crebro una cum galena aut plumbo ſpatoſo aliis foſſilibus innidulans, in Angliae (*provinciae* Sommerſet *et* Platomine,) Britanniae (Poullaouen,) Rhenanis (*prope* Lahr *et* Langenheke,) Hercyniae (n. S. Joachim *et* Bleyfeld *prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Tſchoppau,) Bohemiae (*prope* Przibram,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Hungariae (*prope* Schemniz,) *et* Sibiriae (Semenowenſi *ad montes* altaicos) *fodinis, cum aqua forti non effervescens, interdum diaphanum, texturae nunc potius conchaceae, nunc feſtucariae hyalinum, album, cinereum, vel ex vireſcente flavicans.*

ſpatoſum. 6. Pl. intus et extrinſecus nitens molle album in igne crepitans, cum acidis effervescens, formae utplurimum cryſtallinae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 9. Plumbum fragmentis ſpatoſis.

Woltersd. miner. 32. Plumbum ſpatoſum album.

Waller. miner. 275. Plumbum arſenicale mineraliſatum, minera ſpatiformi alba ſ. griſea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 307. *n.* 6. Plumbum terreſtre vel lapideum, minera ſpathiformi alba vel griſea.

Cronſt. miner §. 184. 1. A. 2. 2 *et* 3. Minera plumbi calciformis pura indurata.

Vogel miner. 166. Spatum plumbiferum.

Laborie act. pariſ extran. 9.

Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43.

β) Plumbum ſpati cubici. *Muſ. Teſſin.* 64. *n.* 5.

Habitat rarius globuloſum aut celluloſum, quam cryſtallinum in Scotiae (Leadhill's,) Angliae (Mendiphills,) Irlandiae, Britanniae (*prope* Poullaouen,) Burgundiae, Lotharingiae (*prope* La Croix,) Alſatiae (*prope* Geroldsek,) Brisgoviae (*prope* Freyburg,) Naſſoviae, *Ducatus* Montani (*in monte* Wildberg,) Hercyniae (*potiſſimum* Bleyfeld *et* Glüksrad *prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Tſchoppau, Schwarzenberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Przibram,) Auſtriae (*prope* Tirniz,) Hungariae (*prope* Schemniz) *et* novae Hiſpaniae *fodinis, non raro cupro*

cupro vel ferro ochraceo, vel magnesia obductum nitoris interdum sericei, molle, ut cultro secari queat, texturae nunc lamellosae, nunc conchaceae, nunc inter conchaceam et inaequalem intermediae, in fragmenta indeterminata dissiliens, ex centum libris 40-75 plumbi, largiens, quippe saepius praeter plumbi calcem non nisi aquam et aërem fixum continens, rarius ensiforme, aut polyëdrum, aut tabulas tetraëdras angulo 350 sibi impositas, aut prismata pentaëdra, pyramide pentaëdra terminata, aut tetraëdra obliquangula, quam hexaëdra, interdum compressa, crebrius pyramide hexaëdra aut tetraëdra terminata, vel pyramides hexaëdras, rarius solitarias, quam vario modo combinatas, fasciculatas aut in bacillos conjunctas, denuo in fasciculos aut pyramides aggregatas.

hyalinum. 7. Pl. hyalinum cum aqua forti effervescens molle in prunis crepitans, nitoris vitrei, formae crystallinae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 10? Plumbum (spatosum) pellucidum hyalinum rasile effervescens.

Hacquet Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 157. 158. *t.* 3. *f.* 4-6.

Habitat in Sibiriae (Nertschinskensibus,) Temesiae (*prope* Dognaska,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Bleystadt *et* Przibram,) *et* Saxoniae (*prope* Tschoppau) *fodinis, nunc polyëdra, nunc prismata tetraëdra obliquangula faciebus alternis latioribus conspicua, nunc pyramides hexaëdras simplices, vel imperfectas duplices, aut pyramides duplices tetraëdras interdum imbricatas referens.*

rubrum. 8. Pl. fulvum triturae aurantiae diaphanum utplurimum prismata tetraëdra obliquangula referens, nitoris metallici expers.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 8. Plumbum hexaëdrum rhomboeum fulvum.

Cronst. miner. §. 184. 1. A. 2. 4. Minera plumbi calciformis pura indurata rubra.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 309. *n.* 8. Plumbum sulphure et arsenico mineralisatum, minera spathiformi rubra.

Bindheim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 287. *sqq.*

Habitat in Sibiriae (Beresowskensibus,) Austriae? (*prope* Annaberg,) Bohemiae? (*prope* Bleystadt,) Saxoniae? (*prope* Bockau,) Eifaliae? (*prope* Call,) *et* Sabaudiae? (*prope* Trappettes) *fodinis, praeter plumbum* ($\frac{36}{100}$), *praeter nickoli calcem parcissimam, et aërem vitalem, molyb-*

molybdaenae acidum continet; an interdum etiam pauxillum sulphuris et arsenici? an praeter sibiricum specimen reliqua etiam colore certe paulisper accedentia huc spectent, analysis docebit.

flavum. 9. Pl. flavum nitoris metallici expers formae crystallinae molle in igne crepitans aqua forti et muriae acido fere totum solvendum: posteriori solutione inspicata caerulea.

v. Wulfen ap. Jacquin miscellan. austriac. 2. *Vienn.* 1781. *et Abhandl. vom kaernthnisch. Bleyspate. Wien.* 1785. *fol.* *Klaproth Schr. berl. Naturf.* 10. *p* 95. &c.

Habitat rarius in Scotiae (Leadhill's,) Britanniae (*prope* Poullaouen,) Burgundiae (*prope* S. Prix sous Bouvray,) Hercyniae (alten Teutschen *prope* Cellerfeld,) Temesiae (*prope* Dognaska,) *et* Austriae (*prope* Annaberg,) *quam in* Carinthiae (*prope* Bleyberg) *fodinis, flavedinis et nitoris gradu mirifice varians, saepe galenae innidulans, aut una cum pseudogalena marmori insidens, plumbi calce cum molybdaenae calce conjuncta ponderosum, rarius prismata hexaëdra, quam cubos rhombosve convexis faciebus interdum conspicuos, vel tabulas tetraëdras aut octaëdras, in cellularum speciem aggregatas referens.*

virens. 10. Pl. virescens ponderosum in fragmenta indeterminata dissiliens in pulverem flavum conterendum, aqua forti bulliente sine effervescentia fere totum solvendum, in igne difficilius liquescens, et refrigeratum polyèdra referens.

Syst. nat. I. *p.* 180. *n.* 3. Plumbum nitri spatosi utrinque truncati.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 7. Plumbum crystallis hexaedro-prismaticis utrinque truncatis ∞.

Waller. miner. 296 Plumbum arsenico mineralisatum, minera solida crystallisata viridi.

Waller. syst. miner. 2 *p.* 308. *n.* 7. Plumbum terrestre vel lapideum, minera spathiformi viridi.

Woltersd. miner. 32 Plumbum spatosum viride prismaticum.

Cronst. miner § 184. 1 A. 2. 3. 2. Minera plumbi calciformis pura indurata crystallisata viridis

Habitat in novae Hispaniae, Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Scotiae (Leadhill's) Angliae (*prope* Monegash *et* Elton,) Britanniae (*prope* Huelgoat,) Lotharingiae (*prope* La Croix,) Alsatiae (*prope* Erlenbach,) Brisgoviae (*prope* Freyburg,) Bohemiae (*prope* Mies *et* Przibram,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Tschopau, Schwarzenberg,

berg, Freyberg, Kleinvoigtsberg, Grosschirma,) Hercyniae (*prope* Clausthal *et* Cellerfeld) *et* rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach) *fodinis, cum plumbi calce praeter pauxillum calcis ferreae phosphori acido conjuncta, ita ut cum carbonum pulvere vasis inclusum et igne agitatum, verum phosphorum, ex* 200 *libris* 9 *libros exhibeat, molle, utplurimum, diaphanum, interdum subopacum, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae inaequalis, et minutim granularis, viredine utplurimum olivacea, nonnunquam psittacina aut graminea, aut in flavum rubrumve colorem vergente, rarius superficiale, quam particulis minoribus massive majoribus aliis fossilibus insperſum, rarius forma communi aut stillatitia conspicuum, quam crystallorum variae magnitudinis extrinsecus nitentium et laevium, nunc parallelepida exilia, saepius prismata hexaëdra, crebro alterutro vel utroque fine pyramide hexaëdra terminata, vario modo cohaerentia, vel in bacillorum speciem aggregata, aut pyramides hexaëdras aciculares acuminatas, sparsas vel in musci ramosi speciem aggregatas referentium.*

jaspideum. 11. Pl. fuscum, durum opacum formae communis.
v. Fichtel Karpath p. 348.
Habitat in fodina Temesiensi *prope* Saska, *ex centenario* 36 *libras plumbi, et* 10 *argenti drachmas, cujus singulae semilibrae quatuor auri denarios continent, largiens.*

fuliginosum. 12. Pl. nigrum inconspicuum inquinans, aqua forti non totum solvendum, igne agitatum sulphuris flammam vaporemque emittens, et refrigeratum granum polyedrum relinquens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 489. *n.* 3. 4? Plumbum ochraceum brunum et nigrum.
Laumont ap. la Methene journ. de phys. 1787. 1. *p.* 383.
Habitat in Saxoniae? (*prope* Tschopau *et* Freyberg,) Britannia *prope* Huelgoat, *praeter plumbi calcem et phosphori acidum sulphur continens, utrum propria species, an potius galena fatiscens, plumbo virenti insperso foeta?*

alvernicum. 13. Pl. ex virescente flavum, nitoris metallici expers carbonibus insperſum non decrepitans, at ebulliens, arsenici fumum eructans, et grana polyedra relinquens.
Sage ap. la Mether. journ. de phys. 1789. 2. *p.* 53.
Fourcroy annal. de chim. 2. 1789. *p.* 29.

Habitat in Alvernia *prope* Rosieres, *praeter plumbi calcem et phosphori acidum, et arsenici acidum calcemve continens, quartzo ferruginoso innidulans, nunc formae communis, nunc prismata hexaëdra in globos imperfectos aggregata referens.*

arsenicatum. 14. Pl. inconspicuum in prunis facile candens, difficilius liquescens, fortiori demum arsenici fumum eructans et plumbum metallicum relinquens.

Proust et Sage ap. la Metherie journ. de phys. 1787. 1. *p.* 394. *et* 1789. 2. *p.* 53.

Habitat in Burgundiae *et* Andalusiae *fodinis, post liquationem refrigeratum crystallinae formae expers, neque colorem penitus immutans, nunc pulverulentum et flavum galenae superficiem obducens, nunc insigni coloris viridis et flavi varietate, a gramineo ad cereum usque, ut etiam nitore et pelluciditatis gradu ceram aemuletur, forma granulorum aggregatorum interdum galenae nucleum includentium, quartzo et feldspato innidulans.*

duplex. 15. Pl. inconspicuum prunis insperfum arsenici sulphurisque vaporem et flammam eructans.

Sage ap. la Mether. journ. de phys. 1789. 2. *p.* 53.

Habitat in Alvernia *prope* Rosieres, *plumbi calce duobus acidis, arsenici et vitrioli juncta.*

vitriolatum. 16. Pl. albidum nitoris metallici expers fixissimum igne sine strepitu et ebullitione liquescens cum acidis non effervescens.

Gadolin chem. Annal. 1778. 1. *p.* 147.

Proust ap. la Mether. journ. de phys. 1787. 1. *p.* 394.

Habitat in Scotiae (*prope* Strontian,) Angliae (*in* Anglesea,) *et* Andalusiae *fodinis, difficilime aqua solvendum, album vel canum, magis minusve pellucidum, nunc superficiei galenae erosae adspersum, ex qua fatiscente ortum, nunc crystallorum forma comparens, difficilius plumbum suum dimittens.*

corneum. 17. Pl. album nitoris metallici expers igne facilime liquescens, paulo fortiori totum avolans.

Spielmann journ. de phys. 1774. *Dec. p.* 455.

Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 269.

Habitat rarius in Lotharingiae (*prope* la Croix) *et* Bohemiae (*prope* Mies *et* Przibram) *fodinis.*

18. Pl.

Saturnites. 18. Pl. nitoris metallici expers igne facile liquefcens et avolans poft liquationem refrigefcens acicularum formam affumens cum plumbo coire renuens.

Monnet apud la Mether. journ. de phyf. 1786. 1. *p.* 168.

Habitat in Britannia *prope* Poullaouen, *an foffile revera diftinctum? an hujus generis?*

Plumbago. 19. Pl. metallice nitens igne facile cum fulphuris vapore et flamma liquefcens, et meracum plumbum fine argento relinquens.

Cronft. miner. §. 185. Plumbum fulphure mineralifatum.

Waller. fyft. miner. 2. *p.* 305. *n.* 5. Plumbum fulphure et arfenico mineralifatum, minera folida plumbeo colore fere malleabili.

β) *Karft. Lesk. Mineralkab.* 2. *p.* 488. *n.* 2. Plumbum mineralifatum caeruleum.

Habitat in Norwegiae (*comitatu* Jarlsberg,) Sueciae (*prope* Hällefors,) Scotiae (Leadhill's,) Angliae (*prope* Matlok *et* Afhover,) Hifpaniae (*prope* los Aranios,) Siciliae (*prope* Novarra,) Carinthiae (*in monte* Rabl, *et prope* Bleyberg *et* Bleyburg,) Hercyniae (*in monte* Rammelsberg, *prope* Cellerfeld *et* Clausthal,) *in* Weftphaliae, β) *colore inter plumbeum et caeruleum indicum intermedio diftinctum, in* Saxoniae (*prope* Tfchoppau) *fodinis, utplurimum coloris et nitoris chalybei vel plumbei, intus parum nitens, extrinfecus interdum fpeculi ad inftar crebrius compactum, quam radiatum aut lamellofum, crebrius in fragmenta indeterminata, quam cubica diffiliens, utplurimum formae communis, interdum* (β) *prifmata hexaëdra fafciculata referens, praeter plumbum nihil nifi fulphur continens.*

Galena. Bleyglanz. 20. Pl. nitoris et coloris plumbei ponderofum molle in grana fecedens, in fragmenta cubica diffiliens, igne cum vapore flammaque fulphuris liquefcens, et in vitrum mutato plumbo argenti granum relinquens. Fig. 19.

Syft. nat. I. *p.* 120. *n.* 4. XII. 3. *p.* 133. *n.* 3. Plumbum mineralifatum, particulis cubicis ♃, ☽.

Cronft. miner. §. 186. Plumbum argento fulphurato mineralifatum.

Waller. miner. 242. Plumbum fulphure et argento mineralifatum.

Waller. fyft. miner. 2. *p.* 302. *n.* 2. Plumbum fulphure mineralifatum et argento mixtum, minera teffulis majoribus minoribus vel granulis micante.

Woltersd. miner. 188. Plumbum caesio-griseum splendens tessulatum.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 133. *Cartheus. miner.* 66. Plumbum (compactum) mineralisatum continuum albo-caerulescens nitens.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 132. *n.* 2. Plumbum (crystallinum) tessellato-crystallisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 304. *n.* 3. Plumbum sulphure mineralisatum argento mixtum, colore albo-caerulescente, crystallisatum.

δ) *Syst. nat.* I. *p.* 180. *n.* 5. XII. 3. *p.* 133. *n.* 4. Plumbum mineralisatum punctis suboccultatis ♃, ☽.

Waller. miner. 297. *Syst. miner.* 2. *p.* 310. *n.* 11. Plumbum minera galenica mineralisata lapidi insensibiliter immixta.

Woltersd. miner. 32. Plumbum caesio-griseum splendens punctatum.

Habitat frequentissimum in Sibiriae *et* Europae *fere omnis fodinis, rarius superficiale, quam minoribus particulis* (δ) *majoribusve massis aliis fossilibus, potissimum calcariis innidulans, saepe cum pyrita, cupro fulvo, ferro spatoso, pseudogalena obvium, intus multum nitens, praeter plumbum* (*ad* $\frac{41}{50}$) *et sulphur argenti quoque minorem majoremve copiam* ($\frac{1}{1600}$-$\frac{1}{20}$), *rarius* (e. gr. *in* Transilvaniae *et* Hungariae *fodinis*) *auri simul portiunculam continens, lamellosum, ut tamen textura interdum ad fibrosam aut* (β) *compactam accedat, lamellis interdum ita dispositis, ut pars superficiei obumbretur, saepe formae communis, superficie interdum speculi instar nitente, aut sulcis longitudinalibus vel cancellatis exarata, vel vestigiis hexaëdro-pyramidalibus, aut cubicis, aut sphaericis, aut cellulis tetraëdris inaequali, vel arbuscularum imaginibus picta, interdum quasi erosum, vel quasi liquatum, stillatitium, botryoides, fruticulos, arbusculas, crystallos* (γ), *utplurimum exiles, rarius solitarias, et vagas, arenae nonnunquam mistas, quam aggregatas et connatas, faciebus sphaerice convexis aut excavatis interdum conspicuas, et quidem rhombos vel cubos perfectos* (Fig. 19.), *aut* (Fig. 20.), *ad angulos omnes truncatos, aut pyramides tetraëdras, utplurimum* (Fig. 23.) *duplices, non raro ad apices* (Fig. 24.), *interdum quoque simul ad angulos* (Fig. 25.), *truncatas, aut prismata hexaëdra, pyramide triedra vel tetraëdra interdum terminata referens.*

21. Pl.

ferriferum. 21. Pl. metallice nitens, cum ſulphuris vapore et flamma ſed galena difficilius liqueſcens, et fortiori igne vitrum nigrum exhibens.

Cronſt. miner. §. 187. Plumbum, ferro et argento ſulphurato mineraliſatum.

β?) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 134. *n.* 6. Plumbum (baſaltieum) mineraliſatum, faſciculis decuſſatis ſtriatum.

Waller. miner. 294. Galena ſtriata.

Habitat in Sueciae *fodinis* (*monte* argenteo occidentali, β) *in* Dalecarliae Skinshytta,) *pariter in fragmenta cubica diſſiliens et in grana ſecedens, praeter plumbum et ſulphur ferrum argentumque continens.*

ſtibiatum. 22. Pl. coloris et nitoris plumbei fibroſum in cruſtas ſecedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p* 133. *n.* 5. Plumbum mineraliſatum fibroſo-ſtriatum ♃, ♁, ☽.

Cronſt. miner. §. 188. Plumbum antimonio et argento ſulphurato mineraliſatum.

Woltersd. miner. 32. Plumbum caeſio-griſeum ſplendens radiatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 305. *n.* 4. Plumbum antimoniali minera mineraliſatum, argento mixtum.

Habitat in Sibiriae (Nertſchinskenſibus,) Sueciae (*prope* Sahlberg,) Hercyniae (*potiſſimum prope* Lautenthal,) Hungariae (*prope* Schemniz) *et* Hiſpaniae (*prope* Synares) *fodinis, igne agitatum ſulphuris vaporem flammamque emittens, praeter plumbum quippe ſulphur, ſtibium et argentum continens, cruſtis, in quas ſecedit, rectis aut incurvis, craſſioribus vel tenuioribus, fibris craſſioribus vel ſubtilioribus, parallelis vel faſciculatis.*

hercynicum. 23. Pl. cum cupro et ſtibio, pauciori ferro et ſulphure, pauciſſimo argento conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 295. Weisgülden.

Habitat in Hercyniae *fodina* (Andreascreuz *prope* Andreasberg, *in* 100 *partibus ultra* 34 *plumbi*, 16¼ *cupri*, 16 *ſtibii*, 13¾ *ferri*, 10 *ſulphuris*, 2¼ *argenti continens.*

cornubicum. 24. Pl. cum ſtibio, pauciori cupro et ſulphure, pauciſſimo ferro conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 294. Fahlerz.

Habitat in Cornubiae *fodina prope* Nanslo, *dimidia fere parte ex plumbo conſtans, praeterea in* 100 *partibus* 21 *ſtibii, ultra* 13 *cupri*, 7 *ſulphuris, et vix ultra unam ferri continens.*

ſabaudicum. 25. Pl. metallice nitens igni expoſitum arſenici fumum eructans.
C. de Razoumowsk. excurſ. dans les mines du Haut-Faucigny. p. 15.
Habitat in Sabaudiae *fodina aux* Trappettes, *externa facie ad cuprum vitratum accedens, praeter plumbum ſtibium et arſenicum continens.*

92. HYDRARGYRUM. ☿

Coloris argentei, nitoris ſatis tenax, frigore demum enormi ſolideſcens, tum malleabile, ponderis ſpecifici = 14110 : 1000.

Igne, eo quo plumbum liqueſcit, paulo majore in vapores reſolvendum.

Acidis pluribus facile ſolvendum, colorem nullum, mineralibus vero acrimoniam majorem impertiens, ex omnibus per cuprum nitoris metallici particeps praecipitandum.

virgineum. 1. H. nudum liquidum ponderoſiſſimum coloris nitorisque argentei.
Syſt. nat. I. *p.* 171. *n.* 1. XII. 3. *p.* 119. *n.* 1. Hydrargyrum nudum fluidum.
Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum nudum nativum.
Waller. miner. 218. Hydrargyrum nativum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 148. *n.* 1. Mercurius virgineus.
Act. Upſal. 1720 *n.* 3. *p.* 55. Argentum vivum in galena.
Cronſt. miner. §. 215. Mercurius nativus virgineus.
Habitat in Sueciae (*prope* Sahlberg,) Hiſpaniae (*prope* Almaden,) Hetruriae (*prope* Levigliano *et in monte* di S. Fiora,) Carnioliae (*prope* Idriam,) Bohemiae, Palatinatus (*prope* Wolfſtein *et* Moersfeld,) *et* Bipontii (*in monte* Stahlberg *et prope* Moſchellandsberg) *fodinis, in poſterioribus mali ominis, globulorum forma foſſili innidulans, et ſola jam agitatione eliciendum.*

2. H.

Amalgama. 2. H. ponderosum coloris nitorisque argentei solidiusculum igne agitatum argentum purum relinquens.

Cronst. miner. §. 215.

Habitat rarius massis majoribus quartzo, petrosilici spato innidulans, quam superficiei aliarum hydrargyri minerarum insidens, in Hungariae (*prope* Zlana,) Bipontii (*prope* Moschellandsberg *et in monte* Stahlberg) *et* Sueciae (*prope* Sahlberg) *fodinis, utplurimum satis fragile et formae communis, interdum polyëdra exilia oblonga referens.*

larvatum. 3. H. terreum subponderosum igne hydrargyrum dimittens.

Habitat in Sicilia (*prope* Bulachino) *humo, in* Hispania (*prope* Alicarle) *arenae,* Carniolia (*prope* Idriam) *ardesiae speculi instar nitenti, argillae, margae intertritum, quae omnia igni in vasis clausis exposita, quamvis nullo alio corpore adjecto, hydrargyrum largiuntur, quod oculis non obvium forsan calcis forma continent.*

sublimatum. 4. H. nitoris metallici expers igne totum fere forma fumi albi, sine vapore flammave sulphuris avolans.

Woulfe exp. made in ord. to ascert. th. nat. of som. subst. Lond. 1777. 4.

Suckow Beschr. des natürl. Turp. &c. Mannh. 1782. 8.

Baumer hist. merc. corn. Hassiac. natural. &c. Giess. 1785.

Habitat in Hassiae, (*olim*) Palatinatus (*prope* Wolfstein *et* Moersfeld) *et* Bipontii (*prope* Moschellandsberg) *fodinis, utplurimum una cum nativo, hydrargyro cum vitrioli et muriae acido conjuncto, ita ut nunc hoc, nunc illud dominatus, in foveolis matricis, rarius pulverulentum, quam induratum, in crustas concentricas aliquando secedens, forma communi, aut globulorum solitariorum vel aggregatorum, vel crystallorum exilium speculi instar nitentium, rarius prismata hexaëdra, quam cubos in sphaeras aut majores cubos aggregatos referentium, viride, virescens, citrinum, flavum, flavescens, album, canum, cinereum, ex cinereo atrum, aut nigrum.*

Aethiops. 5. H. nigrum inconspicuum igne facile liquescens, et paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 268.

Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 481.

Habitat in Nassoviae (*prope* Kirchheim,) *et* Carnioliae (*prope* Idriam) *fodinis, in his utplurimum una cum cinnabari lamellosa.*

Cinnabaris. Zinnober. 6. H. ponderosum nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea, igne facile liquescens, et paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Syst. nat. I. *p.* 171. *n.* 3. XII. 3. *p.* 119. *n.* 3. Hydrargyrum mineralisatum pyriticosum fibrosum ♃.

Waller. miner. 219. Hydrargyrum sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 150. *n.* 2. Mercurius sulphure mineralisatus minera rubra.

Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum rubrum purpureum tinctorium.

Cartheus. miner. 62. Mercurius mineralisatus striatus ruber striis longitudinalibus splendentibus.

Cronst. miner. §. 216. Mercurius sulphure mineralisatus.

Dale pharmac. 35. *Pharm. Wart.* 10. Cinnabaris nativa.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 119. *n.* 2. Hydrargyrum (crystallinum) crystallisatum cubicum.

Habitat in regno Peruano (*prope* Guancavilla,) *et* Chilensi (*in provinciis* Coquimbo *et* Quillota,) nova Hispania (*prope* Chilapan,) Japonia, Sina, Sibiria (*prope* Nertschinsk,) Transilvania (*prope* Bobaya *et* Dumbrawa,) Temesia, Hungaria (*prope* Schemniz *et* Kraznakorka,) Bohemia (*prope* Pirgliz, Wesseriz, Horzowiz, Joachimsthal, Aberdam, Commarow, Swata *et* Beneschau,) Stiria (*prope* Eisenerz,) Carinthia (*prope* Paternion,) Tiroli, Carniolia (*prope* Neumarktl, Stockenvoje, Idria,) Venetorum *terris*, Hetruria (*prope* Levigliano *et in monte* di S. Fiora,) (*parcius*) Sicilia (*in monte* Niso, *prope* Lentini, Marsala, Busachino, Paterno *et* Assoro,) Hispania (*prope* Almadon, Alicante, Valentia, *et* S. Philippi,) (*parcissime*) Scotia, (*parcius*) *in* Normannia (*prope* Menilot) *et* Delphinatu, Palatinatu (*prope* Wolfstein, Moersfeld, Pozberg, Kazbach, Nak, Lemberg, Grind *et* Spizenberg,) Bipontii (*prope* Verbach, Bingert, Caudebach, Esweiler, Hinsweiler, *potissimum in monte* Stahlberg *et prope* Moschellandsberg,) Nassovia (*prope* Kirchheim, *aliis terris* Rhenanis (*prope* Gauhgrehweiler *et* Grumbach,) *parcissimum in* Saxonia (*prope* Hartenstein *et* Schneeberg) *et* Hercynia (*prope* Wiede,) *in grana secedens, aquae et acidis, non perinde salibus alcalinis resistens, nunc superficiei modo adspersum, nunc per puncta, lineas, venas, arbuscularum specie insperſum, aut totum fossile, creberrime argillam, petrosilicem, quartzum tinctu suo perfundens, nunc massis majoribus obvium, solum ex hydrar-*

hydrargyro et ſulphure conflatum, ut illius ad $\frac{4}{5}$ et $\frac{7}{8}$ uſque exhibeat, coccineum, aut intermedii inter coccineum et coccionellae, aut inter coccineum et kermeſinum tinctus, aut kermeſinum, aut obſcure rubrum, crebrius lamelloſum, quam compactum aut parallele vel ſtellatim fibroſum, interdum pulverulentum, friabile aut inquinans, frequentius duriuſculum, ſuperficie nunc laevi, nunc aſpera, ſtriata, decuſſatim ſulcata, vel celluloſa, forma creberrime communi, interdum tubulorum cohaerentium, hemiſphaeriorum aut globulorum, aut cryſtallorum exilium magis minusve diaphanarum, utplurimum aggregatarum ſaepe ſtriatarum, frequentius ad rubinum colore ſuo accedentium, quam coccinearum, nunc lentes, nunc pyramides triëdras ſimplices aut duplices aut tetraëdra, duplices nunc priſmata triëdra pyramide triëdra terminata, aut tetraëdra, aut hexaëdra nunc (β) cubos, nunc polyëdra referentium.

hepaticum. 7. H. ponderoſum formae communis igni expoſitum cum flamma caerulea exardeſcens, at magnam ſui partem relinquens.

Brünnich ap. Cronſt. miner. 216. B. 1.

Habitat in Carnioliae (*prope* Idriam) *et* Naſſoviae (*prope* Kirchheim) *fodinis, hydrargyro dives, at coloris rarius coccionellae aemuli, ſed utplurimum, etiam in tritura obſcurioris, quam cinnabaris, hepatici vel in plumbeum vergentis, aut ab interſperſis cupri calcibus, paſſim caerulei aut viridis, compactum, rarius ſchiſtoſum.*

cuprifcrum. 8. H. ex atro cinereum texturae vitreae, igni expoſitum crepitans flammamque ſulphuris emittens, et diu ſatis agitatum cupri granum in carbone relinquens.

Syſt. nat. I. *p.* 171. XII. 3. *p.* 120. *n.* 5. Hydrargyrum (crepitans) petroſum ♃, ♀.

Cronſt. mineral. §. 217. Mercurius ſulphurato cupro mineraliſatus.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 151. *n.* 3. Mercurius ſulphure et cupro mineraliſatus, minera nigreſcente.

Habitat in Bipontii (*prope* Moſchellandsberg) *et* Sumatrae *fodinis, ponderoſum, tritura rubra, ardeſiae, talco, quartzo, plumbi mineris innidulans, praeter hydrargyrum ſulphur et cuprum continens.*

glandulosum. 9. H. nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea igni expositum cum flamma sulphurea arsenici fumum eructans.
Syst. nat. I. *p.* 171. Hydrargyrum rubrum arsenicale.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 120. *n.* 4. Hydrargyrum mineralisatum arsenicale solidum. ∞.
Cartheus. miner. 63. Mercurius mineralisatus continuus ruber splendens.
Habitat in Japonia, *praeter hydrargyrum et sulphur arsenicum continens.*

phlogisticum. 10. H. obscurum opacum ponderosum fragile igni expositum flammam et fumum foetidum eructans.
Brünnich ap. Cronst. miner. §. 216. B. 2.
Habitat in Carnioliae (*prope* Idriam) *et* rhenanis *fodinis, ex* 100 *libris* 9-50 *hydrargyri largiens, an vere distincta species?*

foetens. 11. H. coccineum lamellosum subpellucidum tritura hepar sulphuris olens.
v. Born chem. Annal. 1789. 1. *p.* 316.
Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 480.
Habitat in Idriae *fodinis, petrosilici insidens, ex hydrargyro, sulphure et terra calcaria conflatum.*

93. AURUM. ☉

Coloris flavi, nitoris tenacissimum, mutum, summopere malleabile et ductile, ponderis specifici = 19540 : 1000.

Igne fixum, neque sulphure, neque plumbi vitro domandum, cupro facilius liquescens, et dum liquatur cyaneo colore refulgens.

Aqua regia colore flavo solvendum, calcibus ex hac praecipitatis vitra colore purpureo tingentibus.

nativum. 1. St. nudum ponderosissimum ductile visibile matrici inhaerens.
Syst. nat. I. *p.* 184. *n.* 1. XII. 3. *p.* 151. *n.* 1. Aurum nudum.
Woltersd. miner. 29. *Cronst. miner.* §. 164. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 355. *n.* 1. Aurum nativum.

Cartheus.

Cartheuſ. miner. 77. Aurum nudum genuini coloris.
Waller. miner. 321. Aurum nativum radicatum.
Habitat in Africae *regionibus pluribus*, *praeſertim littore occidentali*, *in regno* Peruano *et* Chileſi (*prope* Copiapo, Quaſco, Coquimbo, Petorca, Ligua, Tiltil, Putaendo, Carén, Alhué, Chibato *et* Huilli-Patagua,) nova Hiſpania (*prope* Mexquital,) Java (*in montibus* Parrang *et* Megeneddon,) Sibiriae *montibus*, *potiſſimum* Kolywanicis *et* altaicis, e. gr. Schlangenberg *et fodina* Semenowenſi,) Tranſilvania (*prope* Trzeſtian, Abrubanya, Staniza, Herczigan, Ginel, Boiza, Ololapos, Abrudzellar, Gerter, Bucſum, Fueſes, Salatna, Barkura, Cajonell, Ruda, Coiczum, Facebai, Nagyag, Kirnik, Trojka, *in montibus* Volcai, Vöröſpatak *et* Rota,) Temeſia (*prope* Dognaska,) Hungaria (*prope* Kapnik, Magurka, Andreasfulva, Ujbanya, Bakabanya, Rimazombat, Deutſchlipſch, Bugyanz, Koenigsberg, Cremniz, Roſenau, Schmoelniz, Hoderitſch, *et* Schemniz,) Bohemia (*prope* Eula, *rarius prope* Schwarzenthal *et* Bergreichenſtein) *et* Salisburgo (*prope* Ramingſtein, *etiam prope* Fuſch, Muhrwinkel *et in valle* Zillerthal,) *parcius in* Lapponia (*prope* Swappawari,) Sueeia (*prope* Aedelfors *et* Riddarhytta,) Saxonia (*prope* Reichmansdorf, Ottendorf, Braeunsdorf, Munzig, Schwarzenberg, Johanngeorgenſtadt, *et ad montem* Rabenberg,) Tiroli (*valle* Zillerthal,) Carinthia (*prope* Groskirchheim *et in* Goldzeche,) Stiria (*prope* Mandling,) Haſſia (*prope* Herzhauſen *et* Buchenberg,) Delphinatu (*prope* la Gardette,) Valeſia, Pedemontio (*in valle* Aoſta,) *et* Hiſpania, *utplurimum terrae ſuperficiei ſatis vicinum*, *rariſſime omni alieno metallo*, *argento*, *cupro*, *ferro liberum*, *nunc pallidius*, *nunc ſaturatius flavum*, *interdum a cupri majori copia inhaerente fulvum*, *nunc ſuperficiale aut bracteis tenuioribus aliis foſſilibus adhaerens*, *nunc flammarum*, *venarum*, *granorum ſpecie vel maſſis quoque majoribus ſpato*, *quartzo*, *gypſo*, *humo*, *argillae*, *trapezio*, *gneiſſo fornacum*, *aut metallifero*, *feldſpato*, *petroſilici*, *jaſpidi*, *pyritae*, *molybdaenae*, *arſenico nativo*, *ſtibio communi*, *pſeudogalenae*, *galenae*, *ferri argentive mineris inhaerens*, *forma communi*, *aut tabaci hiſpanici more matrici adſperſum*, *ſulcis decuſſantibus in ſuperficie exaratum*, *cellulofum*, *floccoſum*, *dentium*, *ramorum*, *ſetarum*, *capillorum*, *cryſtallorum quoque exilium*, *utplurimum aggregatarum tabulas hexaëdras*, *priſmata rectangula tetraëdra in aciem terminata*, *aut*

aut imperfecta utrinque pyramide tetraëdra terminata, cubos, pyramides ſimplices triëdras aut duplices tetraëdras referentium ſpecie conſpicuum.

arenarium. 2. A. granorum micularumque auri colore fulgentium ſpecie arenae granis mixtum.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 9. XII. 3. *p.* 198. *n.* 12. Arena (aurea) auri difformis.

Waller. miner. 208. Aurum nativum terrae et arenae inhaerens ſolutum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 358. *n.* 5. Aurum nudum vel veſtitum diverſo colore terrae vel arenis inhaerens.

Cronſt. miner. §. 164. 1. 4. Aurum nativum lotum.

Habitat in Americae *meridionalis inſularumque oppoſitarum fluviis plurimis*, Africae Nilo, Nigro, Zair, Axime *et* Senegal, Arabiae Artemidoro *et aliis*, Cappadociae Thermodoonte, Caramaniae Hynami, Bithyniae Chryſorrhoo, Mingreliae Phaſi, Lydiae Hermo *et* Pactolo, Bactriae Octro, Indiae Gange *et aliis*, *fluviis inſulae* Timor, *regni* Tibetani Altancol, Sinenſis Junnam, Ruſſici Danà, Thraciae Hebro, Tranſilvaniae Burcia, Avanjos, Maroſch, Temeſiae Nera *et* Meniſch, Hungariae Grieſche *et aliis*, Poloniae Warta, Sileſiae Bober, Baruſch, S. Georgenbach, Goldbach, Goldbrunn, Piel, Kazbach, Zaks *et* Iſari, Bohemiae Saſſawa, Niſſa, Saxowa, Ottawa, Planiz, Mulda, Albi, Gizera, Worliz, Moraviae Viadro, Germaniae Danubio *et* (*jam in* Alſatia) Rheno, Auſtriae Waga, Carnioliae Savo, Carinthiae Gravo, Salisburgi Mura *et* Salza, Brixiae Sila, Tirolis Atheſi *et* Dravo, Bavariae Fürd, Silvae *nigrae* Goldbrunn, Franconiae Cronach, Goldbrunn *et* Sala, *montis pinifer*i Egra, Moeno *et* Rudach, Vennonum Fontana, Luſatiae Eliſtro, Goldbach *et* Sprea, Saxoniae Iliſſo, Voigtlandiae, Weida, Seiffenbach, Goelſch, Gera *et* Alſtera, Thuringiae Schwarza *et* Unſtruth, Haſſiae Edera *et* Oerz, Hercyniae Helm, Weſtphaliae Amaſo, Sailla *in* Moſellam *exeunte*, Cevennenſium Cevis *et* Gardonis, Burgundiae Dubis, Pyrenaeorum Ariega, Benagues, Ferriet, Garonna *et* Salata, Hiſpaniae Tago, Italiae Pado, Rhaetiae Adda *et* Oeno, Helvetiae Amma, Arola, Goldbach *et* Urſa, Valleſiae Dala *et* Rhadano, *magis minusve ponderoſum, aurique nunc majorem nunc minorem copiam, ſaepius adeo exiguam continens, ut operam in eo extrahendo*

hendo collocatam non compenſet, auri particulis per hydrargyrum vel aquam regis eliciendis nunc majoribus nunc minoribus; interdum pulvereis.

larvatum. 3. A. ſubtiliſſimis particulis aliis foſſilibus intermixtum, hydrargyri ope eliciendum.

Habitat in Sibiriae (*monte* Schlangenberg, *etiam prope* Onaburg *et in terra* Tſchudarum,) Tranſilvaniae (*prope* Trojka, Gertes, Boiza, Kisbanya, Nagyag, Salatnam, Cajonell, Stuniza, Facebai, Fuſes, Ginel, Herczigan, Kirnik, Barkura, Criczum, Ruda, *montium* Rota,) Hungariae (*prope* Kapnik, Bakabanya, Schemniz, Hoderitſch, Cremniz, Magurka,) Sileſiae (*prope* Reichenſtein,) Bohemiae (*prope* Eula *et* Schwarzenthal,) Saxoniae *prope* Munzig, Schwarzenberg *et* Braeunsdorf,) Sueciae (*prope* Edelſors) Carinthiae (Goldzeche *et prope* Groskirchheim,) Salisburgi (*ad montem* Rathhausberg) *et* Americae *fodinis, creta, ſpato, argilla, porphyrio ſchiſtoſo, jaſpide, quartzo, ligno ſubterraneo, ſtibio communi, arſenico nativo, et albicante, pſeudogalena, galena, cinnabari, ferro ſpatoſo et ſulphurato, cupri argentique mineris variis, et pyrite potiſſimum matricem praebentibus, in qua, oculis, quamvis armatis non conſpiciendum aurum latet.*

molybdaenae. 4. A. inquinans plumbei coloris et nitoris igni expoſitum ſulphuris vaporem et flammam emittens, violentiſſimo auri granum nudum relinquens.

v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 68. Aurum molybdaena mineraliſatum.

Habitat in Tranſilvaniae (*prope* Nagyag) *et* Hungariae (*prope* Rimazombat) *fodinis, ex auro, molybdaenae calce et ſulphure conſtans.*

ſtibiatum. 5. A. coloris chalybei, candeſcendo ſulphuris vaporem flammamque cum fumo albo emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 68. Aurum antimonio mineraliſatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchlipſch) *et* Tranſilvania (*prope* Nagyag) *ex auro et ſtibio vulgari conflatum, ſuperficie interdum plumae inſtar ſtriata.*

rufeſcens. 6. A. rufeſcens, candeſcendo ſulphuris flammam emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 69. Aurum pſeudogalena rubeſcente mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Pſeudogalena aurifera.

Habitat

Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *lamellosum, nitoris semimetallici, praeter aurum zinci ferrique calcem et sulphur continens.*

cinereum. 7. A. duriusculum fragile compactum coloris chalybei, candescendo sulphuris flammam et arsenici fumum edens.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 68. Aurum minera argenti cinerea mineralisatum.

Habitat in Transilvania (*prope* Nagyag) *cupro cinereo externo habitu simile, et hujus more praeter aurum, sulphur, arsenicum, cuprum et pauxillum argenti continens.*

albidum. 8. A. albidum intus flavicans fibrosum candescendo sulphuris flammam et arsenici fumum emittens.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 69. Aurum ferro et arsenico sulphurato mineralisatum, textura filamentosa flavescente, facie argenti arsenicalis.

Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *praeter aurum sulphur arsenicum et ferrum continens, externo habitu arsenicum argentiferum referens.*

virescens. 9. A. ex aurichalceo virescens obscurius nitens texturae minutim granulatae candescendo sulphuris vaporem flammamque emittens.

Bindheim Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 396. Grüner Goldkies.

Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *quartzo innidulans praeter aurum, sulphur et ferrum, cuprum quoque et magnesiam continens, saepe aurum bracteatum intermistum continens.*

pyriticolum. 10. A. aurichalceum candescendo sulphuris flammam emittens.

Syst. nat. I. *p.* 184. *n.* 2. Aurum nudum minerae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. Aurum (mineralisatum) pyrita.

Cronst. miner. §. 165. 2. 1. 1. Aurum sulphure mineralisatum mediante ferro.

Woltersd. miner. 29. Aurum minera varia vestitum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 356. *n.* 2. Aurum sulphure et ferro cum vel sine cupro mineralisatum, minera pyritasea flava vel viridescente.

Habitat in Sumatra, nova Hispania, Suecia (*prope* Aedelfors,) Stiria (*prope* Mandling,) Salisburgo (*prope* Fusch *et* Muhrwinkel,) Hungaria (*prope* Magurka *et* Kimazombat) *et* Transilvania (*prope* Facebai,) *interdum fatiscens aut* e. gr. *in* Sabaudia *prope* Sourde, *crystallorum specie, praeter aurum sulphur et ferrum continens.*

11. A.

bracteatum. II. A. coloris ferrei lamellis flexilibus constans candescendo fumans et granum ductile nitoris colorisque argentei relinquens.

Scopol. ann. histor. natur. 3. *p.* 107.

v. Ruprecht physic. Arb. eintr. Fr. z. Wien. I. 1. *p.* 86.

Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *cultro sectile, praeter aurum aqua etiam regia extrahendum ferrum, plumbum, argentum et sulphur, interdum quoque stibium, vel praeterea wismutum, cuprum atque arsenicum continens, quartzo vel magnesiae roseae minoribus particulis, vel majoribus frustis, innidulans, forma aut communi aut tabularum hexaëdrarum.*

94. PLATINA. ☽

Coloris argentei nitorisque tenacissima, durissima, sonora, summopere malleabilis et ductilis, ponderis specifici = 24000 : 1000.

Igne fixissimum, neque sulphure, neque sulphuris hepate, neque plumbi vitro domanda, cum nitro tamen detonans, difficilime, et ferro ipso longe difficilius liquescens.

Aqua regis solvenda, ex hac per sal ammoniacum colore aurantio praecipitanda.

granulata. I. PLATINA.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 365. *n.* 7. *Cronst. miner.* §. 178. *Vogel miner.* 517. Platina del Pinto.

Watson act. angl. 46. *n.* 496.

Lewis Zusamenh. d. Künst. I. 1. *p.* 211. &c.

Marcgraf chem. Schrift. 1. *p.* 1. *sqq.*

Scheffer, Cronstedt et Wallerius act. Stockh. 14. *p.* 275. 284. 19. *p.* 303. 26. *p.* 228. 27. *p.* 167.

Habitat in regno Peruano *prope* Quito, *in* nova Granada *prope* S. Fé, *et* Choco, *etiam in* Barbados, *interdum in vicinia*

vicinia montium ignivomorum *mediae* Americae (*an per hos generata?*) *tum in fodinis, tum ad ripas fluviorum, forma granorum laevigatorum compressorum stanni colore et nitore nunc obscuriore nunc lucidiore conspicuorum rarissime cohaerentium, ferri scobe plurima* (*ad* $\frac{1}{3}$ *usque*) *inquinatorum, hydrargyri connubium renuens, et colore ad granatinum accedente in aquam regis transiens, demum circa annum* 1736 *in* Europa *innotuit.*

APPEN-

APPENDIX.

LARVATA.

1. Animalium.
   a. Mammalium.
      α. 95. ANTHROPOLITHUS.
      β. 96. ZOOLITHUS.
   b. Avium.
      97. ORNITHOLITHUS.
   c. Amphibiorum.
      98. AMPHIBIOLITHUS.
   d. Piſcium.
      99. ICHTHYOLITHUS.
   e. Inſectorum.
      100. ENTOMOLITHUS.
   f. Vermium.
      101. HELMINTHOLITHUS.
2. Vegetabilium.
   102. PHYTOLITHUS.

LARVATA.

95. ANTHROPOLITHUS. Corpus humanum ejusve partes referens.

totalis. 1. A. totum corpus humanum referens.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 1. XII. 3. *p.* 156. *n.* 1. *Gesn. petrif.* 73. oolithus hominis.
Cartheus. miner. 81. Anthropolithus totius corporis.
Heppel Schatkamm. 579. *Henckel flor. saturn.* 532. Petrificatum hominis.
Cronst. miner. §. 282. 2. 1. 1. 1. *et* §. 285. 3. 1.
Inventus Fahlunae *in* Suecia, *vitriolo ferri et pyrita conditus, in lapidem durum, ut fertur conversus*, 1585 Aquis sextiis Galliae, Reattlingae *in* Suevia, Freybergae *in* Saxonia.

partialis. 2. A. cranii vel aliorum ossium.
Grew mus. soc. reg. p. 332.
Kundmann promtuar. p. 255.
Inventus traditur in montibus Remis Campaniae gallicae *vicinis.*

96. ZOOLITHUS. Corpus mammalis cujusdam ejusve partes referens.

Turcosa. 1. Z. dentium duriusculus ex viridi caerulescens.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 4. XII. 3. *p.* 156. *n.* 4. Zoolithus dentis viridi caerulei.
Reaumur act. paris. 1718. *p.* 230. Turcosa gallica.
Waller. miner. 359. Petrificata animalia dentium quadrupedum, nitorem et polituram gemmeam admittentia, colore cyaneo.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 575. *n.* 5. Zoolithi mineralisati dentium quadrupedum colore cyaneo nitorem et polituram gemmeam admittentes cuprei.
Cronst. mineral. §. 287. 2. 1. 1. 1.
Habitat in Persia, Sibiria, Bohemia (*prope* Lelsa, Thurgovia Helvetiae, Occitania inferiori, *et provincia* Nivernensi

---

Non confundenda cum his larvatis ossa et ligna mere fossilia, animalia et vegetabilia eorumque partes cortice lapideo obducta, aut insecta et vegetabilia mineralibus inclusa. Anthropolithi plurimi maxime dubii.

nensi Galliae, *orientis incolis magni aestimatus et adhucdum inter gemmas relatus, quamvis politura mediocrem tantum acquirat nitorem, opacus, linguae paulisper adhaerescens, ferri interdum forsan cupri calce tinctus, ut tamen saepe demum ad aërem, solem aut leniorem ignem acquirat, fortiori vero vel diutius efficaci in sordide luteum, fuscum aut nigricantem convertat.*

Osteolithus. 2. Z. ossium calcareus.
Karst. in Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 43.
Habitat in Thuringia *prope* Erfordiam *et* Vinariam, *in marmor vulgatum conversus.*

simiae. 3. Z. integri sceleti simiae.
Swedenborg regn. subterran. de cupro. Dresd. 1734. *fol. p.* 168. *t.* 2.
Inventus in Hennebergia 1733 *prope* Glücksbrunn, *margae bituminosae cupriferae inclusus.*

cervi. 4. Z. ossium cervi.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 2. XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. *Gesn. petrif.* 43. Zoolithus cervi.
Spada lap. veron. p. 45. Petrificatum cervi totalis.
Hermann marlograph. Sceleton alces.
v. Born ind. foss. 2. *p.* 1. Zoolithus cornu cervi ferrugineus ochraceus fuscus.
Inventus in montibus di Valmenara di Grezzana, *in* Silesia, *prope Baruth in* Silesia, *nunc integrum sceleton, nunc ossa segregata.*

Rosmari. 5. Z. capitis ossei Rosmari.
Monti monument. diluv. nuper in agro Bonon. det. Bonon. 1719. 4.
Inventus circa Bononiam Italiae.

bovis. 6. Z. sceleti bovini.
Inventus sub finem prioris seculi in Saxonia *inter* Querfurtum *et* Gatterstedt.

soricis. 7. Z. sceleti soricini.
Inventus in Bohemia, *ardesiae inclusus.*

97. ORNITHOLITHUS. Corpus avis ejusve partem referens.

rostri. 1. O. rostri. *Syst. nat.* I. *p.* 200. *n.* 2. XII. 3. *p.* 157. *n.* 2. *Waller. miner.* 360. *syst. miner.* 2. *p.* 567. *n.* 4. a. Xylostea rostrorum avium.
Inventus circa Jenam *et* Vinariam, Thuringiae Reutlingam Sueviae, *et in suillo schistoso impressus* Jeningae *ad fines* Sueviae Helveticos.

ossium. 2. O. ossium.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 567. *n.* 4. Ornitholithi avium, *et p.* 568. *n.* 7. Typolithi ossium avium.
Hermann marlograph. 2. *c.* 9. *p.* 224.
Habitat in Silesia.

plumarum. 3. O. plumarum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 566. *n.* 2. Ornitholithi plumarum avium, *et p.* 568. *n.* 6. Typolithi plumarum avium.
Scheuchz. querel. et vindic. pisc. p. 14. *t.* 2.
Walch Naturg. Verstein. II. 2. *p.* 182.
Inventus potissimum Oeningae *ad fines* Sueviae Helveticos *suillo schistoso impressus.*

98. AMPHIBIOLITHUS. Corpus amphibii ejusve partem referens.

testudinis. 1. A. testudinis. *Gesn. petrif.* 41.
Inventus totalis in Helvetiae *ardesia* Glaronensi, *in topho montis* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Mosam *potius typolithus, partialis in ardesia* Glaronensi *et prope* Berlingam Helvetiae, *in* Malta, Lipsiae *et in aliis* Saxoniae *partibus, in* Angliae *quoque, praesertim* Oxfordiae *lapidicinis obvius.*

ranae. 2. A. ranae. *Gesn. petrif. p.* 40. 41.
Spener miscell. Berolin. p. 102. Lapis ingentis magnitudinis bufonem exhibens.
Inventus partialis capitis ranae in ardesia Helvetiae Glaronensi, *totalis bufonis in suillo schistoso* Oeningensi.

crocodili. 3. A. totalis sceleti crocodili. *Gesn. petrif. p.* 40.
Miscell. Berol. 1710. *p.* 103. *f.* 24. Crocodili sceleton e fodinis thuringicis Kupferluhliensibus ad 50 ulnarum profunditatem.

Act.

Ornitholithi *plurimi potius typolithi, alii heic omissi ad incrustata referendi.*

Act. Lipf. 1718. *p.* 188. *t.* 11. Sceleton Crocodili in ſchiſto.
Stuckeley act. angl. n. 360. *p.* 936. *cum ic.*
Inventus in Anglia (*prope* Ellſton) *in argilla indurata*, *in* Aquitania (*prope* Dax) *in* Hennebergia (*prope* Suhl) *et* Wirtembergia (*prope* Boll) *in lapide ſchiſtoſo.*

99. ICHTHYOLITHUS. Corpus piſcis ejusve partem referens.

niger. 1. I. in lapide ſchiſtoſo nigro.

Fiſchſchiefer. *Syſt. nat.* I. *p.* 198. *n.* 1. XII. 3. *p.* 159. *n.* 1. *Schreb. lithogr.* 106. Ichthyolithus totalis ſchiſti.
Geſn. petrif. p. 37. *Wolf. halſ. t.* 13. 20. *Davil. curioſ.* 3. *t.* 4.
Myl. ſaxon. 1. *p.* 4. *f.* 1-3. *et p.* 47. *f.* 12. *Braun miner.* 2. *t.* 7. 8. Piſces petrificati.
Geſn. fig. 161. Lapis islebianus.
J. J. Scheuchzer querelae et vindiciae piſcium. Tigur. 1708. 4. *p.* 15.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 158. *n.* 5. Amphibiolithus totalis Nantis.
Invenitur in marga bituminoſa, vel ardeſia, piſce ipſo vel ipſius parte nunc bitumine, nunc pyrita, nunc cupro fulvo perfuſa, in monte Vicentino Viale, *in montibus* Helvetiae Glaronenſibus, *in* Wirtembergia *prope* Boll, *in comitatu* Iſenburgico (*prope* Haingründa,) *prope* Münſterappel *ad* Rhenum, *in* Haſſia (*prope* Riegelsdorf) *in comitatu* Mansfeld (*prope* Islebiam, Rotenburgum,) *et* Henneberg (*prope* Ilmenau,) Sileſia (*prope* Mansbach,) *et insula* Angliae Sheppey, *piſcibus ipſus ad muraenae, xiphiae, gadi, ſcorpaenae, pleuronectis, ſpari, labri, percae, ſcombri, ſilari, ſalmonis, eſocis, mugilis, clupeae, cyprini baliſtae, ſyngnathi, rajae genus pertinentibus, interdum merus typolithus.*

pallidus. 2. I. in lapide ſchiſtoſo pallido.
Syſt. nat. I. *p.* 198. *n.* 2. XII. 3. *p.* 159. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 100. *Schreb. lith.* 107. *Rumpf muſ. t.* 59. *f.* H. Ichthyolithus totalis marmoris.
Scheuchz. muſ. 97. 104. *querel.* 17. *herbar.* 40. 115. Marmor ſ. lapis fiſſilis marmoreus candidus ſ. ſubflavus eichſtadienſis ſ. pappenheimenſis cum dendritis piſciumque impreſſionibus.
Krüger Geſch. d. Erde. Hall. 1746. 8. Piſcis in lapide.
Habitat in Palaeſtinae Libano, Veronenſi *monte* Bolca, Romania Italiae *mediae* (*prope* Scapezzano *et* Mondolfo,)

Helvetiae *pago* Uri, *in confiniis* Sueviae Helveticis (*prope* Oeningen,) *comitatu* Pappenheimensi, Bavaria, *principatu* Eichstadiensi *et* Onoldino, *piscibus, varius marinis,* e. gr. *scorpaena, pleuronecte, scaro, labro, scombro, trigla, exocoeto, quam fluviatilibus muraenis, percis, cobitide, salmonibus, esocibus, cyprinis, eorumve capitibus, branchiarum operculis et osiculis, aliisve ossibus, pinnis, caudis, cirrhis, squamis fuillo schistoso cinerascenti, aut marmori fissili impressis, interdum quoque bitumine perfusis.*

Bufonites. 3. I. dentis molaris anarhichae.

Syst. nat. I. *p.* 198. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 100. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 109. Ichthyolithus dentis hemisphaerici.

Act. angl. 200. *p.* 750. *Lugd. lithoph.* 70. *Mort. north.* 244. Bufonites majusculus atro-rubens instar capsulae glandis quercinae.

Boët. lap. 301. Lapidis bufonitis varietas prima.

Merret pin. 210. Bufonius.

Gesn. lap. 161. Batrachita s. Crapodina.

Habitat cum glossopetris e. gr. *in* Wirtembergia, *lapidicinis* Saxoniae Querfurtensibus, *extrinsecus nitens laevis, saepissime niger.*

Glossopetra. 4. I. dentis squali.

Syst. nat. I. *p.* 198. XII. 3. *p.* 158. *n.* 6. *Schreb. lith.* 108. Amphibiolithus dentis squali.

Olear. mus. t. 21. *Büttn. diluv.* 242. *t.* 24. B. 9. γ. A. 7. *Lerch. oryctol.* 39. *Vogel miner.* 211. *Wolff hals. t.* 21. *J. Reiske de glossopetr. Luneburg. Lips.* 1684. 4.

α. anceps serratus. *Gesn. fig.* 162. *f.* A. B. *Worm. mus.* 67. *f.* 4. *Bocc. obs.* 314.

β. anceps incurvus integerrimus. *Schreb.* α.

γ. anceps rectus integerrimus. *Schreb.* β.

δ. subanceps basi bifurca. *Schreb.* γ. *Gesn. fig.* 162. *f.* 1. *Worm. mus.* 67. *f.* 1.

ε. teres rectus striatus trifidus. *Schreb.* δ.

ζ. subulatus striatus. *Schreb.* η.

Habitat in Archipelagi *insulis, frequens in* Melita, Italia (*prope* Creuzzo *et* Veronam,) Helvetia, Wirtembergia (*prope* Echterdingam, Bebenhusam, Pfullingam,) Palatinatu (*prope* Alzey,) *prope* Aquisgranum, *et* Luneburgum, *in* Holsatia, Hassia, Mansfeldia, Saxonia (*praesertim prope* Querfurtum,) Carniolia, Carinthia, Bohemia

mia (*prope* Pragam) Silesia, Borussia, Scotia, Anglia, Gallia, *duriusculus, extrinsecus nitens, intus fibrosus, variae magnitudinis, saepe minimus, solitarius et gregarius, liber aliisve fossilibus infixus, utplurimum glaucus, ater aut badius, rarius thalassinus.*

100. ENTOMOLITHUS. Insectum aut partem ejus referens.

Cancri. 1. E. cancri. *Syst. nat.* I. *p.* 197. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 98. *Vogel mineralf.* 208. Astacolithus s. Gammarolithus. *Zannich. mus.* 54. 29. 32. *Scheuchz. quer.* 29. *t.* 4. Cancer lapideus.
Gesn. petrif. 59. Astacolithus.

α. brachyuri.
a. pisi. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 152.
b. vocantis. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 152.
c. craniolaris. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 152.
d. maenadis. *Davil. catal.* III. *t.* 3. H. h.
e. dromiae. *Aldrov. mus. metall. p.* 152.
f. paguri.
Bourguet petrif. 113. *Tess. mus.* 98. *Rumpf mus. t.* 6. *f.* 1. 2. 3. Cancer lapidefactus.
Gesn. fig. 167. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* G. Pagurus lapidens.
g. chabri. *d'Annon. miner. Belust.* 5. *t.* 3. *f.* 1. 2?
h. cristati. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 153.
i. longipedis. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 153.
k. cruentati. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 10.

β. macrouri.
a. parasitici. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 9.
b. astaci.
Scheuchz. sacr. 64. *t.* 56. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* I. Astacus petrificatus.
c. carcini. *Baier monim. rar. petrif. p.* 13. 14. *t.* 8. *f.* 1. 2.
d. squillae. *Baier monim. rar. petrif. t.* 8. *f.* 10. 12. *Kundm. rar. nat. et art. t.* 4. *f.* 12.
e. crangonis. *Knorr Verstein. t.* 15. *f.* 6?
f. mantis.
v. Born ind. foss. 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri.
g. policis.
Klein dub. 36. *f.* E. Z. Pulex petrificatus.
h. stagnalis.
v. Born ind. foss. 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri stagnalis.

Habitat in Aegypto; America, Japonia, Sina (*prope* Canton,) Java, India (Tranquebariae, *et ad littora* Coromandel *et* Malabar,) *in* Italia (*prope* Vicentium, *et in parte tenarum* Venetarum Veronensi *prope castellum* S. Felicis, *in valle* Donega, *ad radicem montis* S. Leonhardi, *et prope* Casa di Chiafarin di Cema,) *in* Helvetiae *montibus* Lagerberg, Schneckenberg *et* Glaronensibus, *in comitatu* Pappenheimensi, *terra* Eichstadiensi, *et* (*prope* Solenhofen) Onoldina, *in terris* Brunsvicensibus (*prope* Helmstaedt *et* Gehrden,) *terra* megalopolitana (*prope* Altstargard,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam *in monte* S. Petri,) Gallia (*prope* Dax, Dieulouard *et* Angers,) Hispania, *et* Angliae *insula* Sheppey, *nunc integrum animal, nunc scutum dorsale, chelas, pedes, caudam vel lapillos referens, in ardesia et marmore fissili, frequentius, quam in aliis fossilibus* e. gr. *arenario, argilla indurata, obvius.*

monoculi. 2. E. monoculi polyphemi.
(*Andreae*) *Br. aus der Schweiz. p.* 32. *t.* 4.
Habitat in marmore fissili Onoldino (*prope* Solenhofen.)

paradoxus. 3. E. onisci paradoxi.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 160. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 98. *t.* 3. *f.* 1. 2. *Act. Stockh.* 1759. *p.* 19. *t.* 1. *f.* 1-4.
Act. petropol. 1766. Oniscus petrificatus.
It. oel. 147. *f.* 147. Petrificatum valvulam echiei referens.
Schreb. lithol. p. 48. Conchites anomius valvulis trilobis.
It. wgoth. 87. *f.* 88. Petrificatum ignotum.
Woltersd. miner. 41. *Lehm. Floezg.* 72. *t.* 1. A. B. Conchites tribus lobis scarabaeum referens.
Lindawes ap. J. Mayer Samml. phys. Aufs. p. 39-42.
β) *It. wgoth.* 24. *scan.* 121. Petrificatum insecti coleoptrati.
Bromel act. Upsal. 1729. *p.* 494. *t.* 496. 497. *lithol.* 2. *p.* 494. 525. 526. 528. Lapis fissilis niger aluminaris insectorum vestigia exhibens.
γ) *It. scan.* 122. Petrificatum alterum pisiforme.
Bromel act. Upsal. 1729. *p.* 527. Petrificatum.
Habitat in Angliae *provinciis* Shrop (*prope* Colebrookdale,) Stafford *et* (*prope* Dudley) Worcester, *in* Ostrogothia, Westrogothia, Oelandia *et* Scania Sueciae, *in monte* Borussiae Cyngalerberg *prope* Gedanum, *ducatu* Megalopolitano (*prope* Rostochium, Stargard *et* Gnoym,) Marchia Uckerana *et reliqua* Brandenburgica (*prope* Berolinum, *novum* Ruppinum *et* Francofurtum,) Bohemia (*prope* Cosors

Cofors *et* Ginez,) Franconia (*prope* Glüeksbrunn,) Thuringia (*prope* Burgwenden,) *terra* Paderbornenſi (*prope* Stemme,) Eifalia (*prope* Keldenig, Soetenich, *et in monte* Koermberg,) *prope* Aquisgranum, *in* Gallia (*prope* Angers,) Hiſpania (*prope* Pardos *et* Anchuela) *et* Helvetia, *in marmoris et ſuilli variis ſpeciebus, frequentiſſime nigris, ardeſia, jaſpide, pyromacho, arenario, alumine ſchiſtoſo occurrens, nonnunquam merus typolithus, alias aut vagus, aut matrici infixus, ſolitarius, aut una cum aliis larvatis, nunc rectis, nunc vermis inſtar incurvatus, nunc expanſus, nunc contractus, nunc partialis, nunc totalis, oblongo-ovatus, ex capite, trunco et cauda compoſitus, capite teſta valde convexa ſubaſpera ſaepius tripartita antrorſum ſemilunari tecto, ſulcis per totam longitudinem, interdum flexuoſis, exarata, ſupra ad latera hemiſphaericis aut cylindricis duobus tuberculis notato; trunco cylindrico trilobo, teſta laminoſa ex annulis verſatilibus triarcuatis compoſita tecto; cauda tenui per tria tubercula tripartita: An protypus oniſci ſpecies?*

101. HELMINTHOLITHUS. Vermen ejusve partes potiſſimum duriores referens.

α. molluſcorum.

aſteriae. 1. A. aſteriarum.

α. pappoſae.
in marmore fiſſili Pappenheimenſi *et* Onoldino.

β. rubentis.
in topho montis S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam.

γ. minutae.
Syſt. nat. I. *p.* 1099. *n.* 4. XII. 3. *p.* 166. *n.* 11. Helmintholithus (Aſtrion) Aſteriae minutae.
in Angliae *creta.*

δ. glacialis?
in Gallia *prope* Mulesme.

ε. reticulatae.
in Gallia *prope* Chaſſai ſur Saone.

ζ. arantiacae.
Walch Steinr. 1. *p.* 107. 108. *t.* 2. *n.* 1. Stellae marinae.

η. equeſtris.
in arenario Saxoniae Pirnenſi.

ϑ. ophiurae.
in marmore, potissimum fissili, mantuano Italiae, Onoldino Germaniae, *radiis solitariis etiam prope* Rotenburgum *ad* Tubarim *obviis*, *in arenario micante flavo in* Hennebergia *prope* Oberlantes.

ι. pectinatae.
in marmore fissili Pappenheimensi *et* Onoldino.

κ. multiradiatae.
b?. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 166. Helmintholithus (alveatus) cylindricus aggregatus confertim oblique annulatus.
radiis avulsis aggregatis in ducatu Megalopolitano *prope* Stargard.

λ. capitis medusae.
passim radii solitarii.

Habitat paulo rarior, in montibus cretaceis, calcariis, arenariis, saepius tantummodo impressus.

echini. 2. H. echinorum.

α. integrorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 166. *n.* 10. *Mus. Tessin.* 94. *Schreb. lithol.* 103. a. Helmintholithus (Echinites) echini.
Olear. mus. 22. 21. *Woltersd. miner.* 36. *Gesn. petrif.* 34. *n.* 1-12. *Gesn. figur.* 168. b. 1. 2. *et* 156. b. 1. 2. *Rumpf mus. t.* 50. *f.* 7. 9. *et t.* 59. *f.* C. E. F. Echinites.

a. esculenti.
in Anglia, Hildesia, Saxonia (*prope* Halam *et* Lipsiam,) Temesia (*prope* Moldawa,) *principatu* Neocomensi, *creta, marmore, marga, pyromacho, achate, pyrita fartus.*

b. excavati. *Klein echinod. ad. Lesk. p.* 95. *t.* 44. *f.* 3. 4. *in marmore* Veronensi *ex flavo cinereo.*

c. globuli?
in Angliae, Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam) Westphaliae (*prope* Ludenberg *et* Bürwenich,) Hercyniae (*prope* Goslariam,) Hassiae (*prope* Bibra,) *episcopatu* Basileensi (*prope* Pfeffingen) *utplurimum calcariis rarius pyromacho.*

d. saxatilis.
in marmore Austriae *superioris prope salifodinas obvio.*

e. ovarii.
in Angliae, Normandiae, Helvetiae *montibus cretaceis et calcariis.*

f. diadematis.
in Helvetiae *monte* Randberg, Westphaliae Rothenberg,

g. circinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 119. *t.* 45. *f.* 10.

h. cida-

h. cidaridis.
in Angliae, Saxoniae (*in* Plauiſchen Grund *prope* Dresdam,) Franconiae (*inter* Bambergam *et* Erlangam,) Wirtembergiae, (*ad montem* Teck,) Sueviae (*prope* Giengen) *pyromacho*, Wirtembergiae (*prope* Blabyram) *marmore, etiam prope* Pfullingam, *in* Helvetiae *monte* Randberg, *valle* Hemmerthal *et prope* Babendorf, *in* Hildeſiae *monte* Galberg *obvius*.
i. mammillati.
in Melita, Helvetiae *monte calcario* Legerberg, Lotharingiae (*prope* Basville) *minera ferri*.
k. lucuntris.
in Angliae *montibus cretaeeis*, Veronenſibus.
l. coronalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 136. *t.* 8. A. B.
in Angliae *potiſſimum*, *creta et pyromacho*.
m. aſterizantis. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 141. *t.* 8.
creta repletus, *teſta in ſpatum converſa*.
n. teſſellati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 153. *t.* 11. G.
in Baſileae *montibus calcariis*.
o. botryoidis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 154. *t.* 11. H.
p. ſinuati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 157. *t.* 12.
in Angliae *creta et marmore*.
q. ſemigloboſi. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 158. *t.* 43. *f.* 1.
in Sileſiae, Helvetiae *montibus calcariis*.
r. quinquelabiati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 159. *t.* 41. *f.* 3.
in Helvetiae *montibus calcariis*.
s. conoidei. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 159. *t.* 43. *f.* 2.
t. albo-galeri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 162. *t.* 13. A. B.
in Angliae, *creta*, Saxoniae *inferioris marmore*.
u. depreſſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 164. *t.* 40. *f.* 5. 6.
in Saxoniae *inferioris*, Helvetiae *calcariis*.
x. vulgaris.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 507. Echinitae fibulares.
in Angliae, Germaniae, Sileſiae *calcariis frequens*.
y. quadrifaſciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 47. *f.* 3-5.
z. ſexfaſciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 50. *f.* 1. 2.
aa. ſubuculi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 171.
bb. ſcutati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 175.
in Angliae, Daniae *creta*.
cc. ovati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 178. *t.* 53. *f.* 3. *t.* 42. *f.* 5. *et t.* 8. *f.* G.
dd. puſtuloſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 180. *t.* 16. A. B.
in Angliae *creta*, Germaniae *marmore*.

ee. qua-

ee. quadriradiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 182. *t.* 54. *f.* 1.
in Hollatiae *marmore rudi.*

ff. minoris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 183. *t.* 16 C. D. *et t.* 17. a. b. c. d.

gg. dubii. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 184. *t.* 44. *f.* 5.

hh. rosacei.
in Occitaniae *montibus* Sevennis.

ii. alti. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 189. *t.* 53. *f.* 4.

kk. orbiculati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 194. *t.* 41. *f.* 2.
in Helvetiae *montibus calcariis.*

ll. subrotundi.
(*Andreae*) *Br. a. d. Schweiz t.* 5. *f.* g.

mm. corollati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 209. *t.* 40. *f.* 4.

nn. Orbiculi.
in terrae Venetorum *parte* Veronensi *et* Vicentina, Occitania, (*prope* Bardenburg) Westphalia.

oo. placentae.
in Melita.

pp. cordis anguini.
Luid lithop. brit. p. 47. n. *et fig.* 964-969.
in Angliae *creta*, Germaniae *marmore rudi.*

qq. lacunosi.
Scill. corp. mar. t. 7. *f.* 1. *t.* 10. *f.* 4. *et t.* 25. *f.* 2.

rr. radiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 234. *t.* 25.
Walch diluv. monum. p. 182. *t.* E. 14. *n.* 1. 2.

ss. complanati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 238. *t.* 51. *f.* 1. 2.
in Helvetiae *marmore rudi.*

tt. subglobosi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 240. *t.* 54. *f.* 2. 3.
in Angliae *creta*, Helvetiae *marmore rudi.*

uu. Ananchytis. *Lesk. ap. Klein. echinod. p.* 243. *t.* 53. *f.* 1. 2.

xx. bicordati. (*Audreae*) *Br. a. d. Schw. p.* 16. *t.* 2. *f.* c.
in Helvetia.

yy. carinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 245. *t.* 51. *f.* 2. 3.
in Norico.

zz. spatagi.
in Angliae *creta frequens, in* Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *topho*, *ducatus* Juliacensis *et* Bergensis (*prope* Blazheim *et* Steinen,) *comitatus* Regenstein (*prope* Thale,) Helvetiae (*ad* Birsam *prope* Basileam, Vergiae, Melitae *marmore.*

aaa. brissoidis. *Scill. corp. mar. t.* 10. *f.* 1.

bbb. ovalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 253. *t.* 41. *f.* 5.
in Helvetia.

ccc. pyri-

ccc. pyriformis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 255. *t.* 44. *f.* 7. *et t.* 51. *f.* 5. 6

ddd. lapidis cancri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 49. *f.* 10. 11.

eee. patellaris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 53. *f.* 5-7.

β. partium.

a. aculeorum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 9. Helmintholithus (judaicus) obovatus crenulato-striatus subpetiolatus.

Mus. Tessin. 94. Helmintholithus judaicus lapis dictus.

Imperat. hist. nat. 743. *f.* 1-4. *Volkm. silef.* 1. *t.* 27. *f.* 32. *Aldrov. mus.* 711. *Calceol. mus.* 298. *Worm. mus.* 69. *Wagn. lap. judaic. Hal.* 1724. 4.

(*Andreae*) *Br. a. d. Schw. p.* 266. Lapis judaicus.

a. tenuissimi, teretes.

prope Aquisgranum.

† recti.

1. cylindrici.

in Helvetiae *monte* Randberg.

2. conici.

in Helvetiae *monte* Randberg, Bohemiae *suillo prope* Cosors.

†† incurvi.

prope Veronam.

b. crassiores.

in Helvetia, Sueciae (*prope* Giengen) *pyromacho*, *laeves*, *granulati*, *nodosi*, *aculeati*.

c. forma digiti.

d. fusiformes.

e. triquetri.

in Helvetiae *monte* Randberg, *in* Suevia *prope* Giengen.

f. clavati.

in carpathicorum *montium marmore*, Veronensi (*in* Scoglio della Limpia,) *ducatus* montani (*prope* Paffrath,) Saxoniae (*prope* Querfurtum) *pyromacho*, *vagi et fixi*, *acaules et stipitati*, *laeves*, *striati*, *granulati*, *nodosi*, *verrucosi*, *denticulati*.

g. cucumerini.

in Bohemiae (*prope* Cosors) *suillo*, Veronensium *montium marmore*, *in* Helvetiae *monte* Randberg *et pago* Basileensi, Wirtembergiae *alpibus prope* Ehningen, Pfullingen, Nebelloch, Thalheim, *monte* Rosberg, *ducatu* Juliacensi (*prope* Nothberg.

h. glan-

ϑ. glandiformes.
in Weſtphalia (*potiſſimum prope* Bensberg,) Helvetiae *monte* Randberg, Lotharingia (*prope* Basville.)
b. verrucarum.
in Helvetiae *monte* Randberg.
c. ſcutellarum.
in Helvetiae *monte* Randberg, *prope* Ehningen *et* Pfullingen *in* Wirtembergia.
d. denticulorum.
in Auſtriae *ſuperioris* (*prope ſalifodinas*,) *et* Thuringiae (*prope* Vinariam *et* Jenam) *marmore*.

β. teſtaceorum.
a. multivalvium.

chitonis. 3. H. chitonis.
prope Creazzo *in* Venetorum *terris*.

lepadis. 4. H. lepadis.
α. balani.
in Pedemontii (*prope* Montafia) *arenario*, *in* Melita, Occitania, (*prope* Dresdam) Saxonia.
β. balanoidis.
in Pedemontio.
γ. tintinnabuli.
in Pedemontii, *potiſſimum vallis* d'Andona *marmore*, *etiam in* Cevennis *montibus*.
δ. mitellae.
in Pedemontii (*prope* Montafia) *marmore*.

pholadis. 5. H. pholadis.
Habitat calcariae aut ſiliceae indolis in pago et epiſcopatu Baſileenſi (e. gr. *prope* Diekten,) *in* Pedemontio, *terra* Sienenſi, *etiam prope* Staggio Hetruriae, *prope* Bononiam *et* Tergeſtum.

b. bivalvium.

Muſculites. 6. H. myae.
in Arabia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (e. gr. *prope* Berlingen,) Suevia (*prope* Oeningen,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Balingen, *in monte* Hangberg, *prope* Thalhum, Naehren, Pfullingen, Grosbettlingen, Bebenhauſen, Echterdingen, Boll, Heidenheim, Franconia (*prope* Altdorf, Wertheim, Herbipolin, Memeldorf,) Thuringia (*prope* Arnſtadt, Jenam *et* Vinariam,) Haſſia (*prope*

(*prope* Gudensberg,) Hercynia (*prope* Goslar,) *ducatu* Brunsvicensi, Hildesiae *montibus* Osterberg *et* Galberg, *ducatu* Bergensi (*prope* Gerresheim) *et prope* Aquisgranum.

Solenitas. 7. H. solenis.
in Hispania (*prope* Anchuela,) Helvetia (*prope* Castelen, Schenkenberg, Gyslifluh, Hotwil, Oberflachs, Schinznach,) Suevia (*prope* Oeninger *et* Reutlingen,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Osterdingen, Boll, Heydenheim,) Franconia (*prope* Winkelheid *et* Herbipolin,) Saxonia, Thuringia (*prope* Gruusen *et* Waidenbach,) Hercynia (*prope* Bleichenrode, *in monte* kleiner Kazenberg *et* Tilgenwiese *prope* Goslar,) Hildesia (*in monte* Galberg,) *et ducatu* Bergensi (*prope* Ringersheid *et* Gerresheim,) *interdum merus typolithus aut nucleus, calcarius, arenarius, pyritaceus, aut ferruginosus.*

Tellinites. 8. H. tellinae.
in Italiae *superioris*, Helvetiae (*in monte* Randberg,) Hungariae, Bohemiae (*prope* Pragam,) Franconiae (*prope* Solenhofen,) Megalopolis (*prope* Neustreliz,) Hildesiae (*prope* Dikholzen,) Hercyniae (*in* Osterfeld *prope* Goslar,) Alsatiae (*prope* Gundershofen) *marmore, typolithus in* Austriae (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *argilla.*

α. H. linguae felis.
in Helvetiae *et* Wirtembergiae *montibus calcariis.*

β. H. tellinae rostratae.
in Wirtembergia *prope* Boll *et* Nachren, *vagus, calcarius.*

γ. H. tellinae donacinae.
calcarius prope Herbipolin.

Bucarditeſ. 9. H. cardii.
in America *meridionali*, Campania *gallica*, Italia (*prope* Bononiam,) Croatia (*prope* Samabor,) Transilvania, Temesia, Bohemia (*prope* Duchomierziz,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Brunn,) Wirtembergia (*in monte* Hungberg, *prope* Heydenheim, Thalheim, Echterdingen, Boll,) Franconia (*prope* Altdorf,) Thuringia (*prope* Jenam *et* Vinariam,) Hercynia (*ad montem* Kalkberg *prope* Goslar,) *in circulo* Germaniae westphalico (*prope* Gerresheim *et* Bergheimersdorf,) *nucleus utplurimum vagus, marmoreus, suillus, arenarius, vel pyriticosus.*

α) H.

α. H. cardissae.
in Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha.)
β. H. cardii tuberculati.
in Transilvaniae *montibus*, Bohemia, Campania *gallica*, Barbaria (*prope* Algeriam.)
γ. H. cardii rustici.
in Wirtembergia (*prope* Bebenhusam) *fuillus*.
δ. H. lithocardium.

mactrae. 10. H. mactrae.
in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum, *et reliqua superiore* Italia (e. gr. *prope* Veroniam,) Alsatia (*prope* Waldenheim, Thuringia, Anglia, *utplurimum marmoreus*.

Donacites. 11. H. donacis.
α. H. scorti.
in circulo Westphalico Germaniae (*prope* Ringerheid.)
β. H. iri.
in Wirtembergia (*prope* Boll,) Alsatia (*prope* Gundershofen,) *pago* Helvetiae Basileensi (*prope* Tamningen.)

veneris. 12. H. veneris.
α. puberis.
a. H. Diones.
in pago Helvetiae Basileensi (*prope* Aristorf *et* Tenneken,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*prope* Rosenfeld *et* Pfullingen,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuriogia (*prope* Jenam) *et* Temesia, *utplurimum marmoreus*, *saepe nucleus*.
b. H. Paphiae.
in Americae Continente, *in* Curacao, Melita, Alsatia (*prope* Gundershofen.)
c. H. Dyserae.
in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
β. impuberis.
a. subcordatae.
α. laevissimae.
in Hercyniae (*prope* Osterwalde) *argilla*, *circuli* Westphalici (*prope* Dollendorf *et* Kebinghausen,) Thuringiae (*prope* Vinariam,) *et* Wirtembergiae (*prope* Blabigram, Boll *et* Bebenhusum) *marmore*.
b. subtiliter striatae.
in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum,) Occitania (*prope* Monsson,) Alsatia (*prope* Stichhofen,) *marggraviatu* Badensi, Wirtembergia (*prope* Thalheim

heim *et* Boll) *et* Anglia (*praesertim prope* Stafford,) *utplurimum marmoreus, varius pyriticosus.*

c. transversim sulcatae.
in Wirtembergia (*prope* Boll *et in monte* Achalm.)

d. cancellatae.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen) *et pago* Helvetorum Basileensi.

e. imbricatae.
in Campania *gallica.*

b. rotundatae.

a. laevis.
in Islandia (*prope* Huaswig,) Anglia (*prope* Witney,) Gallia (*prope* Issy,) Pedemontio (*prope* Alice,) Carniolia (*prope* Idria,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Mannersdorf,) Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Bebenhausen, Heydenheim,) Suecia (*prope* Reutlingam *et* Halam,) Palatinatu rhenano, Franconia (*prope* Altdorf *et* Herbipolim,) Hassia (*in monte* Weissenstein *et prope* Gundersberg,) Saxonia *superiori* (e. gr. *prope* Geram *et* Querfurt,) Hildesia (*prope* Dickholzen *et in monte* Winterberg, *in circulo* Germaniae westphalico (*prope* Tongern *et* Aquisgranum,) *utplurimum marmoreus, interdum marga, ardesia, pyromachus, arenarius, pyrites, ferri minera, haud raro nucleus.*

b. subtiliter striatae.
in Anglia (*prope* Charlton,) Hercynia (*prope* Osterwalde,) Thuringia (*prope* Vinariam *et* Longosalissam,) Saxonia, Lusatia *inferiori* (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Pragam,) Moravia (*prope* Fellperg,) Hungaria (*prope* Turrik,) Austria (*prope* Waring,) Wirtembergia (*prope* Boll, Heydenheim, Bebenhusam, Pfullingen, Vaihingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler *et* Waldenheim) *et* Helvetia (*in monte* Randberg,) *utplurimum marmoreus, interdum suillus, pyrites aut ferri minera.*

c. *rugosae vel plicatae.*
prope Romam, *in* Helvetia, Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Naehren,) Suevia (*in monte* Achalm, *prope* Reutlingen *et* Gmünd,) Palatinatu (*prope* Weinheim) *et* Hassia (*prope* Weissenstein) *marmoreus aut pyriticosus.*

δ. cancellatae.
in Occitania (*prope* Mouſſon,) *et* Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

ſpondyli. 13. H. ſpondyli.
α. gaederopodis.
in America, Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Bebenhuſam, Pfullingen, Naehren, Grosbettlingen, Maehren *et* Echterdingen) *et* Flandria (*prope* Inſulas,) *non raro pyritoſus.*
β. regii.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*) *marmoreus.*

Chamites. 14. H. chamae.
α. cordis.
in Italia (*prope* Bononiam,) Campania gallica, Auſtria (*prope* Prugg, Brunn *et* Ottokrin,) Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *et* Hildeſia (*prope* Hohenbruche.)
β. gigantis.
in India, *et* (*ferri minera*) Wirtembergia (*prope* Heidenheim.)
γ. hippopedis.
in Italia (*prope* Veronam) *et* Sileſia (*prope* Naumburg *ad fluvium* Queis) *in arenario.*
δ. caliculatae.
ε. Lazari.
ζ. gryphoidis.
in Anglia (*prope* Weymouth,) Occitania (*prope* Mouſſon,) Bavaria (*prope* Ratisbonam) *et* Temeſia (*prope* Valcabanya.)
η. bicornis.
in Occitania (*prope* Monspelium) *et* Lotharingia (*prope* Verdun.)
ϑ. foliaceae.
in Campania gallica.

Arcae. 15. H. arcae.
hinc inde in Germania, e. gr. Saxonia (*prope* Dresdam,) Thuringia (*prope* Jenam,) *terris* Hannoveranis (*prope* Neuſtadt,) Haſſia, Helvetia e. gr. (*prope* Roche) *et* Italia (*prope* Bononiam.)
α. arcae Noae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) *et* Venetorum *terra* (*prope* Creazzo) *nucleus.*
β. foſſilis. *Schroet. n. Litterat.* 2. *f.* 3. 4.
γ. antiquetae.
in America *meridionali*, Temeſia (*prope* Valcabanya.)

δ. gra-

δ. granosae.
in Hungaria (*prope* Oedenburg) *et* Angliae *comitatu* Oxford.

ε. pectunculi.
prope Trajectum *ad* Mosam, *marmoreus.*

ζ. nummariae?
in Franconia (*prope* Herbipolin,) Suevia (*prope* Reutlingam,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Nachren, Bebenhausen, Heidenheim,) *marmoreus aut ferri minera, interdum nucleus aut typolithus.*

ostreae. 16. H. ostreae.

Pectinites. α. radiatae.
in Anglia (*prope* Wittney *et* Gravesand,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Gallia (*prope* Buchsweiler *et* Aveniores,) Melita, Italia (*prope* Bononiam,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in monte* Achalm *et* Hangberg (*prope* Tuttlingen, Pfullingen, Nebelloch, Bezingen, Machringen, Thalheim, Nachren, Echterdingen, Bebenhausen, Boll, Heidenheim,) *in marcgraviatu* Badensi *et reliqua* Suevia (*in valle* Kinzingensi, *prope* Hechingen, Biberach, Giengen *et* Halam,) *in* Franconia (*prope* Altdorf *et* Herbipolin,) Hassia, *electoratu* Trevirensi (*prope* Lissingen) Hildesia (*prope* Dickholzen *et in monte* Galberg,) Saxonia (e. gr. *prope* Dresdam *et* Sachsenburg,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Austria (e. gr. *prope* salinas *et* Prugg *ad fluvium* Leutha,) Hungaria (*in comitatu* Marmoros,) Temesia, Silesia (*prope* Schweidniz) *cretaceus, marmoreus, fuillus, margaceus, pyromachus, arenarius, pyriticosus, ferruginosus, saepe nucleus, interdum typolithus.*

β. maximae.
in terris Venetorum (*montibus* Vicentinis,) Melita, Croatia (*prope* Samabor, Hungaria (*prope* Oedenburg *et salinas* Marmarosenses,) Gallicia (*prope* Weliczka,) Bohemia (*prope* Presniz,) Austria (*prope* Brunn,) *et* Suevia (*prope* Giengen,) *magnus, marmoreus, arenarius, aut ferri minera.*

γ. jacobaeae.
in Pedemontio (*prope* Arignano,) Germania (*prope* Camelingen *circuli* Bavarici, Passau, *et* Brunn Austriae,) Hungaria (*prope* Oedenburg *et* Lapos,) *et* Belgio (*prope* Malsbroek *et* Theodonis villam,) *marmoreus aut arenarius.*

c. ziczac.
in Belgio (*prope* Theodonis villam) *et* Alſatia (*prope* Gundershofen.
d. minutae.
in Auſtria (*prope* Brunn,) *et* Bohemia (*prope* Libochowiz,) *marmoreus aut margaceus.*
e. ſtriatae.
in Saxonia (*prope* Querfurt) *et* Thuringia (*prope* Vinariam,) *marmoreus.*
f. pleuronectis.
in Suevia (*prope* Reutlingen) *et* Thuringia (*ad montem* Ettersberg, *prope* Schoendorf *et* alte Burg.)
g. pallii.
in Bohemia (*prope* Odolca,) Saxonia (*prope* Quedlinburg,) Alſatia (*prope* Waldenheim) *et* Helvetia (*in monte* Randberg *et prope* Ariſtorf,) *utplurimum marmoreus.*
h. nodoſae.
in Alſatia (*prope* Buchsweiler.)
i. puſionis.
in Belgio (*prope* Malsbroek,) Marchin (*prope* Francofurtum) *et* Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *marmoreus.*
k. glabrae.
in circulo Germaniae Saxonico ſuperiori (*prope* Quedlinburg) *et* Bavarico (*prope* Camelingen.)
l. faſciatae.
in Bohemia (*prope* Odolca.)
m. limae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Ariſtorf.)

Oſtracites. β. rudis.
frequens, ſolitarius vel aggregatus, vagus vel fixus, interdum nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, in Italia *media* (*prope* Sienam *et in monte* Rozzi,) *et ſuperiori* (*in* Pedemontio *prope* Alice *et in valle* d'Andona, *in* Venetorum diſtrictu Vicentino *et* Veronenſi,) Helvetia (*prope* Huitlingen, *in monte* Randberg, *prope* Brittmingen, Aluttenz, Ariſtorf, *et ad ripas* Birlae,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*in monte* Hangberg, *prope* Tuttlingen, Nebelloch, Pfullingen, Mehringen, Thalheim, Naehren, Bebenhauſen, Echterdingen, Grosbettlingen, Boll) *et reliqua* Suevia (*prope* Bibera *et* Giengen,) Franconia, Hercynia (*in* Oſterfeld *prope* Goslar,) Hildeſia (*in monte* Galberg *et* Zumerpaſs,) *terris* Hannoveranis (*ad montem* Rübenberg,) *circulo* Weſtphalico (*prope* Duisburg, Mühlheim, Dahlbenden *et* Weier,)

Belgio

Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Anglia (*prope* Oxford *et* Hedington,) Scania, Thuringia (*parte* Vinariensi *et prope* Quedlinburg,) Saxonia (*prope* Sachsenberg, Marolderodam *et* Dresdam,) Hungaria (*prope* Budam,) Marmoros *et montibus hoc regnum* a Transilvania *discernentibus, et* Temesia (*prope* Valiabanya.)

a. diluvianae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 8. Helmintholithus (diluvianus) Ostreae diluvianae.

Davil. curios. I. *t.* 19. *f.* X. Ostrea indica Feuillé.

in Suecia (*praesertim* Scaniae *monte* Balsberg,) Germania, Alsatia, *marmoreus.*

b. folii.

in Suevia (*prope* Giengen) pyromachus, *in* Alsatia, *marmoreus.*

c. edulis.

in Hungaria (*prope* Oedenburg, Budam, Marmoros) *marmoreus.*

anomites. 17. H. anomiae.

Syst. nat. I. *p.* 1150. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 88. Helmintholithus anomiae deperditae.

interdum vagus, crebrius fixus, aggregatus, aliis quoque larvatis intermistus, utplurimum marmoreus, interdum cretaceus, pyritaceus, aut ferruginosus, frequenter nucleus, in Scania (*prope* Andrarum,) Anglia (*prope* Wittney *et* Graveland,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germania, *et circulo quidem* Westphalico (e. gr. *prope* Bensbergen, Lirbach, Paffrath, Gerresheim, Solingen, Minden, Elberfeld, Call, Nothberg, Bloch,) *terris* Trevirensibus (*prope* Lissingen,) Saxonia *inferiori* (e. gr. *prope* Lubeccam, *in monte* Hildesiensi Galberg, Goettingensi Heimberg,) Thuringia (*prope* Jenam, Vinariam, Schlotheim, Marolderode *et* Sachsenburg,) Franconia (*prope* Bayreuth *et* Altdorf,) Bohemia (*prope* Carlstein *et* Tüchmeriz,) Bavaria (*prope* Waldenburg,) Austria *inferiori* (*prope* Viennam,) *et anteriori* (*prope* Eutingen *et* Rotenburg,) Suevia (*prope* Reutlingam *et* Halam,) Wirtembergia (*frequentissimus*,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (*in pago* Basileensi, *etiam in montibus* Lagerberg *et* Randberg,) Pedemontio, Venetorum *terra* (*montibus* Veronensibus Ronca *et* Scoglio della Limpia.)

α. craniolaris.

Syst. nat. I. *p.* 1150. *n.* 216. XII. 3. *p.* 164. *n.* 6. *Faun. suec.* 2150. *f.* 2150. Helmintholithus (craniolaris) anomiae craniolaris.

Act. Upsal. 2. *p.* 560. *t.* 52. *Stobaei numogr.* 1732. *f.* 1. 2. Nummus brattensburgensis.

in Suecia, *praesertim* Scaniae *monte* Balsberg, *et* Eifalia (*prope* Steinfeld.)

β. pectinatae.

Syst. nat. I. *n.* 217. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. α.

γ. gryphi.

Syst. nat. I. *p.* 1151. *n.* 226. XII. 3. *p.* 164. *n.* 7. Helmintholithus (Gryphites) Anomiae Gryphi.

Column. aq. 54. *t.* 52. *Bocc. obs.* 304. *f.* 1. Concha lapidea gibbosa.

Woltersd. miner. 42. Conchites oblongus rugosus, rostro valde adunco.

List. angl. 238. *t.* 4. *f.* 45. *Worm. mus.* 80. *f.* 1. Conchites anomius rugosus, rostro subtereti insigniter adunco.

Mus. Tessin. 92. *t.* 5. *f.* 9. *Scheuchz. diluv.* 743. *Annon. basil.* 1748. *p.* 3. *t.* 3. *f.* 5. *Vogel miner.* 225. *Rumpf mus. t.* 59. *f.* B. Gryphites.

saepius vagus et testa solitaria majore, quam utraque conjuncta, utplurimum marmoreus, interdum pyromachus aut pyriticosus, crebro nucleus, in terrae Venetorum *parte* Veronensi (*monte* Scoglio della Limpia,) Helvetia (e. gr. *in monte* Turicensium Legerberg *et prope* Basileam,) Gallia (*prope* Vesuntionem Burgundiae *superioris*, Mezieres Campaniae *et* Buchsweiler Alsatiae,) Wirtembergia (e. gr. *prope* Balingen, Duslingen, Tubingen, Bebenhausen,) Suevia (*prope* Ahlen,) *prope* Ratisbonam *et* Francofurtum *ad* Moenum,) *prope* Norimbergam *et passim in reliqua* Franconia, *in* Austria (*prope salinas et* Varing,) Bohemia (e. gr. *prope* Duchomierziz *et* Squorez,) Gallicia (*prope* Wieliczca,) Saxonia *superiori* (*prope* Dresdam, Altenburg, Koeniz, Gera, Eckartsberg,) Magdeburgo (*prope* Orsleben,) Hercynia (*prope* Blanckenburg, Goslar *et ad* Hüttensteig,) Hildesia (*prope* Altwalmoden,) Westphalico *circulo* (*prope* Osnabrügg, Bensberg, Kaenenberg *et* Soetenich,) *in* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.

δ. pectinis.

Syst. nat. I. *n.* 227. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. β.

vagus

vagus aut fixus, solitarius aut aggregatus, valva alterutra vel utraque, interdum typolithus, crebro nucleus, creberrime calcareus, interdum pyritaceus, rarius ferruginosus aut pyromachus in Anglia (*prope* Wittney,) Belgio (*prope* Namuriam *et* Viset,) Germania, *et circulo quidem* westphalico (*prope* Kebirghausen, Ringensheide, Paffrath, Geroldstein, Heistert, Dollendorf, Corneli-Münster,) saxonico *inferiori* (*prope* Brunsvicum) *et superiori* (e. gr. *prope* Lipsiam,) franconico (*prope* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*in monte* innerer Bleyberg Carinthiae, *prope* Prugg Austriae, *in* Tiroli,) suevico (*prope* Heydenheim, Nebelloch, Pfullingen, *in monte* Achalm, *prope* Bezingen, Nachren, Echterdingen, Boll, Ludwigsthal Wirtembergiae, *prope* Ahlen *et* Hohenzollern) *in* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Italia, Borussia, Silesia (e. gr. *prope* Schweidniz, Malselt *et in montibus* giganteis.)

ε. striatulae.
Syst. nat. I. *n.* 228. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. γ.
marmoreus, rarius pyritaceus, in Anglia (*prope* Wittney,) Bohemia (*prope* Krannich,) Wirtembergia (*prope* Bliespach,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) *et* Helvetia (*in pago* Basileensi *et*, *prope* Huitlingen, Bernensi.

ζ. reticularis.
Syst. nat. I. *n.* 230. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. δ. *Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 5.
marmoreus, rarius pyritaceus in Germania, *circulo* Westphalico (*prope* Paffrath, Geroldstein *et* Dollendorf, Wirtembergia (e. gr. *prope* Echterdingen,) Bohemia (*prope* Coforz,) Hungaria (*ad lacum* Baladon,) *et* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

η. plicatellae.
Syst. nat. I. *n.* 231. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ε.
marmoreus in Eifalia (*prope* Blankenheim,) Suevia (*in alpibus quos vocant, in monte* Hangberg, *prope* Boll *et* Pfullendorf,) *in* Alsatia (*prope* Buchsweiler.)

ϑ. crispae.
Syst. nat. I. *n.* 232. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ζ. *Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 7.
calcarius, rarius pyritaceus in Wirtembergia (e. gr. *alpibus, etiam prope* Mehringen *et* Echterdingen.)

ι. lacunosae.
Syst. nat. I. *n.* 233. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. η. *Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 6.

marmoreus, *rarius ferruginosus*, *in* Hercynia (*prope* Goslariam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram, Heidenheim, Denkendorf, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler) *et* Campania gallica (*prope* Courtegnon.)

κ. fractae.

Syst. nat. I. *n.* 235. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *ϑ.*

marmoreus, *in* Sueciae Gothlandia, Campania gallica (*prope* Mezieres,) *et* Austria (*prope* Varing.)

λ. capitis serpentis.

marmoreus, *in* Eifalia *prope* Benndorf.

Terebratulites. μ. terebratulae.

creberrime nucleus, *frequentius fixus*, *quam vagus*, *calcareus*, *interdum siliceus aut ferruginosus*, *nonnunquam creta aut spato farctus in* Anglia (e. gr. *prope* Wittney *et* Gravesand,) Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Benndorf *et* Minden,) saxoniae (e. gr. *prope* Jenam,) franconico (*prope* Bayreuth *et* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*prope* Varing, Eutingen *et* Rotenburg, suevico (*prope* Reutlingam, Giengam, Halam,) *et* Wirtembergia *praesertim in montibus*, *quos alpes vocant*, *porro* Hangberg *et* Heuberg, *prope* Heidenheim, Blabyram, Nebelloch, Tuttlingen, Balingen, Ofterdingen, Duslingen, Nachren, Bezingen, Imenhausen, Bebenhausen, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler *et* Waldenheim,) *in* Helvetia (*prope* Muttenz, *in montibus* Randberg *et* Lagerberg,) *et in* Pedemontio (*prope* Arignano.)

ν. angulatae.

Syst. nat. I. *n.* 238. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *i. Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 4.

in Saxonia, Wirtembergia (*in alpibus*,) Helvetia (*in monte* Randberg,) *et* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

Hysterolithus. ξ. hysteritae.

Syst. nat. I. *p.* 1154. *n.* 239. XII. 3. *p.* 164. *n.* 5. Helmintholithus anomiae hysteritae.

Mus. Tessin. 90. *t.* 50. *f.* 2. *Worm. mus.* 83. *t.* 83. *Wolff. half.* 29. *t.* 3. *f.* 3. 4. 5. *Baum. miner.* 1. *t.* 28. Hysterolithus.

Woltersd. miner. 42. Cochlites rotundus altera parte vulvam prae se ferens.

Vogel mineralf. 226. Lapis hystericus et Anomia gleich Geburtsgliedern.

nucleus, *creberrime ferruginosus*, *interdum siliceus*, *praesertim arenarius in* Germania, e. gr. Hassia, *electoratu* Mogun-

Moguntino (*prope* Oberlahnſtein,) Trevirenſi (*prope* Ehrenbreitſtein *et* Marienburg,) *circulo* Weſtphalico (*prope* Lülſtorp, Bechen, Hoeckeswagen, Wipperfurth,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) *in* Sueciae Gothlandia.

ο. bilobae.
Syſt. nat. I. *n.* 240. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *κ.*
in Anglia, *et marmoreus in* Wirtembergia (*prope* Naehren.)

π. ſpinoſae.
Syſt. nat. I. *n.* 242. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *λ.*
in Wirtembergiae *monte* Achalm?

ρ. novemſtriatae.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *μ.*

σ. echinatae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Muttenz) *et* Wirtembergia (*prope* Naehren.)

τ. criſtatae.
in Suevia (*prope* Pfullendorf) *et* Wirtembergia *praeſertim* (*prope* Nebelloch, Bezingen, Maehringen, Echterdingen.)

Sandaliolithus. υ. ſandalii.
in Bohemia (*prope* Coſors?) *et* Eifalia (*prope* Kelldenig, Soetenich &c.) *rarius valva utraque conjuncta, utplurimum calcarius.*

Peridiolithus. φ. peridii.
in circulo Germaniae weſtphalico (*prope* Münſtereifel) *valva utraque conjuncta.*

Mytilites. 18. H. mytili.

α. criſtae galli.
utplurimum marmoreus et vagus, frequentius valva utraque, quam alterutra, ſaepe inſignis magnitudinis, in Melita, *montibus* Sevennis, *in* Occitanio (*prope* Boutenet,) Normandia (*prope* Dive,) Alſatia (*prope* Waldenheim,) Helvetia (e. gr. *prope* Ariſtorf *pagi* Baſileenſis,) Suevia (e. gr. *principatu* Fürſtenbergenſi,) Wirtembergia (*prope* Blabyrum, Thalheim, Echterdingen,) Bohemia (*prope* Odolce,) *et circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Duisburg.)

β. hyotidis.
marmoreus in Helvetia (*prope* Ariſtorf) *et* Alſatia (*prope* Waldenheim.)

γ. frondis.
in Suecia (*prope* Chriſtianſtadt,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Suevia (*prope* Giengen *et* Gmünd,) Alſatia

(*prope* Buchsweiler,) Normandia, Occitania (*prope* Monspelium) *et* Melita, *marmoreus*, *arenarius*, *aut silliceus*.

δ. margaritiferi.

a. valvae integrae.

in Helvetia (*prope* Aristorf.)

b. tendinis ad cardinem positi.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. Helmintholithus (Androdamas) mytili margaritiferi cardinis viridis.

Mus. Tess. 24. *n.* 2. Penna pavonis viridi caerulescens. *opacus quidem, sed egregiam polituram admittens, et pro situ et flexione versus lucem vividissimis coloribus varians.*

ε. unguis.

in Hercynia (*prope* Goslariam) *in argilla.*

ζ. lithophagi.

in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

η. rugosi.

marmoreus in Austria (*prope* Varing.)

ϑ. edulis.

utplurimum fixus et calcarius, interdum arenarius aut ferruginosus in Pedemontio (*prope* Vico,) Wirtembergia (*prope* Boll *et* Tuttlingen,) *reliqua* Suevia (*prope* Halam,) Austria (*prope* Eutingen *et* Prugg *ad fluvium* Leutha, Bohemia (*prope* Tuchmeriz,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (e. gr. *prope* Vinariam,) *et* Saxonia (*prope* Querfurt.)

ι. angulati.

marmoreus in Saxonia (e. gr. *prope* Lipsiam) *et* Hassia.

κ. Modioli.

utplurimum fixus et marmoreus, in Wirtembergia *et* Thuringia (*prope* Longosalissam *et* Vinariam.)

λ. cygnei.

magnus in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

μ. anatini.

marmoreus in Wirtembergiae (*alpibus, quos vocant, praesertim prope* Thalheim.)

ν. rubri.

in Helvetiae (*prope* Heutlingen) *ardesia*, Saxoniae (*prope* Pirnam) *arenario*, *et* Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Pinnites. 19. H. pinnae.

in Pedemontio, Helvetia (*prope* Aristorf,) Franconia, *et* (*prope* Pirnam *et* Dresdam) Saxonia.

c. uni-

c. univalvium.

Nautilites. 20. H. nautili.

α. ſpiralis.

a. anfractu exteriore reliquos multum ſuperante.

frequentiſſimus, *utplurimum marmoreus*, *interdum pyritaceus*, *rarius ſiliceus in* Africa? Italia (*in* Venetorum *terris* vicentina *et* veronenſi,) Gallia (*in monte* aureo, *et prope* Retel *et* Mezieres Campaniae, *in* Anglia (*in comitatibus* Northampton *et* Kent, *etiam prope* Richmond, *et in inſula* Sheppey, *in* Belgio (*prope* Viſet,) *in* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Paffrath *et* Bensberg,) Hildeſia (*in* Oſterfeld,) *terris* Brunsvicenſibus (*prope* Sheppenſtaedt *et* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) Hereynia (*prope* Harzburg *et* Goslariam *in monte* S. Petri,) Thuringia (*prope* Longoſaliſſam, Arnſtadt, Sondershauſen, Eſperſtaedt, Vinariam, Marolderadam, Schlotheim,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Franconia (*prope* Coburgum, Herbipolin, Norimbergam,) Suevia (*prope* Gmünd) *et potiſſimum* Wirtembergia, (*in alpibus*, *quos vocant*, *prope* Kirchoteccam, Boll, Bebenhuſam, Jetenburg, Bezingen, Naehren, Thalheim, Durlingen, Balingen) *principatibus* Hohenzollerano (*prope* Hechingen) *et* Fürſtenbergenſi, *marcgraviatu* Badenſi (*prope* Lütgeren,) Helvetia (*prope* Baſileam *et* Ariſtorf *ejusdem pagi*, *in montibus* Legerberg *et* Randberg, *prope* Deutſchbüren, Geisberg, Gysliſluh, Mandach *et* Veltheim Bernatium, *etiam prope* Genevam,) *in* Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas) *et inferiori* (*prope* Varing,) Hungaria (e. gr. *prope* Oedenburg,) Temeſia (*prope* Moldawa,) *et* Tranſilvania (*prope* Kalataszeg.)

Ammonites. b. ſpirae anfractibus introrſum ſenſim decreſcentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 162. *n.* 1. Helmintholithus nautili teſta ſpirali, apertura cordata, anfractibus contiguis rugoſo-inaequalibus.

Vogel mineralſ. 220. *Wolff. halſ. t.* 7. *f.* 1-3. *et t.* 8. *f.* 6. Cornu ammonis lapideum.

Woltersd. miner. 40. Cochlites polythalamius, ſpira utrinque apparente, ſiphunculo ad marginem exteriorem.

Muſ. Teſſin. 86. *t.* 4. Helmintholithus teſtacei nautili.

Geſn. petrif. 47. *Geſn. fig.* 164. *f.* 4. Ammonites.

1. *Muſ. teſſin. f.* 11. ambitu acuto integro, diſco compreſſo, ſuturis flexuoſis.

2. *Muſ. Teſſin. f.* 10. ambitu carinato integro, diſco compreſſo, ſulcis bifidis.

3. *Muſ.*

3. *Muſ. Teſſin. f.* 9. *Worm. muſ.* 91. ambitu carinato ere-nato, diſci ſulcis elevatis remotis.

4. *Muſ. Teſſin. f.* 7. *Worm. muſ.* 86. ambitu obtuſo, diſco compreſſiuſculo ſtriato.

5. *Muſ. Teſſin. f.* 2. ambitu obtuſo, diſco depreſſo, ſulcis dorſi bifidis.

6. *Muſ Teſſin. f.* 8. ambitu depreſſo, diſci lateribus nodoſis.

7. *Muſ Teſſin. f.* 3. ambitu depreſſo, diſci ſtriis acutis

8. *Muſ. Teſſin f.* n. δ. ambitu ſubquadrato carinato, ſulcis acutis remotis.

9. *Muſ. Teſſin. f.* 1. ambitu rotundato nodoſo, ſulcis transverſis flexuoſis.

frequentiſſimus ubique, rarius nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, interdum ſpillus, margaceus, argillaceus, petroſiliceus, achatinus, pyritaceus, aut ferruginoſus, nonnunquam cameris interioribus ſpato farctis, magnitudine, forma, ſuperficie, colore in infinitum varians.

c. helicitae.

marmoreus, vagus aut fixus, ſolitarius aut aggregatus in Lapponia, Gothlandia, Hiſpania, Gallia (*prope* Sueſſonem, Lutetias, Chaumont *et in monte* Caeſareo,) Italia (*prope* Brendola, Bononiam *et in monte* Veronenſi Ronca,) Hungaria (*prope* Penjescova,) Tranſilvania (*prope* Torda,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas, *prope* Prugg *et* Gmünd,) Stiria (*prope* Turrik,) Helvetia (*prope* Aubrig, Neoromum, *aquas* Fabarientes, *in pago* Baſileenſi, *monte* Pilati.)

β. elongati, rectiuſculi.

Lituites. a. litui.

fixus utplurimum marmoreus, haud raro typolithus in Sueciae Gothlandia *et* Oelandia, Normandia, Italia (*in monte* Veronenſi del Caſtello di S. Felice,) Bohemia (*prope* Coſors,) *et ducatu* Megalopolitano (*prope* Stargard *et* Neuſtreliz.)

Orthoceratites. b. orthocerae.

Syſt. nat. I. *p.* 1164. *n.* 289. XII. 3. *p.* 162. *n.* 2. Helmintholithus nautili orthocerae.

Muſ. Teſſin. 86. *Schreb. lithol.* 102. *n.* 13. Helmintholithus nautili recti.

Breyn polyth. 28. *Vogel mineralſ.* 216. Orthocerotes.

Scheuchz. diluv. 938. *helv.* 7. *f.* 8. Alveolus.

J. G. Gmelin act. petrop. 3. *p.* 246. Radius articulatus.

Wolters.

Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis siphunculis et thalamis &c.

Klein tubul. 7. *t.* 2-8. Tubulus concameratus.

vagus aut fixus, solitarius aut gregarius rarius typolithus aut nucleus, utplurimum marmoreus, interdum spatosus, ardesia, arenarius, pyritaceus aut ferruginosus, in Sibiria, Suecia (*in* Oelandia, Gothlandia, Westrogothia, Ostrogothia, Dalecarlia, *in monte* Kinnekulle,) Anglia, Gallia (Normandia, *prope* Avenionem, Gundershofen *et* Buchsweiler, Alsatiae,) Suevia (*prope* Gmünd,) *et praesertim* Wirtembergia (*prope* Heydenheim, Boll, Gomaringen, Pfullingen, Naehren, Bebenhausen, Echterdingen,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Arignano,) Transilvania (*prope* Kismunschol,) Bohemia (*prope* Slivenez, Cosorz, Brunik *et* Tettin,) Borussia (*prope* Gedanum,) Pomerania, Marchia (e. gr. *prope* Francofurtum,) *ducatu* Megapolitano (e. gr. *prope* Stargard *et* Neustrelitz,) Hercynia (e. gr. *prope* Blankenburg) *et circulo* Germaniae westphalico (*prope* Nothberg, Bensberg, Paffrath, Kebinghausen, Keldenich, Call, Dahlbenden, Dotleben *et* Aquisgranum.)

Belemnites. e. belemnitae.

Syst. nat. I. *p.* 1295. *n.* 7. XII. 3. *p.* 170. *n.* 22. Helmintholithus Alcyonii lyncurii.

Mus. Tessin. 88. *Gron. lap.* 71. Helmintholithus nautili conici.

Schreb. lith. p. 47. Petrificata vermium holothuriorum.

Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis, cavitate coniformi baseos.

Klein gedan. 1731. 4. *t.* 7. 8. 9. Tubulus marinus.

Gesn. lap. 92. *Dal. pharm.* 50. *Rumpf. mus. t.* 50. *f.* 1-5. *Bauh. boll. f.* 32.

Breyn. polythal. 41. *f.* 1. 7. Belemnites prussicus.

Aldrov. mus. 618. *Worm. mus.* 7. *Gesn. petr.* 40. *Gesn. figur.* 91. Belemnites.

Erhart diss. Wien. 1727. 4. *f.* 2. Belemnites suevicus.

frequentissimus, vagus aut fixus, rarius solitarius, quam aggregatus, crebro merus nucleus, rarius typolithus non raro diaphanus, succineus, subfuscus, albidus, frequentius niger, utplurimum cinereus, rectus vel paulisper arcuatus, cylindricus, conicus, subclavatus vel fusiformis, compressiusculus, acuminatus vel obtusiusculus, sulco, interdum duobus vel tribus apicem versus exaratus, cavus intus vel farctus tenuis vel crassus in Creta (*monte* Ida,) Dalma-

Dalmatiae *montibus*, Hetruria, Italia *superiori*, *praesertim* Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (e. gr. *in pago* Bernensi, *in monte* Randberg, *in pago* Basileensi *ad fluvium* Birsam, *prope* Muttenz, *et* Prattelen,) *in* Alsatia, Lotharingia, Galliae *provinciis* Lugdunensi, Forez, *et* Beaujolois, Hispania, Belgio (*prope* Sichem *et* Trajectum *ad* Mosam) Anglia (e. gr. *prope* Warwick,) Scotia, Daniae *insula* Moen, Sueciae *provinciis* Scania *et* Gothlandia, Borussia (*potissimum districtu* Angerburgensi,) Silesia, Bohemia (*prope* Mischek, Cosors *et* Tettin,) Transilvania (*prope* Kiesmunschel,) Austria *superiori* (*prope* salinas,) Bavaria, Suevia (*prope* Laufenburg *et* Gmünd,) *et praesertim* Wirtembergia (*in alpibus, quos vocant,*) *prope* Pfullingen, Thalheim, Naehren, Gemaringen, Mezingen, Bebenhausen, Echterdingen, Nüslingen, Boll, Tuttlingen,) Franconia (*prope* Altdorf *et* Norimbergam, *in principatibus* Baruthino *et* Coburgensi,) *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Potsdam *et* Francofurtum,) Saxonia, Thuringia (*prope* Vinariam,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildesia (*prope* Hallam, Osterwalde, Izamerpaso, *et* Marienburg,) *terris* Brunsvicensibus (e. gr. *in monte* Goettingensium Heimberg, *prope* Salzthal, Herrenhausen,) Holsatia (*prope* Lubeccam *et* Niemdorp,) *et circulo* Germaniae Westphalico (*prope* Paffrath, Dottelen, Bensberg, Erkrath, Olsbach, Call, Dahlbenden, Keldenig, Eigelshoven, Nothberg, Richterich *et* Aquisgranum,) *marmoreus*, *suillus*, *jaspideus*, *arenarius*, *pyritaceus*, *aut ferruginosus*.

coni. 21. H. coni.
rarior, *utplurimum nucleus marmoreus*, *in* Pedemontio, Helvetia (*prope* Neocomum,) *et* Transilvania (*prope* Kiesmunschel.)

Porcellanites. 22. H. cypreae.
marmoreus in Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *et ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg.)

Bullites. 23. H. bullae.
in ducatu Juliacensi *prope* Nothberg.

Cylindrites. 24. H. volutae.
utplurimum marmoreus in Helvetia (Turicensium *monte* Hexenberg,) Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum *et* Canale,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Austria (*prope*

(*prope* Varing,) Saxonia (*prope* Dresdam,) *circulo* Germaniae Westphalico (*prope* Gerresheim.)

buccini. 25. H. buccini.

α. ampullacei.

in circulo Germaniae westphalico (*prope* Rotenburg, Ludenburg, Galgenberg, Hartenberg *et* Gravenberg.)

β. cassidei.

marmoreus in Italiae *mediae monte* Cria.

γ. bezoardici.

saepius nucleus, utplurimum calcarius, rarius pyriticosus in Anglia (e. gr. *in collibus prope* Hampton,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Helvetia (e. gr. *prope* Basileam,) Pedemontio (e gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Hetruria (*prope* Sienam,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam *et* Brendolam,) Melita, Dalmatia (*in collibus* Morlachicis,) Hungaria (*prope* Budam *et* Schemniz,) Transilvania (*prope* Kismunschel,) Carniolia (*prope* Crapt,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Mannersdorf,) Bavaria, Saxonia (*prope* Dresdam,) *Ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildesia (*prope* Lambspring *et* Upnerpass,) *et in circulo* Germaniae Westphalico (*prope* Bensberg, Nothberg, Call, Richterich.)

δ. detriti.

in Pedemontio.

a. harpae.

b. marginati.

ε. turriti.

utplurimum nucleus marmoreus, rarius chalcedonyx, in Helvetia (*pago* Basileensi,) Wirtembergia (*prope* Boll, Pfullingen *et* Schwappelau,) Palatinatu rhenano (*prope* Weinheim,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Halberstadio (*prope* Regenstein,) Thuringia (*prope* Jenam,) Hassia, Hercynia (*in monte* Rostenberg *prope* Goslariam,) *terris reliquis* Brunsvicensibus (e. gr. *prope* Neustadt *ad montem* Rübenberg,) Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Bensberg *et* Aquisgranum,) Belgio (*prope* Spauven,) Suecia, Borussia (*praesertim districtu* Angerburgensi,) *et* Silesia.

strombi. 26. H. strombi.

α. digitati.

a. chiragrae.

marmoreus in Hungaria (*prope* Oedenburg.)

β. lobati.

Alatites. β. lobati.
marmoreus in Auſtria (*prope* Mannersdorf.)
a. lentiginoſi.
marmoreus in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
b. ſiniſtri.
in Helvetia.
γ. ampliati.
a. Luciferi.
δ. turriti.
in Wirtembergia *prope thermas* Bollenſes.

muricis. 27. H. muricis.
α. ſpinoſi.
rariſſimus, marmoreus in Auſtria *ſuperiori prope ſalinas.*
a. triacanthi.
β. frondoſi.
in Temeſia.
a. ſaxatilis.
γ. turriti.
a. fuſcati.
marmoreus in Venetorum *terris prope* Brendolam.
b. granulati.
marmoreus aut arenario farctus in Italia (*prope* Bononiam *in monte* della guardia) *et* Auſtria (*prope* Viennam.)
c. hexagoni.

Trochilites. 28. H. trochi.
α. conici.
rarius fixus, quam vagus, utplurimum marmoreus, interdum arenarius, pyritaceus aut ferruginoſus in inſulis Feroë, Norwegia, Suecia, Dania, Anglia (e. gr. *prope* Bath,) Campania gallica (*prope* Remos,) Alſatia (*in valle* Jaegerthal,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Bernam, Boettſtein, Litgeneu, Fanum D. Galli, *in monte* Randberg,) Wirtembergia (e. gr. *in montibus* Achalm *et* Hangberg, *prope* Pfullingen, Nachren, Boll,) *et reliqua* Suevia (*prope* Biberacum, Ulmam, Giengam,) Bavaria (*prope* Sulzburg,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas,) Franconia (*prope* Heſſpruck, Norimbergam, Cronach,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Dresdam,) *et inferiori* (*prope* Regenſtein, Scheppenſtedt, Hildeſiam, *in* Tilgenwiele *prope* Goslariam,) *in circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim, Mühlheim *ad* Roram, Düſſeldorf, Nothberg, Bensberg *et* Richterich.)

a. zizy-

a. zizyphini.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingam.)
β. convexi.
utplurimum marmoreus, rarius ſiliceus in Suevia (*prope* Giengam) *et* Italia (*in monte* Bononienſi della guardia.)
a. perſpectivi.
in Franconia (*prope* Vierzehenheiligen.)
γ. turriti.
a. taleſcopii.
marmoreus in Venetorum *terris* (*prope* Brendola.)

Turbinites. 29. H. turbinis.
α. ſolidi.
marmoreus, quartzoſus vel arenarius in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) *circulo* germaniae weſtphalico (*prope* Call, Keldenig, Bensberg, Paffrath, Nothberg, Bürvenich, Mühlheim *ad* Roram, Poncet, Richterich *et* Aquisgranum,) *et* Temeſia.
a. littorei.
interdum ſpato farctus, aut arbuſcularum imaginibus pictus, in Helvetia (*in monte* Randberg,) Suevia (*prope* Biberach *et* Noerdlingen) *et* Auſtria (*prope* Viennam.)
b. cochli.
in Helvetia (*prope* Dieſenhofam.)
c. rugoſi.
in Belgio (*prope* fanum S. Didonis) *et* Franconia (*prope* Norimbergam.)
d. marmorati.
interdum pyriticoſus in Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Thalheim *et* Boll.)
e. ſarmatici.
f. argyroſtomi.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen.)
β. cancellati.
in chalcedonium converſus in Italia.
a. ſcalaris.
rariſſimus in Helvetiae (Turicenſium *monte* Hexenberg) *et* Hetruriae (*monte* Algino.)
b. ſtriatuli.
marmoreus in Hungaria *prope* Schemniz.
γ. turriti.
Utplurimum aggregatus et fixus, marmoreus, pyromachus, chalcedonius, arenarius, pyritaceus, interdum ſpato farctus in Anglia (e. gr. *prope* Hampton *et* Portland,) Bel-

gio (*prope* Valenciennes,) Gallia (*prope* Merignac Aquitaniae, Iſſy, Remoulin *et* Pontamouſſon Occitaniae, Severne *et* Buchsweiler Alſatiae,) Helvetia (e. gr. *in pago* Baſileenſi, *prope fanum* D. Galli, Solodurum Neocomum,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum *et in valle* d'Andona,) *in* Italia *media* (*prope* Sienam *et in monte* Bononienſi della guardia,) venetorum *terris* (*prope* Brendola, *et in monte* Veronenſi Ronca,) Tiroli (*prope* Predaz,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha, Mannersdorf Ottocrin *et* Viennam,) Tranſilvania, Sileſia, Bohemia (*prope* Tüchmeriz,) Saxonia (e. gr. *prope* Querfurt,) Thuringia (e. gr. *prope* Wettersleben *et* Jenam,) Hercynia (*prope* Regenſtein *et* Goslariam,) Hildeſia (*in monte* Spizhutberg,) Hannoveranis *terris* (*prope* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) *circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim, *et* Aquisgranum,) *et* rhenano (*prope* Moguntium, Francofurtum, Alzey,) *in* Haſſia (e. gr. *prope* Leuten *et* Adolphseck,) *et* Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Ehningen, Birſen, Mehringen, Imehauſen *et* Boll.)

a. imbricati.
in Gallia (*prope* Merignac,) Tiroli (*ad fines* Italiae,) *et* Bohemia (*prope* Coſors,) *marmoreus aut ſuillus.*

b. replicati.
marmoreus in Gallia (*prope* Merignac.)

c. acutanguli.
in marga Siciliae (*prope* Palermo.)

d. exoleti.
marmoreus in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum.)

e. terebrae.
marmoreus in Bavaria.

f. variegati.
marmoreus in Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Helicis. 30. H. helicis.

α. complanatae.
vagus aut fixus, ſolitarius aut gregarius, aut miſtus, marmoreus, pyromachus, arenarius aut pyritaceus, in Anglia, Belgio (*prope* Louanium,) Alſatia (*prope* Gundershofen *et* Buchsweiler,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Hungaria, Stiria (*prope* Tiefar,) Suevia (*prope* Giengam *et* Reutlingam,) *et praeſertim* Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Echterdingen, Boll *et in monte* Hangberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in* Haſſia, Thuringia (*prope* Jenam,) *et* ducatu montano (*prope* Paffrath *et* Bensberg.)

β. ro-

β. rotundatae.
in Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Scaphusium,) *et* Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Soetenich, Keldenig, Richterich, Nothberg, Paffrath, Bensberg *et* Gerresheim.)

γ. ovato-acuminatae.
utplurimum marmoreus, interdum arenarius aut pyriticosus in Anglia, Gallia (*prope* Issy,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Naehren, Mehringen, Pfullingen, Echterdingen, Boll *et* Kirchoteccam,) *et reliqua* Suevia (*prope* Ulmam, Giengam *et* Nordlingam,) Austria *superiori* (*prope* salinas,) Bohemia (*prope* Worzech, Duchomierziz *et* S. Johann,) Saxonia *superiori* (*prope* Farenstedt,) *et inferiori* (*prope* Quedlinburg *et in Ducatu* Brunsvicensi,) *circulo* Germaniae Westphalico (*prope* Gerresheim) *et* rhenano (*prope* Francofurtum *et in* Hassia.)

a. Pomatiae.
in Carniolia (*prope* Crapt.)

Neritites. 31. H. neritae.
utplurimum marmoreus in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (*in valle* Hemmerthal *et prope* Scaphusium,) Carinthia, Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Varing,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) *et* Brunsvicensi, Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Bleybur, Keldenig, Nothberg, Paffrath *et* Bensberg.)

a. perversi.

auricularis. 32. H. halictidis.
rarus utplurimum typolithus, in Temesia, *Ducatu* Montano (*prope* Düsseldorf) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

α. perversae.

β. plicatae.
prope Hildesiam.

Patellaria. 33. H. patellae.
frequentius typolithus, in Anglia, *Ducatu* Brunsvicensi, Helvetia (e. gr. *prope* Botning *et* Prattelen,) Italia *praesertim* Pedemontii *montibus, et* Temesia.

α. saccharinae.

β. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 163. *n.* 3. Helmintholithus (Conchedium) patellae? bilocularis.

Muſ. Teſſin. 90. *t.* 5. *f.* 8. Conchidium.
in Sueciae Oelandia, Gothlandia *frequens.*

Dentalites. 34. H. dentalii.
marmoreus, jaſpideus aut chalcedonius in Temeſia, Italia *media* (*prope* Sienam, *et in monte* Crea *et* Bononienſi della guardia,) Venetorum *terris* (*montibus* Veronenſibus,) Pedemontio, Helvetia (e. gr. *pago* Bernenſi,) Wirtembergia (*prope* Tubingam *et* Blabyam,) Franconia (*prope* Rotenburgum,) Bohemia (*prope* Pragam,) Sileſia, Marchia Brandenburgica (e. gr. *prope* Francofurtum, Poeſenek,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Magdeburgo (*prope* Halam,) Thuringia, *prope* Lubeccam, *in ducatu* Juliaco (*prope* Bürvenich) *et in* Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam.)

α. radulae.
β. interrupti.
γ. vitrei.
omnium in Pedemontio.
δ. ſexanguli.
in Italia *prope* Loretto.

Tubulites. 35. H. ſerpulae.
α. rectiuſculae.
in Temeſia, Suevia (*prope* Elwangam) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam *et* Malsbroek.)
a. polythalamiae.
b. penis?

Vermiculites. β. flexuoſae vel contortae.
marmoreus aut arenarius, varius ferrugineus aliis crebre larvatis teſtaceorum inſidens, in Melita, Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (*prope* Annone,) Helvetia (e. gr. *in valle* Hemmerthal, *monte* Randberg, *pago et episcopatu* Baſileenſi *prope* Muttenz *et ad fluvium* Birſa,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Bahlingen, Ebhauſen, Nebelloch, Blabyrak,) *et reliqua* Suevia (*prope* Memmingam *et* Pappenheim,) Franconia (*prope* Solenhofen,) Hildeſia (*in monte* Galberg,) *ducatu* montano (*in monte* rubro,) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
a. ſpirilli.
in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) *et* Anglia (*insula* Sheppey.)
b. filogranae.
rarus in Magdeburgo (*prope* Halam,) *niſi mere calcinatus.*

c. glo-

c. glomeratae.
in Silesia, Suevia (*prope* Memmingam,) *et* Helvetia.
d. lumbricalis.
in Venetorum *terris vicentinis* (*prope* Grancona.)
e. arenariae.
f. anguinae.
in Franconia (*prope* Norimbergam.)
g. melitensis.
in Melita.

teredinis. 36. H. teredinis.
in Pedemontii *collibus* (*prope* Annone) *et* Angliae *insula* Sheppey, *in ligno subterraneo.*

subellae. 37. H. subellae.
passim inter typolithos.

γ. zoophytorum.

Tubiporites. 38. H. tubiporae.
Syst. nat. I. *p.* 1270. XII. 3. *p.* 167. *n.* 13. Helmintholithus (Tubiporus) Tubiporae (deperditae.)
in Suecia. *potissimum* Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia (*prope* Berndorf *et* Rohr,) Franconia (*in terra* Coburgensi,) *et* Silesia.
α. musicae.
tophaceus, *marmoreus*, *quartzosus*, *vel arenarius*, *in* Gothlandia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Dottelen, Berndorf, Nothberg, Wingersheid *et* Paffrath.)
β. catenulariae. S. N. 2.
in Gothlandia *marmoreus*, *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Ruppin, Arendsen, Freyenwalde, Arneburg *et* Havelberg.)
γ. serpentis. S. N. 3.
δ. falcicularis. S. N. 4.
ε. stellatae.
ζ. struis.
in Borussia.

Madreporites. 39. H. madreporae.
Syst. nat. I. *p.* 1272. XII. 3. *p.* 167. *n.* 14. Helmintholithus (Madreporus) Madreporae (deperditae.)
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia, Venetorum *terris* (vicentinis *prope* Brendola,) Pedemontii (*ubivis margaceis*) *et* Temesia.

α. verruccariae.
marmoreus in Venetorum *monte* Vicentino Berico.

β. turbinatae. S. N. 6.
marmoreus in Gothlandia, Anglia (*provincia* Derby,) Gallia (*prope* Avenionem,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *et prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis,) Istria (*prope* Tergestum,) Austria (*prope salinas*,) Suevia (*prope* Giengen,) *et* Wirtembergia *praesertim* (*prope* Blabyram,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

γ. Porpitae. *Syst. nat.* 7. *Mus. Tessin.* 96. *n.* 14.
utplurimum vagus, *marmoreus*, *jaspideus aut pyromachus*, *in* Helvetia (e. gr. *prope* Ormelingen *pagi* Basileensis,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Austria *superiori* (*prope salinas*) Saxonia (*prope* Dresdam,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Gnoyen,) *terris* Brunsvicensibus (*prope* Scheppenstedt, Lüdersdorf, Hittfeld) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Lohberg.)

δ. Fungitae.
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Hercynia (*prope* Blankenburg, Lohdebleck *et* Goslar,) Austria *superiori* (*prope salinas*,) Tiroli, Suevia (*prope* Memmingam *et* Giengam) *et praesertim in* Wirtembergia (e. gr. *prope* Blabyram *et* Nebelloch,) *et* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *prope* Hobel Solodurii, *ad fluvium* Birsam, *prope* Pfeffingen *et* Nushof *pagi et episcopatus* Basileensis,) *utplurimum marmoreus*, *rarius ardesia*.

ε. pilei.
marmoreus, *rarius quartzosus*, *in* Gothlandia, Hercynia (*prope* Lohdebleck,) Bohemia (*prope* Dusichcowiz,) Wirtembergia (e. gr. *in* alpibus, *quos vocant*) *et* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg.)

ζ. agaricitae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

η. labyrinthicae.
calcarius in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *et* Austria *superiori* (*prope salinas*.)

ϑ. maeandritae.
utplurimum marmoreus in Occitania, Helvetia (*prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis) *et* Italia (*prope* Weier.)

ι. Areolae.

κ. favosae.

marmo-

marmoreus, *in* Helvetia, Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Wirtembergia (*in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Call, Keldenig, Paffrath *et* Bensberg.)

λ. Ananas. *Syſt. nat.* 15.
marmoreus in Gothlandia *et* Gorizii *montibus.*

μ. polygamae.
marmoreus in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas.*)

ν. arenoſae.
marmoreus in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas.*)

ξ. folioſae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

ο. aſtroitae.
marmoreus, *rarius chalcedonius*, *arenarius aut ferruginoſus*, *in* Anglia (*prope* Hedington *et* Wittney,) Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam,) *in* Eifalia (*prope* Soetenich *et* Keldenig,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Haſſia (e. gr. *prope* Villinghauſen,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) Saxonia, Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Wirtembergia (*prope* Echterdingen, *et in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram *et* Nebelloch,) Helvetiam (e. gr. *prope* Pfeffingen *et ad fluvium* Birſa *pagi et epiſcopatus* Baſileenſis,) *et in* Sardinia.

π. calicularis.
in Eifaliae *monte* Danzberg *prope* Keldenig.

ρ. truncatae. S. N. 24.
marmoreus in Suevia (*prope* Giengam,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et* Gorizii *montibus.*

σ. ſtellaris. S. N. 25.
marmoreus in Eifalia (*prope* Herkelſtein.)

τ. organi. S. N. 26.

υ. muſicalis.
ſaliceus aut marmoreus in Campania gallica (*prope* Mezieres,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Bohemia (*prope* Coſorz) *et* Gorizii *montibus.*

φ. divergentis.
in Aegypto.

χ. ceſpitoſae.
marmoreus aut ſiliceus, *in* Helvetiae *pago* (*prope* Pfeffingen) *et epiſcopatu* Baſileenſi, Wirtembergia (*prope* Heidenheim.) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et* Angliae *fodina* Derbyenſi (Plato *prope* Winſter.)

ψ. flexuoſae. S. N. 29.
in Angliae *fodina* Plato.

ω. fascicularis.
in insula Americae *obversa* Caracao.
αα. pectinatae.
in Silesia, *episcopatu* Basileensi, Burgundia *superiori* (*prope* Vesuntium.)
ββ. tubularis.
γγ. mammillaris.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *et* Burgundia *superiori* (*prope* Vesuntium.)
δδ. patelloidis.
εε. globularis.
ζζ. fili.
in Helvetia (*prope* Basileam.)
ηη. vermicularis.
in Silesia, Helvetia.
ϑϑ. arachnoideae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram) *et* Austria *superiori* (*prope salinas*) *marmoreus.*
ι. undulatae.
κκ. monilis.
in Arabia (*prope* Djidda.)
λλ. poritae.
in Suecia, Silesia, *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Eifalia (*prope* Keldenig,) *et* Campania *gallica* (*prope* Mezieres.)
μμ. damicornis.
marmoreus in Carniolia (*prope* Cormons) *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)
νν. muricatae.
marmoreus in Gothlandia *et* Silesia.
ξξ. fastigiatae.
marmoreus in Silesia, *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)
οο. rameae.
siliceus aut marmoreus in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) *et reliqua* Suevia (*prope* Giengam,) *in ducatus* montani *lapidicinis.*
ππ. oculatae.
in Gothlandia.
ρρ. cacti.
σσ. concatenatae.

Millepori-tes. 40. H. milleporae.
in Temesia, Italia, Helvetia (*in monte* Randberg.)

α. alci-

α. alcicornis.
marmoreus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Herkelstein, Dollendorf, Berndorf, Paffrath, Bensberg, *et* Kebinghausen,) Suevia (*prope* Giengen,) *et* Gorizii *montibus*.
β. asperae.
in Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Birbach *et* Bensberg.)
γ. solidae.
in Sueciae Gothlandia, Wirtembergia (*prope* Heidenheim) *et* Carniolia (*prope* Cormons.)
δ. pumilae.
ε. reticulatae.
in ducatu montano (*prope* Kebinghausen.)
ζ. cellulosae.
η. spongitae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. Helmintholithus ramosus angulatus imbricatus porosus.
Mus. Tessin. 128. *n.* 3. *t.* 11. *f.* 2.* Corallinum ramosum ramis angulatis imbricatis passim coadunatis.
ϑ. coriaceae.
in Gothlandia, Eifalia (*prope* Heistert,) Hildesia, Silesia, Helvetia (e. gr. *pago* Basileensi.)
ι. polymorphae.
in Silesia *et* Helvetia.
κ. ignotae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 15. Helmintholithus millepo-rae orbicularis punctatus.

Cellepori-tes. 41. H. celleporae.
α. spongitae.
β. pumicosae.
γ. verrucosae.
marmoreus aut arenarius in Gothlandia, *ducatu* montano (*prope* Bensberg) *et principatu* Halberstadiensi.

isidis. 42. H. isidis.
α. hippuridis.
articuli solitarii in Anglia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) *et* Sicilia (*prope* Messanam.)
β. entrochae.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 4. XII. 3. *p.* 168. *n.* 17. Helmintholithus (Entrochites) isidis entrochae.
Schreb. lithol. p. 51. Petrificata animalia articulorum compositorum.
Mus. Tessin. 96. *n.* 15. Helmintholithus reptilis.

Harenb. encrin. t. 1. *f.* 8-10. Afteria columnaris articulis crenatis.

Woltersd. miner. 37. Caput medusae articulis utrinque figura solari, radiis densioribus excurrentibus.

Volkm. silef. 1. *t.* 27. *f.* 9. 10. Entrochus.

articulis solitariis disjunctis aut pluribus adhuc in columnam coadunatis, utplurimum marmoreis, rarius siliceis aut arenariis in Sueciae Gothlandia, Anglia, (e. gr. *prope* Monegush *comitatus* Derbyensis,) Hispania, Gallia, *praesertim* Lotharingia, Belgio (*prope* Viset *et* Olhe,) Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Dottelen, Keldenig, Call, Soetenich, Dahlbenden, Zinsheim, Bürvenich, Bleybur, Glehn, Heldenkopf, Schwerfel, Ruhr, Heistert, Dollendorf, Düsseldorf, Mühlheim, Flingeren, Gerresheim, Höckerswagen, Lindlar, Wipperfürth, Bensberg, Iversheim, Münster, Heiligenhoven, Reuschenberg, Schlenderhan, Froczheim, Almerode, Vlatten, Steinbach, Altkirchen, Cürten, Grimmlinghausen *et* Voltmessen,) *electoratu* Trevirensi (*prope* Lissingen,) Hassia (*prope* Spangenberg *et* Mundelshausen,) Hildesia (*in* Kuhle, *et in montibus* Rozberg *et* Osterberg,) *prope* Lubeccam, *in principatu* Goettingensi (*prope* Azenhausen *et in monte* Heimberg,) *in* Hercynia (*prope* Goslar *et* Blankenburg,) *in* Thuringia (e. gr. *in monte* Vinariensi Ettersberg *prope* Schrappelau, *inter* Tobau *et* Himmelsberg,) *in* Saxonia (e. gr. *prope* Halam, Querfurt, Sachsenburg,) Marchia Brandenburgica (*prope* Arneburg, Havelberg, Francofurtum, Borussia (*prope* Gedanum *et* Angerburg,) Silesia (e. gr. *prope* Massel,) Bohemia (*prope* Pragam *et* Cosors,) Franconia (e. gr. *in principatu* Coburgensi,) Austria *superiori* (*prope salinas*,) *et anteriori* (*prope* Eutingen,) Suevia (*prope* Halam,) *et* Wirtembergia *praecipue* (*prope* Nebelloch, Kirchoteccam, Echterdingam, Boll, Heidenheim,) Helvetia (*in montibus* Randberg *et* Legerberg *et ad fluvium* Birsam,) *et* Venetorum *terris* (*in montes* Scoglia della Limpia *prope* Reccaro.)

a. laevis.

α. margine vix inciso.

β. margine undulatim repando.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 16. Helmintholithus (saturatus) isidis geniculis repandis.

Wolff. hass. t. 4. *f.* 1. 6. *Gesn. fig.* 89. b.

b. verrucosus.

c. caculeatus.

d. pun-

d. punctatus.
e. transversim stratus.
f. articulis elevatis
g. dichotome ramosus.
γ. asteriae.
a. angulis obtusioribus.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 5. XII. 3. *p.* 168. *n.* 18. Helmintholithus (Asteria columnaris) Isidis asteriae.
Woltersd. miner. 37. Caput medusae articulis utrinque stella pentaphyllea.
Scheuchz. helv. 10. *f.* 3. *Lang fig.* 67. *t.* 19. *f.* 2. Modiolus stellatus.
Rosin. stell. 35. *t.* 5. Asteria pentagona pentaphyllea.
Ritter calenb. f. 4. a. *f.* 4. c. *Annon. basil.* 2. *t.* 2. *f.* c. *Scheuchz. helv.* 6. *p.* 323. *f.* 152. *Gesn. fig.* 37. Asteria columna angulis acutis s. obtusis.
Volkm. silef. 1. *t.* 27. *f.* 22. *J. Bauh. bollens. t.* 31. Stella marina.
Wagn. judaic. 11. *f.* 26. Lapis judaicus pentagonus angulis obtusis.
b. angulis acutis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 19. Helmintholithus (Stella columnaris) isidis stellularis.
Wagn. judaic. 11. *f.* 27. Lapis judaicus pentagonus angulis acutis.
c. orbiculares.
d. altero fine orbiculares, altero angulatae.
frequentissimus gregarius, cum priori (β), *utplurimum marmoreus vagus aut fixus, interdum siliceus aut pyritaceus, fixus, articulis solitariis, aut in columnam, rarius incurvam vel ramosam coadunatis, laeves aut verrucosae, raro tri- aut hexagonae, rarissime tetragonae in* Helvetia (*prope* Solodurium *et in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in montibus* Hangberg *et* Achalm, *prope* Bezingen, Machringen, Nachren, Osterdingen, Omehausen, Bebenhausen, Echterdingen, Boll,) Austria *superiori* (*prope salinas praesertim ad* Kimpach,) Franconia (e. gr. *prope* Oberfüllbach *ditionis* Coburgensis,) Saxonia (*prope* Chemnitium,) Hercynia (*prope* Harzburg,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg,) Italia (*prope* Iversheim,) Gallia (*prope* Deppam,) *et* Anglia.
δ? epitonium.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 170. *n.* 24. Helmintholithus dissepimentis orbiculatis distantibus filo centrali connexis.

Ham-

Hamburg. Magaz. 9. *p.* 73. *et* 14. *p.* 94. *Vogel mineralſ.* 236. *Baum. miner.* 2. *p.* 205.

in Hercynia (*prope* Rübeland, Zorge, Hüttenrode, Blankenburgi,) Hildeſiae *diſtrictu* Steuerwald, Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Dahlbenden, Vlatten, Keldenig,) *et in* Anglia (*prope* Briſtol *et in comitatu* Derbyenſi,) *intra marmor vel quartzum ferri calce largiter perfuſum, aut pyromachum.*

ε? caryophyllites.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 22. Helmintholithus iſidis? turbinatus, limbo pentagono quinquedentato.

Muſ. Teſſin. 96. *t.* 4. *f.* 2. Carpolithus caryophyllitus.

Vogel mineralſ. 234. Caryophyllus lapideus.

vagus, variae magnitudinis, nonnunquam petiolatus, in Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg) *et* Eifalia (*prope* Schwerfel.)

gorgoniae. 43. H. gorgoniae.

α. ramoſae.

marmoreus in principatu Neocomenſi.

a. nobilis.

in Helvetia *et ſuperiore* Italia (*prope* Veronam.)

β. reticulatae.

margaceus aut ſtillus, interdum typolithus, in Saxonia (*prope* Dresdam,) Bohemia (*prope* Coſors,) *et* Gallicia (*prope* Wieliczca.)

alcyonii. 44. H. alcyonii.

α. arborei.

in Anglia, Gallicia (*prope* Wieliczka *et* Bochnia) *et* Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas.*)

β. exoſſis.

calcarius, totalis aut partialis in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Cornelimünſter,) *et* Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)

γ. epipetri.

marmoreus in Helvetia (*in monte* Randberg, *et prope* Pfeffingen *pagi* Baſileenſis.)

δ. digitati.

in Helvetiae *pago* Solodurano (*prope* Dornach) *et* Baſileenſi (*ad fluvium* Birſam *et prope* Pfeffingen,) *marmoreus.*

ε. asbeſtini.

ζ. lyn-

ζ. lyncurii.
in Helvetiae *monte* Randberg.
η. bursae?
in Helvetiae *pago* Basileensi (*prope* Pfeffingen.)
ϑ. cydonii.
in Helvetiae *pago* Basileensi (*prope* Pfeffingen.)
ι. ficus.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)
κ. gelatinosi?
in Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Cornelimünster.)

spongiae. 45. H. spongiae?
α. crateriformis?
in ducatu montano (*prope* Paffrath.)
β. typhae?
in Franconia.

Escharites. 46. H. flustrae.
arenarius aut calcarius in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Hassia (*prope* Bibra,) Franconia (*prope* Glucksbrunn) *et* Helvetia (*prope* Nushof *et in monte* Randberg.)
α. *utrinque porosae.*
a. foliaceae. } *in terra* Poesenek *et* Hassia (*prope* Bibra.)
b. truncatae. }
c. pilosae.
in Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia (*prope* Dollendorf) *et ducatu* montano (*in lapidicina*) *marmoreus.*
d. lutosae.
in Helvetiae *pago* Basileensi.
β. *alterutro tantum latere porosae.*
marmoreus in Gothlandia.

tubulariae. 47. H. tubulariae.
in Gothlandia, Halberstadio, *et* Helvetiae *pago* Basileensi (*prope* Muttenz,) *marmoreus aut arenarius.*
α. indivisae.

corallinae. 48. H. corallinae.
marmoreus typolithus in Bohemia (*prope* Kosors) *et* Venetorum *terris* Vicentinis (*prope* Brendola.)
α. corniculatae.
β. barbatae.

fertulariae. 49. H. fertulariae.
typolithus e. gr. *in montibus* Galliae Sevennis, *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

50. H.

pennatulae. 50. H. pennatulae.

α. phosphoreae.

typolithus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *principatu* Waldeccensi, *et* Veronensium *monte* Baldo.

β. encrini.

a. expansi.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 20. Helmintholithus (portentosus) isidis filiformis ramosae apicibus fasciculatis.

Gesn. petrif. 32. *n.* 5. Zoophytolithus stellae compositae radiis secundariis ex eodem trunco numerosis.

Hiemer cap. medus. Stuttg. 1724. 4. *t.* 1. *Act. Lips.* 1725. *p.* 376. c. *fig.* Caput medusae.

pyriticosus aut suillus, rarius pyromachus, interdum typolithus margaceus in Wirtembergia (*prope* Boll,) *comitatu* Pappenheimensi, Bohemia (*prope* Wischerad *et* Cotors,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam *et* Guelpherbytum,) *et ducatu* Juliacensi (*prope* Schaumburg *et* Zweybruggen.)

b? contracti.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 21. Helmintholithus (Encrinus) isidis fasciculo conferto.

Gronov. suppl. 18. *n.* 10. Helmintholithus medusae ramosissimus, ramis parallelis angulatis, articulis multifidis.

Davil. curios. 3. *t.* 1. Encrinites.

Harenb. encrin. 1229. *t.* 1. *f.* 1. 3. 4. 7. *Ritter gosl. t.* 1. *f.* 1. Encrinus s. Lilium lapideum.

Gesn. petrif. 31. *n.* 4. Zoophytolithus stellae compositae radiis secundariis decem.

Woltersd. miner. 37. Encrinus.

Scheuchz. lith. 1. *f.* 4. Asteria columnaris entrocho similis arcuata.

marmoreus, totalis aut partialis in Lotharingia *et superiori* Burgundia, Helvetia (e. gr. *prope* Schinznach, *et ad fluvium* Birsa *pagi* Basileensis,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Thuringia (*prope* Longosalissam *et* Vinariam,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam, Asse, *districtu* Calenbergico, Gandersheim, Lucklum *et* Erkerode, Hildesiae *monte* Osterberg,) *et in circulo* westphalico (*prope* Swerfel.)

102. PHYTOLITHUS. Plantam ejusve partem referens.

totalis. 1. Ph. plantae. *Syst. nat.* 202. *n.* 1.
Waller. miner. 334. Petrificata vegetabilia plantarum.
Carth. miner. 97. Typolithus vegetabilis.
Scheuchzer J. J. Herbarium diluvianum. Tigur. 1709. *et Lugdb.* 1723. *fol.*
Schulze C. F. Kraeuterabdrücke im Steinreiche. Dresden 1755. 4.
Gron. suppl. 17. *n.* 1. *sqq.*
Typolithus in marga schistosa praesertim bituminosa suilloque schistoso lithanthracis strata obtegentibus frequentior, in argilla quoque et arenaria obvius, e. gr. *in* Angliae *provinciis* Derby *et* Glocester, *in* Galliae Lugdunensi (*prope* Chaumont) *et* Forez (*prope* Micareine.) *in montibus quoque* Cevennis (*potissimum prope* Talerisulo) *et* Lotharingia (*prope* Lach,) *in ducatu* Bipontino (*prope* Oberhausen,) Magdeburgico (*prope* Wettin,) Thuringia (*prope* Islebam) *et* Saxoniae *fodinis carbonariis* (e. gr. *prope* Dresdam *et* Zwickaviam,) Franconia (*prope* Ilmenau,) Silesia (e. gr. *prope* Mannsbach,) Austria *superiori* (*prope* Schlimbach,) *episcopatu* Constantiensi (*prope* Oeningen,) Helvetia (e. gr. *in pago* Abbatiscellano, Glaronensi, *in monte* Legerberg, *prope* Agis *et* Castelen *pagi* Bernensis,) *in* Venetorum *monte* Baldo.

α. hippuridis.
in Silesiae (*prope* Mannebach,) Magdeburgi (*prope* Halam) *circuli* Germaniae westphalici (*prope* Würselon) *fodinis carbonariis.*

β. charae.

γ. salviae.

δ. iridis.
in Occitania (*prope* Alais.)

ε. graminum.
in suillo argilluque schistosis, lithanthracum stratis superiuductis, interdum in topho, rarius in pyromacho in Helvetia, Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Silesia (*prope* Scarschin,) Thuringia (*prope* Longosalissam,) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Mühlheim *ad* Ruram.)

a. alopecuri.

b. tritici repentis.

ζ. stella-

ζ. ſtellatarum e. gr. gulii, aſperulae.
in fodinis carbonariis e. gr. Angliae, Occitaniae (*prope* Alais) *aliisque* Galliae (v. gr. S. Imbert *comitatus* Lar,) Weſtphaliae (*prope* Eigelshoven *et* Eſchweiler,) Saxoniae, Sileſiae (*prope* Laeſſig.)

η. buxi.
in ſuillo ſchiſtoſo et ardeſia bituminoſa circuli Germaniae weſtphalici e. gr. Kettwig, Eſchweiler, Mühlheim *ad* Koram, Richterich, Morsbach *et* Scherberg.

ϑ. myoſotidis ſcorpioidis.

ι. pulmonariae.
in Galliae *fodinis* carbonariis (*prope* S. Imbert.)

κ. athamantae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Eſchweiler *et* Morsbach) *et* Sileſia.

λ. laſerpitii.
in Angliae *provincia* Shrop (*prope* Colebroekdale.)

μ. chaerophylli.
in Sileſia, *et* Germaniae *circulo* weſtphalico.

ν. foeniculi.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope* Schlimbach,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Adamsmühl.)

ξ. herniariae.

ο. ericae.
in Gallia (*prope* Firmini, Chambon, *et* St. Genet-Lerpt.

π. myriophylli.
in Anglia *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

ρ. euphorbiae.
in Sileſiae *et circuli* Germaniae Weſtphalici *argilla.*

σ. cacti.
in Angliae, *montium* Cevennenſium, *circuli* Germaniae weſtphalici (*prope* Würſelen, Eſchweiler *et* Badenberg) *et* Sileſiae (*prope* Liebersdorf *et* Rudolphsdorf) *fodinis carbonariis.*

τ. ceratophylli.
in Anglia, Thuringia (*prope* Islebiam) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

υ. nigellae.
in Sileſia.

φ. anemones, *praeſertim* ſilveſtris *et* hepaticae.
in Galliae *fodinis carbonariis* (*prope* S. Imbert.)

χ. geranii.
in Occitania (*prope* Alais.)

ψ. pinus.

ψ. pinus.
in Helvetia *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Eſſenium *et* Mühlheim *ad* Rorum.)
ω. zoſterae.
in Temeſiae *marga*, *in* Gallia (*prope* Firmini, Chambon *et* St. Genet-Lerpt.)
αα. fumariae.
in Germaniae *circuli* weſtphalici (*prope* Eſchweiler) *argilla ſchiſtoſa.*
ββ. viciae.
in Germaniae *circuli* weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Eſchweiler *et* Morsbach.)
γγ. ornithopodii.
in Venetorum *montibus* Veronenſibus.
δδ. galegae.
in Venetorum *montibus* Veronenſibus.
εε. ſyngeneſiarum, e. gr. inulae, aſteris, Chryſanthemi, centaureae, *praeſertim* cyani.
in Sileſia (*prope* Laeſſig,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) *et* Occitania (*prope* Alais.)
ζζ. equiſeti.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Badenberg,) Saxonico *inferiori* (*prope* Koenigslutter, Halam *et* Wettin,) *et ſuperiori* (*prope* Sangerhauſen *et* Dresdam,) *et* franconico (*prope* Ilmenau) *in* Sileſia (*prope* Maunebach) *et* Anglia.
ηη. filicum.
Syſt. nat. I. *p.* 202. *n.* 2. XII. 3. *p.* 171. *n.* 2. Phytolithus filicis.
Juſſieu act. Pariſ. 1718. Herbae capillares petrificatae.
Volkm. ſileſ. 1. *t.* 1. *f.* 23. *t.* 12. *f.* 1-5. *et t.* 13. *f.* 1-16. *Mylii ſaxon.* 1. *p.* 19. *f.* 1. 2. 6. 10. 11. *et t.* 26. *f.* 2-8. Filix petrefacta.
in marga ſchiſtoſa et bituminoſa, ſuilloque ſchiſtoſo lithanthracum ſtrata obtegentibus, interdum in argilla, ardeſia, aut arenario in Anglia (*praeſertim provinciis* Northumbria, Cumberlandia, Wallia *ſeptentrionali et* Glocestria,) Gallia (e. gr. *prope* Firmini, Chambon *et* S. Ginet-Lerpt, *montibus* Cevennis, Occitania *prope* Alais, *provincia* Forez *ad fluvium* Furens, *et* Lugdunenſi *prope* S. Chaumont,) Helvetia, Italia (*prope* Bononiam *et in montibus* Veronenſibus,) *in* Sileſia (e. gr. *prope* Conradswalde, Altwaſſer *et* Mannebach, Bohemia (*in montibus* giganteis, *prope* Coſors *et* Joachimsthal,) Saxonia (e. gr. *prope* Peſterwiz,

ſterwiz, Zaukerode, Dresdam,) Thuringia (*prope* Bottendorf,) Magdeburgo (*prope* Wettin,) Hercynia (*prope* Ilefeld, Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Eſſen, Badenberg, Richterich, Morsbach *et* Eſchweiler,) *et* Naſſovia (*prope* Saripontum.)

a. osmundarum.
in circuli weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Rothberg, Durwis, Wallemſtein, Badenberg, Eſſen *et* Morsbach.)

a. regiae.
in Gallia *et* Saxonia (*prope* Zwickau.)

b. ſtruthiopteridis.
in Magdeburgo (*prope* Wettin) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

c. ſpicanthi.
in montibus Cevennis.

d. criſpae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Willemſtein.)

b. acroſtichi.

a. ſeptentrionalis.
in Sileſia.

b. thelypteridis.
prope Altwaſſer *in* Sileſia.

c. pteridis.

a. aquilinae.
in montibus Cevennis, Bohemia (*prope* Commotau,) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

d. aſplenii.

a. linguae cervinae.
in Galliae *rivo* Furens.

b. cetarach.
in Galliae *rivo* Furens, *argillae micaceae impreſſus.*

c. trichomanoidis.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Bademberg,) *in* Bohemia (*prope* Commotau,) *et* Venetorum *montibus* Veronenſibus.

d. rutae murariae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen.)

e. adianti nigri.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen) *et in* Galliae *rivo* Furens.

e. polypodii.

a. vulgaris.
in Sileſia (*prope* Mannebach) *et in* Venetorum *montibus* Veronenſibus.

b. cri-

b. cristati.
in Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Badenberg.)
c. filicis maris.
in Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Muhlheim *ad* Koram,) *in* Thuringia (*prope* Rotenburg *ad* Salam) *et* Silesia (*prope* Mannebach.)
d. rhaetici.
in Silesia (*prope* Altwasser.)
e. dryopteridis.
in Germaniae *circuli* westphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Badenberg *et* Rothberg.)
f. adianti.
in Hercynia (*prope* Ilefeld,) Germaniae *circulo* westphalico (*inter* Borbeck *et* Essen,) *et* Galliae *rivo* Furens.
gg. muscorum.
in Venetorum *montibus* Veronensibus (*in marga* schistosa,) *et* Saxonia (*prope* Zwickau *in argilla figulina.*)
a. lycopodii clavati.
in Silesia (*prope* Altwasser.)
u. algarum.
in Pappenhemii *marmore fissili.*
a. fuci vesiculosi.
in Temesiae *marga.*

Rhizolithus. 2. Ph. radicis. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 3.
Waller. miner. 335. Petrificatum radicis arborum et plantarum.
rarior, nisi radices subterraneas in pulverem seu humum dilapsuras, aut excavatas, et fossili quodam farctas, aut cortice lapideo obductas pro radice in fossile conversa habens, occurrit tamen marmoreus in Galliae Campania, Italia (e. gr. *in ruderibus* Pompejae, *et ad lucum* dei Tartari,) Hungaria (*prope* Badam *et* Lifschca,) *in* Wacca, *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *porcellaneus in* Japonia, achatinus *in* Franconiae *principatibus* Coburgensi *et* Baruthino,) *ferri vitriolo impraegnatus in* Sibiria (*prope* Koltschedanskaja *ad fluvium* Ilet) *et* Suecia (*in palude monti argenteo occidentali vicina,*) *et ferri calce perfusus in* Fennonia (*in lacu* Langelmo) *et* Bohemia (*prope* Orbrissan.)

trunci. 3. Ph. trunci. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 116. *Carth. miner.* 93.
a. herbarum.
typolithus argillosus in Saxonia (*prope* Dresdam) *et ducatu* Brunsvicensi (*inter* Salzthal *et* Azum.)

β. graminum.

utplurimum typolithus in Hungariae (*prope* Lehotea) *pyromacho*, Silesiae (*prope* Mannebach,) Germaniae *circuli* westphalici (e. gr. *prope* Willemstein,) Lotharingiae (*prope* Lach,) *et montium* Cevennensium *marga bituminosa et suillo schistoso.*

Lithoxylon. γ. arborum.

nunc trunci integri una cum ramis, ut interdum e. gr. *in* Belgio, Daniae Seelandia, *ducatu* Westphaliae *silvas subterraneas referat, nunc partis; nunc crudi et sani, nunc cariosi, aut per teredines exesi, in carbones conversi, clavis perfossi, aut asciae aliorumque instrumentorum ope in varias formas redacti, cortice denudati aut adhuc induti, nonnunquam ita, ut ligni species adhuc dignosci queat, querni, fugini, pinei, abiegni, saligni.*

a. *marmoreus intus saepe spato farctus.*

in Irlandia, Volhynia, Marchia Brandenburgica (*prope* Arendsee,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Franconia (*prope monasterium* Banz *et* Ilmenau,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam *et in monte* Hildesiensi Creuzberg,) Wirtembergia (*prope* Boll, Dolfingen, Duslingen, Nachren, Ofterdingen,) Helvetia (*ad fluvium* Birla *pagi* Basileensis,) Hungaria *inferiori* (*prope* Schemniz.)

b. suillus.

in Wirtembergia (*prope* Boll.)

c. gypsosus.

in Bohemia *et* Pedemontio (*prope* la Morra *et* Alice.)

d. argillosus.

in Hungaria *inferiori* (*prope* Creuz.)

e. siliceus.

in Sina, *insula* Martinica, Irrlandia (*in lacu* Loughneagh,) Anglia, Lotharingia, Helvetia (*in fluvio* Birsa *pagi* Basileensis,) Italia (e. gr. *prope* Rivalta, *et in* Pedemontio *prope* Strevi, Ferrere, Alice *et* la Morra,) Temesia, Transilvania (*prope* Deva, Walye *et* Cronstadt,) Hungaria (*prope* Creuz, Cremniz, Boldagko,) Silesia (*prope* Landshut,) Marchia Brandenburgica (*prope* Schmüllen,) Bohemia (e. gr. *in montibus* giganteis, *prope* Neu-Packov, Falkenau, Altsattel, Cosors, Wilkischen, *thermas* Toeplizenses *et* Carolinas,) Saxonia (e. gr. *in monte* Keulenberg, *prope* Dresdam, *et* Hilbersdorf, *in comitatu* Lohenstein,) Thuringia (*inter* Tolau *et* Himmelsberg,) Franconia (*in principatibus* Coburgensi *prope* Schlettach, Waldsachsen, Lüzelbuch, Bambergensi *prope* Ferchheim, Herbipoli-

bipolitano, Baruthino *prope* Adelsdorf *et* Erlangam *etiam prope* Norimbergam,) *in* Carinthia, Carnioliae *et* Stiriae *alpibus*, *in* Austria *inferiori* (*prope* Brünn.)

a. achatinus.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 289. *Karsten Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 136. Holzstein.

in Sibiria (*prope* Kolywan,) Hungaria (*prope* Tokai,) Saxonia (*prope* Chemniz,) Thuringia (*prope* Osmannstadt,) *rarius vagus*, *subopacus in fragmenta indeterminata vel festucas rudes dissiliens*, *parum nitens*, *politura tamen eximium nitorem adipiscens*, *intus fibrosus*, *texturae tamen conchaceae*, *utplurimum variegatus*, *maculosus aut striatus*, *frequentissime nigricans aut infumatus*, *interdum ruber*, *rarius ochraceus*, *aut viridis*.

b. opalinus.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat in Hungariae *superioris comitatu* Liptoviensi, *subdurus*, *opacus vel subopacus*, *in fragmenta indeterminata vel festucas longas dissiliens*, *in crustas secedens*, *utplurimum parum nitens*, *longitudinaliter fractus fibras*, *transverse superficies convexas offerens*, *utplurimum variegatus*, *coloribus albo*, *cinerascente*, *fusco*, *ochraceo et hyacinthino per striias alternantibus*.

c. arenarius.

in Silesia (*prope* Altwasser,) Bohemia (*prope* Altsattel,) Thuringia (*prope* Küffhausen,) Magdeburgo (*prope* Halam,) *prope* Aquisgranum, *in* Suevia (*prope* Halam,) *et praesertim* Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam.)

f. aluminosus.

stratis interdum amplis, *in* Anglia, Jemtia (*in* paroecia Näs,) Westrogothia, Sueciae (*prope* Billingen,) Scania (*prope* Andrarum,) *principatu* Goettingensi (*prope* Mundam,) Hassia (*prope* Almerodam *et in monte* Weisener,) Saxonia (*prope* Düben,) Bohemia (*prope* Commotau *et* Altsattel,) Austria (*prope* Hainfeld) *et* Pedemontio (*prope* la Morra.)

g. vitriolo ferri perfusus.

in Borussia (*stratis succino superincumbentibus*,) Stiria (*prope* Leoben) *et* Wirtembergia (*prope* Boll.)

h. vitriolum cupri protrudens.

in Hungaria *inferiori prope* Herrengrund.

i. bituminosus.

integras hinc inde silvas subterraneas constituens, *in imperio* russico (*potissimum ad fluvium* Iset,) Scania Sueciae (*pro-*

pe Boſerup *et* Andrarum,) Dania (*potiſſimum* Skelandia,) Islandia, Anglia (*potiſſimum provincia* Lincola,) Irrlandia, Hiſpania (*potiſſimum* Aſturia *et* Andaluſia,) Gallia (*potiſſimum* Normandia *et* Burgundia *ſuperiori prope* S. Agnes,) Belgio (e. gr. Hollandia *et* Flandria) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Cuſter, Caar, *et in ericeto* Vena,) Naſſovia (*parte* Dillenburgenſi, Diezenſi, Hadamarenſi, *prope* Oberſtein,) Haſſia (*prope* Gieſſam, Sangerhauſen, *in montibus* Heersberg *et* Weiſener,) *terris* Hannoveranis (*parte* Luneburgenſi, *prope* Cellas, Goettingam, Mundam,) Thuringia (*prope* Erfordiam *et* Artern,) Magdeburgo (*prope* Altenwedding, Beichliz Beyderſſee, Halam,) Quedlinburgo, Marchia Brandenburgica (*prope* Francofurtum, Koenigswalde, Freyenwalde,) Boruſſia (*in arenae ſtratis ſuccino ſuperincumbentibus*,) Saxonia (*prope* Sangerhauſen, Peſterwiz, Lipſiam, Mehren, Düben, Altenburg,) Luſatia (*prope* Wehrau *et* Oberſchwerta,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Franconia (*prope* Norimbergam,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Wirtembergia (*prope* Laureacum *et thermas* Bollenſes,) Stiria (*prope* Leoben *ad fluvium* Canoch,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* Lambach,) Hungaria (*prope* Roniz *et* Schreibersdorf,) Temeſia, Dalmatia (*parte* Morlachica,) Italia (*prope* Spoletum, *in* Hetruria, *prope* Rivolta, *in* Pedemontio *prope* la Morra *et* Auguſtam Taurinorum, *etiam in valle* d'Aoſta) *et* Helvetia (e. gr. *in pago* Tigurino *et* Thurgovia.)

k. pyritaceus.
in Lotharingia, *ducatu* montano (*prope* Bensburg,) Hildeſia, Saxonia (*prope* Lipſiam,) Franconia (*prope* Norimbergam,) *et* Wirtembergia (*prope thermas* Bollenſes.)

l. ferri calce perfuſus.
in Helvetia (*pago* Bernenſi,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemia (*prope* Oſſeg, Altſattel, Presniz,) Haſſia (*prope* Gieſſam,) *comitatu* Laubacenſi (*ad lacum* Martiſſee,) *et in ducatu* montano (e. gr. *prope* Gerresheim.)

m. cupri calce gravidus.
in Sibiria, Suecia, Haſſia (*prope* Grosbuſek.)

Lithophyllum. 4. Ph. folii. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 5. *Geſn. petrif.* 22. *Woltersd. minor.* 43. *n.* 3. Lithobiblium.
typolithus ſatis frequens, diverſiſſimarum plantarum praeſertim arborum folia referens, in marmore, topho, ſuillo, marga, argilla, arenario, rarius in pyromacho aut ferri calce indurata.

5. Ph.

Antholithus. 5. Ph. floris. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 6.

α. ſpicarum graminis.

Waller. miner. 287. Minera cupri figurata ſpicam referens.

Geſn. petrif. 22. Minera cupri et argenti.

Wolff. haſſ. ſubt. t. 5. *f.* 5. Spica frumenti metallaris.

in Sileſia, Franconia (*prope* Ilmenau,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Mühlheim *ad* Koram) *et montibus* Cevennis.

a. phalaridis bulboſae.

cupro albido, cinereo aut vitrato, interſperſo interdum ſubtiliſſime argento, perfuſum in Haſſia (*prope* Frankenberg *et* Thalitter.)

β. herbarum.

niſi merus ludus, ſemper typolithus, lapidi fiſſili compreſſus.

a. galii.

in Anglia *et montibus* Cevennis.

b. heliotropii.

in marga bituminoſa Islebienſi.

c. alſines.

in Sileſia.

d. ranunculi.

in epiſcopatu Conſtantienſi (*prope* Oeningen.)

e. myagri.

in Anglia.

f. aſteris.

in Sileſia (*prope* Laſſig,) *et* Hercynia (*prope* Ilefeld.)

g. centaureae.

in Sileſia.

h. filicis.

in Helvetia, *et circuli* Germaniae weſtphalici *fodina carbonaria* (*prope* Badenberg.)

Carpolithus. 6. Ph. fructus. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 7.

in Sileſiae, Bohemiae *marga et arenario, rari, frequentius, niſi meri naturae luſus, typolithi.*

α. ſeminum nudorum.

a. glandium.

in Angliae *fodinis carbonariis.*

β. capſularum.

in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra.)

a. fagi ſylvaticae.

in comitatu Laubacenſi.

γ. ſtrobilorum.

in Silesia (*prope* Landshut,) Hungaria (*prope* Litschea *comitatus* Liptoviensis,) Austria (*prope* Viennam,) Helvetia (Tiguri *turfa*) *et* Pedemontii *arenario*.

δ. nicium.

a. coryli.

in Angliae *fodinis carbonariis*.

ε. druparum.

a. juglandis.

in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra,) *et* Burgundia *superiori* (*prope* Lois-le-Sonier.)

ζ. leguminum.

in Angliae *fodinis carbonariis*.

Quid properasse juvat, quid pauca dedisse quieti
Tempora? quid nocti conseruisse diem?
Si semel hic standum est.

ADDEN-

ADDENDA QUAEDAM.

p. 105. post l. 5.

phosphoricum. 13. M. compactum diaphanum, niveum, frictione in tenebris lucens. *Craydon in Cabinett. mineralog. del Collegio Nazareno di Roma* 1. *p.* 156. 157.

Habitat in montium Vesuvii Somma, Ottajano *stratis primitivis, in aqua forti cum viva effervescentia fere totum solvendum, micanti satis simile, an vere distinctum? An huc quoque spectat lapis ruber, cum acidis effervescens, scorliten immixtum habens, in monte* S. Gotthardi *obvius, a* Cl. Pini *memor. della societa patriotica di Milano.* P. I. *commemoratus? In tenebris si fricetur, aut contusus ferro candenti inspergatur, lucem spargit.*

Dolomiaei. 14. M. tardius cum acidis effervescens, igni expositum vitreo cortici se obducens. *Saussure journ. de phys.* 1792. 1. *p.* 161.

Habitat in montibus Tirolensibus, *interdum ad chalybem scintillans, et mallei icta in fragmenta convexa discedens, in* 10000 *partibus* 4600 *aëris fixi,* 4429 *cretae,* 5860 *aluminaris,* 1400 *magnesiae,* 740 *calcis ferreae continens, ut igitur, si pondere praedominantem partem respicias, potius ad argillaceas spectet.*

elasticum. 15. M. elasticum ochroleucum ferro candenti insperſum lucens. *Fleurian de Bellevue journ. de phys.* 1792. *Hoüt. p.* 86. &c.

Habitat in vallibus Levantino *et* Campo longo *monti* S. Gotthardi *confinibus, stratum* 50 *pedes altum, et per* 100 *orgyas extensum constituens, tremoliten saepe insperſum habens, in* 2000 *partibus* 925 *aëris fixi, ultra* 640 *cretae,* 340 *aluminaris ferruginosae,* 20 *micae, et* 7 *magnesiae continens.*

p. 117. post l. ult. l.

PICROSPATUM. Ex terra calcaria et vix minori magnesiae parte conflatum. Parasiticum, subdurum.

crystallinum. 1. PICROSPATUM. *Lindacker ap. J. Mayer Samml. physic. Aufs.* 2. *p.* 284.

Cabinett. mineralog. del Colleg. Nazar. di Roma. 1. *p.* 163. *Karsten bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Bitterspath.

Habitat in Austriae *superioris*, Salisburgi, Tirolis *smectide, serpentino fissili, rufescens aut flavescens, duritie spatum superans, ad fluorem spatosum propius accedens, cum acidis parum et tarde effervescens, diaphanum vel pellucidum, longitudinaliter diffractum fibrosum, transverse fractum in fragmenta imperfectius convexa secedens, saepius secundum longitudinem striatum, coloris mellei, rufescentis aut subfulvi, rarius forma communi, quam prismatum hexaëdrorum, acutangulorum nitentium, scabrorum aut glabrorum, utplurimum compressorum et in pyramides imperfectas terminatorum, faciebus rhombeis conspicuorum comparens, in* 100 *partibus* 52 *terrae calcariae,* 45 *magnesiae, et* 3 *calcis ferreae continens.*

p. 158. post l. ult. l.

Lepidolithus. 9. M. squamis sparsis planis cohaerentibus dilute violaceis.

Karsten et Klaproth bergm. Journ. 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Lillalit, Lepidolit.

Habitat in Moraviae *montibus, rupestris, in* 10000 *partibus ex* 5450 *terrae siliceae,* 3825 *aluminaris,* 75 *calcis ferreae et magnesiae nigrae, et* 250 *aquae constans; an hujus generis?*

p. 168. post l. 4. l.

vesuvianus. 6. Sc. diaphanus fulvus, crystallis hexaëdro-prismaticis.

Ferber Brief. aus Welschl. p 167. Gelblicher Hyacinth- oder Topasfarbiger sechsseitiger Schoerl.

la Metherie journ. de phys. 1792. *Nov. p.* 356. Hyacinthine, Hyacinthe des volcans.

Habitat in Vesuvii lavis *sparsus, duritie ad gemmas accedens, ut harum nomine saepe veneat, et congeneres superet, genuinum* v. g. = 1500 : 1100 *frictione electricus.*

post l. 14. l. β) Zeylanites, crystallis dodecaedricis: marginibus truncatis. *La Metherie journ. de phys.* 1792. *Aug. p.* 156.

p. 173. post l. 27. β?) Euclasius crystallis tetraedro prismaticis in pyramides anomalas tetraedras terminatis; faciebus prismatis obliquis. *La Metherie journ. de phys.* 1792. *Aug. p.* 155.

p. 175.

p. 175. post l. 8. l. β) Augites Werneri.

p. 177. l. ult. l. *an huc spectat scorlus ruber ? ?*

Granadillus. 16. G. dura subponderosa rubra texturae parallele fibrosae igne difficulter liquanda at conicem emittens, crystallis prismaticis acicularibus.

Ferber 3 *Briefe mineralog. Jnnhalts. p.* 21. Rothes strahlichtes Fossil.

v. Fichtel mineralog. Bemerkung. von den Karpathen. 2. *p.* 59. *Bindheim chemisch. Annal.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 317. Rother Schoerl.

Habitat in monte Helvetico S. Gotthardi, *montibus* pyrenaeis, Castiliae, Hungariae (*prope* Murany,) *et* Sibiriae (*prope* Sarapulskoi,) *colore kermesino, sanguineo aut florum persici aemulo, diaphana, transverse fracta convexas satis facies ostendens, extrinsecus nitens, in fragmenta acuta dissiliens, ponderis specifici* = 3100 : 1000, *politura egregium nitorem acquirens, aciculis nunc sparsis, nunc in clavae, nunc in retis speciem aggregatis, quartzo aut granitae innidulans, in* 200 *partibus* 114 *terrae siliceae,* 70 *aluminaris,* 1 *magnesiae albae,* 10 *calcis ferreae magnesia nigra contaminatae continens.*

p. 181. post l. ult. l.

fibrosum. 6. F. fibrosum, fibris parallelis in strata distinctis.

Lindackeo ap. J. Mayer Samml. phys. Aufs. 2. *p.* 278. &c.

Habitat vagus in Bohemia *aut* Moldavae *ripas, interdum quartzi micaeve vestigia adnata sibi habens, in fragmenta indeterminata* (*an igitur hujus generis?*) *dissiliens, quartzi crystallis haud raro durius, utplurimum fuscum, intus paulisper, matris perlarum in modum nitens.*

p. 219. l. 7. l. actinoti l. granadilli.

l. 9. l. prope Genev. l. *egregiam polituram admittens, spiculis nunc flavicantibus nunc rubellis, nunc obscurius rubris quartzo pellucido excolori immersis.*

post l. 9. l.

acicularis. 60. Gr. ex quartzo pellucido et actinoti spiculis compositus.

Habitat vagus ad radicem montium sabaudicorum *prope* Genevam.

l. 14. 15. del. *nunc flavicantibus rubris.*

p. 291. post l. ult. l.

Arenae cuidam nigrae, pulverem pyrium mentienti, cum quartzi albi granulis permistae in valle paroeciae Cornubiensis Menaken (*a qua etiam* Menacanitae *nomine insignita fuit*) *ad ripas rivi cujusdam obviae, magneti obsequiosae, in pulverem tenuissimum facile comminuandae et satis ponderosae* ($= 4,427 : 1000$) *praeter ferrum metallum sui generis inhaerere nuper suspicatus, et nonnullis experimentis comprobare annisus est* Cl. Gregor (*chemisch Annal.* 1791. Vol. I. p. 40. &c. 103. &c. Vol. 2. p. 55.) *solvitur autem acido vitrioli quod amethysti inde tinctum nanciscitur, atque ex eo per lixivium caerulei Berolinensis forma pulveris albi, per tincturam vero gallarum forma pulveris ex rubro aurantii praecipitatur, et sua praesentia lixivium illud impedientem, quo minus ferrum caerulei berolinensis facie praecipitet: At donec catalogo metallorum inseratur, plura adhuc exspectare juvat experimenta.*

p. 362. post l. ult. l.

Argentum rubrum, saltem in Hercyniae *et* Saxoniae *fodinis obvium nihil arsenici, at stibium* ($\frac{34-50}{100}$ *et plus*) *continere, accurata docent Virorum Clarissimorum* Klaprothi (*bergmaenn. Journ.* 1792. Vol. 1. p. 141. &c.) *et* Westrumb (*chem. Annal.* 1792. Vol. 1. p. 318. &c.) *scrutinia.*

CRY-

CRYSTALLI
LAPIDOSAE.

in Tabulis *adjectis* 1. 2. 3.

Latera. *Plana.*

1. *Figura* 18ëdrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
longitudinalibus.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* hexaëdrae aequales.

2. *Figura* 18ëdrum; rectangulis 6. Trigonis 12.
transversis.
Columna abbreviata hexaëdra aequalis. *Pyramides* hexaëdrae aequales.

3. *Figura* 12edrum: rectangulis 0. Trigonis 12.
columna 0. *Pyramides* hexaëdrae aequales.

4. —— 18ëdrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
2 *oppositis latis:* 2 *oppositis truncatis.*
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* hexaëdrae inaequales.

5. *Figura* 8ëdrum: rectangulis 6. Hexagonis 2.
aequalibus.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* 0.

6. *Figura* 8ëdrum: rectangulis 6. Hexagonis 2.
alternis angustis.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* 0.

7. *Figura* 8ëdrum: Pentagonis 4. Rectangulis 4.
alternatis *alternatis.*
Columna oblonga tetraëdra inaequalis, utroque fine in aciem terminata.

8. *Figura* 10ëdrum: Pentagonis 4. Rhomboidibus 4. Trapeziis 2.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis, utroque fine in aciem terminata.
planis 2 *oppositis latioribus.*

9. *Figura* 14edrum: rectangulis 6. Trigonis 4. Trapeziis 4.
2 *oppositis angustis* *priori alternis.*
Columna oblonga tetraedra inaequalis. *Pyramides* tetraëdrae inaequales.
planis 2 *oppositis latioribus.* *planis* 2 *oppositis latioribus truncatis.*

10. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 6. Pentagonis 6.
alternis angustis, *aequalibus.*
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* triedrae contrariae aequales.

11. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 6. Pentagonis 6.
aequalibus *aequalibus*
Columna brevis hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae aequales.

12. *Figura*

Laterā. *Plana.*

12. *Figura* 14ëdrum: Pentagonis 6. Trapeziis 6. Trigonis 2.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae truncatae.

13. *Figura* 12ëdrum: Trigonis 6. Pentagonis 6.
alternatis.
Columna abbreviata hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae planiusculae.

14. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 4. Trapeziis 8.
Columna depressa hexaëdra inaequalis. *Pyramides* triedrae hinc contrariae.
planis 2 latioribus verticalibus.

15. *Figura* 10ëdrum: Hexagonis 2. Trapeziis 4. Pentagonis 4.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis, utroque fine simili modo in aciem terminata.
planis 2 oppositis latioribus.

16. *Figura* 14ëdrum: Tetragonis 6. Trapeziis 8.
2 disci.
Tessera depressa tetragona: *marginibus* duplicatis, *angulisque* truncatis.

17. *Figura* 10ëdrum: Rhombis 2. Trapeziis 8.
magnis.
Tessera depressa rhombea: *marginibus* duplicatis.

18. *Figura* 18ëdrum: Tetragonis 6. Hexagonis 12.
Tessera cubica: *marginibus* truncatis.

19. *Figura* 6ëdrum: Tetragonis 6.
aequalibus.
Tessera cubica: *marginibus* integris.

20. *Figura* 14ëdrum: Hexagonis 6. Trigonis 8.
Tessera cubica: *angulis* parum truncatis.

21. *Figura* 12ëdrum: Rhombis 4. Tetragonis 2. Trigonis 8.
Tessera cubica: *angulis* penitus truncatis.

22. *Figura* 6ëdrum: Rhombis 6.
aequalibus.
Tessera cubica, in rhombum obliquata.

23. *Figura* 8ëdrum: Trigonis 8.
Tessera octaëdra aequalis.

24. *Figura* 14ëdrum: Hexagonis 8. Tetragonis 2. Rhombis 4.
Tessera octaëdra: *angulis* truncatis.

25. *Figura* 26ëdrum: Hexagonis 8. Rectangulis 12. Octogonis 6.
Tessera octaëdra: *marginibus et angulis* truncatis.

26. *Figura* 12ëdrum: Rhombis 6. Rhombis 6.
alternatis.
Tessera dodecaëdra aequalis.

27. *Figura*

Latera. *Plana.*

27. *Figura* 12ëdrum: Rhomboidibus 6. Rhombis 6.
alternatis.
Tessera dodecaëdra elongata.

28. *Figura* 36ëdrum: Rhombis 12. Hexagonis 24.
alternatis. *linearibus.*
Tessera dodecaëdra: *marginibus* truncatis.

29. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 2. Trapeziis 10.
Tessera pentagona depressa.

30. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 2. Pentagonis 10.
Tessera decaëdra aequalis.

31. *Figura* 12ëdrum: Scalenis 12.
proximis paribus.
Tessera s. columna nulla: *Pyramidibus* duplicato-triëdris contrariis.

32. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 6. Rhombis 12.
Tessera subcolumnaris hexaëdra: *Pyramidibus* hexaëdris aequalibus.

33. *Figura* 22ëdrum: Hexagonis 4. Trapeziis 4. Pentagon. 12. Hexagon. 2.
proximis paribus.
Columna hexaëdra inaequalis: *Pyramidibus* hexaëdris truncatis.
planis 2 oppositis latioribus.
planis 2 oppositis duplicatis.

34. *Figura* 14ëdrum: Rectangulis 2. Hexagonis 8. Rhombis 4.
Columna hexaëdra inaequalis: *Pyramidibus* tetraëdris cuneatis.
planis 2 oppositis alienis. *planis oppositis minoribus.*

35. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 12. Tetragonis 6.
Tessera cubica: *marginibus* truncato-planis.
planis 3 proximis
aequaliter striatis.

36. *Figura* 10ëdrum: Trigonis 8. Tetragonis 2.
alternis.
Tessera cubica: angulis 2 proximis totis truncatis.

37. *Figura* 10ëdrum: Trigonis 4. Hexagonis 6.
linearibus.
Tessera 4ëdra: *marginibus* truncatis.

38. *Figura* 12ëdrum: Tetragonis 2. Hexagonis 4. Rhombis 6.
Tessera rhombea inaequalis: *marginibus* 2 proximis truncatis.

39. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 6. Rhombis 6.
Columna hexaëdra aequalis: *pyramidibus* hexaëdris aequilateris.
differt a 32, *uti columna a tessera.*

Hexaë-

Hexaëdrae.	19. 22.
Octaëdrae.	5. 6. 7. 23.
Decaëdrae.	8. 15. 17. 36. 37.
Dodecaëdrae.	3. 10. 11. 13. 14. 26. 27. 29. 30. 31. 38. 39.
14ëdrae.	9. 12. 16. 20. 21. 24. 34.
18ëdrae.	1. 2. 4. 18. 32. 35. 40.
24ëdrae.	34.
26ëdrae.	25.
36ëdrae.	28.

A. Rhombus.
B. Rhomboides.
C. Rectangulum.
D. Trapezium.
E. Scalenum.

INDEX